

การใช้ภาษาในการแสดงตลก : การศึกษาวิเคราะห์

ปริญาพนธ์
ของ
ธิดิสรณ์ ศรีธาดา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(อาจารย์วิรุพหรรค์ ใจนุ่น)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนันทา ไตรจักษ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์วิรุพหรรค์ ใจนุ่น)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนันทา ไตรจักษ์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุภา ปานเจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 12 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงัน ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์สุนันทา ไสร์จัจ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา เสนอแนวคิดอันเป็นประโยชน์ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร และอาจารย์สุภา ปานเจริญ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ตลอดจนตรวจแก้ไข และเสนอแนวคิดอันมีคุณค่าต่อการวิจัยจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาการแขนงต่าง ๆ อันเป็นส่วนเสริมสร้างภูมิปัญญาให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการวิจัยได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโท วิชาเอกภาษาไทยทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณในไมตรีจิตของกัลยาณมิตรคือ คุณธนนท์ตรี ศิริเพชร และคุณเพ็ญนภา พุ่มศรีภานนท์ ที่ช่วยเหลือในด้านการเรียบเรียงและพิมพ์คอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณนักแสดงตลกทุกคนที่เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์

ขอกราบขอบพระคุณที่สุดแต่คุณพ่อสนั่น ศรีธาดา และคุณแม่ย้วน ศรีธาดา ผู้ให้กำเนิดและโอกาสทุก ๆ ด้าน ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่หว่าน พรหมชัย ผู้อบรมเลี้ยงดูเสมือนแม่อีกหนึ่งท่าน ขอขอบคุณคุณพี่ปริญญ่า มุ่งสอนกลาง ผู้ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยขณะศึกษาต่อ ขอบใจน้องสาวและน้องชายที่ให้กำลังใจ ขอขอบคุณคุณจूरิพร ศรีธาดา ผู้อยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจ และให้กำเนิดชีวิตที่มีค่ายิ่ง ขึ้นมาพร้อม ๆ กับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คือ เด็กชายฉนวนพรรณ ศรีธาดา

ขออุทิศความดีที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แด่วิญญาณของน้องประธาน ศรีธาดา ที่สนับสนุน และเฝ้ารอคอยวันสำเร็จปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัย กระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

จิตติสรณ์ ศรีธาดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	4
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 วิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก.....	22
1. การเล่นคำ.....	23
1.1 การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน.....	24
1.2 การเล่นคำคล้องจอง.....	35
1.3 การเล่นคำพ้อง.....	42
1.4 การเล่นคำโดยแปลความหมายตรงตามตัวอักษร.....	74
1.5 การเล่นคำโดยวิธีซ้ำคำ.....	79
2. การใช้คำย่อและอักษรย่อ.....	84
2.1 การใช้คำย่อ.....	85
2.2 การใช้อักษรย่อ.....	86
3. การใช้คำหยาบและคำผวน.....	92
3.1 การใช้คำหยาบ.....	92
3.2 การใช้คำผวน.....	98
4. การใช้คำสองงามสามแง่.....	103
4.1 การเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนโครงสร้างของพยางค์.....	104
4.2 การเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนคำ.....	107
5. การใช้สัญลักษณ์.....	118
5.1 ความหมายเกี่ยวกับทางเพศ.....	122
5.2 ความหมายเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล.....	127

5.3 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้-เครื่องกิน.....	127
5.4 ความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการ.....	128
6. การใช้ภาพพจน์.....	133
6.1 การใช้โวหารอุปมา.....	133
6.2 การใช้โวหารอุปลักษณ์.....	135
6.3 การใช้โวหารอธิพจน์.....	136
7. การใช้ภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศ.....	138
7.1 การใช้ภาษาถิ่น.....	139
7.2 การใช้ภาษาต่างประเทศ.....	146
8. การเล่นสำนวน.....	152
8.1 การเล่นสำนวนโดยตีความหมายตรงตามตัวอักษร.....	153
8.2 การเล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนเดิม.....	154
8.3 การเล่นสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่.....	161
9. การพูดขัดแย้งกับความเป็นจริง.....	165
9.1 การกล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม.....	165
9.2 การกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย.....	170
9.3 การกล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว.....	175
9.4 การกล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับความน่าจะเป็น.....	182
10. การเย้ยหยัน.....	190
10.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน.....	191
10.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ.....	195
10.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน.....	196
11. การประชดประชัน.....	197
11.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน.....	198
11.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ.....	299
10.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน.....	200
12. การถากถางแดกดัน.....	201
12.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน.....	201
12.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ.....	203
12.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน.....	205

บทที่	หน้า
13. การล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์.....	207
13.1 การล้อเลียนบุคคล.....	207
13.2 การล้อเลียนสถานการณ์.....	220
3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	231
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	232
อภิปรายผล.....	234
ข้อเสนอแนะ.....	235
บรรณานุกรม.....	237
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	243

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความตลกขบขัน เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการเพราะช่วยให้เกิดความบันเทิงในชีวิต ช่วยผ่อนคลายความเครียดอันเกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวัน และช่วยให้สุขภาพจิตของมนุษย์ดี มนุษย์จึงได้หาวิธีสร้างความตลกขบขันขึ้นและวิวัฒนาการกลายมาเป็นศิลปะการแสดงที่เรียกว่า “การแสดงตลก”

การแสดงตลกของไทย เป็นศิลปะการแสดงประเภทหนึ่งที่มีผู้ชมเป็นสำคัญ ธนิต อยู่โพธิ์ ได้สันนิษฐานไว้ว่า การแสดงตลกของไทยในระยะแรกเริ่ม เกิดจากพระนักสวดเรียกว่า “สวดพระ” เป็นการสวดให้เกิดความตลกขบขันแทรกในการสวดพระอภิธรรมศพ ดังนั้นจึงเรียกว่า “สวดตลก” ต่อมามีการปฏิรูปพระธรรมวินัย พระภิกษุไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้สวดคฤหัสถ์ที่เคยบวชเป็นพระนักสวดจึงนำไปสวด โดยรักษาและปรับจารีตการสวดไปบ้างเรียกว่า “สวดคฤหัสถ์” ระยะต่อมาได้มีการผสมผสานกันระหว่างการสวดคฤหัสถ์และการเล่นละคร โดยเปลี่ยนแบบแผนของการสวดคฤหัสถ์หลายประการ เช่น ไม่ใช้ตาลปัตร มีการแต่งตัวหลังฉากเหมือนละคร เป็นต้น พร้อมทั้งนำวิธีการเล่นละคร ซึ่งเป็นลักษณะละครย่อยเพิ่มเข้ามา เช่น มีฉาก มีเตียงสำหรับนั่งแสดง มีอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ มีผู้แสดงเพิ่มขึ้น เป็นต้น แต่มีสิ่งที่เหมือนกันอันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการเล่น คือ การพูด การร้อง และการแสดงที่ชวนให้ผู้ชมเกิดความ ตลกขบขัน การแสดงนี้จึงเรียกว่า “จำอวด” อาจเป็นเพราะไปจำเรื่องหรือศิลปะการแสดงประเภทอื่นมาประยุกต์ใช้แสดงก็เป็นได้ คำว่า “จำอวด” และ “ตลก” ตามแบบแผนของนาฏกรรม แต่โบราณคงจะใช้ในที่ต่างกัน (ธนิต อยู่โพธิ์, 2516 : 228 - 241)

เฉลิม เสวตนันท์ ให้ความเห็นไว้ว่า ตลก หรือจำอวด ก็คือผู้ทำหน้าที่สร้างความขบขันให้เกิดแก่คนดูหรือคนฟัง ระยะนั้นตลกส่วนมากเล่นผสมกับโจน ละคร และลิเก เรียกว่า ตลกโจน ตลกละคร และตลกลิเก (เฉลิม เสวตนันท์, 2511 : 108) นอกจากนี้ ธนิต อยู่โพธิ์ ยังกล่าวไว้อีกว่า จำอวดแต่เดิมคงจะใช้เรียกพวกที่เล่นในละคร แต่พวกจำอวดอาจมีวิธีเล่นเฉพาะเรื่องเฉพาะพวกของจำอวดเองเป็นสำหรับต่างหากไม่เกี่ยวกับละครก็คงจะมี เช่น ที่กล่าวถึงไว้ ในกลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนทำศพนางวันทอง มีว่า “จำอวด เอาอายค่อมเข้าค้อมเมียง พุดจาหาเสียงสนั่นโรง” อย่างไรก็ตามภายหลังคำว่า “จำอวด” และ “ตลก” คงใช้ปะปนกันในรวมเกียรติบัตรร้องและบทพากย์” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ ขึ้นสำหรับเล่นโจน

ทรงเรียกตลกโขนว่า "จำอวด" ซึ่งเป็น "ตลกหลวง" ที่มีบรรดาศักดิ์เป็นขุนนางประจำราชสำนัก (ชนิด อยู่โพธิ์. 2516 : 228 - 230)

ปัจจุบันการแสดงจำอวดได้พัฒนามาเป็นศิลปะการแสดงเอกเทศเรียกว่า "การแสดงตลก" ยังมีความมุ่งหมายเดิมเพื่อความบันเทิงของผู้ชม แม้จะเปลี่ยนสถานที่และวิธีการแสดงไปบ้างคือ แต่เดิมแสดงบนเวทีเป็นละครย่อย ปัจจุบันมักแสดงตามสถานเริงรมย์ รายการโทรทัศน์ เวทีการแสดงในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น เป็ด เชิญยิ้ม (นามจริงนายธัญญา โพธิ์วิจิตร) กล่าวว่าผู้แสดงซึ่งเรียกว่า "ศิลปินตลก" มีรายได้จากการประกอบอาชีพการแสดงตลกมากกว่านักแสดงระยะก่อน ปัจจุบันอาชีพการแสดงตลกทำให้ผู้แสดงมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น สามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ ฐานะทางสังคมก็ได้รับการยอมรับและยกย่องมากขึ้น อาทิ ล้อต๊อก(นามจริงนายสงว ทรัพย์สำรวย) นักแสดงตลกอาวุโสได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขานักแสดง ในปี พ.ศ. 2538 เป็นต้น (เป็ด เชิญยิ้ม (นามจริงนายธัญญา โพธิ์วิจิตร) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา. 16 กุมภาพันธ์ 2538)

ปัจจุบันศิลปะการแสดงหลายประเภทได้เสื่อมความนิยมจากผู้ชมไปจนต้องมีการฟื้นฟูและเผยแพร่ให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก แต่ศิลปะ "การแสดงตลก" กลับได้รับความนิยมและเฟื่องฟูขึ้นทุกที แสดงให้เห็นว่าผู้ชมยังเห็นคุณค่าด้านความบันเทิงอยู่มาก ปัจจุบันมีคณะตลกที่มีชื่อไม่น้อยกว่า 26 คณะ และแต่ละคณะมีนักแสดงตลกที่มีกลวิธีการแสดงตลกที่น่าสนใจควรค่าแก่การศึกษาวิเคราะห์ นักแสดงตลกที่มีจุดเด่นด้านลีลาการใช้คำพูด เช่น ล้อต๊อก น้อย โพธิ์งาม โน้ต เชิญยิ้ม ชูศรี เชิญยิ้ม สีนุ้ม เชิญยิ้ม ด้อย บิ๊กโจ๊ก โย่ง พิชญ์โลก หม่อมเหิน เต๋อ ดอกสะเดา คู่ ดอกกระโดน เป็นต้น นักแสดงเหล่านี้มีปฏิภาณในการใช้ภาษาโดยใช้ภาษาแปลก ใหม่ ที่มีลักษณะเฉพาะตัวก่อให้เกิดความขบขันแก่ผู้ชม การพลิกเพลงการใช้ภาษาเพื่อให้แปลก น่าสนใจ มีหลายวิธี เช่น การเล่นคำ การเล่นสำนวน การพวนคำ การใช้ภาษาสัญลักษณ์ เป็นต้น ตัวอย่าง เช่น การเล่นคำว่า "เอา" ของ เต๋อ ดอกสะเดา ในปริบทว่า "น้องสาวแก่ข้าเคยเอามาแล้ว เอาออกเอาใจ เอาไปฝากงานใจ" เอา คำแรกเป็นภาษาถิ่นหมายถึง ได้เสีย แต่คำว่า เอา คำที่ 2, 3 และ 4 หมายถึง เอาใจใส่ การเล่นสำนวนหรือการล้อสำนวนเดิม เช่น ล้อสำนวน "รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา" คณะของคู่ ดอกกระโดน แปลงเสียใหม่ว่า "รักดีกินถั่ว รักชั่วกินเหล้า รักทั้งดีทั้งชั่วกินถั่วแกล้มเหล้า" การใช้ภาษาให้ตลกอีกวิธีหนึ่งที่นิยมกันมากคือ การพวนคำ ซึ่งส่วนใหญ่จะออกไปในทางหยาบโลน เช่น คณะโย่ง พิชญ์โลก เล่นคำพวนคำว่า "เกียเป็นหู้" "เปิดหูแล้วหน้าดี" เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบางคณะที่มีการใช้ภาษาสัญลักษณ์ เช่น คณะชูศรี เชิญยิ้ม ใช้ว่า "พาน้องไปร้องไห้ พาไอ้ไปบีบคอ" หมายถึง ผู้หญิงและผู้ชาย ไปปีสสาวะ การพลิกเพลงภาษาเพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนุกสนานนั้น บางครั้งก็เข้าใจง่าย แต่บางครั้งก็ต้องคิดหลายชั้น ซึ่งผู้ฟังก็ต้อง

ใช้ปฏิภาณในการตีความเช่นกัน จึงจะรับมูขของผู้เล่นได้ จะเห็นว่าการใช้ภาษาดังกล่าว เป็นศิลปะของการแสดงตลกที่ให้คุณค่าด้านความบันเทิงเป็นอย่างมาก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก เพื่อจะได้เป็นประโยชน์และแนวทางในด้านการใช้ภาษาเพื่อความบันเทิงต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบลักษณะการใช้ภาษาในการแสดงตลก อันจะทำให้เข้าใจศิลปะการแสดงประเภทนี้ และเป็นแนวทางในการศึกษาการใช้ภาษาเพื่อความบันเทิงในสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ภาษาในการแสดงตลกนี้ใช้แถบวีดีทัศน์ ชุดการแสดงตลกของคณะตลก 26 คณะ คณะละ 2 ม้วน เป็นชุดการแสดงที่มีการจำหน่ายล่าสุด และออกเผยแพร่ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2536-2539 ดังนี้

- (1) คณะโน้ต เชิญยิ้ม
- (2) คณะเต๋อ ดอกสะเดา
- (3) คณะล้อต๊อก
- (4) คณะเทพ โพธิ์งาม
- (5) คณะหม่อมเหยิน
- (6) คณะกล้วย เชิญยิ้ม
- (7) คณะยาว อยุธยา
- (8) คณะด้อย บิ๊กโจ๊ก
- (9) คณะคู่ ดอกกระโดน
- (10) คณะสีหนุ่ม เชิญยิ้ม
- (11) คณะชวนชื่น
- (12) คณะน้อย โพธิ์งาม

- (13) คณะแดน สี่ดาว
- (14) คณะชูศรี เชิญยิ้ม
- (15) คณะโย่ง พิษณุโลก
- (16) คณะเพชร คาราวาย
- (17) คณะเอ็ดดี้ ผีนารัก
- (18) คณะอิสระ เคื่อนเพ็ญ
- (19) คณะนก เชิญยิ้ม
- (20) คณะดี ดอกมะดัน
- (21) คณะแฉ่ง ช่อมะดัน
- (22) คณะเปิด เชิญยิ้ม
- (23) คณะเฮฟวี่ สี่เกลอ
- (24) คณะมดขี้ม 100 %
- (25) คณะซูปเปอร์คอน
- (26) คณะจตุรงค์ มกจ๊ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

การใช้ภาษาในการแสดงตลก หมายถึง ศิลปะการใช้ภาษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนุกสนานขบขัน เช่น การเล่นคำ การใช้คำย่อ การใช้คำหยาบและคำพวน การใช้คำสองงามสามแง่ การใช้ภาษาสัญลักษณ์ การเล่นสำนวน การพูดขัดแย้งกับความจริง การเย้ยหยัน การประชดประชัน การถากถางแตกคั้น การล้อเลียนบุคคลหรือสถานการณ์ เป็นต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้ามี่ขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการแสดงตลก ได้แก่ แถบวิถีทัศน์ และการสัมภาษณ์
2. ศึกษาทฤษฎีและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์การแสดงตลก
3. วิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลกดังนี้
 - 3.1 การเล่นคำ
 - 3.2 การใช้คำย่อ

- 3.3 การใช้คำหยาบและคำพวน
- 3.4 การใช้คำสองغامสามแง่
- 3.5 การใช้ภาษาสัญลักษณ์
- 3.6 การเล่นสำนวน
- 3.7 การพูดขัดแย้งกับความจริง
- 3.8 การเย้ยหยัน
- 3.9 การประชดประชัน
- 3.10 การถากถางแตกคั้น
- 3.11 การล้อเลียนบุคคลหรือสถานการณ์

ฯลฯ

4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของ "ตลก" และทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ขัน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติของการแสดงตลกไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของ "ตลก" และทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ขัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของตลก และทฤษฎีอารมณ์ขันแยกอธิบายได้ ดังนี้

1.1 ความหมายของ "ตลก"

คำที่จัดเข้าพวกคำว่า "ตลก" หรือมีความเกี่ยวข้องในเชิง "ชวนให้หัวเราะ" ได้แก่ ตลก, ขบขัน, จำขัน, จำ, ขัน, จำอวด, มุขตลก (Comic Folktale), จี๋เส้น (Punch Line), อารมณ์ขัน (Humor) และโจ๊ก (Joke) คำว่า "ตลก" ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (2532 : 209) อธิบายไว้ว่า ตลก (กริยา) หมายถึง ทำให้คนอื่นตลก ขบขัน, แก่งให้คนอื่นเข้าใจผิดตลก (วิเศษณ์) หมายถึง ขบขัน, ทำให้คนอื่นขบขัน ; ผู้ทำให้คนอื่นขบขัน เรียกว่า ตัวตลก ; เรื่องที่ทำให้ขบขัน เรียกว่า เรื่องตลก

สุจิตต์ วงศ์เทศ กล่าวในบทบรรณาธิการในนิตยสารศิลปวัฒนธรรมไว้ว่า ในกฎหมายตราสามดวง เรื่องกฎพระสงฆ์ที่ตราขึ้นในรัชกาลที่ 1 พบคำว่า “ตลก” ในความหมายไม่ดี เช่น เมื่อกล่าวถึงพระสงฆ์ที่เทศนาในสมัยนั้น มีข้อความพรรณนาว่า “มิได้มีความสังเวชเลื่อมใสเป็นธรรมการะวะ ฟังเอาแต่ถ้อยคำ ตลกขะนองอันหาประโยชน์ไม่ได้แล้วก็นำมาสำแดงด้วยถ้อยคำ ตลกขะนองหยาบช้าเหินแต่ลาภสการเลี้ยงชีวิต มิได้คิดที่จะร่ำเรียนสืบไป” (สุจิตต์ วงศ์เทศ. 2539 : 20)

ชาติ ครองชนม์ เรียบเรียงคำว่า “ตลก” ไว้ว่า มิใช่มาก่อนสมัยรัชกาลที่ 4 เนื่องจากข้อสันนิษฐานประการหนึ่งของคำว่า “โจ๊ก” ซึ่งมาจากคำว่า “Joke” ในภาษาอังกฤษ คำนี้เข้ามาเพื่องฟูในเมืองไทย ในสมัยรัชกาลที่ 4 เพราะในสมัยนั้นคนไทยพูดภาษาไทยปนฝรั่งแล้วถือว่าเป็นบุคคลชั้นสูง จึงดูความสนใจในด้านโก้เก๋ คำต่าง ๆ ที่เป็นคำไทยจึงถูกภาษาฝรั่งเข้ามาแทนที่เป็นจำนวนมาก คำว่า ตลก เล่นสนุก จึงถูกคำว่า “โจ๊ก” มาแทนที่เช่นเดียวกัน (ชาติ ครองชนม์. เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องพะหมี่(โจ๊ก): 2)

คำว่า “การแสดงตลก” ปัจจุบันตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Comic Acts” หมายถึงการแสดงของคณะนักแสดงตลก เป็นศิลปะการแสดงเอกเทศประเภทหนึ่ง ที่ใช้ภาษาเฉพาะเพื่อความขบขัน

1.2 ทฤษฎีอารมณ์ขัน

เนื่องจากอารมณ์ขัน ย่อมเป็นผลมาจากการใช้ภาษาในการแสดงตลก ผู้อ่านสมควรที่จะมีความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับทฤษฎีอารมณ์ขันด้วย จึงแยกกล่าวไว้ 3 ส่วน ดังนี้

1.2.1 ที่มาของการเกิดอารมณ์ขัน

Everman's Encyclopedia กล่าวถึงอารมณ์ขัน หรือ Humour ตามความเชื่อเชิงวิทยาศาสตร์ว่า เดิมมาจาก Humor ในภาษาละติน หมายถึงความชื้น (Moisture) หรือของเหลวในร่างกาย ในสมัยโบราณ สมัยกลาง และในสมัยฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม คำว่า Humour ใช้เรียกของเหลว 4 ชนิด ที่อยู่ในร่างกาย เชื่อกันว่า ของเหลวดังกล่าวนี้ ได้แก่ เลือด (Blood) เสมอ (Phlegm) น้ำเหลือง (Choler) และน้ำดี (Melancholy) ถ้าในร่างกายมีส่วนผสมของเลือดมากเกินไป บุคคลเหล่านั้นก็จะมีอาการร่าเริงเบิกบาน ถ้ามีเสมอมากก็จะทำให้หงอยเหงาเซื่องช้า ถ้ามีน้ำเหลืองมากก็จะทำให้บุคลเหล่านั้นมีอารมณ์ฉุนเฉียว โกรธง่าย และถ้ามีน้ำดีมากเกินไปก็จะทำให้โศกเศร้า และใจคอเหี่ยวแห้ง แต่ต่อมาความหมายของ คำว่า homuor ก็ค่อย ๆ กว้างออกจากความหมายเดิม จนกลายเป็น หมายถึง บุคลิกลักษณะ หรือท่าทาง ต่อมาก็หมายถึง แต่เพียงสภาพการแปรเปลี่ยนของสภาวะทางจิตใจ และในความหมายสมัยใหม่ในปัจจุบัน หมายถึง อารมณ์

ที่ทำให้มนุษย์หัวเราะออกมาได้ (วรพร อินทเชื้อ. 2526 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Everyman's Encyclopedia. 1978 : 393) ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับความหมายของอารมณ์ขันนั้นนี้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

คาไลล (Carlyle) นักเขียนบทความชาวสก็อต กล่าวสาระสำคัญของอารมณ์ขันคือความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกต่างๆ ได้ดี ซึ่งความรู้สึกดังกล่าว เป็นความรู้สึกเข้าใจและปรารถนาต่อบุคคล และสภาพต่างๆ ทุกรูปแบบ (วรพร อินทเชื้อ. 2526 : 47)

จอร์จ อีเลียต (George Eliot) นักเขียนนวนิยายชาวอังกฤษได้เขียนไว้ว่า อารมณ์ขันเป็นความนึกคิดเล่น ๆ ในเรื่องที่เราจริงจัง (วรพร อินทเชื้อ. 2526:47)

แอดดิสัน (Addison) นักเขียนชาวอังกฤษกล่าวว่า สัจจะเป็นผู้ก่อตั้งครอบครัวและเป็นบิดาของความเข้าใจที่ถูกต้อง เขามีลูกชายเป็นความเจ้าคารม ซึ่งความเจ้าคารมนี้ได้แต่งงานกับความรื่นเริงแล้วก่อให้เกิดบุตรที่เป็นอารมณ์ขัน (วรพร อินทเชื้อ. 2526 : 47 อ้างอิงมาจาก Scott. 1965 : 133)

ส่วนมาร์ค ทเวน (Mark Twain) ผู้เป็นนักเขียนแนวขบขันที่ยิ่งใหญ่ของอเมริกา กล่าวว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่บอกความเป็นมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่น่าเวทนา และน่าสงสาร และรากเหง้าของอารมณ์ที่ถูกซ่อนเร้นไว้นั้นไม่ใช่ความร่าเริง สนุกสนาน แต่เป็นความสลดต่างหาก (วรพร อินทเชื้อ. 2526 : 46 - 47) ส่วนในการพิจารณาว่า อารมณ์ขันเกิดขึ้นได้อย่างไรนั้น ได้มีผู้กล่าวไว้ใน Encyclo-pedia Britannica ถึงตรรกวิทยาของการหัวเราะไว้ว่ารูปแบบที่ทำให้เกิดการหัวเราะอย่างสมเหตุสมผล มีอยู่ 5 แบบ ดังเหตุการณ์ในตัวอย่างต่อไปนี้

1. คนไข้โรคจิตประเภทชอบทรมานตนเองคนหนึ่งชอบที่อาบน้ำที่เย็นเฉียบในตอนเช้าดังนั้นเขาจึงทรมานตนเองด้วยการอาบน้ำอุ่นแทน
2. สุภาพสตรีชาวอังกฤษผู้หนึ่งตอบคำถามที่เพื่อนสาวถามถึงความรู้สึกของหล่อนเกี่ยวกับสามีผู้ล่วงลับไปแล้วว่า "ฉันคิดว่าเราได้พบกับความสงบสุขอันนิรันดร์ไปแล้ว แต่ได้โปรดอย่าพูดถึงเรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจเช่นนั้นเลย"
3. คุณหมอบคนหนึ่งได้ปลอบโยนคนไข้ของเขาว่า "คุณเป็นโรคที่ร้ายแรงมากทีเดียวผู้ที่เป็นโรคนี้อันสืบคน จะรอดเพียงคนเดียวเท่านั้น แต่คุณก็โชคดีนะนี่ เพราะคนไข้ที่เป็นโรคนี้อีกคนได้ตายไปหมดแล้ว"

4. เหตุการณ์นี้ในบทสนทนาในภาพยนตร์ฝรั่งเศส ความว่า

"sir, I would like to ask for your daughter's hand."

"Why not,you had already had the rest."

5. มาร์ควิสประจำพระราชวังกษัตริย์หลุยส์ที่ 15 คนหนึ่ง กลับมาจากการเดินทางก่อนกำหนด และขณะที่มาร์ควิสเดินเข้าไปในห้องส่วนตัวของภรรยา นั้น เขาก็ได้เห็นหล่อนอยู่ใน อ้อมกอดของท่านบิชอป หลังจากลี้ใจอยู่ชั่วครู่ ท่านมาร์ควิสก็เดินออกมาอย่างสงบเสงี่ยม แล้วไปยื่นโพล์ที่หน้าต่างปาร์รองให้สีลให้พรแก่ผู้คนที่ผ่านไปมา ภรรยาท่านมาร์ควิสก็ได้ออกมาถามว่า “ทำอะไรนั่น” ท่านมาร์ควิส ก็ได้ตอบออกไปว่า “ท่านพระคุณกำลังทำหน้าที่ของกระผม กระผมจึงทำหน้าที่ของพระคุณท่านแทน”

เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ทั้ง 5 แบบ จะพบว่าตรรกวิทยาในเหตุการณ์แต่ละแบบมีดังนี้ในเหตุการณ์ที่ 1 ตรรกวิทยาของการทรمانตนเองของคนไข้โรคจิตนั้น ขัดกับความ เป็นจริงที่ว่า การอาบน้ำอุ่นในตอนเช้าจะทรمانเขาได้อย่างไร คนไข้รายนี้เกลียดน้ำเสียมากกว่า

ในเหตุการณ์ที่ 2 อารมณ์ขันเกิดขึ้นจากความขัดแย้งกันระหว่างคำว่า ความตายเป็นความสงบสุขอันนิรันดร์ (Eternal Bliss) กับความสงบสุขชั่วนิรันดร์ของสามีนั่น ทำให้ ภรรยาไม่สบายใจซึ่งที่จริงแล้ว คำพูดดังกล่าวเป็นตรรกวิทยาที่ถูกต้อง เพราะแม้ว่าสามีจะตายไป พบความสงบสุข แต่การที่เขาต้องจากหล่อนไปไม่มีวันกลับ ก็เป็นความโศกเศร้าของหล่อนเช่นกัน

ในเหตุการณ์ที่ 3 นั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับตรรกวิทยาเรื่องความน่าจะเป็นทางสถิติซึ่งขัดกับความเป็นจริง และสามัญสำนึกของมนุษย์

ในเหตุการณ์ที่ 4 ที่เป็นตรรกวิทยาของการเล่นคำ โดยไปตีความหมายของคำว่า "hand" ที่หมายถึง การขอแต่งงานกับลูกสาว ไปเป็น "hand" ที่หมายถึง มือแทน

ในเหตุการณ์ที่ 5 เป็นตรรกวิทยาในด้านการแบ่งงานกันทำ ซึ่งการแบ่งงานกันทำนี้ก็เป็นกฎเกณฑ์อันหนึ่งของมนุษย์ แต่ทว่าปฏิกิริยาของท่านมาร์ควิสนั้นกลับสมควรที่จะอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์อีกอันหนึ่งคือ หลักจริยธรรมทางเพศ ฉะนั้นการปะทะกันระหว่างกฎเกณฑ์สองลักษณะที่ต่างกันจึงทำให้เกิดอารมณ์ข้ามกัน (Encyclopedia Britannica. 1974 : 5 -6)

เมื่อพิจารณาตรรกวิทยาของการหัวเราะทั้ง 5 แบบที่กล่าวมา จะเห็นว่าสาเหตุสำคัญของการหัวเราะ คือ ความไม่ลงรอยไม่สอดคล้องกันของเนื้อหาสาระ ในทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะของการขัดแย้งดำรงอยู่ กล่าวคือ ในตอนท้ายของเหตุการณ์มักจะเป็นเรื่องที่นึกไม่ถึงและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาส่วนใหญ่ แม้เนื้อหาความในตอนต้นจะฟังดูปกติ และมีเหตุผลก็ตามซึ่งเป็นเหตุให้เหตุการณ์ทั้งหมดดูเป็นเรื่องไร้สาระที่น่าหัวเราะเยาะ

1.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ขันและนิยามความหมาย

เอลเมอร์ เอ็ม บลิสเตน (Elmer M. Blistein) ได้พยายามรวบรวมและอธิบายทฤษฎีอารมณ์ขันไว้ใน Encyclopedia Americana โดยได้แบ่งทฤษฎีอารมณ์ขันออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) ทฤษฎีในกลุ่มเกี่ยวกับความเหนือกว่าและการทำให้ต่ำด้อยลง (Superiority และ Degradation)

ทฤษฎีต่าง ๆ ในกลุ่มนี้ ได้ใช้มานานที่สุดทราบจนทุกวันนี้ นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เชื่อว่าผู้ที่หัวเรานั้นอยู่ในตำแหน่งที่เหนือกว่า และสิ่งที่ถูกนำมาหัวเรานั้นอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่าทฤษฎีในกลุ่มนี้มีมากมายหลายคน เริ่มตั้งแต่พลาโต พลาโต เชื่อว่าคนเรานั้นจะหัวเราะเยาะสิ่งที่เหลวไหลไร้สาระ และสิ่งที่ไม่เข้าเรื่องเข้าราว อริสโตเติลก็เช่นกัน เขาเชื่อว่าความขบขันมาจากความเหลวไหล ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความน่าขง และความเหลวไหลนี้อาจนิยามได้ว่าเป็นความผิดพลาด หรือความผิดปกติของรูปลักษณะประการหนึ่ง ซิเซโร นักเขียนและนักการเมืองชาวโรมันมีความเห็นเช่นเดียวกับอริสโตเติล ในเรื่องความผิดปกติของรูปลักษณะ ส่วนควินทีลีเลียน (Quintilian) นักเขียนชาวโรมันคนหนึ่ง มีความคิดเห็นว่า การหัวเราะเยาะนั้นไม่ต่างไปจากการเยาะเย้ยอย่างเหยียดหยามและดูถูกดูแคลนนัก สำหรับการจัดลำดับสิ่งที่น่าหัวเราะของ ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) ผู้เป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษนั้น เขาจัด “ผิดปกติของรูปลักษณะ” (Deformity) ไว้ลำดับแรก ส่วน เรเน เดการ์ตส์ (Rene' Descartes) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสให้ความเห็นว่าความสุขสำราญ ซึ่งทำให้เกิดการหัวเรานั้นมักจะมีความรู้สึกเกลียดชังแฝงอยู่ด้วย

ฮอบบส์ (Hobbes) นักปรัชญาชาวอังกฤษ ยืนยันความเชื่อที่ว่า ความสนุกสนานเป็นสาเหตุแห่งการหัวเราะ อย่างไรก็ตามก็เห็นว่าความสนุกสนานนั้น ต้องมาจากความรู้สึกเหนือกว่าของผู้หัวเราะด้วย เพราะมนุษย์จะหัวเราะในโชคชัย และความหยาบโลนโดยปราศจากความเสแสร้งใด ๆ นอกจากนี้มนุษย์ยังมักหัวเราะในพฤติกรรมที่ไม่คาดหวังของตนเองด้วยยิ่งกว่านั้น มนุษย์ยังหัวเราะในความบกพร่องของบุคคลอื่น โดยเปรียบพฤติกรรมของบุคคลอื่นกับตนเอง และแน่นอนที่สุด ที่มนุษย์จะหัวเราะในท่าทีตลกคะนอง (Jest) เพราะรู้สึกว่าได้ค้นพบความไร้สาระเหลวไหลของผู้อื่น แต่ถ้าหากสิ่งที่ตลกคะนองดังกล่าวเกิดขึ้นกับตนเองเพื่อนฝูงซึ่งเรามีส่วนได้เสียอยู่ด้วย เราก็จะหัวเราะไม่ออก โดยสรุปก็คือในข้อคิดเห็นของฮอบบส์นั้น การหัวเราะจะมาจากความรู้สึกมีชัยอย่างทันทีทันใด เนื่องจากคิดว่าตนเองอยู่ในตำแหน่งที่เหนือกว่า โดยเปรียบเทียบความบกพร่องต่าง ๆ ของคนอื่นกับลักษณะที่ดีของเราเอง อย่างไรก็ตาม อเล็กซานเดอร์ เบิน (Alexander Bain) นักปรัชญาชาวสก็อตมีความเห็นต่างไปจากฮอบบส์เล็กน้อย เขากล่าวว่าคนเราไม่จำเป็นต้องรู้สึกว่าเขาเหนือกว่าบุคคลที่เราระหัวเราะเยาะ และการเยาะเย้ยนั้นไม่จำเป็นจะต้องมีแต่เฉพาะบุคคลเท่านั้น แต่คนเรายังสามารถจะหัวเราะเยาะอุดมการณ์ ความคิด และสถาบันต่าง ๆ

(2) ทฤษฎีในกลุ่มที่เกี่ยวกับความไปด้วยกันไม่ได้ ความคับข้องใจจากความผิดหวังในสิ่งที่คาดหวัง และการเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ที่ไปด้วยกันไม่ได้ (Incongruity, Frustration of Expectation and Bisociation)

ทฤษฎีต่าง ๆ ในกลุ่มนี้ได้รับการเชื่อถือกันอย่างกว้างขวาง แม้จะไม่มีที่ยืนเท่าทฤษฎีในกลุ่มแรก นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ เซอร์ ฟิลิป ซิดนีย์ (Sir Philip Sidney) กวีชาวอังกฤษ นักทฤษฎีนี้เชื่อมั่นในหลักความไปด้วยกันไม่ได้ เขากล่าวว่า การหัวเราะนั้นส่วนใหญ่จะมาจากสิ่งที่ไม่ได้สัดส่วนกับตัวเรา และธรรมชาติ เบลส ปาสกาล (Blaise Pascal) นักเขียนชาวฝรั่งเศส ได้เน้นเรื่องความคับข้องใจจากความผิดหวัง เขากล่าวว่าไม่มีอะไรที่จะทำให้คนเราหัวเราะได้มากเท่ากับความไม่เหมือนกัน ระหว่างสิ่งที่เราหวัง กับสิ่งที่เราประสบจริง สำหรับอิมมานูเอล แคนท์ (Immanuel Kant) นักปรัชญาชาวรัสเซีย เห็นด้วยกับปาสกาล เขากล่าวว่าการหัวเราะมาจากการที่สิ่งที่เราคิดว่าจะเกิดขึ้นนั้นกลับกลายเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน นอกจากนี้ ซิดนีย์ สมิธ (Sidney Smith) นักเขียนชาวอังกฤษมีความเห็นว่าสาเหตุของการหัวเราะอยู่ที่ความไปด้วยกันไม่ได้ ซึ่งได้ทำให้เกิดความประหลาดใจขึ้น และวิลเลียม แฮซลีย์ (William Hazlitt) นักวิจารณ์วรรณคดีชาวอังกฤษ ก็ถือว่าสาระสำคัญของการหัวเราะนั้น คือความไปด้วยกันไม่ได้ และความไม่ปะติดปะต่อของความคิดหนึ่งกับอีกความคิดหนึ่ง หรือความขัดแย้งกันระหว่างความรู้สึกอย่างหนึ่ง กับความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง

อาร์เธอร์ โชเพนเฮาเออร์ (Arthur Schopenhauer) นักปรัชญาชาวเยอรมัน เป็นอีกผู้หนึ่งที่ยึดมั่นในความไปด้วยกันไม่ได้ เขากล่าวว่า สาเหตุของการหัวเราะนั้นคือการรับรู้อย่างฉับพลัน ถึงความไปด้วยกันไม่ได้ระหว่างความคิดรวบยอดของตน (Concept) กับความเป็นจริง ตัวอย่างของอารมณ์ขันที่มีสาเหตุดังเช่นที่กล่าวที่ใช้นามากก็คือ เรื่องราวของผู้คนนักโทษกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอนุญาตให้ผู้ต้องหาคคนหนึ่งร่วมวงเล่นไพ่ได้ แต่ครั้งผู้คุมนักโทษกลุ่มนี้จับได้ว่านักโทษผู้นั้นเล่นโกง ผู้คุมทั้งหลายจึงไล่เตะนักโทษผู้นั้นออกจากคุกไปทันที

ทฤษฎีอารมณ์ขันอีกทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้และมีชื่อเสียงกว่าทฤษฎีอื่น ๆ คือ ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่ไปด้วยกันไม่ได้ (Theory of bisociation) ของอาร์เธอร์ เคอสเลอร์ (Arthur Koestler) นักเขียนนวนิยายชาวอังกฤษ ที่จริง เฮนรี เบอร์กสัน (Henri Bergson) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส เกือบจะเป็นเจ้าของทฤษฎีนี้มาก่อน เพราะเขามีความเห็นว่าการณ์อย่างหนึ่งจะให้ความขบขันอย่างมาก หากเหตุการณ์นั้นเป็นส่วนของลำดับเหตุการณ์สองชุดได้พร้อมกัน โดยที่เหตุการณ์นั้นสามารถถูกตีความเป็นสองอย่างที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงได้ในเวลาเดียวกัน ส่วนอาร์เธอร์ เคอสเลอร์ นั้นได้กล่าวว่า เมื่อเหตุการณ์อย่างหนึ่งสามารถมีความหมายแตกต่างกันไปสองอย่าง และความหมายอย่างหนึ่งของเหตุการณ์นั้น ถูกเข้าใจไปเป็น

ความหมายหนึ่งในทันทีทันใด พลังความรู้สึกความคาดหวังของผู้พูดซึ่งหวังในความหมายอย่างหนึ่ง แต่กลับถูกเข้าใจไปในอีกแง่หนึ่ง จะถูกปล่อยออกมาในรูปของการหัวเราะ

(3) ทฤษฎีในกลุ่มที่เกี่ยวกับการผ่อนคลายจากความตึงเครียดและการหลุดพ้นจากความไม่กล้าแสดงออก (Relief of Tension และ Release from Inhibition) ผู้เกี่ยวข้องในทฤษฎีกลุ่มนี้ได้แก่ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ชาร์ล แบร์นาร์ดเรโนวีย์ (Charles Bernard Renouvier) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ออกุสเต เพนจอน (Auguste Penjon) และจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ทั้งสามคนหลังนี้เชื่อว่า การหัวเราะ เป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่า ความพยายามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้เสร็จสิ้นลงแล้วด้วยความสำเร็จ เพนจอนได้ยกอุปมาอุปไมยไว้ว่า ยิมที่เกิดขึ้นเมื่อใครสักคนพบเพื่อนฝูงแล้วทักทายกันด้วยถ้อยคำที่แสดงถึงความชอบพอกัน หรือ ยิมทักทายแทนคำพูด กับยิมของชายคนหนึ่ง ซึ่งยิมเมื่องานหนักของเขาเสร็จสิ้นลงนั้น ต่างเป็นสัญญาณธรรมชาติ ที่แสดงถึงความเป็นอิสระมากขึ้น เช่นเดียวกันดิวอี้ก็เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว เขากล่าวว่า ยิมนั้นแสดงให้เห็นว่าความพยายามได้เสร็จสิ้นลง และการหัวเรานั้นคือสัญลักษณ์ของความโล่งใจ

อย่างไรก็ดีฟรอยด์เชื่อว่า การหัวเราะเกิดขึ้นเมื่อพลังจิตได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระจากการเก็บกดความรู้สึกนึกคิดที่ต้องห้าม เขามีความเชื่อว่า รากเหง้าของความขบขันมีแนวโน้มไปในทางก้าวร้าว แต่แนวโน้มแห่งความก้าวร้าวดังกล่าวต้องถูกสะกดกลืนไว้เนื่องจากความมีสติสัมปชัญญะของคน ดังนั้นความก้าวร้าวจึงถูกเก็บกดอยู่ในภาวะจิตไร้สำนึก ณ จิตไร้สำนึกนี้เองที่แนวโน้มแห่งความก้าวร้าวเข้าผสมผสานกับความขี้เล่น ซึ่งเก็บเอาไว้ตั้งแต่วัยเด็ก อารมณ์ที่ผสมผสานนี้กลับเป็นที่ยอมรับในสังคม ส่วนพลังจิตที่เคยเก็บกดความก้าวร้าว นั้น ก็ได้รับการปลดปล่อยออกมาในลักษณะการหัวเราะ ความเป็นอิสระจากการเก็บกด และความเป็นอิสระทางความคิดนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกปิติอย่างมากจนระบายออกมาในรูปของการหัวเราะอย่างสุขใจ (“Humour” in Encyclopedia Americana. 1977 : 562 - 564)

จากการพิจารณาอารมณ์ขันจากสามกลุ่มข้างต้น จึงกำหนดให้คำนิยามของ “อารมณ์ขัน” ดังนี้

อารมณ์ขัน หมายถึง ความรู้สึกขบขัน เนื่องจากได้เห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่สอดคล้อง หรือแตกต่างจากสิ่งที่ได้คาดหวัง หรือ สิ่งที่ควรจะเป็นตามลักษณะ หรือ ค่านิยมที่ถือกันอยู่ในสังคมโดยทั่วไป ตลอดจนความรู้สึกขบขันอันเนื่องมาจากความสุขใจอย่างมาก (อ้างจาก วรพร อินทเชื้อ. 2526: 53)

อย่างไรก็ตาม ความหมายของอารมณ์ขัน "Humour" ในปัจจุบันตามที่พจนานุกรมเว็บสเตอร์ได้นิยามกว้าง ๆ “..คือคุณลักษณะในการพูด จากงานเขียน หรือกิริยาอาการที่เป็นไปในลักษณะกระตุ้นให้เกิดความขบขันหรือหัวเราะ; ความสามารถในการรับรู้ความน่าขบขัน น่าหัวเราะ หรือน่าเย้ยหยัน จากการพูด การเขียน หรือพฤติกรรมที่มุ่งหมายจะให้ขบขัน, สภาพหรือสภาวะของอารมณ์มนุษย์ที่มีเป็นนิสัย” (นงลักษณ์ แซ่มโซติ . 2521: 19 อ้างอิงจาก Dana F. Kellerman, The New Grolier Webster International Dictionary of English Language Vol. 1. p.407)

1.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอารมณ์ขัน

คำว่า “อารมณ์ขัน” หรือความรู้สึกในทางสนุกสนาน ชวนให้อิ่ม ชวนให้หัวเราะ มีผู้กล่าวถึงไว้ในแง่ต่าง ๆ ทั้งตามความเห็นส่วนตัว และหลักวิชาการเชิงวิทยาศาสตร์ อาทิอารมณ์ขัน หรือ อารมณ์สำรวล คืออารมณ์ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นผลดีที่มีคุณค่าต่อสุขภาพจิตของมนุษย์” เป็นผลดีสองทาง คือดีต่อเจ้าตัวเอง และดีต่อคนอื่น ๆ เพราะอารมณ์ขันช่วยให้ทุกคนชื่นบาน เห็นชีวิตเป็นสุขไปพักหนึ่ง ทั้งนี้ก็เพราะว่าอารมณ์ขัน เป็นคุณลักษณะที่เกิดจาก ความรู้สึกเสมอภาคเทียมบ่าเทียมไหล่กัน อารมณ์เปรียบได้กับแสงแดดอ่อนอันอบอุ่นในฤดูหนาว ซึ่งทำให้เกิดความชื่นบานและรู้สึกเป็นกันเอง” (วิทย์ ศิวะศิริยานนท์. 2520 : 73 - 74) เวลาคนมีอารมณ์สำรวลและหัวเราะ มันสมองทุกส่วนจะทำงานร่วมกัน และส่งกระแสประสาทไปยังกล้ามเนื้อทุกแห่งในร่างกาย ต่อมาต่าง ๆ ก็จะได้รับกระตุ้นให้ทำงานด้วย เช่น ต่อมน้ำลาย และต่อมน้ำตา เพราะฉะนั้นคนที่หัวเราะมาก ๆ บางทีน้ำลายหยอ้อย และน้ำตาไหล บางทีก็ถึงกับปัสสาวะเล็ดก็มี ผลส่วนรวมหลังจากหัวเราะแล้วก็คือการผ่อนคลายของกล้ามเนื้อทั้งปวง แล้วจึงเป็นการผ่อนคลายทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างดี ทำให้เป็นสุขอารมณ์ยิ่ง (ม.ล.ดุษฎี ชุมสาย. 2516 : 138 - 140)

การหัวเราะมิได้เป็นพฤติกรรมของกล้ามเนื้อที่เกร็ง แต่การหัวเราะเป็นพฤติกรรมของจิต การหัวเราะเงิบ ๆ มักจะเป็นแบบอย่างของอารมณ์สำรวลที่เหมาะสมที่สุด และน่าพอใจที่สุด เราจะนำไปใช้ประจัญหน้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้าไปกระทบกระเทือนส่วนลึกที่สุดแห่ง ความรู้สึกของเราความสามารถที่จะหัวเราะได้ จะหัวเราะเงิบ ๆ อยู่ในใจ หรือหัวเราะดัง ๆ ก็ตาม เมื่อต้องประสบกับภาวะวิกฤติ เป็นคุณสมบัติที่สูงส่งยิ่ง การกระทำได้ดังนี้ แสดงความเป็นคนของตัวเรา และแสดงว่าตัวเราเป็นผู้มีอารยธรรม (ม.ล.ดุษฎี ชุมสาย. 2516 : 139 ; อ้างอิงมาจากวารสาร "Harper' s Bazar" ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า) ในจำพวกของขวัญที่พระผู้เป็นเจ้าประทานแก่คน อาการหัวเราะเป็นสิ่งที่คมคายและมีค่ามากที่สุด อาการหัวเราะไม่มีสัญชาติ และไม่มีศาสนา ในฐานะที่เป็นตัวการทำให้เกิดความเสมอภาคกัน ไม่มีอะไรเท่าเทียมการหัวเราะ แม้ว่าวิทยาศาสตร์

ซึ่งสอนให้เราทำสิ่งต่าง ๆ ได้สารพัด ก็ไม่สามารถสอนให้เราหัวเราะได้ การสำรวจมาจากพระผู้เป็นเจ้า ความหยอหยงมาจากผีนรก เวลาหัวเราะเห็นด้วยกับพระผู้เป็นเจ้าว่าอะไร ๆ ก็ดีทั้งนั้น (ม.ล.ศุ่ย ชุมสาย. 2516 : 139 ; อ้างอิงมาจาก Office Gal ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า) พระผู้เป็นเจ้าประทานจินตนาการให้แก่มนุษย์เพื่อชดเชยสิ่งที่เขาเป็นไม่ได้ แล้วสร้างอารมณ์สำรวจขึ้นเพื่อชดเชยสิ่งที่เขาเป็นอยู่ (ม.ล.ศุ่ย ชุมสาย. 516 : 139 ; อ้างอิงมาจากโรเซลไนที่ประชุมนักเขียนนานาชาติ ครั้งที่ 37 ที่กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อ พ.ศ. 2512) คำพูดที่ขบขันเหมือนสายฝนอันชุ่มฉ่ำที่โปรยปรายลงมาจากสวรรค์ ทำให้พวกเราทั้งมวลอยู่ในบรรยากาศแห่งความเป็นเพื่อนมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความสบายใจ เปรียบเหมือนธารน้ำที่ไหลเอื่อย หรือดวงตะวันสดใสแสงลงบนทุ่งหญ้าอันเขียวขจี (ม.ล.ศุ่ย ชุมสาย. 2516 : 139 อ้างอิงจากหลินยูถิง ในที่ประชุมนักเขียนนานาชาติ ครั้งที่ 37 ที่กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อ พ.ศ. 2512)

มุขตลก เป็นทางออกของมนุษย์ในท่ามกลางระเบียบวินัย หรือจรรยาที่เคร่งครัดของสังคม โดยที่ประชาชนถือว่าเป็นโลกที่จริงอีกโลกหนึ่ง จริงตามความเห็นทางจินตนาการ ทั้งนี้เพื่อให้สมดุลกับโลกที่แท้จริง ตามความเห็นทางระบอบวัฒนธรรม นับว่าก่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจของแต่ละคน และทางสังคมอันเป็นส่วนรวมได้เป็นอย่างดี (กึ่งแก้ว อัดถากร. 2514 : 40)

มีคำกล่าวที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า คนไทยรักสนุกและร่ำรวยอารมณ์ขัน ฝรั่งเศสคนหนึ่งเขียนไว้ใน Thailand in Tradition ว่าลักษณะของคนไทยและชาติไทยนั้น จะอธิบายได้โดยใช้คำเพียงคำเดียว คือ “Sanuk” (สนุก) (วิลาศ มณีวัต. 2526 : 32)

ในสิ่งแวดล้อมที่สับสนวุ่นวายน่ารำคาญใจ หรือสงบสุข ทุกข์ยาก หรือร่ำรวย ก็จะยิ้มและมีอารมณ์ขันได้เสมอเพราะคนไทยมีธรรมชาติที่มีอารมณ์ขัน รักสนุกและเฟลิดเฟลิน ไม่ว่าจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีธรรมชาติงดงามสดใส หญ้าเขียวขจี และแสงสีอันเรืองรอง ของดวงอาทิตย์ในยามเช้าหรือยามเย็น หรือจะเป็นภาวะที่ห้อมล้อมไปด้วยเสียงเครื่องยนต์ควั่นคำจากรถยนต์ลุ่งทั่วถนน (รัญจวน อินทรกำแหง. 2518 : 147)

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอารมณ์ขันข้างต้น สรุปได้ว่าอารมณ์ของคนนั้น เกิดจากการทำงานของอวัยวะในร่างกายซึ่งจะสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีอารมณ์ขันแล้วย่อมเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพจิตของผู้มีอารมณ์ขันเอง รวมทั้งมีผลต่อสุขภาพจิตของสังคมส่วนรวมอีกด้วย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องประวัติการแสดงตลกของไทย

ธนิต อยู่โพธิ์ ได้กล่าวถึงที่มาของการแสดงตลกและจำอวดสมัยโบราณจากความเห็นของจ่มมามานิยณเรศร์ (เฉลิม เสวตนันท์) ไว้ดังนี้

จำอวด หรือ ตลกของไทย แต่เดิมคงมีแบบแผนในการเล่นการแสดง หากมิได้กำหนดและจดลงไว้เป็นหลักฐาน นานมาก็เลื่อนหายและกลายรูป เพราะไปปรับศิลปะของการเล่นอย่างอื่นมาใช้บ้าง การเล่นอย่างอื่นนำศิลปะของตลกหรือจำอวดไปใช้บ้าง เมื่อมีการแลกเปลี่ยนศิลปะกันมากและนานเข้าก็ปะปนกัน แม้แต่คำ จำอวด" และ "ตลก" ก็นำมาใช้ปนกันสวดคฤหัสถ์อาจเป็นต้นเดิมของตลกโขน และจำอวดละคร หรือตลกโขนและจำอวดละคร อาจสืบเนื่องมาจากสวดคฤหัสถ์ หรือมีส่วนสัมพันธ์กันในการนำศิลปะแห่งการเล่นของกัน และกันมาใช้บ้างก็ได้ แต่เท่าที่ทราบมาตลกโขนกับจำอวดละครมีวิธีดำเนินการต่างกัน

ตลก หรือ จำอวด คือผู้ทำหน้าที่สร้างความขบขันให้เกิดแก่คนดูแก่คนฟัง ตลกส่วนมากเล่นผสมกับโขนละครและลิเก ศิลปะของตลกโขนละครและลิเกไม่เล่น “ลอยดอก” อย่างจำอวดคำว่า “ลอยดอก” เป็นศัพท์ของการเล่นตลก หรือจำอวดวิธีหนึ่ง คือ เล่นไปตามอารมณ์ ไม่ต้องอาศัยหลักอะไรยึด เล่นขบขันออกไปตามหลักอัตโนมติ พอจะหายขบขันจึงหยุด เปลี่ยนเรื่องส่วนตลกโขน และละครเล่นอย่างนั้นไม่ได้ ต้องอาศัยเรื่อง ต้องรู้เรื่องของโขนและละครดี มีแบบแผนวางไว้ให้เล่น เช่น ตลกโขนตอนเกณฑ์พลทั้งยักษ์และลิง ตลกต้องรู้ว่าการเกณฑ์พลต้องไปที่สี่สี่ แล้วมีอะไรขบขันเป็นเรื่องชวนหัวของสี่สี่ก็นำมาล้อ เช่น สี่สี่ในสมัยหนึ่งชอบนั่งหลับ ก็เอาเรื่องนั่งหลับมาเล่นล้อ แต่ต้องเป็นเรื่องที่คนโดยมากทราบและเข้าใจจึงจะขัน ดังนี้ เป็นต้น หรือตอนทำพิธี ตลกก็ต้องรู้ว่าพิธีจริง ๆ ทำอย่างไรเบิกอะไรจากไหน เช่น ผ้า ข้าว ต้องเบิกจากคลังราชการ ราชวัตรฉัตรธงต้องเบิกจากแผนกอภิรมย์ เป็นต้น หรือตอนตลกตามหมอรักษากุมภกรรณเมื่อตอนกุมภกรรณถูกทหารรุมรบ จนหนีรอดมาได้เมื่อคราว ถอนรัง ก็ต้องรู้แบบว่าเล่นอย่างไร เช่นไปตามหมอดำเฒ่าบ้าง ตามหมอนวดมาบ้าง หรือ ตอนตีลิงหรือถวายเป็นจำอวดหรือตลกที่เป็นฤๅษี ต้องรู้ไม้อเล่นของทศกัณฐ์ และหนุมาน รวมทั้งวิธีการของคนพากย์และเจรจาด้วย แปลว่าต้องเล่นล้อเหตุการณ์ที่คนกำลังสนใจอยู่ในเวลานั้นด้วย ดังนั้นตลกจะต้องมีปฏิภาณเฉียบแหลม มีความรู้กว้างขวางหรือมีความรู้รอบตัว มีวาทีศิลป์แตกฉาน

ตลกละครร่าก็เหมือนกัน แบบแผนมีกำหนดไว้ให้เล่น ไม่ใช่เล่นไปตามใจชอบหรือ “ลอยดอก” ถ้าเล่นผิดหรือไม่เข้าแบบ เรื่องละครก็เสียหมด สำหรับตลกละครนอก มีวิธีเล่นมากกว่าละครใน เพราะเนื้อหาเป็นตลกอย่างเดียวกับละครชาตรี ส่วนตลกละครในมีการเล่นแบบเดียวกับตลกโขน สมมุติว่าละครนอกเล่นเรื่องสุวรรณหงส์ พาราหมณ์โดเป็นตัวตลก ยืนคู่กับเกศสุริยงแปลง

ตลกนอกนั้นเป็นตลกแทรก ตอนกุ่มกัมภ์แรกพบสุริยงแปลง ตลกต้องเล่นล้อกับกุ่มกัมภ์ เป็นทำนองว่า “เฮ้อเก้อแล้ว ๆ” ฯลฯ หรือเช่นตลกที่เล่นแทรก เมื่อพระไวยพบเปรตนางวันทองแปลงในเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ ดังที่กรมศิลปากรได้จัดแสดงมาแล้วนั้น ก็ต้องเล่นและแทรกให้เข้ากับเนื้อเรื่อง ถ้าเล่นเป็นอย่างอื่นถือว่าผิดเรื่อง

จำอวด คำนี้เข้าใจว่า เป็นพวกที่เล่นตลกเอกเทศ ไม่ต้องแสดงร่วมกับอะไร จำอวดเข้าใจว่าคงเลียนแบบวิธีแสดงมาจากสวดคฤหัสถ์นั่นเอง เพราะมีเป็นชุด 4 คน อย่างเดียวกัน สวดคฤหัสถ์เล่นได้เพียงครั้งตัว คือ นั่งเล่นเท่านั้น อย่างดีก็ลุกขึ้นคุกเข่า แต่เมื่อต้องถือดาบปัดไว้ด้วยเสมอ นาน ๆ จะมียืน ผู้ที่ยืนโดยมากเป็นตัวตลกจึงจะยืนได้ ส่วนจำอวดยืนเล่นได้ตลอดไป ชุดหนึ่งก็แบ่งหน้าที่เป็น 4 เหมือนกับสวด คือ แม่คู่ 1 คอสอง 1 ภาษา ตลก 1 ชุดที่ขึ้นชื่อลือนามในยุค คือ ชุดเสมาทอง ซึ่งมีนายเจริญ บุญยกิ้น เป็นแม่คู่ นายตุ้ย ชำนาญประดิษฐ์ เป็นคอสอง นายอบ บุญติด เป็นภาษา นายหึ่ง มาพมกมล เป็นตัวตลก และมีนายพ่อน กุ่มเดช เพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง ต่อมาจึงมีผู้หญิงเข้าร่วมเล่น อีกสองคน คือ นางจีนเป็นตัวตลก และนางพริ้งเป็นภาษา ชุดนี้ดูเหมือนจะเคยเล่นสวดคฤหัสถ์มาเหมือนกัน อีกชุดหนึ่งเป็นชุดเด็กมาก่อนที่จะเป็นชุดผู้ใหญ่ คือ ชุดสี่สุมัง ชุดแรกมีนายเฉลิม บุญยเกียรติ เป็นแม่คู่ นายผล วรศริน เป็นคอสอง นายเริ่ม เรียนรอบกิจ เป็นภาษา นายสนธิ เกษรนัง เป็นตัวตลก ต่อมาเกิดเป็นชุดสี่สุมัง เป็นชุดที่สองอีกชุดหนึ่งนายสนธิ เกษรนัง เป็นหัวหน้าเหมือนกัน แต่เพิ่มผู้เล่นเกินกว่าสำหรับ 4 คน คือ มีนายจำรัส สุวคนธ์ นายขวัญ สุวรรณะ นายนาวา เสงสมเกียรติ และนายล้อม สุขะลิกร กับมีผู้หญิงด้วย คือ นางเขียน ไกรกุล เป็นตัวตลก และ นางละม้าย มัชฌิมบูลย์ เป็นนาง

วิธีเล่นของจำอวดนั้น พอเริ่มเล่นเบิกโรง แม่คู่ออกมาก่อน กล่าวอารัมภกถาเล็กน้อยแล้ว ก็เรียกคอสองออกมาซักเป็นที่สอง แล้วเรียกภาษาออกมาเป็นอันดับสาม ตลกออกสุดท้าย การแสดงจัดเป็นชุดคล้ายสวดคฤหัสถ์ มีชุดจีน ชุดแขก ชุดญวน ชุดโชน ชุดละคอน เป็นต้น เล่นให้ได้ตลกลอยคอกมาไปอย่างไรก็ได้ แม่คู่ออกมา “ปูพื้น” คือพูดแนะช่องให้ตลก “หยิบ” คือเล่นสอดให้เข้าเรื่อง การแสดงตลก หรือจำอวด ต้องอาศัยการรวมชุด (Team work) เป็นสำคัญ โชนโดยมากมักจับชุดนางลอย ใช้เบญจกายตัวโต ๆ หนุมานตัวเล็ก พากย์ล้อ ๆ เล่น ๆ ลงท้ายเบญจกายจับหนุมานไป ที่เป็นละครก็ได้แก่เรื่องรามจักร หรือไกรทอง เล่นตลกตอนแต่งตัวม้วนชาย กระเบนพลงคุยไปพลงจับรัดตัวแน่น ผัดหน้าใส่แป้งโปะลงไปกับหน้าให้ดูลอะ บอกรบซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ดันเสียงต้องร้องตอบว่าได้ยินแล้ว ลูกคู่ร้องทวนซ้ำอยู่ที่เดียว เหล่านี้เป็นตัวอย่าง ต่อมาชุดหัดทหารใหม่ ชุดต่อกลอน ชุดส่งวิทยุ ชุดสังหารจีน ชุดดนตรีปาก ฯลฯ แล้วแต่ละคณะไหนคณะอะไร ตามธรรมชาติมักมีคนตรีสลับ เป็นคนตรีสากลบ้าง คนตรีไทยบ้าง ถ้าเป็นคนตรีไทยก็มีเพื่อนหรือระบำไทย ซึ่งต่อมาสมัยนี้เรียกว่า “นาฏศิลป์” ถ้าเป็นคนตรีสากลก็มีร้องเพลงไทยปัจจุบัน

หรือ เรียกว่า เพลงไทยสากล หรือ เดินรำระบำอย่างฝรั่งสลับ มาในชั้นหลัง ๆ นี่คณะจำวอดมี ผู้หญิงมาแสดงร่วมเพิ่มขึ้นอีก และผู้แสดงก็ไม่จำกัดจำนวนอาจเป็นถึงขนาดละครโรงเล็ก ๆ เล่น เรื่องสั้น ๆ ก็ได้

คำว่า "จำวอด" นี้ต่อมา นายสนธิ เกษรณัง ได้ขอให้ จมื่น มานิตยเรศร์ คิดหาคำ ให้ใหม่ เพราะไม่ปรารถนาแสดงอย่างจำวอด เกรงจะถูกเหยียดหยาม จึงได้คิดตั้งชื่อให้ใหม่ว่า "ละครย่อ" ซึ่งใช้เรียกเป็นทางการ ทางวิทยุกระจายเสียงเป็นครั้งแรก จำวอดจึงกลายเป็นละคร ย่อในที่สุด (ธนิต อยู่โพธิ์. 2516: 234-241)

ท้วม ทรนง (นามจริงนายชูชีพ ชำของยุทธ์) เจ้าของคณะจำวอด ท้วม ทรนง ได้ เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับจำวอดได้ความว่า

ท้วม ทรนง ชอบดูและติดตามการแสดงจำวอดมาตั้งแต่เด็ก ๆ เรื่องราวเกี่ยวกับจำวอด ที่ทราบจึงได้จากประสบการณ์ และนอกจากนี้ก็ได้จากการสอบถามผู้ใหญ่ที่นับถือ ซึ่งมีความรู้ เกี่ยวกับความเป็นมาของจำวอด

เมื่อก่อนไม่มีจำวอดหรือละครย่อ มีแต่สวดคฤหัสถ์ มีผู้แสดงอยู่ 4 คน ไม่มีผู้หญิง แต่มีตัวนางอยู่คนหนึ่ง แต่ตัวคู่กับคอหนึ่ง คอสอง มีหีบพระธรรมตั้งอยู่ใบหนึ่ง มีตาลปัตร คนละอัน มีเทียนจุดเล่มหนึ่ง จะเล่นและแต่งตัวกันตรงนั้นเอง โดยใช้ตาลปัตรบังเอาไว้ ตัวละคร เล่นกันสนุกมาก โดยเฉพาะออกภาษา หมายถึงการพูดภาษาจีน ญวน แยก มอญ พม่า ฯลฯ การสวดคฤหัสถ์นี้มีเฉพาะงานศพ เล่นเพื่อแก้เหงาของคนมาในงานเท่านั้น

ต่อมาการสวดคฤหัสถ์นี้ เริ่มเลือนหายไปกลายมาเป็นจำวอด ตัดเอาตาลปัตรออกไป เพราะเกะกะ การแต่งตัวก็แต่งกันหลังจาก หน้าฉากมีเตียงตั้งอยู่ตัวหนึ่ง ผู้แสดงทั้งหมดที่จะ แสดงก็ออกมาแต่ไม่ได้ ออกกันมาทั้งหมด ออกมากันสองคนก่อน พอเล่นให้คนหาเข้าที่ดีแล้ว จึง หยอยกันออกมาครบชุด เรียกเสียงหัวเราะกันไม่ขาดระยะ สิ่งที่เป็นจำเป็นจะขาดไม่ได้ก็คือไม้ตะขาบ ใช้ตีหัวเมื่อไหร่ฮาเมื่อนั้น ไม้ตะขาบทำมาจากกระบอกไม้ไผ่ เอามาผ่าจนถึงโคน เพื่อกันไม่ให้ตี เจ็บ แต่ดีจัง ถ้าคนตีดีไม่เป็นอาจทำให้เจ็บได้ ชุดจำวอดนี้ ประกอบด้วย นายทิ่ง มาพมวงกล นายต๋วย ชำนาญประดิษฐ์ นายพ็อน กุ่มเดช และคนอื่นอีกหลายคน ซึ่งบุคคลที่กล่าวมาเสียชีวิต ไปหมดแล้ว แต่ความสามารถในการแสดงยังเป็นแนวทางของคนรุ่นใหม่ได้ใช้แสดงมาจนทุกวันนี้

เมื่อชุดจำวอดรุ่นก่อนได้ถ่ายทอดศิลปะการแสดงจำวอดไว้ ก็มีคณะใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา แทนชุดใหม่นี้เรียกตัวเองว่าคณะละครย่อ คณะละครย่อเล่นกันเป็นทีม เช่น ทีมสี่สมิง ทีมนี้ นับว่าเป็นทีมที่อยู่ในความนิยมของประชาชนที่สุดในเวลานั้น ชุดนี้ประกอบด้วยนายสนธิ เกษรณัง นายขอบ บุญติด นายจำรัส สุวคนธ์ และนายเฉลิม บุญเกียรติ

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง นักแสดงจำอวดละครย่อยเกิดขึ้นอีกหลายคณะ อาทิ คณะเสมาทอง คณะลูกไทย คณะลูกประชาชน คณะเอกสิงห์ คณะศรีเบญจา ฯลฯ ในช่วงนี้ก็มีนักแสดงใหม่อีกหลายคน อาทิ นายจอก ดอกจันทร์ นายแจ้ว ดอกจิก นายจิว ดอกจอก นักแสดงที่รวมกันเป็นกลุ่ม อาทิ คณะเสน่ห์ ล้อต๊อก และสมพงษ์ คณะดอกดินและสหัส คณะจำรูญสุคนธ์ และจุมพล หรือคณะตะบันไฟ คณะบังละ ฯลฯ สมัยนี้นักยกรัฐมนตรีคือจอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้เปลี่ยนชื่อเป็น "หัสนาฏกรรม" ก็เพราะมาจากละครย่อยนั่นเองแต่เรียกลำบาก จึงเรียกว่าละครย่อยมาจนทุกวันนี้

ในสมัยที่มีการเล่นละครชาวจีนหญิงแท้ พวกละครย่อยก็เข้ามาพร้อมกับคณะละคร คือเล่นรวมไปกับละคร ละครย่อย ก็ค่อย ๆ หายไป แต่ก็มีแสดงละครย่อยเป็นเอกเทศอยู่บ้าง ในระยะนั้นการเล่นละครมีตลกหญิงแสดงเป็นตัวยืนทุกเรื่องอยู่สองคน คือ นางจันทร์ สาริกบุตร และนางอรุณศรี น้อยทิพย์ ระยะต่อมาก็มีตลกหญิงเกิดขึ้นอีกคนหนึ่ง คือ นางชูศรี โรจนประดิษฐ์ มีผลทำให้ประชาชนเสื่อมความนิยมตลกหญิงจันทร์ สาริกบุตร และอรุณศรี น้อยทิพย์ ลงไปพอสมควร โดยมาหันนิยมตลกหญิงชูศรี โรจนประดิษฐ์แทน (รวมสูจิบัตร “การละเล่นพื้นบ้าน” พ.ศ. 2522 - 2524. 2529 : 76 - 77)

การเล่นตลกเมื่อครั้งโบราณ มีการแทรกบทตลกในการแสดงละครนอก โดยมักแทรกบทตลกขบขัน และการเล่นอย่างโลดโผน บางครั้งติดหยาบโผน เมื่อมีโอกาสจะเล่นตลกโดยไม่คำนึงถึงเวลา หรือความเหมาะสมกับเรื่อง (เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. 2515 : 13) ส่วนการแทรกบทตลกละครในไม่นิยมเล่นตลกโลดโผน และมักรักษารัตนประเพณี ถ้ามีบทชวนหัวก็จะเป็นบทของตัวละครสามัญ เช่น นางกำนัล มหาดเล็ก หรือ ประชาชน (บัวงาม อรรถพันธ์ . 2517 : 56 - 57)

เพชร คารานาย (นามจริงประสิทธิ์ คารานาย) ศิลปินตลกผู้มีประสบการณ์และมีชื่อเสียงกล่าวไว้ว่า คณะตลกสมัยก่อนมีแค่ 4 คน แต่ปัจจุบันมีมากกว่า โดยเฉพาะคณะเพชร คารานาย มีถึง 11 คน ผู้แสดงตลกมักเป็นผู้ชายเพราะสามารถแสดงทะเล่โลดโผนได้มาก แต่ถ้าเป็นผู้หญิงอาจจะดูไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย จึงไม่ค่อยมีตลกเป็นผู้หญิง การเตรียมตัวเล่นตลกไม่เตรียมเลยก็ได้ อาจเล่นติดขัดไม่เข้ากันเท่าที่ควร เตรียมมากไปก็ได้ ถ้าเล่นออกนอกไปจากที่เตรียมกันไว้อาจทำให้ผู้แสดงเกิดสับสน อย่างไรก็ตามผู้มีประสบการณ์ย่อมแก้ไข หรือลื่นไหลไปเอง ตลกที่ร่วมแสดงจะต้อง “รับมุข” หรือ “ส่งกัน” ได้ต่อเนื่องตลอดรายการแสดง เพชร คารานาย ให้ความหมายเกี่ยวกับ “มุขตลก” ไว้ว่าเป็นการแสดงหรือพูดให้ตลกขบขัน โดยเฉพาะใช้วิธีการล้อเรื่องราวที่จะนำมากล่าวถึง เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบตัว เหตุการณ์บ้านเมือง บุคคลสำคัญ หรือบุคคลที่เป็นที่รู้จักของสังคม มักถูกนำมาล้อเลียน แต่ต้องไม่เกิดความเสียหาย

แก่ผู้ใด การตั้งฉายาตลก โดยมากมักดูจากรูปร่าง ลักษณะ บุคลิกของผู้แสดง เช่น ฉายากระรอก ก็จะรัดผมฟูเหมือนหางกระรอก เป็นต้น การหักมุมตลกโดยใช้ การตีด้วยฝ่า กระป๋องหรือท่อแอร์ ใช้ดีให้เกิดความตลก (เพชร ดารานาย (นามจริงนายประสิทธิ์ ดารานาย) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา. 16 กุมภาพันธ์ 2538)

จากข้อเขียนและเรื่องเล่าที่รวบรวมมาดังกล่าวข้างต้น สามารถสันนิษฐานที่มาของการแสดงตลกไทยโดยสังเขปเป็น 4 ระยะ ตามลำดับ คือ

(1) ที่มาระยะเริ่มแรก เกิดจากนักสวดพระ เรียกว่า "สวดพระ" เป็นการสวดให้เกิดความตลกขบขันแทรกในการสวดพระอภิธรรมในงานศพ ดังนั้นจึงเรียกว่า "สวดตลก" ก็ได้

(2) ระยะที่ 2 มีการปฏิรูปพระธรรมวินัย พระภิกษุไม่เหมาะที่จะสวด คฤหัสถ์ที่เคยบวชเป็นพระนักสวดเป็นผู้สวด เรียกว่า " สวดคฤหัสถ์ "

(3) ระยะที่ 3 มีการผสมผสานกันระหว่างศิลปะการสวดคฤหัสถ์และการเล่นละครโดยละทิ้งแบบแผนของการสวดคฤหัสถ์หลายประการออกไป เช่น ไม่ใช้ตาลปัตร มีการแต่งตัวหลังจากเหมือนละคร เป็นต้น พร้อมทั้งนำวิธีการเล่นละครซึ่งเป็นลักษณะละครย่อย เพิ่มเข้ามา เช่น มีฉาก มีเตียงสำหรับนั่งแสดง มีอุปกรณ์อื่น ๆ มีผู้แสดงเพิ่มขึ้น เป็นต้น แต่สิ่งที่เหมือนกันซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการเล่น คือ การพูด การร้อง การแสดง ที่ชวนให้ผู้ชมรู้สึกตลกขบขัน การแสดงนี้จึงเรียกว่า "จำอวด" อาจเป็นเพราะไปจำเรื่องหรือศิลปะการแสดงประเภทอื่นมาประยุกต์ใช้แสดงก็ได้

ในระยะนี้ จำอวดนอกจากจะแสดงเป็นเอกเทศแล้ว ส่วนใหญ่ก็นำไปเล่นผสมกับ โขน ละคร และลิเก อีกคำหนึ่งที่ใช้เกี่ยวกับการแสดงความขบขัน คือ คำว่า "ตลก" (เริ่มใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4) จึงเรียกการแสดงนี้ว่า ตลกโขน จำอวดละคร เป็นต้น

(4) ระยะที่ 4 เป็นระยะปัจจุบัน เรียกว่า "การแสดงตลก" ผู้แสดงเหล่านี้ เรียกว่า "ศิลปินตลก" มีคณะตลกแสดงเป็นเอกเทศมากมายหลายคณะ แต่อย่างไรก็ตามผู้แสดงก็ยังแสดงประกอบในภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ ลิเก คณะดนตรี การแสดงบนเวทีอื่น ๆ ด้วย ปัจจุบันคณะตลกได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมเรียกว่า "สมาคมศิลปินตลกแห่งประเทศไทย" เพื่อช่วยเหลือศิลปินตลกด้วยกัน บำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคมบ้าง และรักษามาตรฐานอาชีพการแสดงตลกของไทยให้เป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น (เป็ด เชิญยิ้ม (นามจริง นายธัญญา โพธิ์วิจิตร) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา. 16 กุมภาพันธ์ 2539)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก มุ่งวิเคราะห์วิธีการใช้ภาษาของนักแสดงตลก ซึ่งทำให้เกิดความขบขัน หรือเกิด “อารมณ์ขัน” โดยผู้ชมได้ฟัง “ภาษาพูด (เสียง)” ของนักแสดงตลกเป็นส่วนสำคัญ ได้คู่ ลีลา ท่าทางเป็นส่วนประกอบในการแสดง

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการแสดงตลก ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิเคราะห์ไว้ ผู้วิจัยจึงนำหลักเกณฑ์การวิเคราะห์งานเขียนเพื่อความขบขัน ซึ่งเป็นประโยชน์สอดคล้องกับการใช้ภาษาพูด (เสียง) เพื่อความขบขันในหลายส่วนมาประยุกต์ใช้ประกอบเป็นแนวการวิเคราะห์ ครั้งนี้ งานวิจัยดังกล่าว ได้แก่

จันทร์ฉาย แซ่ก๊วย ได้วิเคราะห์ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ของรงค์ ‘วงศ์สวรรค์’ พบว่า มีการใช้ภาษาต่างจากปกติ ซึ่งส่วนใหญ่อาจทำให้เกิดอารมณ์ขันได้ 3 วิธี คือ

1) การละเมิดกฎเกณฑ์ทางด้านเสียง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเสียงบางส่วนของพยางค์หรือคำ การเพิ่มเสียงบางส่วนของคำ การตัดเสียงบางส่วนของคำ 2) การละเมิดกฎเกณฑ์ทางด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การเปลี่ยนหน้าที่ของคำ การเรียงลำดับคำขยายต่างจากปกติ การละคำ การใช้คำลักษณะนามต่างจากปกติ การใช้คำในประโยคซึ่งปกติใช้ร่วมกันไม่ได้ 3) การละเมิดกฎเกณฑ์ทางด้านสำนวน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิม โดยการเปลี่ยนแปลงคำหรือข้อความ โดยการเพิ่มคำหรือข้อความ และการตัดคำหรือข้อความ

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต ได้วิเคราะห์การใช้ภาษาในงานเขียนแนวตลกขบขันของฮิวเมอริสต์ พบหลักเกณฑ์การใช้ภาษาด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านอักษรวิธี มีการใช้เครื่องหมาย การย่อหน้า การใช้อักษรย่อ การใช้ตัวเลข การใช้อักษรแทนตัวเลขและเครื่องหมาย การสะกดคำ การเขียนคำโดยระบุเสียง หรือ เสียงพูดและการเขียนคำตามเสียงอ่านหรือเสียงพูด และการใช้คำย่อ 2) ด้านการใช้ภาษา มีการใช้คำ การเล่นคำและการหักท้วงการใช้คำผิด การใช้สำนวน การเล่นสำนวน และการหักท้วงการใช้สำนวนผิด การใช้ภาษาสัญลักษณ์ การใช้ภาษาอ้อมค้อม การใช้ภาษาที่เรียงคำต่างจากปกติ การใช้ภาษาบอกจำนวน บอกเวลา และบอกขนาด หรือ ปริมาณการใช้ภาษาอธิบายความหรือรายละเอียดเพิ่มเติม การใช้ภาษาเพื่อกำหนดความหมาย การใช้ภาษาที่มีความหมายขัดแย้งกัน การใช้ภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ การใช้ความเปรียบ การใช้ข้อความหรือประโยคซ้ำชุด และความประณีตในการใช้ภาษา (ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. 2528)

นงลักษณ์ แซ่มโซติ วิเคราะห์หาสรสในวรรณกรรมร้อยกรองของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2325 - 2475 พบว่ามีกลวิธีต่าง ๆ ในการสร้างหาสรส คือ 1) การบรรยายสภาพเหตุการณ์ ลักษณะ หรือพฤติกรรมของตัวละครออกมาตรง ๆ 2) การเลือกใช้คำ การเลือกใช้สำนวนโวหาร

และวิธีการบรรยายที่ให้อารมณ์ขัน ได้แก่ การเลือกเสียง และความหมายของคำ การวิเคราะห์ความหมายของคำ และการเล่นคำ การสร้างภาพพจน์ การใช้สัญลักษณ์ในบทอาศรัย การสร้างยกย่อง หรือ การสร้างทำเป็นเห็นดีด้วย การสร้างลักษณะขัดแย้ง, การเขียนแบบผิดธรรมเนียม และการเขียนล้อเลียนลักษณะบางประการในวรรณกรรมเก่าแล้วทำให้ผิดแปลกยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม 3) การสร้างบทบาทที่น่าขบขันในตัวละคร หรือ บุคคลในเรื่อง 4) การเขียนแบบรีวิว 5) การดำเนินเรื่องที่นำขัน (นงลักษณ์ แซ่มโซติ. 2521)

วรพร อินทเชื้อ วิเคราะห์อารมณ์ขันเชิงเสียดสีในงานประเภท Fiction ของ เอเดน ซิลลิ โท พบว่ามีกลวิธีที่ใช้ 2 ด้าน คือ 1) ด้านรูปแบบการเขียนเกี่ยวกับลักษณะการสร้างตัวละคร มาก ได้แก่ การถอดแบบอย่างน่าขัน, เรื่องตลกล้อเลียน และเรื่องล้อ 2) ด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การเย้ยหยัน, การประชดประชัน, การถากถางแค้น, การหยามหยัน, คำพูดที่ขัดกันแต่เป็นจริง, ภาพล้อบุคคล และการเยาะหยัน (วรพร อินทเชื้อ. 2526)

สมบุญ บำรุงเมือง วิเคราะห์นิทานตลกจากจังหวัดกำแพงเพชร พิชญ์โลก และสุโขทัย พบว่า ความขบขันที่ได้ ต่างมีจุดหมายในการสร้างเรื่องอย่างเดียวกัน คือ เพื่อความสุข ความขบขันหยอเย้า แก่ผู้ดู และผู้ฟัง มีแก่นของเรื่องแนวการสร้างโครงเรื่อง วิธีสร้างแง่ตลกขบขัน ลักษณะของตัวละครที่ตลกขบขัน และการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (สมบุญ บำรุงเมือง. 2529)

อรธิรา บัวพิมพ์ วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรอง ประเภทล้อเลียน ในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ.2367 - พ.ศ.2464 พบว่าใช้กลวิธีในการแต่งให้ตลกขบขัน ได้ 3 ประการ คือ การดำเนินเรื่องให้ขบขัน การเสนอแนวความคิดเพื่อล้อเลียนเสียดสี และการเสนอภาพพจน์โดยวิธีอุปมาอุปไมยและพรรณนา (อรธิรา บัวพิมพ์. 2523)

จากการศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์การใช้ภาษา ในการแสดงตลก ได้ดังนี้

1. การเล่นคำ
2. การใช้คำย่อ
3. การใช้คำหยาบและคำพวน
4. การใช้คำสองغامสามแง่
5. การใช้สัญลักษณ์
6. การเล่นสำนวน
7. การพูดขัดแย้งกับความจริง
8. การเย้ยหยัน

9. การประชดประชัน

10. การถากถางแตกดัน

11. การล้อเลียนบุคคล หรือสถานการณ์

ฯลฯ

บทที่ 2

วิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก

การใช้ภาษาในการแสดงตลกของผู้แสดง ใช้ภาษาปากหรือภาษาสนทนา เพชร คารามาย กล่าวไว้ว่า การแสดงตลกในระยะเริ่มแรกของการแสดงที่คาเฟ่ไม่ได้เตรียมการมากนัก โดยเฉพาะนักแสดงตลกที่มีประสบการณ์มาจากการแสดงจากที่ต่างๆหรือจากการแสดงภาพยนตร์ และรายการโทรทัศน์ การจะเตรียมก็เพียงหัวข้อเรื่อง หรือโครงเรื่องคร่าว ๆ เท่านั้น เพื่อผู้แสดงแต่ละคน จะได้รับชมหรือปรับคำพูด เรื่องราว หรือการแสดงให้สอดคล้องไปกันด้วยดีจนจบรายการแสดง แต่ในระยะหลังมีนักแสดงรุ่นใหม่ หรือนักแสดงหน้าใหม่เกิดขึ้นมากมาย รายการแสดงบางส่วน โดยเฉพาะการแสดงทางโทรทัศน์อาจพูดตามบทพูด หรือสคริป ตามที่ผู้เขียนกำหนดไว้ให้บ้างก็ได้ (เพชร คารามาย (นามจริง นายประสิทธิ์ คารามาย) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ รัชดา. 16 กุมภาพันธ์ 2538.)

สุรพล บัณฑุเศรณี ได้กล่าวไว้ในนิตยสารศิลปวัฒนธรรม เกี่ยวกับวัฒนธรรมตลกร่วมสมัยในปรากฏการณ์กระจกหกด้านไว้ว่า การแสดงตลก คือการแสดงอย่างจงใจ เพื่อให้บันเทิงและหัวเราะ อาจจะกระทำต่อหน้ากลุ่มคนที่มาชุมนุมโดยเฉพาะ หรือผ่านสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ จากคำจำกัดความดังกล่าว การแสดงตลกในวัฒนธรรมไทยจึงมีอยู่เพียง 2 ประเภท คือ ตลกตามตัวบทหรือตลกละคร ประเภทที่สอง คือ ตลกปฏิภาณหรือจำอวด

ตลกตามตัวบท หรือตลกละครนี้ ไม่ใช่ละครตลก เพราะตลกละครกับละครตลกต่างกัน จุดมุ่งหมายใหญ่ของละครตลกเป็นการแสดงตามเนื้อหาที่ต่อเนื่องเป็นชุด ส่วนตลกละครมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่การให้คนดูหัวเราะ โดยอาศัยการแสดงสั้น ๆ เช่น การแสดงของกลุ่มยุทธการขยับเหงือก ตลกเหล่านี้จะดำเนินตามตัวบทเป็นหลัก ถ้าผิดจากนี้แล้วจะไม่ตลก อาจต้องเล่นใหม่ อย่่างไรก็ดีการแสดงนอกบทเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และทำให้ตลกได้เช่นกัน ตลกตามตัวบทนี้หากสังเกตให้ดีแล้ว ผู้แสดงมักเป็นคนที่มีการศึกษา ตลกตามตัวบทหรือตลกละครอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตลกปัญญาชน

ตลกปฏิภาณ หรือตลกจำอวดจะไม่มีบทตายตัวแน่นอน ในการแสดงตัวบทเป็นเพียงการนัดแนะเพียงคร่าว ๆ ขณะแสดง ต่างฝ่ายต่างก็ใช้ปฏิภาณไหวพริบสร้างลูกรับลูกส่งกันเอง ตลกประเภทนี้ส่วนมากมักเป็นการแสดงสดที่มีการผิบบทซึ่งนัดแนะกันเสมอ แต่การผิบบทเช่นนี้ มักสร้างเสน่ห์ให้เกิดลูกรับลูกส่งคมคายยิ่งขึ้น ตลกปฏิภาณผู้แสดงมักเป็นคนต่างจังหวัด และส่วนใหญ่อาจมีการศึกษาน้อย งานประจำของนักแสดงตลกประเภทนี้จะอยู่ที่คาเฟ่ หรือร้านอาหาร จึงอาจเรียกอีกอย่างว่า ตลกคาเฟ่ (สุรพล บัณฑุเศรณี 2539 : 113 - 114)

การวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลกในที่นี้ จะมุ่งเน้นวิเคราะห์การใช้ภาษาของ “ตลกคาเฟ่” หรือตลกปฏิกิริยา ซึ่งมีจำนวนผู้แสดง และผลงานต่าง ๆ ที่ปรากฏทั่วไปมากกว่า “ตลกปัญญาชน” ภาษาที่นำมาวิเคราะห์จะถอดเสียงพูดออกมาเป็นตัวหนังสือ จากแถบวิดิทัศน์ของการแสดงตลกของคณะต่าง ๆ พบข้อสังเกตเบื้องต้นบางประการ คือ ผู้แสดงคนเดียวก็อาจ จะแสดงหลาย ๆ คณะ ดังนั้นจึงมักมีการเลียนแบบเรื่องราว และวิธีการแสดง หรือ “มุขตลก” ระหว่างคณะต่าง ๆ เสมอ นอกจากการแสดงตลก เมื่อพิจารณาถึงการแสดงตลกในเชิงการสื่อสาร ของภาษาแล้ว พบว่ามีวิธีการสื่อสารภาษา 2 ด้าน คือ ด้านวัจนภาษา และด้านอวัจนภาษา สำหรับการวิเคราะห์ในที่นี้จะมุ่งวิเคราะห์ภาษาเชิงวัจนภาษา ที่เป็นตัวหนังสือ ซึ่งผู้วิเคราะห์ถ่ายทอดมาจากคำพูดของผู้แสดงตลก ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการนำหลักทฤษฎีด้านไวยากรณ์ และ ด้านความหมายมาวิเคราะห์อย่างเหมาะสม

จากวิดิทัศน์การแสดงตลก ทั้งหมดจำนวน 21 คณะ 52 ม้วน เมื่อถ่ายทอดคำพูดจากการแสดงออกมาเป็นตัวหนังสือแล้ว ปรากฏว่า การใช้ภาษาในการแสดงตลกดังกล่าว สามารถสรุป ลักษณะการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความขบขันได้ 13 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การเล่นคำ
2. การใช้คำย่อ และอักษรย่อ
3. การใช้คำหยาบ และคำพวน
4. การใช้คำสองงามสามแง่
5. การใช้สัญลักษณ์
6. การใช้ภาพพจน์
7. การใช้ภาษาถิ่น และภาษาต่างประเทศ
8. การเล่นสำนวน
9. การพูดขัดแย้งกับความจริง
10. การเย้ยหยัน
11. การประชดประชัน
12. การถากถางแดกดัน
13. การล้อเลียนบุคคล และสถานการณ์

1. การเล่นคำ

การเล่นคำ หมายถึง การนำคำคำเดียว หรือหลายคำมากล่าว เพื่อเน้นความหมาย หรือเสียงสัมผัสให้ปรากฏเด่นชัดมากขึ้นกว่าปกติ แบ่งการเล่นคำได้เป็น 6 ลักษณะได้แก่

- 1.1 การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน
- 1.2 การเล่นคำคล้องจอง
- 1.3 การเล่นคำพ้อง
- 1.4 การเล่นคำโดยแปลความหมายตรงตามตัวอักษร
- 1.5 การเล่นคำโดยวิธีซ้ำคำ

1.1 การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน

การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน หมายถึง การนำคำที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกัน ตรงข้ามกัน มากล่าวไว้ใกล้ ๆ กัน หรือมาใช้แทนกัน แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1.1.1 ความหมายกลุ่มเดียวกัน
- 1.1.2 ความหมายตรงกันข้าม
- 1.1.3 ความหมายอย่างเดียวกัน แต่ใช้คำคนละคำ
- 1.1.4 ความหมายกลุ่มเดียวกัน แต่ใช้กลุ่มคำที่สื่อความโยงไปหาคำเดิม

1.1.1 ความหมายกลุ่มเดียวกัน

การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์แบบความหมายกลุ่มเดียวกัน คือ การใช้คำพูดที่มีความหมายอยู่กลุ่มเดียวกัน หรือประเภทเดียวกัน ในบริบทใกล้ ๆ กัน เพื่อเปรียบเทียบปริมาณหรือนัยความหมายในเชิงล้อกันทำให้เกิดอารมณ์ขัน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1) คำประเภทเดียวกัน
- 2) คำประเภทเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน

1) คำประเภทเดียวกัน

คำประเภทเดียวกัน หมายถึง คำที่นำมากล่าวล้อเป็นประเภทเดียวกัน
แท้ ๆ พบตัวอย่าง ดังนี้

- (I) ก : “ถามนิดหนึ่งได้ไหม”
- ข : “ถามสองนิดก็ได้...”

(กะเทยบ้าฮาผีผี ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า หนึ่ง และ สอง เป็นตัวเลขบอกจำนวน คำว่า สองนิด ล้อคำ

ว่า นิดหนึ่ง

(2) ก : “ อ้อ...บ้านหนองจั่นนะหรือ อยู่ใกล้ ๆ กับบ้านหนองจี่
แรงใจ ”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า จั่น และ จี่ แรง เป็นมูลสัตว์ปีกที่บินได้เหมือนกัน คำว่า
จี่ แรง ล้อคำว่า จั่น

(3) ก : “ เหลืองเป็นจี่พระ ”

ข : “ ทำไมไม่เหลืองเป็นจี่เณรบ้างล่ะ ”

ก : “ จังหวะที่พระจี่พอดี ”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

คำว่า พระ และ เณร คำใช้เรียกบุคคลที่บวชในศาสนาพุทธ
เช่นเดียวกัน คำว่า จี่ เณร ล้อคำว่า จี่ พระ

(4) ก : “ ฟังฉันก่อนพ่อชัดคำ (ดัม)

ข : “ ไม่ใช่...กูชัดเหลือง ”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

คำว่า คำ นำมาจากคำว่า ดัม นำมาเฉพาะเสียงจึงพ้องกับคำว่า
คำ ซึ่งหมายถึงสีชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับคำว่า เหลือง ก็หมายถึงสีชนิดหนึ่งเช่นเดียวกัน คำว่า ชัด
เหลือง ล้อคำว่า ชัด ดัม

(5) ก : “ อ้าว...ไมค์ (โครโฟน) เห่า ”

ข : “ ไมค์มันหอน.... ”

(บองส์ดี้นสะอื้นผิ ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า เห่า และ หอน เป็นกริยาอาการของสุนัขกระทำ นำ
มาใช้กับไมโครโฟนที่มีเสียงลักษณะเช่นนั้น ซึ่งควรจะใช้คำว่า หอน แต่นำคำว่า เห่า มาใช้ให้เป็น
คำประเภทเดียวกัน

(6) ก : “ ฮาฮา(หัวเราะ)มันจะต้องเป็นสมบัติของข้า ”

ข : “ ไม่มีชอย ”

ค : “ ไม่มีทาง ไม่ใช่ ไม่มีชอย ”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

คำว่า ชอย และ ทาง หมายถึงลักษณะของช่องทางเดิน ใช้
คำว่า ไม่มีชอย ล้อคำว่าไม่มีทาง เป็นการนำคำที่มีความหมายเดียวกัน คือ ชอย มาใช้แทนใน
สำนวนไม่มีทาง เป็น ไม่มีชอย อาจจะมีคามหมายแฝงว่า ไม่มีโอกาสมากกว่า เพราะ ชอย ใหญ่
กว่า ทาง

(7) ก : “ ผมมีศีลป็น นักร้องดาวรุ่งพุ่งแรง แชนยอครัก ผลักพุ่ม-
พวง ล้วงศิรินทรา ถ่างขาสมหญิง เค็ดดิงบานเย็น... เขาผู้นั้น คือ ยัย ขาดญาติ ”

(ยกทีมฮากับน้ำกลัวย ชุดที่ 12. 2539)

ชื่อที่กล่าวไว้ เป็นชื่อของนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงทั้งสิ้น นำ
มากล่าวเพื่อเน้นว่า “ ยัย ขาดญาติ ” นักร้องในสังกัดโด่งดังกว่านักร้องลูกทุ่งที่กล่าวนามมาแล้ว

(8) ก : “ เจ้าจุมพุก... ”

ข : “ หุบปาก หุบปาก ”

(ยี่เกลาว ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า จุมพุก และ ปาก เป็นชื่ออวัยวะที่อยู่บนใบหน้า บริเวณ
ใกล้ ๆ กัน คำว่า หุบจุมพุก ล้อคำว่า หุบปาก โดยนำคำที่มีความหมาย หมายถึง อวัยวะเช่นเดียวกัน
มาใช้แทนที่กัน

(9) ก : “ ขับรลอย่าไปกินยาข้าง ”

ข : “ ยาม้า... ”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า ข้าง และ ม้า เป็นสัตว์บก เลี้ยงไว้ใช้งาน หรือเป็น
พาหนะได้ ยาข้าง ล้อคำว่า ยาม้า ซึ่งความหมายแฝงของยาข้างอาจแรงกว่า ยาม้า

(10) ก : “ สวัสดิ์ครับคุณพัฒน์...พัฒน์พงษ์ คงจะเมายาแพะเอี้ยยา
ม้ามาละซี ”

(ฮากลิ้งสตรีงฮ้วน, 2539)

คำว่า แพะ และ ม้า เป็นชื่อสัตว์เลี้ยงเหมือนกัน ยาแพะ ล้อ
คำว่า ยาม้า

(11) ก : “ จึงเป็นแม่บทกำหนดจังหวะของเครื่องดนตรีไทย ยุคนี้
ได้ประยุกต์เป็นตัวโน้ตสากล ตัวเต๋อ ตัวเป็ด ตัวดี ตัวเพชร ...โน้ตสากลมีทั้งหมดแปดตัว ”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า โน้ต, เต๋อ, เป็ด, ดี และ เพชร เป็นชื่อนักแสดง
ตลกทั้งสิ้น คำว่า ตัวโน้ต ในที่นี้นำมาล้อกับคำว่า โน้ตดนตรี แล้วนำชื่อนักแสดงตลกอื่น ๆ มาแทน
ที่ โน้ต ซึ่งเป็นนักแสดงตลกเช่นกัน จึงกลายเป็น ตัวเต๋อ ตัวเป็ด ตัวดี ตัวเพชร

(12) ก : “ แต่ก่อนเป็นแดนซ์เซอร์ (เซอร์) พักหลังเป็นแดนซ์โง่
โดนเขาไล่ออก... ”

(ฮาซักคิ่น ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า เซอร์ เสียงพ้องกับคำไทยว่า เซอ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับคำว่า โง่ คือไม่มีสติควบคุมตัวเองให้ปฏิบัติในทางที่เหมาะสมที่สุดได้ แคนซ์โง่ ล้อคำว่า แคนซ์เซอร์ (เซอร์)

(13) ก : “เมื่อก็ ลอบกั๊ด...คราวนี้ ลอบถืบเหรอ...”

(ฮาเซ็งลี้อ. 2537)

คำว่า ลอบกั๊ด และ ลอบถืบ มีความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้เหมือนกัน ลอบกั๊ด ล้อคำว่า ลอบถืบ

(14) ก : “ฮัลโหล...กั๊นยาเหรอ เอนี่ตุลาพุดนะ พุดจิกายู๋ใหม่ ขอสายกับขันวา หน้อย อ้อ ไปเที่ยวกับมกรเหรอ แล้วกุมภาไปไหน อ้าวคงคูไปกับมีนาอีกแล้วเหรอ...”

(ฮาที่เค็ดเพชรดารายาย ชุดที่ 7. 2539)

คำที่กล่าวหมายถึงคำเรียกชื่อเดือนต่าง ๆ ของปี นำคำเหล่านั้นมาใช้เป็นชื่อคน โดยชื่อเริ่มต้นและสุดท้าย คือ กั๊นยา และมีนา เป็นชื่อที่มีความเป็นไปได้ นอกนั้นก็นำมาเรียงต่อกันไป

(15) ก : “ฮ้าปากซิ...หีนปุนเยอะมาก หมอจะดูให้ อ้อสงสัยจะเป็น ปุนตราเสื่อ”

(ฮาสั้นตลับ ชุดที่ 3. 2538)

เล่นคำว่า ปุน กับ หีนปุน โดยเทียบว่า ปุนชนิดตราเสื่อ หีนปุนก็คงจะมี หีนปุนตราเสื่อด้วย ดังนั้น ปุนตราเสื่อ ล้อคำว่า หีนปุน

(16) ก : “นี่แสดงว่าผู้หญิงเปรียบเสมือนงูพิษ”

ข : “แม่มึงก็งูพิษนะซี...”

ก : “แม่งูเหลื่อม รัตคอปอถูกรอบไปแล้ว...”

(ฮาสุดชั่วโซ่ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

นำคำว่า งูเหลื่อม ล้อคำว่า งูพิษ ซึ่งเป็นประเภทของงูเช่นเดียวกัน

(17) ก : “นี่ขนาดแขวนพระสมเด็จวัดกระดิง แล้วนะ ”

ข : “วัดระฆัง...”

(ฮาสั้นตลับชุดที่ 3. 2538)

นำคำว่า วัดกระดิง ซึ่งกระดิงมีรูปทรงคล้ายกับระฆัง และเป็นเครื่องตีประเภทเดียวกัน นำมาแทนที่กัน เป็นวัดระฆัง ดังนั้น วัดกระดิง จึงล้อ วัดระฆัง

การเล่นคำที่มีความหมายกลุ่มเดียวกันดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นการสร้างคำขึ้นมาใหม่ หรือใช้คำกลุ่มใหม่ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาล้อคำปกติที่ใช้กันอยู่ คำกลุ่มใหม่ที่สร้างขึ้นจะทำให้เกิดความขบขัน เช่น คำว่า สองนิต สร้างขึ้นเพื่อล้อคำว่า นิดหนึ่ง, ชัดเหลือง สร้างขึ้นเพื่อล้อคำว่า ชัดฉ่ำ, ตัวเค่อ ตัวเปิด ตัวดี ตัวเพชร สร้างขึ้นเพื่อล้อคำว่า ตัวโน้ต เป็นต้น

2) คำประเภทเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน

คำประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน หมายถึง คำที่นำมากล่าวล้อเป็นประเภทที่ใกล้เคียงกัน มีลักษณะร่วมกันบางประการ พบตัวอย่าง ดังนี้

(1) ก : “ที่เป็นหลายโรคเนี่ย ต้องไปหาหมอหลายที่หน่อย ต้องไปเทเวศร์ บางโพ บุคคโล บางปิ้ง สะพานควาย เกียกกาย บางซ่อน บางบอน โอเดียน บางขุนเทียน เทเวศร์ วงเวียนใหญ่ สะพานใหม่ ดอนเมือง สะพานเหลือง สะพานขาว ลาดยาว บางปู ตลาดพลู พระโขนง ประตูนํ้า หัวลำโพง ราชประสงค์ เอกมัย ทองหล่อ เพลินจิต ชิดลม “

(โครงการหา ชุดที่ 37. 2539)

กล่าวถึงคำว่า หลายที่ ล้อคำว่า หลายโรค และขยายความว่า สถานที่ หรือย่านต่าง ๆ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

(2) ก : “ต่างจังหวัดไปรถอะไรก็ได้ ไปรถบัส รถเบนซ์ รถเข็น รถไส รถจักรยาน รถมอเตอร์ไซค์ อีซูซุ โคโบตา ยามาฮา โตโยต้า คัสตัน นิสสัน ฟอर्ड คาวาซากิ

(โครงการหา ชุดที่ 37. 2539)

กล่าวคำเรียกชื่อของยี่ห้อรถต่าง ๆ และประเภทของรถ เพื่อขยายความ รถอะไรก็ได้ ซึ่งมีทั้งรถเก๋ง รถบรรทุก รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน รถเข็น รถไส

(3) ก : “กรุงเทพฯ น้ำก็ดำ คลองก็เน่า ต้องไปเล่น (เรือ) ต่างจังหวัด ไปอยุธยา พาสี สระบุรี โคราซ หาดใหญ่ สงขลา ยะลา ปัตตานี ลพบุรี อัมพวา กบินทร์บุรี บ้านหมี่ เมืองเพชร สกลนคร บ้านดอน สระแก้ว บ้านแพ้ว สมุทรสาคร”

(โครงการหา ชุดที่ 37. 2539)

กล่าวถึงชื่อเมือง และจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อขยายความ ต่างจังหวัด และให้ชื่อเหล่านั้นสัมผัสคล้องจองกันไป

(4) ก : “รถคันช่วงนี้สภาพไม่ดีเลย เบรคสะบัด คลัชที่เสีย เกียร์หลุด เครื่องฉุด เพลาหัก สลักหาย หัวเทียนบอด ยางแฟบ แหนบตาย ใด (นาโม) ไม่จ่ายไฟไม่ชาร์จ สตาร์ทค้าง กระจกหน้าหล่น บังโคลนหลังหาย”

(โครงการสา ชุดที่ 37. 2539)

กล่าวถึงส่วนประกอบของรถยนต์ที่มีสภาพบกพร่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลักษณะเดียวกัน และต่างกัน คือ ความบกพร่องในเรื่องเครื่องยนต์ และความบกพร่องในอุปกรณ์ภายนอก เพื่อขยายความ รถสภาพไม่ดี

(5) ก : “วันนี้กับข้าวมี่ แกงเนื่อ แกงไก้ แกงปลาไหล แกงสับนกของหวานมีทองหยิบ ฝอยทอง มีทั้งลอดช่อง ผลไม้มี ขนุน น้อยหน่า พุทรา มังคุด ละมุด มะกรูด มะนาว มะพร้าว ส้มโอ ไซโยโฮอิ้ว...”

(ฮาเกียเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป)

คำดังกล่าว เป็นชื่อของแกงชนิดต่าง ๆ ของหวานชนิดต่าง ๆ และผลไม้ชนิดต่าง ๆ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ข้อความตั้งแต่ ขนุน น้อยหน่า... ส้มโอ ไซโยโฮอิ้ว นำมาจากเพลงร้องเล่นของเด็ก

การเล่นคำที่มีความหมายกลุ่มเดียวกันดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นการสร้างคำขึ้นมาใหม่ หรือใช้คำกลุ่มใหม่ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาล้อคำปกติที่ใช้กันอยู่ คำกลุ่มใหม่ที่สร้างขึ้นจะทำให้เกิดความขบขัน เช่น คำว่า สองนิต สร้างขึ้นเพื่อล้อคำว่า นิตหนึ่ง, ชัดเหลือง สร้างขึ้นเพื่อล้อคำว่า ชัดดัม, ตัวเคอ ตัวเป็ด ตัวดี ตัวเพชร สร้างขึ้นเพื่อล้อคำว่า ตัวโน้ต เป็นต้น

1.1.2 ความหมายตรงกันข้าม

การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันแบบตรงกันข้าม โดยใช้คำที่ใกล้เคียงกัน แต่ความหมายแย้งกัน บางคำอาจจะสร้างขึ้นใหม่ โดยให้มีความหมายแย้งกับคำเดิม ตัวอย่างที่พบ ดังนี้

(1) ก : “พักนี้ราก็ขึ้นเยอะ...”

ข : “ มีราสิ...”

(โครงการสา ชุดที่ 37. 2539)

คำว่า ราก็ มีความหมายไปในทางที่ไม่ดี คือ มีความมัวหมอง ด้วยลักษณะใดลักษณะหนึ่ง มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า ราสิ ซึ่งมีความหมายไปในทางที่ดี คือ มีความสดใสเปล่งปลั่ง

(2) “ เต็น(ราว)รอบ(หนึ่ง)...พวงมาลัยคล้องคอยังดูหงอยแล้ว .ถ้าเต็น
อีกรอบก็คงเป็นรอบพวงหรีด ”

(ชวนชื่นสาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

คำว่า พวงมาลัย เป็นพวงดอกไม้ที่ใช้ในโอกาสมงคล ซึ่งตรงข้าม
กับ พวงหรีดที่ใช้ในโอกาสอวมงคล

(4) “พูดถึงประเพณีไทย เช้าปล่อยนก ปล่อยปลา ปล่อยเต่า เย็น ๆ
ปล่อย(ตัวจ่านา)ขาดไปเลย...”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

คำว่า ปล่อยนก ปล่อยปลา และปล่อยเต่า เป็นการทำบุญประเภท
หนึ่ง เพื่อต่ออายุหรือให้อายุยืน แต่ ปล่อยขาด ซึ่งในที่นี้ หมายถึง การไม่ไปชำระดอกเบี้ยเมื่อครบ
กำหนดวันที่ระบุไว้ในตัวจ่านา ซึ่งเป็นการปล่อยให้ตัวจ่านาขาดอายุ

(4) “เราเคยไปอยู่ชิคาโก สองปี เท็กซัสสามปี โอไฮโอสี่ปี ปัจจุบัน
อยู่บรู๊รีมย์เปอร์สี่ปีแล้ว...”

(ฮาเก้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13 2539)

กล่าวถึงชื่อเมืองใหญ่ของประเทศที่พัฒนาแล้ว คือ สหรัฐอเมริกา
เช่น ชิคาโก เท็กซัส โอไฮโอ เพื่อเปรียบเทียบกับเมืองเล็ก ๆ คือ บรู๊รีมย์และ
กัวลาแลมเปอร์ เป็นการสร้างคำขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ความหมายตรงข้ามกันว่า เมืองนอกกับบ้านนอก

(5) ก : “อ้อ...นางงามคัดมาแล้ว ”

ข : “ กะ หนูถูกคัดออกคนแรก ”

(ฮาบ๊องโรงบาลบ้า. 2539.)

คำว่า คัดมา หมายถึง คัดแต่สิ่งที่ดีมา ส่วนคำว่า คัดออก หมายถึง
คัดสิ่งที่ไม่ดีออก

(6) ก : “กางเกงยีนส์สวย ริมคลองหลอดด้วย.”

ข : “ริมแดง...”

ก : “ อ้าว...มี ป้ายระวังของแท้อีกต่างหาก..”

ข : “ ป้ายระวังของปลอม..”

(ฮาสิ้นตลับ ชุดที่ 3. 2538)

คำว่า ริมคลองหลอด หมายถึงสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ ราคาถูก ส่วน
คำว่า ริมแดง หมายถึงกางเกงยีนส์ที่มีคุณภาพดีราคาแพง ส่วนคำว่า ป้ายระวังของแท้ มีความ
หมายตรงข้ามกับ ป้ายระวังของปลอม

(7) ก : “มึงว่าใคร”

ข : “ว่ามึงนั่นแหละ”

ค : “แล้วไป... นี่กว่าวักู ”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

คำว่า มึง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ตรงข้ามกับคำว่า กู ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1

การเล่นคำที่มีความหมายตรงกันข้ามดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นการกล่าวเปรียบเทียบของสองสิ่งที่มีลักษณะหรือมีความหมายตรงข้ามกันอย่างชัดเจน ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม เช่น พวงมาลัย - พวงหรีด คัดมา - คัดออก ราศี - ราศี เป็นต้น

1.1.3 ความหมายอย่างเดียวกัน แต่ใช้คำคนละคำ

การเล่นคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน เป็นการใช้คำคนละคำกัน ทั้ง ๆ ที่คำนั้นมีความหมายอย่างเดียวกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ในบริบทใกล้ ๆ กันเป็นการหลอกคำเพื่อแสดงภูมิรู้ ไม่ใช่คำซ้ำซาก และเป็นการตีฝีปากก่อให้เกิดอารมณ์ขัน การใช้คำในลักษณะนี้ ปรากฏในตัวอย่าง ต่อไปนี้

(1) ก : “ทำไมไข่คนจึงเรียกहां”

ข : “เพราะเป็นกะโปก”

(โครงการฮา ชุดที่ 37. 2539)

คำว่า हां และกะโปก มีความหมายอย่างเดียวกัน คือ อ้นทะ

(2) “พวกเราไม่ใช่ตลกบ้านนอก แต่เป็นตลกต่างจังหวัด”

(โครงการฮาชุดที่ 37. 2539)

คำว่า บ้านนอก มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า ต่างจังหวัด ซึ่งหมายถึงมิใช่ในเขตเมืองหรือในกรุงเทพ ฯ

(3) ก : “บัตรประชาชน ชื่อจริงชื่อกลาง...”

ข : “อ้อ...กลางคีนแก่ กลางวันชรา”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

คำว่า แก่ และชรา หมายถึง คนที่อายุมากแล้ว

(4) ก : “เดี๋ยวนี้ลาวพัฒนาแล้ว ข้าวเหนียวไม่กินแล้ว”

ข: “แล้วกินอะไร”

ก: “กินข้าวต้มมัดแทน”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม, 2538)

คำว่า ข้าวต้มมัดเป็นอาหารหวานที่ใช้ ข้าวเหนียวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนั้นกล่าวได้ว่า กินข้าวต้มมัดก็เหมือนกินข้าวเหนียวที่แปรรูปแล้ว

(5) ก: “ คุณทำหน้าที่เหมือนคุณเจอสี่”

ข: “เขาไม่ใช่ สี่ เขาเป็นปีศาจต่างหาก”

(บัวบ๊องส์ ฮาเด้อดำ ชุดที่ 21. 2539)

คำว่า สี่มีความหมายเดียวกับคำว่า ปีศาจ

(6) ก: “ ทำไมมาช้า”

ข: “ ก็มาไม่เร็วซี จึงมาช้า”

(ยกทีมฮาแก่น้ำกล้วย ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า มาช้ามีความหมายว่ามาไม่เร็ว

(7) ก: “ ด่านี่...เมืองกาญจน์เขาเรียก ด่านี้อ ”

ข: “ แต่บ้านช้อย สปีคไม่เหมือนกัน ด่านี่เขาเรียกว่า ด่านี้อีหลีอีหลอ
ด่ากะเดียกะด้อ ด่าแท้น้อ ด่าคักๆ ”

(ฮายาวสยิมก๊วย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ด่านี้อีหลีอีหลอ ด่ากะเดียกะด้อ ด่าแท้น้อ ด่าคัก ๆ ทุกคำมีความหมายว่า ด่ามาก หรือด่าสนิทจริง ๆ

(8) ก: “ ภาษาไทยว่า ศิริษะ เสียร หัว กระบาล ภาษาอังกฤษว่า เฮด ... ภาษาไทยว่า กิน รับประทาน แดก ยัด ยัดหน้า ภาษาอังกฤษว่า อัด...ภาษาไทยว่า ตาย สิ้นชีพิตักษัย มรณภาพ ม่องเท่ง เท่งทึง เสีย หม่องซี่ก้อง ภาษาอังกฤษว่า เด็ด...”

(ฮาสนั่นจ่อ ชุดที่ 108. 2539)

ผู้กล่าวใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน ทั้งในความหมายภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

(9) ก: “ การจะพูดภาษาอังกฤษ ไบหน้าไบตาจะต้องเหมือนบั๊กสีดา “

ข: “ ฝรั่ง...ฝรั่ง(ที่เป็น)คน ”

(ฮาสนั่นจ่อ ชุดที่ 108. 2539)

ผู้กล่าวใช้คำว่า บั๊กสีดา ซึ่งหมายถึงฝรั่ง (ผลไม้) แล้ว
โยงความหมายถึงคำเรียกชาวยุโรปว่า ฝรั่ง

(10) ก: “พูดจาไม่สุภาพ ตดเต็ดอะไรกัน เขาเรียกว่า “ดากหา” ภาษา
กรุงเทพฯ เขาเรียก “โฟนลิ่งค์จากรูด” ภาษาใต้เขาเรียก “แรงดันจากสะตอ...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2538)

ผู้กล่าวใช้คำที่มีความหมายหมายถึงสิ่งเดียวกัน ซึ่งหมายถึง ผายลม

การเล่นคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้คำคนละคำ แสดงให้เห็นถึงความสามารถ
ในการหลាកคำของผู้พูด

1.1.4 ความหมายกลุ่มเดียวกัน แต่ใช้กลุ่มคำที่สื่อความโยงไปหาคำเดิม

การเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันแบบความหมายกลุ่มเดียวกัน แต่ใช้
กลุ่มคำที่สื่อความโยงไปหาคำเดิม คือ การใช้คำพูดที่มีความหมายอยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่นักแสดง
ตลกมิได้ใช้คำที่เคยใช้อยู่แต่เดิมกลับไปใช้คำอื่น ซึ่งมีความหมายเกี่ยวโยงกันมาประกอบมักนำมา
ประกอบในคำประสมหรือมาประกอบข้อความนั้นๆ การใช้คำประเภทนี้ พบในตัวอย่างต่อไปนี้

(1) ก: “เดียวกูตีด้วยไม้หน้าสิบสอง”

ข: “ตียังไง...”

ก: “ตีสี่ครั้ง สี่คูณสามเป็นสิบสองครั้ง”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

คำว่า ไม้หน้าสิบสอง ชวนให้นึกถึงคำเดิม คือ ไม้หน้าสาม แต่ผู้
แสดงตลกนำคำว่า ไม้หน้าสาม มาซ้ำเพราะ สามคูณสี่ จึงเป็นสิบสอง

(2) ก: “โทรหั่นรุ้นโกโนเลีย...”

(บ๊องตื้น สะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า โทรหั่น ชวนให้นึกถึงคำเดิม คือ โทรศัพท์ เพราะ คำว่า
ศัพท์ พ้องเสียงกับคำว่า สับ ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกับคำว่า หั่น

(3) ก: “ต่อไป...จะร้องเพลงสังข์ซึม...ของมนต์สิทธิ์ คำสร้อย”

(เหย็นศักดิ์สังสา ชุดที่ 27. 2539)

คำว่า สังข์ซึม ชวนให้นึกถึงชื่อเพลงลูกทุ่ง ของมนต์สิทธิ์ คำสร้อย
ซึ่งชื่อเพลง คือ สังนาง

(4) ก: “ทองเส้นนี้เรียกว่า ทองเวร กลางคืนฟัวใส่ไปเล่นตลก...กลาง
วันเมียใส่ไปขายของที่ตลาด”

(ตอบหานักเลง ชุดที่ 17. 2539)

กลุ่มคำ ว่า ทองเวร ชวนให้นึกถึงคำว่า เวรยาม

(5) ก: “กระหรีมเตอร์ ครั้งแรก 35 บาท นาที่ต่อไปนาที่ละ 5 บาท”

(ตลกสั้นตลับ คณะมคยิม. 2538)

กลุ่มคำ ว่า กระหรีมเตอร์ ชวนให้นึกถึงคำ แท้กซ์มิเตอร์

(6) ก: “ฝีนอยากได้อะไร...”

ข: “หนูฝีนอยากได้ฟัวติดตามตัว”

ก: “บรีสเล็งเห็นคุณค่า สนับสนุนฟัว เอ้ย...ไม่ได้...”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่20. ม.ป.ป.)

กลุ่มคำ ว่า ฟัวติดตามตัว ชวนให้นึกถึงคำว่า โทรศัพทติดตามตัว

(7) ก: “ฉันมีบัตรนุริรัมย์เอ็กเพรส”

(ย.โย่งฮายี่กั๊ก ชุดที่1. ม.ป.ป.)

กลุ่มคำ ว่า นุริรัมย์เอ็กเพรส ชวนให้นึกถึงคำว่า อเมริกันเอ็กเพรส

(8) ก: “ความจริงเ็ดส์คนกินตาย คนขายติดคุก...”

(ย.โย่งฮายี่กั๊ก ชุดที่1. ม.ป.ป.)

กลุ่มคำ ว่า เ็ดส์คนกินตาย คนขายติดคุก ชวนให้นึกถึง ข้อความ
ว่า ยาบ้าคนกินตาย คนขายติดคุก

(9) ก: “ใคร แนะนำให้ไวันมละ”

(ฮาสนันจ่อ ชุดที่110. 2538)

คำว่า ไวันม ชวนให้นึกถึงคำว่า ไ่วจุก ไ่วหนด

(10) “สามีปฏิปันโน อิติปิโสภควา แสดงว่า ปฏิปันโน เป็นฟัวอิติปิโส
ภควา”

“โครงการสา ชุดที่ 12, 2539)

ข้อความว่า สามีปฏิปันโน ผู้พูดตีความบทสวดมนต์นี้ว่า สามีชื่อ
ปฏิปันโน โยงไปยังข้อความว่า เป็น ฟัวอิติปิโสภควา คำว่า อี ใช้นำหน้าเรียกชื่อผู้หญิง นั่นแสดง
ว่า เมียของผู้ชายชื่อปฏิปันโนคืออิติปิโสภควา

การเล่นคำที่มีความหมายกลุ่มเดียวกัน แต่ใช้กลุ่มคำที่สื่อความโยงไปหาคำเดิม จะเห็นว่า คำที่นำมาประกอบจะสร้างความขบขันขึ้น เพราะแม้จะเป็นคำที่มีความหมายในกลุ่มเดียวกัน แต่จะ ใช้แทนที่กันไม่ได้ และบางครั้งกลุ่มคำที่เกิดขึ้นใหม่จะล้อเลียนกลุ่มคำเดิม และมีความหมายไป คนละทางกับความหมายเดิม เช่น โทรศัพท กับ โทรหั่น, สั่งจิ้ม กับ สั่งนาง, กระหริ่มเตอร์กับ แท๊กซี่มิเตอร์, บัตรบุรีรัมย์เอ็กเพรส กับ บัตรอเมริกันเอ็กเพรส เป็นต้น

1.2 การเล่นคำคล้องจอง

การเล่นคำคล้องจอง หมายถึง การใช้คำหรือพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้น และ หรือ สระเป็นเสียงเดียวกัน ทำให้การออกเสียงสัมผัสคล้องจองกัน แบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

- 1.2.1 การเล่นคำที่มีสัมผัสเป็นกลอนสุภาพ
- 1.2.2 การเล่นคำที่มีสัมผัสคล้ายกลอน
- 1.2.3 การเล่นคำ โดยใช้คำพูดคล้องจอง

1.2.1 การเล่นคำที่มีสัมผัสเป็นกลอนสุภาพ

การเล่นคำที่มีสัมผัสเป็นกลอนสุภาพ หมายถึง การพูดที่มีสัมผัสบังคับ เป็นกลอนสุภาพ ลักษณะการส่งสัมผัสคือ คำสุดท้ายของวรรคแรก สัมผัสกับคำที่ 2 - 5 ในวรรค ถัดไป คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และสัมผัสกับคำที่ 2 - 5 ในวรรคที่ 4 ตัวอย่างที่พบ มีดังนี้

- (1) “ท่านเข้ามาชมวิดิโอนี้ดีหนักหนา จะพาท่านสุขสนุกไล่น
ท่านเข้ามาแล้วไม่ได้อะไร ท่านจงไปตัวเปล่าเหมือนเข้ามา”
(กระเทยบัว ฮาผีผี ชุดที่ 3. 2539)
- (2) “ถึงอกหักรักได้เพราะใจรัก ถึงแขนหักฉันรักได้ไม่เคยสน
ถึงขาหักฉันรักได้ไม่กังวล แต่สุดทนดังเธอหักรักไม่ลง”
(กระเทยบัว ฮาผีผี ชุดที่ 3. 2539)
- (3) “ขอบคุณมากที่ท่านเช่าเอสทีไปชม รับรองไม่ระบมชมกันให้สนุกสนาน
ม่วนละยี่สิบเช่าไปเดอะนะพี่น้องสำราญ เขินบานกับพวกเรากลกเอย...
มิสเตอร์ก้อยพร้อมพี่เสริมเวชมีของดี ๆ ไม่เข้าขีมีชูศรีมาทุกเที่ยว
อยู่ที่นี้เมอริคิงส์ชั้นเก้าเขียว ถ้าไม่ร่อเลี้ยวมาที่นี่ดีจริงๆ...”
(ฮาสุคิ้วโจ้ววงศ์ตริง ชุดที่ 12. 2538)

- (4) “ปากเหวลึกอย่างนี้กว่าเหวไม่ลื่น ปากเหวลื่นอย่าคะนองไปลองผลึก
ตกเหวหินป็นปายไม่ง่ายนัก ตกเหวรักเสือกสนไปจนตาย
(ฮาสุคิ้วโซ่ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)
- (5) “ถึงอีสานถิ่นไกลก็ไทยแท้ โปรดเพื่อแม่เมตตาให้เขาบั้ง
อย่ามองเหินเป็นสุนัขอยู่ริมทาง มันจะสร้างรอยราวให้ชาวไทย”
(ฮาฮ้วนกวนโฮ้ย ชุดที่ 31. 2539)
- (6) “เมื่อมั่งมีมากมายมิตรหมายมอง เมื่อมัวหมองมิตรมองเหมือนหมูหมา
เมื่อไม่มีหมคมิตรมุงมองมา เมื่อมอดม้วยหมูหมาเมียเมมมันไม่ มอง”
(ฮาสุคิ้วโซ่ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)
เล่นเสียงพยัญชนะ ม ทุกคำ ทั้งบทเป็นกลอนกลบทอักษรล้วน
- (7) “ธรรมดานามียอมมีรู้ไว้สวหรู ทำให้ดูสง่านำหลงไหล
ทำให้ชายทั่วโลกชะโลกไกล ต่างหลงไหลชะเงื้อมองจ้องรูเธอ”
(ฮาเกียเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)
- (8) “สิบปีจากหมามาหมายังจำได้ กลับมาใหม่มันยังรู้เจ้าของ
สามวันจากนารีแม่งไม่เหลียวมอง โดนวลน้องเลวยิ่งกว่าหมาอิท่ากิน”
(ฮาสุคิ้วโลกวงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

การเล่นคำคล้องจองที่มีสัมผัสเป็นกลอนสุภาพ พบว่า เนื้อหาและความหมายส่วนใหญ่ มักกล่าวเปรียบเทียบกับ ล้อเลียน ขัดแย้ง เป็นไปในทางไม่ดี หยาบคาบ หรือสองแง่สองง่าม ทำให้เกิดความตลกขบขันในเนื้อหากลอนนั้น ๆ

1.2.2 การเล่นคำที่มีสัมผัสคล้ายกลอน

การเล่นคำที่มีสัมผัสคล้าย หมายถึง การพูดที่มีเสียงคล้องจองคล้ายจะเป็นกลอน แต่มีสัมผัสบังคับ และจำนวนวรรคไม่สม่ำเสมอ มีลักษณะคล้ายกลอนลิเก และกลอนชาวบ้าน พบตัวอย่าง ดังนี้

- (1) “ไปทำได้เรือไม่ออก ไปทำเหนือชิเรือจะออก
เราไปบางกอกมีบ็อกให้นั่ง เราเป็นฝรั่งเลยไปนั่งบ็อก
จะไปบางกอกเจอเขาดอกเหล่า้า เขาเมาเลยเอาเหล่า้าขึ้นมาดอก
ไปบางกอกเจอเขาปอกกล้วย เราก็เลยยืนงงงวยจดกล้วยขึ้นมาปอก
คนบางกอกเขาชอบกลอกลี้ง แหมช่างพูดดีจริงนะ ใ้หน้าลิงดีหม้อ”
(เหยียนศักดิ์งสา ชุดที่ 27. 2539)

- (2) “ของ همینแมงวันชอบค่อม ของหอมมนุษย์ชอบค่อม
สาวสวยผู้ชายติดกรอ ผู้ชายหล่อๆ สาวติดจม”
- (3) “ถ้าจะเป็นศิลปินต้องมีศิลปะ ถ้าจะเป็นภระตะมันต้องโจ้วสะคือ
ผมอยากกินเหล้าแต่ไม่มี โซดา ผมอยากดูคักญาเส้นตาปรี
ผมอยากจะทำเล่นว่าแต่ไม่มีสาย ถ้าไม่ยากให้หัวว่าสายแก้ต้องเบา ๆ มือ”
(ฮาสุคิ้ว โจ้ววังสตรึง ชุดที่ 12. 2538)
- (4) โอ้วาริมทางยังมีคนสร้างศาลา เหตุไฉนกานดาจึงไม่สร้างศาลา
ให้พี่ได้พักผ่อนหย่อนท่ากันบ้าง”
(ฮาสุคิ้ว โจ้ววังสตรึง ชุดที่ 12. 2538)
- (5) “เนิ่นนานนวลน้องนอนเนิ่นนี้ หนุ่มหนุ่มนิกหนุงหนิงนอนนี้นะนวลน้อง
หนานนี้นวลน้องหน่ายเหงาหนี่ โน่นหนองนอกนี้หนองในเหนียวหนะหนะ”
(ฮาสุคิ้ว โจ้ววังสตรึง ชุดที่ 12. 2538)
- เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ น ทุกคำ คล้ายกลอนบทอักษรล้วน

การเล่นคำที่มีสัมผัสคล้ายกลอน ผู้กล่าวมักใช้คำสัมผัสของกลอนไม่แน่นอน มีจำนวนวรรคไม่ครบ พบว่า เนื้อหาและความหมายส่วนใหญ่ มักกล่าวเปรียบเทียบล้อเลียน จัดแย้ง เป็นไปในทางไม่ดี หรือสองแง่ สามแง่ ทำให้เกิดความตลกขบขันในเนื้อหาเช่นเดียวกับกลอน

1.2.3 การเล่นคำ โดยใช้คำพูดคล้องจอง

การเล่นคำ โดยใช้คำพูดคล้องจอง มักโยงสัมผัสของกลุ่มคำไปเรื่อย ๆ บางครั้งก็เล่นอักษร ตัวอย่างที่พบ ดังนี้

- (1) “รถฉันทช่วงนี้สภาพไม่ดีเลย เบรคสะบัด คลัทช์เสีย เกียร์หลุด
เครื่องหลุด เพลาหัก สลักหาย หัวเทียนบอด ยางแฟบ ແหนบตาย ไฉไม่จ่าย ไฟไม่ชาร์ท
สตาร์ทค้าง กระจุ้งหน้าหล่น บังโคลนหลังหาย”

(โครงการฮา ชุดที่ 37. 2539)

คำว่า บัด กับ คลัทช์ มีเสียงเสียงสระอะ เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า เสีย เกียร์ มีเสียงสระเอีย เป็นเสียงเดียวกัน หลุด กับ หลุด มีเสียงสระอุ เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า หัก กับ สลัก มีเสียงสระอะเป็นเสียงเดียวกัน คำว่า แฟบ กับ ແหนบ มีเสียงสระเอ เป็นเสียงเดียวกัน

(2) “ผมมีศิลปีนักร้องดาวรุ่งพุ่งแรง แข่งขอดรัก ผลักพุ่มพวง ลี้ว สิรินทรา ถ่างขาสมหญิง เด็ดขานเย็น เกี่ยวเข็นจอร์ชบุช ล่อตุ๊ดซัดคัม จับหน้านิกร เขาผู้นั้น คือ ยัย ขาดญาติ

คำว่า แรง กับ แข่ง มีเสียงเสียงสระเอ เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า รัก กับ ผลัก มีเสียงสระอะเป็นเสียงเดียวกัน พวง กับ ลี้ว มีเสียงสระอัว เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า ทรว กับ ขา มีเสียงสระอาเป็นเสียงเดียวกัน คำว่า เย็น กับ เข็น มีเสียงสระเอ เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า บุช กับ ตุ๊ด มีเสียงสระอุ เป็นเสียงเดียวกัน คัม กับ หน้า มีเสียงสระอำ เป็นเสียงเดียวกัน

(3) “ตกลงของเรา เด็กดูได้ ผู้ใหญ่ดูดี สตรีดูสวย คนป่วยดูแล้วหาย ป่วย”

(ฮายาวสยิมก๊วย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ได้ กับ ใหญ่ มีเสียงเสียงสระไอ เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า ดี กับ ตรี มีเสียงสระอิเป็นเสียงเดียวกัน สวย กับ ป่วย มีเสียงสระอัว

(4) เธอคือสามบอม ใบสะตอ อรนุช ผุด มหาลอก ออกอัลบั้ม ชุด โห่สามลา”

(โห่สามลา ฮากับตุ๋ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

คำว่า ตอ กับ ออ(ร) มีเสียงเสียงสระออ เป็นเสียงเดียวกัน คำว่า นุช กับ ผุด มีเสียงสระอุเป็นเสียงเดียวกัน หลอก กับ ออก มีเสียงสระออ

(5) “ถึงท่านไม่มาเที่ยว ท่านมาเยี่ยมก็ยังดี”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. ม.ป.ป.)

คำว่า เที่ยว กับ เยี่ยม มีเสียงเสียงสระเอีย เป็นเสียงเดียวกัน

(6) “บ้านฉันอยู่เพชรบุรี อำเภอหัวหิน มีแม่ชื้อยายหีบ นามสกุลเหิน หาว อยู่หัวหิน อาชีพหาหอย วันนั้นหาหอย ได้หกหาว ไปวางบนหิ้ง หิ้งมันหัก หล่นทับหัว แม่เลยโมโหหอย ยกหาวไปทิ้งเหว ไปเหยียบหินหัก ...”

(โครงการฮา ชุดที่ 37. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ห

(7) “เป็นคนกรุงเทพฯ สัน(ตัน) เป็นคนดั่งชัน(ชัน) แต่ก่อนเคยอยู่ ประชา(ชา)ชื่น(ชื่น)”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ส หรือ ช หรือ ซ

(8) “ช่วงเวลาต่อไปนี้ นักร้องคนนั้น จะร้องเพลงโน้น ท่านผู้ชมที่นั่น มานั่งที่นี่ จะได้ฟังเพลงนี้...”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะต้น น

(9) “ผมชื่อสมศักดิ์ เกิดเดือนสี่ ปีมะเส็ง เคยรับราชการชู้สี่ เพราะจบจากธรรมศาสตร์กว่าจะมีทรัพย์สิน ชีวิตมันกระเสือกกระสน มาได้งานสามเสน ป้อมเอสโซ่ ได้วันละสามสิบบาท เซ็งชีวิตก็ต้องต่อสู้ เลยออกจากป้อมเอสโซ่มาได้งานเลี้ยงอยู่ส่วนสัตว์ดุสิต มีหน้าที่ให้อาหารเสือ งานมันเลี้ยงเลยออกจากสวนสัตว์ดุสิต มาได้งานเลี้ยง คุมช่อกุ้ยยาส้ม ฉันไม่เคยเห็นแสงสีรุ้งดีกว่าชีวิตมันสดใส เพราะว่าช่อกุ้ยยาส้ม มีเต่สาวสวยสวย ฉันก็ดีกว่าสาวสวย จะชิงเลยพาสาวสวยไปเลี้ยงแม่่งทำแสบ ไปเจอสารส้ม ต้องมายืนนำตาซึม เลยออกจากช่อกุ้ยยาส้มมาอยู่วง(ดนตรี) พรศักดิ์ เป่าแซ็ก(โซโฟน) นานสิบสี่วัน กินแต่ซูป เลยออกจากวงดนตรีพรศักดิ์...”

(สมศรี 94 โอียฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะต้น ส หรือ ซ หรือ ช

(10) “คุณพ่อชื่อคุณหลวงทึ่ง แท่งทอง บ้านเขาอยู่ สุโขทัย เขามีอาชีพทำไร่อั่ว ปีนั้นน้ำมันท่วม เพราะแกไม่ยอมตากถาง เขาเลยทิ้งท้องทุ่ง มุ่งตรงสู่กรุงเทพฯ ทวงรถทัวร์ มาลงที่โรงหนังเฉลิมไทย ที่เขาทุบทิ้ง เจอแม่ขายหอยทอด เหมือนกามเทพเอาสรมา เพลง แม่ลูกแพงเลยท้อง แล้วอยากกิน ดึก แคนทอด ก็เลยออก ถูกมาเป็น ไอ้ทุย พ่อเลยพา แม่จิ้น บนภูเขาทอง ตอนนั้น เขามีงาน ทอดกฐิน ไปเจอ ไอ้แท่ง เพื่อนแท้ กำลัง ดึก ลอง หอม พ่อเลย เข้าไป ทักทาย ไอ้แท่ง เสียด ตากถาง พ่อโมโห เลย โดน ถีบ หัว ทิ่ม ไป โดน กระโถน น้ำ หามาก แดง เกือบ คน เห็น หัว เราะ กัน เป็น ทิวแถว อาย เลยพา แม่ เดิน จาก ภูเขาทอง ท้อมๆ เกือบ ตก ท่อ แม่ เกือบ แท้ง โทษ ใคร ไม่ได้ ต้อง โทษ คน ทำ ท่อ ชุด ท่อ ไม่ ยอม ถม...”

(สมศรี 94 โอียฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

เล่นเสียงพยัญชนะสัมผัสพยัญชนะต้น ท กับ ถ

(11)ก : “คุณแม่ชื่อคุณหญิงหีบ นามสกุลเหินหวา อาชีพเขาขาย หอย วันนั้น เขา หา หอย ได้ ตั้ง หูก หาบ ก็ กวาด เอา หอย ใส่ หาบ ไป วาง ไว้ บน หิ้ง หิ้ง เสื่อ หัก ใส่ หัว แม่ โม โห หอย เลย กวาด เอา หอย ใส่ หาบ จะ เอา ไป ทิ้ง ก้น เหว แบก หอย ไป ยื่น ปาก เหว เหยียบ หิน หิน เสื่อ หัก หัว แม่ ห้อย”

ข : “เห็น อะไร ละ”

ค : “เห็น หอย ซี ไอ้ เหี้ย...”

(สมศรี 94 โอียฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ห

(12)ก : “มีเงินติดกระเป๋าอยู่สามสิบ ไปซื้อสลาก ออมสินสามเสี้ยว
ถูกรางวัลที่สองได้เงินสี่แสน นำไปลงทุนปลูกสวนส้มที่บางซื่อน”

ข : “แล้วยังไงอีกล่ะ”

ก : “ถามชอกแซกจริงไอ้สัตว์”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ส หรือ ซ

(13)บ้านอยู่ ประชา(ชา) ชื่น(ชื่น) น้องสาวอยู่ห้วยขวง(ขวง) แต่มัน
ย้ายไปอยู่หมอซิด(ซิด) ตอนนี้นันย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดแล้ว อยู่ศรีราชา(ชา)

(สีหนุ่มทุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ซ หรือ ซ

(14)“ข้าคือหลวงทะเลถึง ทะเลใกล้ กระโดดแทงกระหรีท้อ”

(ฮาเก็ม เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19 ม.ป.ป)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ล หรือ ร และ ท

(15)“จังหวัดที่ขึ้นต้นด้วย ส.เสื่อ ได้แก่ สิงห์บุรี สระบุรี สุพรรณบุรี
สุครธانی สุโขทัยธานี สุรินทร์...”

(ฮาทีเค็ดเพชรคาราฉาย ชุดที่ 6. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ส

(16)“ถึงจะคำกั คำดูดี เด่นดัง ดีด้วย ดูดัง ดีวก ๆ”

(ฮายาวสยิมก๊วย ชุดที่ 13 ม.ป.ป.)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ค

(17)“โยโกะเอ็นเตอร์เทนเมนต์ เสนอดลกใส่ตลับ”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 108 . 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ค

(18)“ผมชื่อเนิด บ้านเกิดอยู่ชัชนาท ย้ายจากชัชนาทไปอยู่เมืองนท
ใกล้บ้านพี่หนอม เมียเขาชื่ออีน้อย อยู่ซอยสนธิ ติดกับบ้านอินิด อีน้อยมีอาชีพขายข้าวเหนียว
มันซักชวนผมไปขายข้าวเหนียว เพราะมันไม่ถูกกับโรคหนองในของผม ผมจึงไปตั้งร้านขายขนุน
ตั้งร้านชนกับอีน้อย อีน้อยขายข้าวเหนียว ข้าวเหนียวขนุน ขนุนข้าวเหนียว ผมโมโห เดือดดาล
คับอีน้อยไปนอนแน่นิ่งอยู่ข้างถนน อีน้อยไปนอนแน่นิ่งอยู่ข้างถนน อีน้อยลุกขึ้นมา ไปตามน้อง
ชายชื่อไอ้โหน อยู่ตรงหน้าพระโขนง ไอ้โหนมาก็นวดหน้าผมด้วยส้นเท้าที่เป็นสนิม ไปนอน
แน่นิ่งอยู่ที่ข้างถนน ผมลุกขึ้นมา ผมหนีไปแจ้งหมู่โชน หูหนวก ผมไม่อยากเอาเรื่องเอาราวเลย”

ขับเรโน กลับบ้านไปเจอพี่เหน่ กำลังถ่ายหนังเรื่องแม่นาค แม่นาคพระโขนงให้ผมเป็นตัวนำ เป็นตัวนอนซ่อนไซแม่นาค”

(ฮาสุคิ้วโซ่ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ น

(19) “รู้สึกเหงา หงุดหงิด เจียน ง่วง”

(ฮาสุคิ้วโซ่ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ง

(20) ก “นายเหี่ยม เหมเห่อ บ้านอยู่ชายหาดสตั๊ปป มีอาชีพ หาหอย
เมื่อวันทีห้า เดือนห้า นายเหี่ยมเอาเห่ออกไปหาหอย ที่ชายหาดสตั๊ปป ได้หอยมาห้าหกละ เก็บ
ไว้ในห้องเกิดหอยหาย”

ข : “ใครเอาไป”

ก : “ไอ้เหี่ยมนี่โงะละ”

(ฮาสุคิ้วโซ่ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ห

(21) “คำดี ดีเด่น คุณดี ดังดีวก”

(ฮาฮ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ค

(22) “ถ้ามีสวย ๆ จะดีไป แต่ถ้าไม่สวยจะโดนตบ”

(ฮาฮ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539)

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ ต

การเล่นคำโดยใช้คำพูดคล้องจอง ผู้พูดมักแสดงความสามารถโดยใช้คำสัมผัสคล้องจอง ต่อเนื่องกันไป เพื่อเน้นเสียงให้น่าฟังและเน้นเนื้อหาไปในทางหยาบ หรือสองแง่สามง่าม ทำให้ผู้ฟังเกิดความขบขันในเรื่องราว หรือคำพูดที่ไม่ธรรมดา แต่มีสัมผัสพิเศษ จึงเป็นการบังคับการใช้คำเพื่อสื่อความหมายไปในตัว จนบางครั้งอาจใช้คำผิดหรือคาดเคลื่อนความหมาย ก่อให้เกิดความตลกขบขันขึ้นได้

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่าการเล่นคำคล้องจองที่มีทั้งสัมผัสเป็นกลอนสุภาพ มีสัมผัสคล้ายกลอนสุภาพ และใช้คำพูดคล้องจอง ผู้แสดงนิยมใช้เพียงบางส่วน โดยเฉพาะผู้มีความสามารถในเชิงร้อยกรอง และมักมีภูมิหลังเคยเป็นนักแสดงลิเกมาก่อน เป็นต้น

1.3 การเล่นคำพ้อง

การเล่นคำพ้อง เป็นการใช้คำพูดที่เสียงเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน มากล่าวในความหมายที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1.3.1 การเล่นคำพ้องทั้งรูป และเสียง

1.3.2 การเล่นคำพ้องเสียง แต่ไม่พ้องรูป

1.3.3 การเล่นคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน

1.3.1 การเล่นคำพ้องทั้งรูปและเสียง

การเล่นคำพ้องทั้งรูปและเสียง หมายถึง มีรูปเขียนเหมือนกันแต่มีความหมายแตกต่างกัน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก) ความหมายเชิงขัดแย้งกับปริบท

ข) ความหมายเชิงกำกวม

ก) ความหมายเชิงขัดแย้งกับปริบท

การเล่นคำพ้องที่มีเสียงเหมือนกัน มีรูปเขียนเหมือนกัน แต่ตั้งใจใช้คำที่มีความหมายให้ต่างกันในเชิงขัดแย้งกับปริบท ดังตัวอย่าง

(1) “พี่เป้า ไม่เคยเป็นโน้ต เป็นแต่หนอง”

(สมศรี 94 โอยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

1) เป้า ชื่อเล่นของ สายัณห์ สัญญา นักร้องลูกทุ่งไทย

2) เป้าทางแกง

เป็น : 1) เล่นดนตรีได้

2) เป็นโรค

(2) ก : “มันอะไรน่าเจ็บใจ”

ข : “มันซื้อแล้วเน่ากินไม่ได้”

ก : “มันได้เมื่อไหร่ล่ะ”

(ฮานั่นจอ 89. 2539)

(3) ก : “มันอะไรดำ ๆ”

ข : “มันที่เราเผาไฟ”

ก : “เปล่า มันคือ เฉาก๊วย”

(ฮานั่นจอ 89. 2539)

(4) ก : “แวกกินมันด้วย”

ข : “มันอะไรแดงแจ๋เขียว”

ก : “มันคือแดงโม”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539)

มัน: 1) ชื่อเรียกไม้เถาหรือไม้ต้นหลายชนิด หัวใช้เป็นอาหารได้

2) คำสรรพนามบุรุษที่ 3

ผู้พูดตีความหมายคำว่า มัน ต่างกัน โดยคำว่า มัน คำแรกมักให้เข้าใจว่า เป็น หัวมันที่เป็นพืช แต่เมื่อตีความหมายว่า มันใช้ตอนท้ายกลายเป็นความหมายอย่างอื่น คือ ทำหน้าที่เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 3

(5) “เราจะฆ่าพี่ชายเอาสมบัติ แต่ก่อนจะฆ่าเอาสมบัติ เราจะต้องฆ่าเอาอริญาเสียก่อน”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

สมบัติ : 1) ทรัพย์สิน

2) ชื่อดาราภาพยนตร์ไทยคนหนึ่ง คือ สมบัติ เมทะนี

(6) “หิวข้าวขามู ยื่นแบงค์ห้าร้อยให้แม่ค้า แม่ค้าบอกไปซื้ออุปองก่อน ผมก็เลยบอกว่าไม่เคยกินอุปอง”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6 ม.ป.ป.)

อุปอง : 1) บัตรแลกซื้อสินค้า(อาหาร)แทนเงินสด

2) ผู้พูดจงใจพูดให้มีความหมายเป็นชื่ออาหารชนิดหนึ่ง

(7) ก : “พูดถึงเนื้อเพลง...”

ข : “มึงยังรี้ง...”

(ฮาทะเลจ้อ ชุดที่ 50. 2538.)

เนื้อ : 1) ส่วนของร่างกายสัตว์อยู่ถัดจากหนังเข้าไป ใช้ประกอบอาหาร

2) สิ่งที่เป็นตัว หรือเรื่องราวของสิ่งต่าง ๆ เช่น เนื้อเพลงเนื้อเรื่อง เป็นต้น

(8) “มีวิธีโอให้เขา มีทั้งหนังไทย หนังฝรั่ง หนังอินเดีย หนังจระเข้ หนังรองเท้า”

(ฮาล้านดัลบ ชุดที่ 3 คณะมดขี้ม 100%. 2538)

หนังสือ : 1) ภาษาระดับภาษาปาก เรียกแทนคำว่า ภาพยนตร์
 2) ส่วนหนึ่งของร่างกายที่หุ้มเนื้ออยู่ เช่น หนังสือจะเข้
 หนังสือคน เป็นต้น หรือหนังสือสัตว์ที่เอามาฟอกทำเป็นของใช้ เช่น รองเท้าหนัง กระเป๋าหนัง
 เป็นต้น

- (9) ก : “น้ำท่วม เขาเรียก...”
 ข : “อุทกภัย”
 ก : “ไฟไหม้ เขาเรียก...”
 ข : “อัคคีภัย”
 ก : “ทำไม ไม่เรียก ดับเพลิง ละ”
 ข : “อ้าว...โจรปล้นก็เรียก ตำรวจซี”
 (โครงการสา ชุดที่ 36. 2539.)

เรียก : 1) คำหรือความหมายอีกอย่างหนึ่ง ใช้ ”เรียกว่า”
 2) ร้องหา หรือเรียกหา (ให้มาช่วยเหลือ)

- (10) ก : “ไปตบมันซิ”
 ข : “อ้อ...มันยุ่งหรือ...”
 (ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2537.)

ตบ : 1) การต่อสู้ด้วยวิธี ตบตี ด้วยมือ
 2) การฆ่าด้วยวิธี ตบยุง

- (11) ก : “โอ้โห...ลูกต้องให้มันได้ออย่างนี้ซิ”
 ข : “ลูกเป็นมาตั้งแต่พ่อแม่”
 ก : “พ่อแม่...ใครเป็นก่อน”
 ข : “พ่อแม่ก่อน...”
 ก : “แล้วเอามาติดแม่ แล้วจึงมาติดลูก”
 ข : “เฮ้ย...ไม่ใช่เชื้อโรค..”
 (ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539.)

เป็น : 1) มีความสามารถหรือทำได้
 2) มีอาการป่วยเป็นโรค

- (12) “เมียเจ้าคนนี้เป็นคนเอาเพื่อนเอาฝูง เพื่อนเขาไปหาที่บ้าน ก็

เอาเขาหมดแหละ

ครับ...เอาข้าวปาลามาเลี้ยงดูปูเสื่อ”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539.)

เอา : 1) คำสแลง หมายถึงได้เสียเป็นสามิภรรยากัน

2) เอาใจใส่ ดูแล

(13) “จด ๆ จ้อง ๆ จะพินก็ไม่พิน ...เมื่อคั่นก็ทีแล้ว จด ๆ จ้อง ๆ

เอาชะเค็กมันกลับเลยอดพินทั้งคู่”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539.)

พิน : 1) ฝากด้วยของมีคม เช่น พินดาบ

2) คำสแลง หมายถึงการร่วมประเวณี

(14) ก : “อยู่บ้านของเขา เขาเป็นคนดีเด่น ชักผ้าไม่ต้องใช้ แพ็บ

ใช้ บริส...”

ข : “ใช้อะไรละ”

ก : “ก็ใช้มันนี่แหละชัก...”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539.)

ใช้ : 1) เอาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น เอาพง ชัก ฟอก ยี่

ห่อแพ็บมาชัก ผ้า เป็นต้น

2) บังคับให้ทำ เช่น ใช้ให้ชัก ผ้า เป็นต้น

(15) ก : “เขาเป็นทหารมือหนึ่ง และมือสองของข้าพเจ้า”

ข : “แล้วมือสาม เปี้ยหรือยัง (เปี้ยแซร์)”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16 ม.ป.ป.)

มือ : 1) มือหนึ่ง,มือสอง หมายถึง ทำหน้าที่แทนได้ยอด

เยี่ยมเป็นอันดับแรก และเป็นอันดับรอง

2) มือสาม หมายถึง การรับเงินร่วมหุ้นลงทุน
ของเงินนอกระบบที่เรียกว่า “เปี้ยแซร์” เป็นลำดับที่สาม

(16) ก : “อารมณ์ไม่ดี ก่อนมาเล่นตลกทะเลาะกับเมีย”

ข : “เรื่องอะไร...”

ก : “ไม่รู้เพราะตอนทะเลาะไม่ได้ตั้งชื่อเรื่อง”

(ย.โยงฮายักยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

เรื่อง : 1) เนื้อหาของสิ่งซึ่งเกี่ยวเนื่องกับข้อเท็จจริง เช่น เรื่องราว

ที่ทะเลาะกัน เป็นต้น

2) เน้นการตั้งชื่อเรื่อง เมื่อจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น
การแต่งงานนิยาย การเขียนโครงการ เป็นต้น

(17) ก : “เห็นหน้าป่าที่แรกนี้กว่าคน นึกยังไปถึงเป็นคน”

ข : “เป็นคนทั้งบ้านเลย”

ก : “ทำไมไม่พากันรักษาละ”

(ย.โย่งฮายิกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

เป็น : 1) คำกริยาที่แสดงภาวะความเป็นมนุษย์

2) มีอาการป่วยเป็นโรค

(18) “ตอนนี้เลิกเล่นบอขายมุข...มาเล่นอวัยวะแทน”

(ยี่เกลาว ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12 ม.ป.ป.)

เล่น : 1) หมกมุ่นอยู่กับบอขายมุข

2) การร่วมประเวณี

(19) ก : “จัดแจงแต่งกายจะไปบางกอก จะไปบางกอกเลยแต่งตัว

ลงเรือ ใส่เสื้อลายดอก”

ข : “เป็นนี้หว่า...”

ก : “เป็น มานานแล้ว...”

ข : “ทำไมไม่ฉีดยา”

(เหย็นศักดิ์สั่งฮา ชุดที่ 27. 2539)

เป็น : 1) ร้องเพลงเป็น แหล่งเป็น

2) มีอาการป่วยเป็นโรค

(20) ก : “เป็นอะไรคะ”

ข : “เป็นลาว...”

(สีหนุ่มพุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

เป็น : 1) มีอาการป่วยเป็นโรค

2) มีเชื้อชาติลาว

(21) ก : “หวัดดีน้องๆ” (นักร้อง)

ข : “หวัดดี หวัดดี หวัดดี...” (ผู้ชม)

ก : “เป็นยังงัยกันบ้าง...”

ข : “เป็นริดสีดวง(ทวาร)...เป็นลาว...”

(ฮาซัดคิน คิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

- เป็น : 1) มีความสุข-ความทุกข์อย่างไร
2) ป่วยเป็นโรคจิตสีดวงทวาร มีเชื้อชาติเป็นลาว

(22) ก : “ลาวเป็นยากไหม ไปสมัครที่ไหน ความรู้ต้องสูงไหม
เงินเดือนเท่าไร”

ข : “หมอชิตมั่ง...”

ก : “จบ ป.1 ก็เป็นได้ เงินเดือน 300 บาท...”

(ฮายาวสยัมกี้ย ชุดที่ 13. น.ป.ป.)

- เป็น : 1) มีเชื้อชาติเป็นลาว
2) จงใจใช้ความหมายว่าเป็นประเภทอาชีพ

(23) ก : “แต่ง(งาน)กันไม่นาน แม่เสีย...”

ข : “เสียก็ไปซ่อมซิ...”

(ฮายาวสยัมกี้ย ชุดที่ 13. น.ป.ป.)

- เสีย : 1) ตาย
2) ชำรุด, ไม่ปกติ

(24) “ดวงไม่ดี เล่นมวยก็เสีย เล่นเมียก็ไม่ไหว”

(ฮาสันนจอ 89. 2539)

- เล่น : 1) เล่นการพนันการชกมวย
2) การร่วมประเวณี

(25) ก : “ผู้หญิงทำไมถึงท้อง”

ข : “เที่ยวคึก”

ก : “ไม่เกี่ยว”

ข : “สำส่อน”

ก : “ไม่ใช่”

ข : “ยอม...”

ก : “ก็เพราะยอมนี้แหละถึงท้อง”

(ฮาสันนจอ 89. 2539.)

- ยอม : 1) ยอมแพ้
2) ยอมตกลงปลงใจ ได้เสียเป็นสามีภรรยา

(26) ก : “ละครชาตรี เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน...ควาย”

ข : “ไม่ใช่ ชื่อตอน”

(ฮาสิบเสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ตอน : 1) ทำหมัน

2) ส่วนหนึ่งที่แบ่งออกจากส่วนใหญ่ เช่น ขุนช้าง

ขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม

(27) ก : “หัวหน้าเกิดวันอะไร”

ข : “วันทรงชัย”

ก : “อ้อ...วันมวยแดก”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

วัน : 1) วันในสัปดาห์ เช่น วันจันทร์ วันอังคาร เป็นต้น

2) ชื่องานการแข่งขันชกมวย

(28) ก : “จังหวัดอะไรเลอะทั้งปี ไม่โอกาสแห้ง”

ข : “จังหวัดระนอง”

ก : “ไม่ใช่... จังหวัดระนองยังมีโอกาสแห้ง แต่จังหวัดตาก

...ตาก เท่าไหรก็ไมแห้ง”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

ตาก : 1) ชื่อจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย คือ จังหวัดตาก

2) ผึ่งให้แห้ง

การเล่นคำพ้องที่มีความหมายขัดแย้งกับบริบท ดังกล่าวนิยมใช้เป็นปริมาณมากพอสมควร โดยผู้กล่าวนำคำที่พ้องกันทั้งเสียงและรูปมาใช้ในความหมายที่แตกต่างกันไปคนละทาง จึงสร้างความขบขันให้แก่ผู้ฟังได้เสมอ

ข) ความหมายเชิงกำกวม

การเล่นคำพ้องที่มีเสียงเหมือนกัน มีรูปเขียนเหมือนกัน แต่ตั้งใจให้ความหมายให้ต่างกันในเชิงเกิดความกำกวม เพราะมีการละคำหรือข้อความบางส่วนเอาไว้ก่อนจึงเฉลยออกมาในภายหลัง คำกำกวมที่ละไว้นั้นมักจะเกี่ยวข้อง พ้องกับชื่อคนและคำแสดงสภาพ กิริยาอาการต่าง ๆ ได้แก่

(1) ก : “สุ...ทำไมไม่ให้เกียรติผมบ้าง”

ข : “สุอยากกลับบ้าน”

ก : “โธ่...สุนัข...”

(กระเทยบ้า ฮาผีผี ชุดที่ 3. 2539.)

สุ : 1) คำเรียกชื่อเล่นของคน เช่น สุนารี สุกัญญา เป็นต้น

2) ชื่อของสัตว์ชนิดหนึ่ง คือ สุนัข หรือหมา

(2) ก : “เขาเปลี่ยนชื่อใหม่แล้ว ชื่อน้องกระ”

ข : “กระดินหรือ”

ก : “เปล่า...กระสือ”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7 2537)

กระ : 1) คำเรียกชื่อสั้น ๆ ของคน เช่น กระดิน กนกพร

เป็นต้น

2) ชื่อของผีประเภทหนึ่ง คือ ผีกระสือ

(3) ก : “แสร้อยยี่มก็เหมือนดาราพร้อม...”

ข : “พร้อมพงษ์ นพฤทธิ์ เรอะ”

ก : “ไอ้เหี้ย พร้อมที่จะเผาพรงนี้...”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

พร้อม : 1) ชื่อดาราทาพยนตร์ คือ พร้อมพงษ์ นพฤทธิ์

2) เตรียมพร้อม ในที่นี้คือ เตรียมศพพร้อมที่จะเผา

(4) ก : “อ๊อดคนที่ไหน...”

ข : “สุพรรณบุรี...”

ก : “ศิลปะอะไรดังที่สุด”

ข : “ศิลปะอาชา”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

ศิลปะ : 1) ฝีมือทางการช่าง หรือการแสดง

2) นามสกุลของอดีตนายกรัฐมนตรีนายบรรหาร ศิลปอาชา

(5) ก : “ใส่สูทมีคนที่ก็จะไปอัดรายการหรือพีแชน...”

ข : “แชนขาว แชนดำนะซี”

(ยี่เกลาวประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ภมรมนตรี

แซม : 1) ชื่อเล่นของคารานักร้องที่มีชื่อจริง คือ ยูนันท์

2) ผมหงอกเส้นผมสีขาวแซมเส้นผมสีดำ

(6) ก : “มีคนทักว่า เป็น บิณฑ์”

ข : “บิณฑ์ บัณลือฤทธิ์”

ก : “ไม่ใช่... จะไป**บิณฑบาต**ที่ไหน (หัวล้าน)”

(ยี่เกลวฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

บิณฑ์ : 1) ชื่อคาราภาพยนตร์ คือ**บิณฑ์** บัณลือฤทธิ์

2) มาจากคำว่า **บิณฑบาต**

(7) ก : “อ้วนน้องยี...”

ข : “ยีไหน...”

ก : “ยีราฟไง...สูงเหลือเกิน”

(ฮาคลังสตริงอ้วน. 2539)

ยี : 1) ชื่อเล่นของคน

2) ตัดจากคำว่า ยีราฟ ชื่อสัตว์บกชนิดหนึ่งที่ตัวสูง คอยาว

(8) ก : “ตกลงไม่มีความรู้ทำให้**คุณภักย์** ห่มหมอง”

ข : “ภักอะไร”

ก : “ภักอีสาน”

(ฮาซักคืน ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

ภัก : 1) ชื่อพระเอกในละครโทรทัศน์เรื่อง ดาวพระศุกร์

2) ชื่อพื้นที่ส่วนหนึ่งของประเทศไทย เรียก **ภักอีสาน**

(9) ก : “เป็นนักข่าวหรือคะ หน้าเหมือน**รอง**”

ข : “เป็นธรรมดา พี่รอง แก้มูลคดี หน้าเหมือนผม”

ก : “รองเท้าแตะ”

(ฮาซักคืนศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

รอง : 1) ชื่อนักพากย์และดารา คือ **รอง** แก้มูลคดี

2) ตัดมาจากคำว่า รองเท้า

(10) ก : “คุณนายคนที่สามแต่งตัวแล้วเหมือน**ตุ๊ก** เลย”

ข : “ตุ๊ก มยุรา...”

ก : “เปล่า ตุ๊กแก”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539)

มยุรา เสวตศิลา (ธนบุตร)

ชนิดหนึ่ง

ตัก : 1) ชื่อเล่นของดาราดาราภาพยนตร์และพิธีกรรายการโทรทัศน์

2) ตักแก๊ว เลียนเสียงร้องของตักแก๊ว ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลาน

(11) ก : “ผมลูกศิษย์สุนทร”

ข : “สุนทรไหน”

ก : “สุนทรคางแพะ”

(ฮาสุคิ้วโจ้ววังสตรีง ชุดที่ 12. 2538)

สุนทร : 1) กวีเอกของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ คือสุนทรภู่

2) นักร้องนักแต่งเพลงสุนทร สุจริตฉันท

(12) ก : “เขามีชื่อ น้องฮู”

ข : “ฮูหยิน”

ก : “ฮูจี้...”

(คำผวนกวนประสาทชุดที่ 7. 2537)

ฮู : 1) มาจากคำ ภาษาจีนเรียกผู้หญิงที่มีศักดิ์ประเพณีหนึ่งว่า ฮูหยิน

2) มาจากคำภาษาถิ่นอีสาน ฮู หมายถึง รู ในที่นี้ ฮูจี้ หมายถึง

ช่องทวารหนัก

(13) “ลูกแปดขวบอยู่ ป. 3 ลูกสิบห้าขวบยังอยู่ ป. กุ้งเผา วิทยาลัย
รัชดา คนโต อยู่ ม. หอการค้า... ค้าประเพณี”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

ป. : 1) ชั้นประถมศึกษา

2) ซ้อย่อ ร้านอาหาร

ค้า : 1) ตัดจากชื่อมหาวิทยาลัย หอการค้าไทย (กรุงเทพมหานคร)

2) ตัดจากการค้าประเพณีหรือการบริการทางเพศ

(14) ก : “บัตรประชาชน ชื่อว่าประสงค์ เทือกสุบรรณ”

ข : “เป็นอะไรกับสุเทพ (เทือกสุบรรณ)”

ก : “เป็นลูก...”

ข : “เป็นลูกชาย”

ก : “ลูกจ้าง”

(ฮาทีเด็ด เพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

- ลูก : 1) เป็นลูกชาย
2) เป็นลูกจ้างของนายจ้าง

(15) ก : “เพื่อนผม...”

ข : “เพื่อนใคร...”

ก : “เพื่อนพ่อ...”

(ฮายาวสยัมกีย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

- เพื่อน : 1) ผู้ชอบพอรักใคร่ และอายุรุ่นราวคราวเดียวกับตนเอง
2) ผู้ชอบพอรักใคร่และอายุรุ่นราวคราวเดียวกับพ่อเรียกว่า

เพื่อนของพ่อ

(16) “ขอให้ท่านจงถูกหวยรวยเบอร์ ถูกหวยเจ็ดงวดติดต่อกัน งวดละตัว ถูกหวยวิ่งด้วย...วิ่งให้ตำรวจลือค”

(ครอบครวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

วิ่ง : 1) มาจาก “หวยวิ่ง หมายถึง เลขตัวใดตัวหนึ่งในสามตัวรางวัลเลขท้ายสลาก กินแบ่งรัฐบาล ที่มีผู้นิยมมาถือเป็นรางวัลหวยเถื่อนซึ่งไม่ถูกตามกฎหมาย

2) มาจากคำว่า วิ่งหนีตำรวจ เพราะตำรวจจะจับเนื่องจากเล่นหวยเถื่อน

(17) ก : “กางเกงในยี่ห้อ ยัง...”

ข : “ยังว้าไก้”

ก : “ยังไม่ได้ใส่”

(ครอบครวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ยัง : 1) มาจากคำภาษาอังกฤษ ชื่อยี่ห้อของสินค้าประเภทชุดชั้นใน “Young Vacoal”

2) ไม่สำเร็จที่นี้หมายถึงยังไม่ได้ใส่กางเกงใน

(18) ก : “เด็กเสิร์ฟคนนี้วาสนาดี เป็นเด็กเสิร์ฟอยู่ได้ไม่ถึง 2 เดือน เสี้ยเอาไปเสี้ยง”

ข : “เอาไปเสี้ยงดู”

ก : “เปล่า... เอาไปเสี้ยงหมูที่นครปฐม”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

- เสี้ยง : 1) นำไปเสี้ยงดูเป็นกรรยานอกกฎหมาย หรือกรรยาน้อย
2) นำไปเป็นลูกจ้างทำหน้าที่เสี้ยงหมู

(19) “เขาได้แชมป์แล้ว เก่งมาก เก่งในการอมคำตัว ปากห้อยถึง
ดิน เป็นแชมป์รุ่นนำออก... ออกจากเขมร”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

นำออก : 1) สินค้าส่งออกจากประเทศไทยขายยังต่างประเทศ
หมายถึงสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานดี

2) การนำสินค้าส่งออก ซึ่งมักมีคุณภาพไม่ดี จึงส่งออก
ได้แค่ประเทศด้อยพัฒนา เช่น เขมร

(20) “เมื่อวานไปเอามา... เอเสื้อ จริงๆ ฤเคยเอน้องมิงมาแล้ว...เอไป
ฝากงานให้”

(เทพเปิดโลกฮา ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

เอ : 1) ร่วมประเพณี
2) นำสิ่งของมา
3) นำไปฝากงานให้ทำ

(21) ก : “งวดที่แล้วเลขท้าย 88 ลืมหลับ”

ข : “อ้าว...กลับยังงี้ก็ตรงตัว 88”

ก : “ลืมหลับไปซื้อ”

(ย.โย่งฮาหยัก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ลลับ : 1) พลิกหน้าเป็นหลัง เช่น กลับเลข

2) เดินทางย้อนกลับไปที่

(23) “เสื้อชุดนี้เป็นแสน...แสนจะเหม็น”

(ยกทีมฮากับน้ำกลัวย ชุดที่ 12. 2539)

แสน : 1) ราคาเป็นแสนบาท

2) มากยิ่ง เหลือเกิน

(23) ก : “ม้ากับยาทมิใจ อะไรดีดก่อนกัน”

ข : “ม้าชิ ก็ม้ามีขาคิด”

ก : “ไม่ใช่ ยาทมิใจ เวลาจะกินต้องดีดของก่อนเป๊ะ ๆ”

(ยกทีมฮากับน้ำกลัวย ชุดที่ 12. 2539)

ดีด : 1) ภูเขาของม้าที่ขยกดินขึ้นดีดออกไปด้านหลัง

2) ภูเขาของคนที่ใช้นี้มือดีดของยาทมิใจให้ผงยาไปรวมอยู่

กันของก่อนนิกออกมารับประทาน

(24)ก : “อีกสองปีก็ตายแล้ว”

ข : “ทุกวันนี้ตายอยู่แล้ว...ตายค้ำ ยังไงล่ะ”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6 ม.ป.ป.)

ตาย : 1) สิ้นใจสิ้นชีวิต

2) หมดความรู้สึททางสัมผัสโดยเฉพาะทางเพศ

(25)ก : “ยายกูนี นมตั้ง...”

ข : “ตั้งเต้า”

ก : “ตั้งเต็มโตะเลย ชักโตะออกหล่นเต็มพื้น ขนาดดำนากั่ม
ห้วนมจมน้ำเหยียบ ห้วนมจมน้ำเลย...”

(สั้หนุ่มท่มเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

ตั้ง : 1) ตั้งเต้า หมายถึง ลักษณะของนมที่เต่งตั้ง

2) วางไว้บนโตะ เพราะไม่สามารถคงรูปด้วยตัวเองได้

โดยปรยายในที่นี้ หมายถึง ลักษณะของนมที่หย่อนยาน

(26)ก : “วันนี้แต่งตัวดีนะ แต่รองเท้าขาด...ขาดความนิยม”

(ฮาเกียเก่าพันร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19 ม.ป.ป.)

ขาด : 1) มีไม้ครบ บกพร่อง ในที่นี้ หมายถึง รองเท้าขาดเก่า ไม่
สมบูรณ์

2) ในที่นี้นำมารวมกับความนิยม หมายถึง ไม่ทันสมัยหรือ
เชย

(27)ก : “สวนอาหารป่าตองภูเก็ต นักร้องที่นั่น กัดมาทั้งนั้น”

ข : “กัดมาแต่สวย ๆ”

ก : “เปล่าที่อื่นกัดออก เขารับเข้ามา”

(ฮาสนั่นจ่อ ชุดที่ 110. 2538)

กัด : 1) เลือกแต่สิ่งดี ๆ ไว้ เช่น คัดนักร้องสวย ๆ ไว้ เป็นต้น

2) นำสิ่งที่เขาคัดออกแล้ว ซึ่งถือว่ามึคุณภาพด้อยกว่าเข้ามา
ไว้ เช่นนักร้องที่มีความสวยในอันดับรองไว้ เป็นต้น

(28)ก : “ผมโดนทหาร”

ข : “พลัดไหนดละ”

ก : “พลัดเหยื่ออะไรละ ูกโดนทหารตบ”

(ฮาสิบแสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

- โดน : 1) ในการเกณฑ์ทหาร จับใบแดงได้ต้องเป็นทหารเกณฑ์
2) ถูกกระทบกระทั่ง ในที่นี้ หมายถึง ถูกทหารตบหรือตี

(29)ก : “หนูเคยอยู่ วัง มาก่อนค่ะ”

ข : “วังคนตรีไหนจ๊ะ”

ก : “วังเวียนใหญ่ค่ะ”

(ฮาทีเด็ดเพชรคาราณาย ชุดที่ 7. 2539)

วัง : 1) วังคนตรี หรือ คณะคนตรี

2) ชื่อสถานที่ ในที่นี้หมายถึง บริเวณอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้า

ตากสินมหาราชที่เรียกว่าวังเวียนใหญ่

(30)“มีเงินมาก มีสมบัติมาก ไปโพนที่มา...ที่เข็ญบุรี”

(บ๊องส์ต้น สะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

ที่ : 1) ที่ดิน

2) เครื่องใช้ที่ใส่ใส่ขี้ปูละ

(31)“ผมเป็นคนทางเหนือ...เหนือนครศรีธรรมราช”

(ฮาเกีย แก้วพันแก้วร้อยแก้วสิบแก้วเต็ม ชุดที่ 19 ม.ป.ป.)

เหนือ : 1) ภาคเหนือของประเทศไทย

2) ด้านทิศเหนือ ในที่นี้คือด้านทิศเหนือของจังหวัดนครศรี

ธรรมราช ซึ่งเป็นภาคใต้ของประเทศไทย

(32)ก: “ผมเด็กวัง”

ข : “วังไหน”

ก: “วังน้อย อยุธยา”

(ฮากลิ้งสดริงฮ้วน. 2539)

วัง : 1) ที่อยู่ของเจ้านาย

2) ชื่ออำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(33)ก : “เด็กที่ไหน”

ข : “เด็กราม”

ก : “อ้อ มหาวิทยาลัยรามคำแหง”

ข : “เปล่า รามอินทรา”

(ฮาซักดินศิลป์ปิ่นผวยาว ชุดที่ 12. 2539)

รวม : 1) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2) ถนนรามอินทรา

(34)ก : “พຼຽ່ງນີ້ເຂົ້າພຼຽຽຽຽຽ ຈະເອາເຈີນໄປທຳບຸຸຸຸຸ ຈະເອາໄປວັດ”

ข : “ວັດໄໜ”

ก : “ວັດມ້າ..”

(สัททะลຸจອ ชຸດທີ່ 50. 2538)

วัด : 1) สถานที่ทางศาสนาที่มีโบสถ์ วิหาร และที่อยู่ของสงฆ์

2) มาจากวัดดวง ในที่นี้หมายถึงการเล่นพนันม้า ที่เรียกว่า

“เล่นม้า”

(35) “ผัวหนูเขายังอายุน้อย...เอ้อ...คือว่า อายุ ยังเหลือน้อยนะละ”

(สออมตะป้าต๋อ ชຸດທີ່ 7. 2539)

ยังน้อย : 1) เป็นเด็ก อายุไม่มาก

2) อายุยังเหลือน้อย หมายถึง แก่มากแล้ว

(36)ก : “ใส่สูทไปเก็บดอกไม้บ้าน”

ข : “ดอกเบี๋ย”

ก : “ดอกแคะ...ดอกเห็ด”

(สอชกคิ่นศีลปินผมยาว ชຸດທີ່ 12. 2539)

ดอก : 1) ดอกเบี๋ย ที่ป็นเงินค่าป่วยการที่ผู้กู้เงินจะต้องเสียให้แก่

ผู้ให้กู้

2) ดอกแคะ เป็นดอกของพืชยืนต้นชนิดหนึ่งใช้ประกอบ

อาหารได้ ดอกเห็ด เป็นเชื้อรามีลักษณะเป็นวงหรือดวง หรือหมายถึงดอกของเห็ด

(37)ก : “เพ็งจากเครื่อง...”

ข : “มาจากดอนเมือง”

ก : “เปล่า...ลงจากเครื่องสูบน้ำ ไปทำนา”

(ฮาทีเค็ดเพชรคาราฉาย ชຸດທີ່ 7. 2539)

เครื่อง : 1) เครื่องบินโดยสาร

2) เครื่องยนต์สูบน้ำ สำหรับสูบน้ำเข้านา

(38)ก : “เธอขายพรม...”

ข : “พรมปูพื้น พรมเช็ดเท้า”

ก : “เปล่า...พรมจาร์ย”

(ฮายาวสึมกี้ย ชຸດທີ່ 13. ม.ป.ป.)

- พรม : 1) เครื่องลาดทำด้วยขนสัตว์ หรือใยอื่นๆ
2) มาจาก พรหมจารี หมายถึง ความเป็นหญิงบริสุทธิ์

มีเคยผ่านการร่วมประเวณีกับชาย

(39) “เหม...คูชิตาโต ผมดกด้า ปากเป็นกระจับ...กระจับนั้กมว”

(ฮายัมเป็นแคนสี่ดาว ชุดที่ 2. 2539)

กระจับ: 1) ชื่อไม้เถาชนิดหนึ่งขึ้นลอยอยู่ในน้ำฝักเป็นสีดำ มีสองเขาคลายเขากวาย บางชนิดมีสีเขาน้ำเงินในสีขาว มีรสหวานมัน

2) วัตถุรูปกระจับใช้ใส่ที่ระหว่างขาเพื่อกันอวัยวะสำคัญเวลาชกมวยไทย

(40)ก : “มีมัยแม็ก...”

ข : “มีกรับ...”

ก : “แม็กเจ็ดเจ็ด”

ข : “ผมขายกางเกงยีนส์หือแม็กกรับ”

(ฮาสนันจ่อ ชุดที่ 107. 2539)

แม็ก : 1) ชื่อยาลดกรดในกระเพาะ เรียก ”แม็ก 77”

2) ชื่อยี่ห้อกางเกงเรียกว่า ”แม็ก”

(41)ก : “ชื่อของมีกัรด์รูค...”

ข : ”กัรด์อะไร...”

ก : “กัรด์งานศพ”

(ฮาสิบแสนขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13 ม.ป.ป.)

กัรด์ : 1) บัตรเครดิตใช้ซื้อสินค้าแทนการจ่ายเงินสด

2) บัตรเชิญทำบุญงานศพหรือเผาศพ

การเล่นคำพ้องเสียงที่มีความหมายเชิงกำกวม ผู้แสดงนิยมใช้มาก เพราะสร้างความน่าสนใจใคร่รู้ และเกิดอารมณ์ขันแก่ผู้ฟังเป็นอันมาก ความขำจะเกิดจากความหมายในคำหลังซึ่งแย้ง หรือล้อเลียนความหมายแรกที่กำลังนำมาก่อน

1.3.2 การเล่นคำพ้องเสียงแต่ไม่พ้องรูป

การเล่นคำพ้องเสียงแต่ไม่พ้องรูป หมายถึง การใช้คำพูดที่มีเสียงเหมือนกัน แต่รูปเขียนต่างกัน ซึ่งจะทราบรูปและความหมายได้จากบริบท และความหมายที่ต้องการสื่อเป็นความหมายของคำพูดที่กล่าวมีรูปเขียนต่างกัน แต่นำคำซึ่งมีส่วนพ้องกันนั้นมาเล่นคำคู่กัน ดังตัวอย่าง

(1) ก : “แค่พวงแก้ม ริมฝีปาก พร้อมนัยน์ตาหวานซึ่ง เหมือนนัค”

ข : “นัท มีเรียไข่ม้อย”

ก : “นัค เดียวกัน”

(คำผวนกวนประสาธ ซุดที่ 7. 2539)

/นัค/ : 1) นัท มีเรีย ชื่อคารานักร้อง

2) นัค เป็นคำลักษณนามของการยิงปืนแต่ละครั้ง

(2) “พี่แวนเหมือน ศตวรรษ...แต่พวกนี้เหมือนสตั๊ นรก”

(คำผวนกวนประสาธ ซุดที่ 7 2537)

/สตั๊/ : 1) ศตวรรษ ดุลวิจิตร ชื่อดาราดาราพนตร์

2) สตั๊

(3) “โปรดเลือกเบอร์ห้าร้อย พรรค(พัก)ผ่อน”

(น้อยน้อยหน้อยฮาติลาใหม่ ซุดที่ 12. ม.ป.ป.)

/พัก/ : 1) พักผ่อน หมายถึง หยุดทำงานชั่วคราวให้คลายเหนื่อย

2) พรรค มาจากพรรคการเมือง หมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีอุดมคติ

ทางการเมืองอย่างเดียว

(4) ก. : “นี่หรือทำบุญใส่บาตร”

ข. : “เป็นตลกทั้งที่มาทำบุญ ใส่บาทเดียว”

/บาต/ : 1) บาตรมาจากใส่บาตร หมายถึง การทำในบาตรให้พระ

2) บาท หมายถึง มาตรฐานเงินไทย

(5) “นุ่งกางเกงในไม่ได้ เพราะมันอบ...เป็นสังคัง (สังขัง) สรณังคัจฉามิ”

(โครงการฮา ซุดที่ 12 ม.ป.ป.)

/สังคัง/ : 1) สังคัง หมายถึง ชื่อโรคผิวหนังชนิดหนึ่ง ส่วนใหญ่เกิดจาก

เชื้อรา มีอาการคันมาก

2) สังขัง หมายถึง สงฆ์ มาจาก บทสวด สังขังสรณังคัจฉามิ

(6) “ชีวิตของหนูไม่อยากเล่า (เหล้า) หนูอยากแค่เบียร์”

(บ๊องดี้น สะอื้นผิ ชุตที่ 14. ม.ป.ป.)

/เล่า/ : 1) เล่า หมายถึง พูดหรือบอกเรื่องราว

2) เหล้า หมายถึง น้ำเมาที่กลั่นหรือหมักแล้ว

(7) ก : “ข้าพเจ้าขอรดน้ำคำหัวครั้งนี้ ให้ท่านจงอโหสิกรรม ทั้งกาย
กรรม มโนกรรม วาจากรรม แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด...”

ข : “แล้วจะเอาที่ไหนล่ะ”

(ปะทะซาประเพณีไทย ชุตที่ 16, ม.ป.ป.)

/คำ/ : 1) กรรม หมายถึง การกระทำ

2) คำ หมายถึง ปริมาณของเต็มมือที่กำเข้า

(8) ก: “เคยเป็นนักเดินที่บรอด...”

ข: “ อ้อ... ที่โรงละครบรอดเวย์”

ก: “ เดินกับวงดนตรี คนตาบอด”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุตที่ 6, ม.ป.ป.)

/บอด/ : 1) บรอด มาจากคำ บรอดเวย์ (Broadway) เป็นชื่อโรงละคร
หรือคณะละคร

2) บอด มาจาก ตาบอด

(9) ก: “ อ้าวตรวจครรภ์หน่อย “

ข: “ ไม่คันกะ “

ก: “ ตรวจท้องนะ...”

(สี่หนุ่มท่อมเสียงฮา ชุตที่ 19. 2539)

/คัน/ : 1) ครรภ์ หมายถึง ท้อง

2) คัน หมายถึง อาการที่ใหรู้สึกลอยๆ

(10) ก: “ นักร้องทั้งโต๊ะเลย เสือแดงน้องมาซ่า เสือเขี้ยวน้อยปุกก็ เสือ
ลายน้อยอาร์

ข: “ อาร์ไหน...เจอาร์รีเปล่า”

ก: “ อาศัยเขาแดง “

(ฮาสนั่นจอ ชุตที่ 110. 2538)

/อา/: 1) อาร์ มาจากชื่อนักร้อง เจอาร์

2) อา ตัดมาจากคำว่า อาศัย หมายถึง พึ่งพาอาศัยอย่างใด
อย่างหนึ่ง

(11) “พูดถึงสมรักษ์-สมรส นิสัยดีมากเลย เขาจะไปช่วยงานแต่งงานทุกงาน ท่านอาจสงสัยงานแต่งงานทุกงานเขาจะขึ้นป้ายไว้เลยว่า ‘สมรัก-สมรส’ ไปช่วยงาน แต่ถึงวันไหนสมรักษ์ ไม่ว่างอาจให้ มงคล ไปแทน เพราะจะขึ้นป้าย มงคล-สมรส

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539.)

สมรัก : 1) สมหวังในความรัก มักขึ้นป้ายในงานแต่งงานว่า ‘สมรัก-สมรส’

2) ชื่อนักมวย สมรักษ์ คำสิงห์

การเล่นคำพ้องเสียงแต่ไม่พ้องรูปในที่นี้ ผู้แสดงตลกมักกล่าวในบริบทที่ทำให้ผู้ฟังนึกถึงคำที่มีรูปเขียน เหมือนกันและความหมายเหมือนกันในครั้งแรก แต่ตอนท้ายเมื่อเฉลย จะเป็นคำที่มีรูปเขียนต่างกัน และมีความหมายไปคนละทาง จึงทำให้เกิดความขบขัน แต่งใจกล่าวเสมือนว่ามีความหมายเดียวกัน

1.3.3 การเล่นคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน

การเล่นคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน หมายถึง การใช้คำพูดที่มีเสียงบางเสียงหรือมีพยางค์บางพยางค์เหมือนกัน มักกล่าวในความหมายที่แตกต่างกัน แบ่งตามวิธีการออกเสียงได้ 2 ประเภท คือ

ก. การออกเสียงแทนกัน

การเล่นคำพ้องเสียงที่มีเสียงใกล้เคียงกัน มีการออกเสียงพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะตัวสะกด แทนกันในบางคำหรือบางพยางค์ จึงใจใช้ความหมายให้ต่างกันในเชิงขำขัน พบว่ามี 3 แบบ คือ

- 1) การออกเสียงคำที่มี ร และ ล
- 2) การออกเสียงคำที่มี ฟ และ คว
- 3) การลากเสียงของคำที่ใกล้เคียงกันเข้าหากัน

- 1) การออกเสียงคำที่มี ร และ ล

การออกเสียงคำที่มี ร และ ล แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การออกเสียงสลับที่กันของ ร และ ล
2. การเพิ่มเสียงของ ร และ ล
3. การไม่ออกเสียง ร และ ล

1. การออกเสียงสลับที่กันของ ร และ ล

ผู้แสดงจงใจใช้ภาษาพูดในบางพยางค์ด้วยวิธีออกเสียง พยัญชนะต้น ร เป็น ล และ ล เป็น ร ดังปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

ออกเสียงพยัญชนะต้น ร เป็น ล

(1) “รถยนต์ชนราวสะพาน มีลูกฉันลอด คนเดียว นอกนั้นตายทั้งคัน ลอดจากกระจกหน้าไปตายดินสะพาน”

(ย.โยงยึกยัก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ใช้ ลอด แทน รอด :

- 1) รอด หมายถึง พันอันตราย
 - 2) ลอด หมายถึง ผ่านเข้าไปในช่อง
- (2) ก : “ บ้านเขาอยู่ถนนลาดหน้า”
 ข : “ ไม่ใช่ ลาดหญ้า”
 ก : “ เออ ๆ นั่นแหละ ลาด ๆ เหมือนกัน”
 (น.นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539.)

ใช้ ลาด แทน ราด :

- 1) ลาด ใช้ในคำ ลาดหญ้า เป็นชื่อสถานที่
 - 2) ราด ใช้ในคำ ราดหน้า เป็นชื่ออาหารชนิดหนึ่ง
- (3) ก : “ ทำไมถึงเรียกลังสิต”
 ข : “ ประวัติมีมา แต่ก่อนมี ลัง อยู่ใบบึงเพอญมันศักดิ์สิทธิ์ คำว่าศักดิ์สิทธิ์มันยาวไปเลยตัดเหลือแค่ ลิทธิ์ แล้วก็เรียก ลังลิทธิ์ แต่นั่นเป็นต้นมา”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

ใช้ ลัง แทน รัง : ลังลิทธิ์ มาจาก รังลิต หมายถึง ชื่อสถานที่

- (4) ก : “ นี่ทอดมันอะไร...”

ข : “ทอดมันปลาลลาย... ปลาลลาย... ลลายเป็นปลาลิว”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539.)

ใช้ กลาย แทน กราย :

- 1) กลาย หมายถึง เปลี่ยนไป
- 2) กราย มาจากคำว่า ปลากราย เป็นชื่อปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง

ออกเสียงพยัญชนะต้น ล เป็น ร

(1) “อย่าลืมนำไปดูหนังโรคทั้งโรค ให้นายคนเดียว”

(ฮาลั่นตลับ ชุดที่ 3 คณะมดขี้ม 100%. 2538.)

ใช้ โรค แทน โลก :

- 1) โรค หมายถึง ความเจ็บไข้, ความเจ็บป่วย
- 2) โลก หมายถึง แผ่นดิน ในที่นี้ หมายถึง วิถีชีวิตของแต่ละคน

ดำเนินอยู่

(2) “พระรอ... ให้มึงยืนรอนั่นแหละ เขาพานางเอกหนีไปแล้ว...”

(ยี่เกลาวสาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ใช้ รอ แทน ลอ :

- 1) รอ หมายถึง คอย ยั้ง
- 2) ลอ มาจาก พระลอเป็นชื่อพระเอกในวรรณคดีไทยเรื่องพระลอ

5) เพิ่มพยัญชนะควบกล้ำ ร หรือ ล

ผู้แสดงจงใจใช้ภาษาพูดในบางพยางค์ ด้วยวิธีเพิ่มพยัญชนะเข้าควบ

กล้ำ ร หรือ ล ดังนี้

เพิ่มพยัญชนะ ร เข้าควบกล้ำ ได้แก่

(1) ก : “จันแบ่งวันกันก็แล้วกัน วันไหนมีอักษร ร จันจะไปนอนกับ

เธอนะ (ข) วันไหนไม่มีจันจะนอนกับเธอ (ค) วันจันทร์...”

ข : “มี (ร.) “

ก : “วันอังคาร “

ข : “มี (ร.) “

ก : “วันพุธ “

ข : “มี พรุ ...”

ก : “โธ่เอ๊ย...สันติน อีกหน่อยมึงก็มีวันอาทิตย์...”

(ย.โย่งยี่กั้ง ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ใช้ พรุช และ อาทริตย์ : พรุช มาจากคำว่า พุช และอาทริตย์ มาจาก
คำว่า อาทิตย์

(2) ก : “แบ่งวันกันอยู่เเวร วันที่มี ร. เรือ เป็นเเวรของหนูค่ะ”

ข : “วันจันทร์”

ก : “ก็มี (ร)”

ข : “วันอังคาร”

ก : “ก็มี (ร)”

ข : “วันพรุช”

ก : “ก็...อ้าว ตกลงหนูก็ต้องอยู่ทั้งเจ็ดวันเลยหรอคะ”

(อากี๊ เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19 ม.ป.ป.)

ใช้ พรุช : มาจากคำว่า พุช ชื่อวันหนึ่งในสัปดาห์

เพิ่มพยัญชนะ ล เข้าควบกล้ำ ได้แก่

(1) ก : “นายๆ ชวน ทำไมเข้าจุฬาฯ ไม่ได้...”

ข : “เพราะจุฬาลงกลอน”

(รุ่นเก่าฮาลายครามชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

ใช้ กลอน แทน กรณี :

1) มาจากคำว่า กรณี ออกเสียง /กลอน/ มาจากคำเต็มว่า จุฬาลงกรณ์
ซึ่งในที่นี้หมายถึง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) กลอน หมายถึง เครื่องสลักประตูหน้าต่าง

(2) “พื้นบ้าน... ปาเก้ไม่เอา...เอาปลาสวย”

(ฮาทีเด็ดเพชรคาราฉาย ชุดที่ 7 . 2539)

ใช้ ปา แทน ปลา :

1) ปา มาจากคำเต็มว่า ปาเก้ หมายถึง ไม้สำหรับปูพื้นเป็นรูป
สี่เหลี่ยม ผืนผ้าขนาดเล็ก

2) ปลา ในที่นี้กล่าวถึง ปลาสวย หมายถึง ปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง

3. ไม่ออกเสียง ร และ ล

- ไม่ออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร

ก : “ ไปเชียงใหม่ประทับใจมาก ของกินที่เธอชอบ... ”

ข : “ อะไร ”

ก : “ สะดอ...”

ข : “ อยู่ทางใต้...”

ก : “ สดอเบอร์รี่ ”

(ฮานันจ่อ ชุดที่ 17. 2539.)

ใช้ สดอ แทน ตรอ :

สดอ มาจากคำว่า สดอเบอร์รี่ ซึ่งคำที่ถูกต้องคือ สตรอเบอร์รี่ (Strowberry) เป็นชื่อผลไม้ชนิดหนึ่ง

- ไม่ออกเสียงพยัญชนะ ควบกกล้า ล

ผู้แสดงจงใจใช้ภาษาพูดในบางพยางค์ ด้วยวิธีงดการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกกล้า ล ดังนี้

(1) “ ปาณาติปา... นี่ไม่ใช่ ปาบ่อ...”

(เทพเปิดโลกฮา ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ใช้ ปา แทน ปลา :

1) ปา มาจากคำ ปาณาติปา... เป็นส่วนหนึ่งของคำอาราธนาศีล

2) ปลา เป็นชนิดของสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง

(2) “ ไม่ให้เกียรติคุณเลย ที่แฉบ้านกูให้เกียรติคุณทั้งซอย ”

(ฮาบ๊องโรงบาลบ้า . 2539.)

ใช้ เกียรติ หรือ เกียรติ แทน เกลียด :

1) /เกียรติ/ มาจากเกียรติ หมายถึง การยกย่อง การให้ความนับถือ

2) เกลียด หมายถึง ชัง , รังเกียจมาก

2) การออกเสียงคำที่ ฟ และ กว

ผู้แสดงจงใจใช้ภาษาพูดในบางพยางค์ ด้วยวิธีออกเสียงพยัญชนะต้น ฟ เป็น ควบกกล้า กว และ เสียงพยัญชนะควบกกล้า กว เป็น ฟ ซึ่งสังเกตได้จากการออกเสียงปริบทที่กล่าว ดังนี้

- ออกเสียงพยัญชนะต้น ฟ เป็นควบกกล้า คว ได้แก่
- (1) “ รถฟันดำ อย่าออกไปถนนนะ เดี่ยวโดนตำรวจจับ”
(ตลกกลั่นตลับ คณะมคยิม. 2538.)

ใช้ ฟันแทน ควัน :

- 1) ฟัน หมายถึง กระดุกเป็นซี่ ๆ อยู่ในปากสำหรับกัด ฉีก เคี้ยว

อาการ

2) ควัน หมายถึง สิ่งที่เห็นเป็นสีขาวหรือสีดำคล้ายหมอกออกมาจากท่อไอเสียของเครื่องยนต์

- (2) ก : “ ป้าเจ้าของฟาร์ม...”

ข : “ ฟาร์มเป็นฟาร์มไก่อ ”

ก : “ ฟามระยำนะซี...”

(ฮาซึกคินคิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

ใช้ ฟาร์มหรือฟาม แทน ความ :

- 1) ฟาร์ม หมายถึง บริเวณที่ใช้เพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ มาจากคำ

ภาษาอังกฤษว่า Farm

- 2) ความ หมายถึง อาการ เช่น ความระยำ ความดี เป็นต้น

- ออกเสียงพยัญชนะต้นควบกกล้า คว เป็น ฟ ได้แก่

- (1) ก : “ เพลงฝรั่งชื่อ ควายนอล ”

ข : “ ไม่ใช่..ไพนอล ”

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

ใช้ควาย แทน ฟาย หรือ ไฟ :

1) ควาย หมายถึง ชื่อสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดหนึ่ง เป็นสัตว์แทะกิน
คู่ รูปร่างใหญ่ สีดำ หรือเทา เขาโค้งยาว ใต้คางและหน้าอกมีขน ยาว

2) ฟาย หรือ ไฟ มาจาก คำว่า ไพนอล ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ
มาจากคำ Final แปลว่า สิ้นสุด หรือสุดท้าย

- 3) การลากเสียงของคำที่ใกล้เคียงกันเข้าหากัน

การลากเสียงของคำที่ใกล้เคียงกันเข้าหากัน เป็นการใช้เสียงคำที่มีเสียง
สระหรือเสียงพยัญชนะที่มีเสียงใกล้เคียงกัน แสร์งกล่าวผิด หรือกล่าวแทนกัน ตัวอย่างที่พบมีดังนี้

(1) “ปายแท้กชี้ บอกว่า ว่าง แต่กูอ่านทีไร อ่านเป็นง่วง ทุกที ว.แหวน กับ ง.งู มันเขียนเหมือนกันเลย “

(ฮาลันตลับ ชุดที่ 3 คณะมดขี้ม 100%. 2538)

ใช้ว่าง ลากเข้าหา ง่วง : พยัญชนะต้น ว ในคำว่า ว่าง ซึ่งหมายถึง เป่ล่า , ไม่มี ลากเข้าหา

พยัญชนะต้น ง ในคำว่า ง่วง ซึ่งหมายถึง อยากนอน

(2) “พูดถึงฝรั่งนี่ก็ถึงแม่ฉัน ขายหมาที่สวนจตุจักร ฝรั่งถาม ฮาวมัท แม่ บอกว่า...เห่า หนีหาย แต่ไม่ฉัด”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

ใช้ ฮาว ลากเข้าหา เห่า หรือ สระ ำ + ว ลากเข้าหา สระ เ- :

- 1) ฮาว ในที่นี้มาจากคำว่า ฮาวมัท (How Much)
- 2) เห่า หมายถึง อาการขู่กรรโชกของสุนัข
- (3) “ออกอัลบั้ม (เพลง) แข่งกับ ลิฟกับจ้อย เป็นเลียบ กับ ดิน “

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

ใช้ ลิฟ ลากเข้าหา เลียบ หรือ สระ อี ลากเข้าหา อะ :

- 1) ลิฟ ชื่อนักร้อง วัยรุ่นชาย
- 2) เลียบ หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะแข็งอยู่ปลายนิ้ว ในที่นี้อยู่ปลายนิ้วเท้า หรือเรียกว่า เลียบดิน (เท้า)

(4) “คลองแสนแสบสมัยก่อน ไอ้ขวัญกับอีริยม ไปเล่น เห็นหมด เลย... สมัยนี้ อาบที่... ได้เม็ด ๆ “

(ส่งเสียงฮากับป่าเทพ ชุดที่ 8. 2539)

ใช้ หมด ลากเข้าหา เม็ด หรือสระ โอะ ลากเข้าหา สระ อะ :

- 1) หมด หมายถึง ทั้งสิ้น ไม่มีเหลือ
- 2) เม็ด หมายถึง ลักษณะผดผื่นที่ขึ้นตามผิวหนัง
- (5) ก : “ผมเป็นคน กทม. โดยกำเนิด คนกลางทุ่งมหาสารคาม แม่เป็นคนแถวนั้น หาบส้มตำขาย... พ่อเป็นบู...”

ข : “ บูตึก “

ก : เป่ล่า บู... บูรัมย์”

(ฮาซักดิน ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

ใช้ บุ ลากเข้าหา บุ หรือ สระ อุ ลากเข้าหา อุ

1) บุ มาจากคำว่า บุติก หมายถึง กลุ่มคนที่ใช้แพขนเลื้อยผ้าก่อนข้าง
ทันสมัยแบบผู้ดีในเมือง

2) บุ ซึ่งมาจากคำว่า บุรีรัมย์ เป็นชื่อจังหวัดทางภาคอีสานของ
ประเทศไทย

(6) ก : “ บ้านอยู่ไหน ”

ข : “ อยู่เกด...”

ก : “ ภูเกิด...”

ข : “ ศิริระเกษ ”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

ใช้ เกด หรือ เกษ ลากเข้าหา เกิด หรือ ใช้สระ เอ ลากเข้าหา สระ เอะ :

1) เกด หรือ เกษ มาจากคำว่า ศิริระเกษ เป็นชื่อจังหวัดทางภาค
อีสานของประเทศไทย

2) เกิด มาจากคำว่า ภูเกิด ชื่อจังหวัด ทางภาคใต้ของประเทศไทย

ใช้คำในลักษณะเชิงดูแคลนอีกฝ่ายหนึ่งที่ด้อยความเจริญว่า

(7) ก : “ ได้ยินว่าคุณสองคนพ่อลูก ขับรถมาจอดหน้าโรงเรียน ขับรถ
อะไรมา...”

ข : “ อ้อ... รถเตอร์ ”

(ฮาที่เด็ดเพชรตราขาย ชุดที่ 6. 2537)

ใช้ รถ ลากเข้าหา ล่อ หรือ สระ โอะ ลากเข้าหา สระ เอะ :

1) รถ หมายถึง ยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ขับเคลื่อน

2) ล่อ มาจากคำเต็มว่า ลือล่อเตอร์ หมายถึง สลากกินแบ่งรัฐบาล

(8) “ ลูก กางเกงในชาย ลูกทั้งวันทั้งคืน ”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ใช้ ลูก ลากเข้าหา ลูฟ หรือ พยัญชนะตัวสะกด ก (แม่ กก) ลากเข้าหา ฟ
(แม่ กบ) :

1) ลูก ในที่นี้มุ่งเน้นความหมายเกี่ยวกับ การแข็งตัวของอวัยวะเพศ
ชาย

2) ลูฟ เป็นชื่อยี่ห้อกางเกงชั้นใน

(9) “นี่เจ้าหมายควาย ... เอ้ย หมาย ความ ว่าอย่างไร “

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

ใช้ ควาย ลากเข้าหา ความ หรือ พยัญชนะตัวสะกด ย (แม่ เกย) ลากเข้าหา

ม (แม่กม) :

1) ควาย หมายถึง สัตว์บกประเภทหนึ่ง

2) ความ หมายถึง อาการ

(10) “ฮิปโปโป ไม่ใช่ ชุกติโมโนหรือ...”

(ฮาเก้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

ใช้ ฮิปโปโป ลากเข้าหา กิโมโน หรือใช้ พยัญชนะต้น ฮ , ป ลากเข้าหา

ก , ม, น, และ สระ อี และ สระ โอ เหมือนกัน :

1) ฮิปโปโป มาจากคำเต็ม ฮิปโปโปเตมัส หมายถึงชื่อสัตว์เลี้ยงลูก

ด้วยนมชนิดหนึ่ง

2) กิโมโน หมายถึง ชื่อชุดแต่งกายประจำชาติของญี่ปุ่น

(11) ก : “พวกเราไปร้องเพลง ลอริเอะ กันเถอะ”

ข : “ไม่ใช่...ร้องเพลง คาราโอเกะ...”

(ฮาซึกคินคิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

ใช้ ลอริเอะ ลากเข้าหา คาราโอเกะ หรือใช้พยัญชนะต้น ล, ร, ว, ลากเข้าหา

ค, ร, อ, ก และสระ ออ , อี , เอะ แทนสระ อา , โอ , เอะ :

1) ลอรีเอะ เป็นชื่อยี่ห้อผ้าอนามัย ยี่ห้อหนึ่ง

2) คาราโอเกะ หมายถึงการร้องเพลงทางหน้าจอโทรทัศน์ ประเภทที่มีเสียงดนตรี และมีภาพเคลื่อนไหว พร้อมอักษรคำอ่านปรากฏเปลี่ยนไปตามเสียงดนตรีและภาพเคลื่อนไหวนั้น เพื่อให้ผู้ต้องการร้องเพลงได้ร้องตามไปอย่างไม่ผิดจังหวะ

การเล่นคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน ประเภทใช้คำแทนกัน พบว่ามี 3 ประเภท คือ

1) การออกเสียงที่มี ร และ ล โดยสลับที่กัน เช่น ลังสิทธิ์ - รังสิต, ราคหน้า - ลาดหญ้า กราย - กลาย เป็นต้น เพิ่มเสียง ร และ ล เช่น พุร - พรุ, ปา - ปลา, กรณ์ - กลอน เป็นต้น ไม่ออกเสียง ร และ ล เช่น สดอ - สดอเบอรี่ (สดรอเบอรี่), เกลียด - เกียด, ปลา - ปา เป็นต้น

2) การออกเสียงคำที่มี ฟ และ คว สลับที่กัน เช่น ฟัน - ควัน, ฟาม - ความ, ควาย - ไฟ เป็นต้น

3) การลากเสียงของคำที่ใกล้เคียงกันเข้าหากัน เช่น ง่วง - ว้าง, เห่า - ฮาว, ลิฟ - เล็บ, รด - ลอด ((รด) เตอร์ เป็นต้น

การเล่นคำดังกล่าวทำให้เกิดการตีความหมายผิดไปจากเดิมหรือบางครั้งอาจนำมัลลือคำเดิม จนกลายเป็นเรื่องที่ชวนให้ตลกขบขันไปในที่สุด

ข) การออกเสียงพ้องกันบางพยางค์

การเล่นคำพ้องเสียงที่มีเสียงใกล้เคียงกัน ด้วยการออกเสียงพ้องกันบางพยางค์ เพื่องงใจใช้ความหมายให้ต่างกัน ในเชิงบอกความขัดแย้ง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ พยางค์ที่พ้องทั้งรูปและเสียง

- 1) พยางค์ที่พ้องนำมาประกอบคำแล้วไม่มีที่ใช้
- 2) พยางค์ที่พ้องนำมาประกอบคำแล้วมีที่ใช้

1) พยางค์ที่พ้องนำมาประกอบคำแล้วไม่มีที่ใช้

การเล่นคำพ้องเสียงที่มีเสียงใกล้เคียงกัน ด้วยการออกเสียงพ้องกันบางพยางค์รูปของพยางค์และเสียงของพยางค์พ้องกัน แต่นำมาประกอบคำแล้วไม่มีที่ใช้ และทำให้ความหมายของคำแตกต่างกันมีความหมายในเชิงล้อเลียน หรือขัดแย้งกับบริบท ได้แก่

(1) ก : “ค่ายนิรโทษน์ เอาเพลงไปทำจิ้งหะ แม็กกะเด้า”

ข : “ไม่ใช่...แม็กกะแดนซ์”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ๊บ ชุดที่ 11. 2537)

แม็ก :

- 1) แม็กกะเด้า ไม่มีที่ใช้
- 2) แม็กแดนซ์ หมายถึง ชื่อชุดอัลบั้มเพลงต้นรำสากล

คำว่า “เด้า” เป็นพฤติกรรมทางเพศ ผู้พูดโยงความหมายให้มันเกี่ยว กับเรื่องเพศ

(2) “บอกให้ไปซื้อฟิล์มโกดัก ไปหยิบโกเด้ามา”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ๊บ ชุดที่ 11. 2537)

- โก :
- 1) โกดัก ชื่อยี่ห้อฟิล์มถ่ายรูป
 - 2) โกเด้า ไม่มีที่ใช้

(3) ก. : “ฉันจะบอกเป็นอุทาหา...”

ข. : “อุทาหรณ์...อุทาหรณ์”

(ฮายาสยัมภีร์ ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

อุทา : 1) อุทาหา ไม่มีที่ใช้

2) อุทาหรณ์ หมายถึง ตัวอย่างที่ยกขึ้นมาอ้างให้เห็น

ตัดคำว่า อุทา จากอุทาหรณ์มารวมกับคำว่า หา เพื่อเล่นคำ

2) พยางค์ที่พ้องนำมาประกอบคำแล้วมีที่ใช้

การเล่นคำพ้องเสียงที่มีเสียงใกล้เคียงกัน ด้วยการออกเสียงพ้องกันบางพยางค์รูปของพยางค์และเสียงของพยางค์พ้องกัน เมื่อนำมาประกอบคำแล้วมีที่ใช้ และทำให้ความหมายของคำแตกต่างกันมีความหมายในเชิงล้อเลียน หรือขัดแย้งกับบริบท ได้แก่

(1) ก. : “เขาเป็นนางเอก ภาคสองของเรื่อง อนึ่งคิดถึงพอสังเขป “

ข. : “ภาคนี้ชื่อว่าอะไร “

ก. : “อนึ่งคิดถึงพอสังฆทาน “

(คำผวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

สัง : 1) สังเขป หมายถึง การย่อ

2) สังฆทาน หมายถึง ทานที่ทายกถวายแก่สงฆ์ไม่เจาะจงเฉพาะรูป

ใด

(2) ก. : “ ฉันเดินมาจากซอยเล็ก เขาเรียกฉันว่า หนุ่หนิง (ชื่อคารา) เดินไปถึง ปากซอย เขาเรียกฉันว่ายูอี้ (ชื่อคารานักร้อง) พอมาถึงหลักสี่ เขาเรียกฉันว่า อันนี่ (คารานักร้อง) “

ข. : “ เขาน่าจะเรียกคนหรือนี่ มากกว่า”

(คำผวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537.)

นี่ : 1) อันนี่ ชื่อคารานักร้อง ชื่อจริง ภัสสร เหลียวรักวงศ์ (บุญเกียรติ)

2) นี่ มาจากคำเต็ม คนหรือนี่ หมายถึง คำใช้แทนนามที่อยู่ใกล้ที่สุด

(3) ก. : “ แสดงว่า คุณมีพวงสวรรค์ “

ข. : “ มีพรสวรรค์ “

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

- สวรรค์ : 1) พวงสวรรค์ หมายถึงอวัยวะเพศชาย โดยปริยายหมายถึง อันตะ
2) พรสวรรค์ หมายถึง ความสามารถพิเศษของบุคคลที่มีมาแต่

กำเนิด

- (4) ก : “ อีนี่เก็บของลับ ไม่อยู่ ”
ข : “ เก็บความลับไม่อยู่....ลมไม่โกรกไม่รู้สีกตัว ”

- ลับ : 1) ของลับ หมายถึง อวัยวะเพศ
2) ความลับ หมายถึง เรื่องที่ปกปิด

- (5) คนเราย่าว่าแต่เด็กกอลอย ไทกอล ก็ทำได้ ถ้ามีชาติไม่รู้ลืม”
(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539)

- กอล : 1) เด็กกอล หมายถึง ชื่อคนที่มีภรรยาหลายคน อยู่จังหวัดนครปฐม
2) ไทกอล หมายถึง ชื่อโรคเรื้อน

- (6) “นี่แหละคู่แข่ง มอกระจาย เรียก... โลงกระจาย”
(บ้าน้องส์ฮาเคื่อดำ ชุดที่ 21. 2539)

- กระจาย : 1) ม.กระจาย หมายถึง ชื่อวงดนตรีวัยรุ่นแห่งหนึ่งของไทย
2) โลงกระจาย หมายถึง ลักษณะของโรงศพที่พังทลาย

- (7) ก: “เพลงของ กบศจี”
ข: “น่าจะเป็นเพลงของ กบ อเวจี มากกว่า”
(บ้าน้องส์ ฮาเคื่อดำ ชุดที่ 21. 2539)

- จี : 1) ศจี ชื่อนักร้อง ชื่อเล่นกบ
2) อเวจี หมายถึง ชื่อขุมนรกหนึ่งในแปดขุม ที่ลึกที่สุด สำหรับลงอาญา

แก่สัตว์ที่มีบาปหนักที่สุด

- (8) ก : “ ถ้าได้สองคนนั้นไปออกเคท คงเฮ่น่าดู...”
ข : “ อย่าไปออกดอกก็แล้วกัน ร้อยละยี่สิบ ผ่อนเจ็ดชั่วโคตรก็ไม่หมด...”
ออก : 1) ออกเคท หมายถึง การที่หนุ่มสาวออกไปพบปะกัน
2)ออกดอก หมายถึง การให้กู้ยืมเงินที่ได้รับผลตอบแทนเป็นดอก

เบี้ยเงินกู้

- (9) “ถวายเป็นกะโล เอ๊ย...ถวายเป็นตอ....ไม่ใช่ถวายเป็นกมพะยะค่ะ”
(ยี่เกลาว ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ยังเป็นส่วนหนึ่งของคำที่นำมาใช้กับคำอื่นเป็น :

1) บังกะโล หมายถึง บ้านยกพื้นชั้นเดียว มีระเบียงกว้าง มาจากภาษา

อังกฤษ Bungalow

2) บังตอ มาจาก ปังตอ หมายถึง มีชนิดหนึ่ง

3) บังคม หมายถึง แสดงความเคารพพระมหากษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง

(10) “สวัสดีอะอาเจียน เอ้ย อาจารย์”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

อา : 1) อาเจียน หมายถึง การสำรอกอาหารออกมาทางปาก

2) อาจารย์ หมายถึง ครูผู้สอนนักเรียน

(11) ก. : “ทุกคนจะดูคอนเสิร์ตสนุก ต้องมีอารมณ์เพศ...”

ข. : “ไม่ใช่...อารมณ์เพลง”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

อารมณ์ : 1) อารมณ์เพศ หมายถึง ความรู้สึกอยากเสพกาม

2) อารมณ์เพลง หมายถึง มีความรู้สึกเป็นสุขในการฟังเพลงหรือ

ร้องเพลง

(12) ก. : “เพลงของไซโล”

ข. : “ไม่ใช่ ต้อง โลโซ วงสตริง(คอมโบ้) ดังต่างหาก”

(สีหนุ่มหนุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

โล : 1) ไซโล หมายถึง ยุ้งนางสำหรับเก็บข้าวหรือเมล็ดพืชผล

2) โลโซ หมายถึง ชื่อวงดนตรีวัยรุ่นนวงหนึ่งของไทย

(13) ก. : “เธอฆ่าคน...เธอเป็นจิตรกร”

ข. : “ไม่ใช่...ฆาตรกร”

(ฮาเก้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

กร : 1) จิตรกร หมายถึง นักวาดรูป

2) ฆาตรกร หมายถึง ผู้ฆ่าหรือผู้ทำลายชีวิต

(16) ก. : “จะต้องไปซื้อยาสมุนไพร ลดน้ำหนักก่อน”

ข. : “อย่างแกต้องใช้ยาลดน้ำหนักสมุนโจร”

(ฮากลิ้งสตริงอ้วน. 2539)

สมุน : 1) สมุนไพร หมายถึง พืชที่ใช้ทำเครื่องยาหาได้จากป่า

2) สมุนโจร หมายถึง บริวารของโจร

(15)ก. : “ไหนดองพูดภาษาอังกฤษน้อย ดองแซมชั้น น้อย”

ข. : “ไม่ใช่ ต้อง เอ็กแซมเปิล”

(ฮายาวสยัมกี้ย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

แซม : 1) แซมชั้น ในที่นี้หมายถึงชื่อนักมวย

2) เอ็กแซมเปิล มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Example ที่แปลว่า

ตัวอย่าง

(16)ก. : “นี่คือ นักร้อง แครี บอย”

ข. : “โจอี้บอย...”

(ฮายาวสยัมกี้ย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

บอย : 1) แครีบอย ชื่อบริษัททำโครงหลังการถยนต์

2) โจอี้บอย ชื่อนักร้องวัยรุ่น

เล่นคำว่า บอย

(17)ก. : “กามโรคกับหัวผี ผมชอบดู ชอบอ่าน”

ข. : “กามนิตกับวาสิฐฎี

(ฮายัมแป้นกับแดนสีดาว ชุดที่ 2. 2538)

กาม : 1) กามโรค หมายถึง โรคติดต่อชนิดหนึ่ง

2) กามนิตกับวาสิฐฎี หมายถึง ชื่อตัวเอกและชื่อเรื่องของวรรณคดี

ไทยเรื่องหนึ่ง

(18)ก. : “พีหนุ่มอำพล... ขอลายแทง น้อยซี...”

ข. : “ลายเซ็น ไม่ใช่ลายแทง”

(ฮาสันจ่อ ชุดที่ 108. 2539)

ลาย : 1) ลายแทง หมายถึง ข้อความที่เป็นปริศนาแสดงที่ตั้งของชุมทรัพย์

2) ลายเซ็น หมายถึง ชื่อที่เขียนหวัด

นำคำว่า ลาย มารวมกับคำอื่น เพื่อเล่นคำ

(19)ก. : “หน้าเหมือนศรราม”

ข. : “แต่มีง หน้าเหมือนสรชีฮ่องน้ำ”

(ฮาสุดข้าวไชร้งามสติง ชุดที่ 12. 2538)

ศร : 1) ศรราม ชื่อคารานักร้อง ศรราม เทพพิทักษ์

2) สรชีฮ่องน้ำ หมายถึงเครื่องหมายชี้ทางไปห้องสุขา

การเล่นคำพ้องที่มีเสียงใกล้เคียงกัน โดยออกเสียงพ้องกันบางพยางค์ ทั้งที่พ้องกันแล้ว เปลี่ยนเป็นคำใหม่ที่มีที่ใช้ และพ้องกันแล้วเปลี่ยนเป็นคำใหม่ที่ไม่มีที่ใช้ ต่างก็เกิดความหมายแย้งกันจนทำให้เกิดความขบขันได้

1.4 การเล่นคำโดยแปลความหมายตรงตามตัวอักษร

การเล่นคำโดยแปลความหมายตามตัวอักษร หมายถึง การเล่นคำด้วยวิธีตีความหมายของคำ หรือข้อความให้แตกต่างกันไปจากปกติทั่วไป คือตีความหมายตรงตามความหมายของคำเดิม มีทั้งการเล่นคำเดียว และคำประสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) ก : “อ้อ...เด็กเส้น เส้นขึ้นเต็มท้องเลย...”

ข : “นี่อ้วนขึ้นตั้งเยอะนะ”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

เด็กเส้น : เดิม หมายถึงบุคคลที่มีผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง แต่ในที่นี้ตีความแต่ละคำว่า หมายถึง คนที่มีเส้นเป็นรอยเต็มท้อง อันหมายถึงมองเห็นซี่โครงปรากฏตามแนวท้อง

(2) “ชื่อเล่น ชื่อโยง ชื่อจริง ชื่อเพราะ ชื่อว่า นายเพราะ...”

(ย.โยงอาัยกัยก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

เพราะ : เดิมหมายถึง ไพเราะ ดีความเป็น ชื่อคนว่า นายเพราะ

(3) ก : “นักมวยไทยที่รวยที่สุด คือ เขาทรายกาแล้กซ์”

ข : “ไม่ใช่...สดชัวยที่สุด ไม่ว่าเงินสด ตลาดสด เก็บวันๆ ได้ไม่รู้เท่าไรเป็นเท่าไร...”

(ยกทีมฮากับน้ำกล้วย ชุดที่ 12. 2539)

สด : 1) เดิม หมายถึง ชื่อนักมวย

2) ดีความเป็น เงิน ของนักมวยชื่อสด ตลาดของนักมวยชื่อสด

(4) ก : “แม่ย่างแล้วเจ็ดสิบ”

ข : “แม่ ไม่เผาอะ”

ก : “ไม่ใช่ แม่อายุ ย่างเข้าเจ็ดสิบปีแล้ว”

(ฮาที่เค็ดเพชร ดาราฉาย ชุดที่ 7. 2539)

ย่าง : เดิม หมายถึง อายุย่างเข้าปีถัดไป ดีความเป็นวิธีการประกอบอาหารวิธีหนึ่ง คือ ย่าง

(5) “นี่ไง อาหารว่าง...”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13 ม.ป.ป.)

อาหารว่าง : เดิมหมายถึง ของกินเล่นนอกมื้ออาหารปกติ ในที่นี้จะตีความตรงตามความหมายเดิมของคำว่า ว่าง เป็นอาหารที่ไม่มีอะไรเลย

(6) ก : “น้องเป็นคนต้าย”ข : “ไม่จี้หก”ก : “ไม่จี้หก จี้ในส้วม”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2839)

จี้หก : เดิมเป็น คำภาษาถิ่นภาคใต้ หมายถึง โกหก หรือพูดไม่จริง ตีความเป็น ถ่ายอุจจาระไม่หกเลอะเทอะ เพราะถ่ายอุจจาระในส้วม

(7) “อัน้อง ผิวสีแทน สีดำมาแทนสีขาว”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

สีแทน : เดิม หมายถึง สีผิวที่มีลักษณะสีน้ำตาลมัน (ไม่ดำหรือขาวเกินไป) หรือบางที่อาจเรียกผิวดำแดงก็ได้ ในที่นี้ตีความเป็นสีดำ ๆ เข้ามาแทนที่สีขาว

(8) “บริษัทก้นดนาวิดีโอ ให้เล่นเป็นพระเอก...เป็นพระ...ชื่อดัง”

(โครงการฮา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

พระเอก : เดิม หมายถึง ตัวละครนำฝ่ายชาย ที่เรียกว่าพระเอกของเรื่อง ในที่นี้ตีความเป็น พระสงฆ์ ที่ชื่อว่า เอก

(9) ก : “คุณนี่...ทำอะไรทะเลสิ่ง ไม่ไว้หน้าผมเลย”ข : “ไว้ทำไมละ หน้าคุณ ไม่เกี่ยวกับหน้าผม”

(โครงการฮา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ไว้หน้า : เดิมหมายถึง เห็นแก่หน้า รักษาหน้า ตีความเป็นนำสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปไว้ที่บนใบหน้า

(10) ก : “แต่งตัวอย่างนี้ เรียกว่า ราสี เถ้าแก่จับ”ข : “จะได้เป็นเถ้าแก่...”ก : “เถ้าแก่มาจับ”

(โครงการฮาชุดที่ 37. 2539.)

เถ้าแก่จับ : เดิมหมายถึง มีโอกาสจะได้เป็นเถ้าแก่หรือผู้ทำการค้าผู้ร่ำรวย ตีความเป็น เถ้าแก่พาตำรวจมาจับในข้อหาใดข้อหาหนึ่ง

(11) “ไม่ไปดูดีกว่า ละครพันทาง ไปไม่ถูก ตั้งหนึ่งพันทางเนะ”

(บ๊องส์ตื่นสะอื้นผิ ชุติ 14 ม.ป.ป.)

พันทาง : เดิม หมายถึง ชื่อละครโบราณของไทยประเภทหนึ่ง ดีความเป็นเส้นทางเดิมจำนวนหนึ่งพันเส้นทาง

(12) “บ้านอยู่คลองหลวง ยายเล่าให้ฟังว่า แต่ก่อนมีบ่อเล็กๆ น้ำจะใช้ก็ไม่พอจึงขุดให้ใหญ่ขึ้น...ใหญ่ขึ้น...ใหญ่ขึ้น หลวงมาเห็นเลยยึดเป็นคลอง เรียกว่า คลองหลวง”

(บ้านบ๊องส์ ฮาเคื้อคำ ชุติ 21. 2539)

คลองหลวง : เดิมหมายถึง ชื่อคลองที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี ดีความเป็นคลองของหลวง หรือคลองของราชการ

(13) “มาหาว่า อาตมาปากมาก แท้ที่จริงอาตมามีปากเดียว”

(ประเทสหาประเพณีไทย ชุติ 16. ม.ป.ป.)

ปากมาก : เดิมหมายถึง การพูดมาก(จำนวนคำพูด) ดีความเป็นปากหลายปาก หรือปากจำนวนมาก

(14) ก : “ผมได้กับพนักงานห้างคนหนึ่ง ตัวอยู่กับเราแต่ใจเขาไม่ซื่อ ทิ้งกลางดึกเลย...บอก มาได้ว่าพี่โย่ง...หนูรักพี่โย่ง รักพี่เสมอนะ”

ข : “นอนกับพี่โย่ง ปากบอกรักพี่เสมอ มันน่าฆ่าทิ้งจริง ๆ”

(ย.โย่งฮาอีกซัก ชุติ 1 ม.ป.ป.)

รักพี่เสมอ : เดิมหมายถึง มีความรักให้พี่ตลอดเวลา ดีความเป็นรักกับชายที่ชื่อ “เสมอ”

(15) “จะไปสวนจันทบุรี พอเจอป้ายระวังรดสวน รออยู่เป็นวัน ไม่เจอผลไม้ เลย มีแต่รพ่วง”

(ย.โย่งฮาอีกซัก ชุติ 1 ม.ป.ป.)

ระวังรดสวน : เดิมหมายถึง ให้ระวังรดจะวังสวนทางมา ดีความเป็น ให้คอยดูรด ที่มาจากสวนผลไม้

(16) “คำเตือนจรรยา คนไทยสับสนมาก ขับช้า ๆ อันตรายกลัวอันตราย ขับแม่งเร็ว ๆ เลย”

(ย.โย่งฮาอีกซัก ชุติ 1. ม.ป.ป.)

ขับช้า ๆ อันตราย : เดิมหมายถึง ให้ขับรถช้า ๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดอันตราย ดีความเป็น ขับรถช้า ๆ จะเกิดอันตราย นั้นหมายถึงต้องขับด้วยความเร็วจึงจะไม่เกิดอันตราย

(17) ก : “อย่าคบมัน คบไม่ได้ขนาดตามันยังลืมนับประสาอะไรพวกเรา เพื่อนๆมันจะไม่ลืมนะ”

ข : “ลืมนิด หมายถึง ลืมนิดๆ”

ก : “ก็แม่มีเงินนะซี ยิ่งออกตัณญ์เข้าใหญ่ ลืมแม่”

(ย.โย่งฮายักชัก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ลืมนิด : หมายถึง อาการเปิดเปลือกตามองสิ่งต่าง ๆ ตีความเป็นจดจำบุญคุณญาติที่เป็นพ่อของแม่ไม่ได้ หรือเรียกว่า ออกตัณญ์ต่อตา

ลืมนิดๆ : มาจาก ลืมนิด ตีความเป็นลืมนิดๆของตา คือ ลืมแม่ จดจำบุญคุณของแม่ไม่ได้

(18) “รถทิ้งไว้ที่วงเวียนใหญ่สามวัน ยังไม่ได้ไปเอา เหตุเพราะป้ายจราจรนั้นแหละ กำลังขับรดจะกลับ เจอป้าย ห้ามกลับรถ ก็เลยจอดรอ เดินกลับบ้านใช้เวลาตั้งสามวันนะ

(ย.โย่งฮายักชัก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ห้ามกลับรถ : เดิมหมายถึง การห้ามเลี้ยวรถกลับในบริเวณที่มีป้ายเขียนไว้ ตีความเป็น เมื่อขับไปข้างหน้าแล้ว ห้ามเลี้ยวรถกลับมามาก

(19) “เมื่อคืนได้บอล จะพาไปเลี้ยง มีคนเตะลูกบอลเข้ามาในบ้านได้ตั้ง 2 ลูก”

(ย.โย่งฮายักชัก ชุดที่ 12. 2539)

ได้บอล : เดิมหมายถึง ชนะการแข่งขันฟุตบอล ตีความเป็นได้ลูกบอลที่ถูกเตะเข้ามาในบ้าน

(20) “โอ้ย...เป็นลม...เอาลมมาไม่พอ”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6 ม.ป.ป.)

เป็นลม : เดิมหมายถึง อาการหน้ามืดหมดสติไปชั่วคราว ตีความเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวกลายเป็นลมไป

(21) “เธอสวยไปหมด...ความสวยงามไปไหนหมด”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6 ม.ป.ป.)

สวยไปหมด : เดิม หมายถึง มีความสวยงามไปทุกส่วนของร่างกาย ตีความเป็นความสวยงามหายไป คือ ไม่เหลือความสวยงามปรากฏให้เห็นเลย

(22) “ชีวิตฉันน่าสงสารจริง ๆ ไม่เชื่อดูตาลันซี แล้วจะรู้ว่า เป็นต้อกระจก เป็นแฟนฉันสบายไปหมด เหลือแต่ลำบาก...”

(โห้สามลา ฮากับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

สบายไปหมด : เดิมหมายถึง มีความสะดวกสบายทุกอย่าง ดีความเป็นความสะดวกสบายหายไป หรือไม่มีความสะดวกสบายเลย

(23) ก : “ลืมหิ้ว...ลืมหิ้ว ทุกวันนี้มีชื่อเสียง เพราะใคร...”

ข : “อ้อ...พ่อกูโวย...พ่อกูตั้งให้”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

ชื่อเสียง : เดิมหมายถึง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปอย่างดี ดีความเป็นคนที่มีชื่อและมีเสียงพูดได้

(24) “พ่อแม่ไม่ให้กูเกิดด้วยเหอ ถึงต้องให้กูไปเกิดบนกองเงินกองทอง”

(ฮาทีเด็ด เพชรคาราฉาย ชุดที่ 7. 2539)

เกิดบนกองเงินกองทอง : เดิมหมายถึง เป็นลูกคนรวย ดีความตามตัวอักษรเป็นคลอออกมาก็นอนอยู่บนกองเงินและกองทอง

(25) ก : “การเดินสายไม่ยากเลย เอาสายมาวางไว้ แล้วเดินตามสาย”

ข : “ไม่ใช่ เดินสาย คนตรี”

ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97 . 2539)

เดินสาย : เดิมหมายถึง การเดินทางสัญจรออกไปทำงาน โดยเฉพาะเดินทางเล่นดนตรีตามที่ต่าง ๆ ดีความเป็นไต่เดินบนสาย(เชือก)

(26) “วิชาคณิตศาสตร์ 2 ข้อ ครูให้เวลาคิด หนึ่งชั่วโมง แบ่งเวลาแล้วคิดข้อละครึ่งชั่วโมง กูจะเอาเวลาที่ไหนทำข้อสอบวะ แต่คิดก็พาเข้าไปหนึ่งชั่วโมงแล้ว จันจึงได้ทกวิชาคณิตศาสตร์ไง...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 108. 2539)

เวลาคิด : เดิมหมายถึง เวลาที่คิดและทำไปด้วย ดีความเป็นคิดอย่างเดียวแต่ไม่ให้ทำ

(27) “เนี่ย นักแต่งกลอน มีกลอนทั้งบ้านเลย กลอนประตูกกลอนหน้าต่าง”

(ฮาสุดขั้วโซว์วังสตรีง ชุดที่ 12. 2538)

นักแต่งกลอน : หมายถึง ผู้มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์(ร้อยกรอง) ดีความเป็นผู้มีความสามารถในการทำกลอนหรือติดกลอนประตู หน้าต่างบ้านเรือน

(28) “เสียงฉันทะเพราะ แต่ก่อนเสียงฉันทะดี แต่เมียไม่ชอบ เลยเอากล่องเสียง ไปเปลี่ยนที่ร้านหมอ เสียงฉันทะเลยเหบอย่างนี้”

(โครงการฮา ชุดที่ 12 ม.ป.ป.)

เสียง หมายถึง เสียงพูด ความเป็น กล้องเสียง ที่สามารถเปลี่ยนกันได้ ซึ่งมีผลต่อการออกเสียง คือ เสียงแหบ หรือเสียงคิ

การเล่นคำโดยการแปลความหมายตามอักษรมีจำนวนมากพอสมควร อาจเป็นเพราะผู้แสดง นำมากล่าวได้โดยง่ายมุ่งที่จะให้ผู้ฟังตีความหมายต่างไปจากปกติ เพื่อให้เกิดความขัดแย้งเชิงขบขัน ในที่สุด

1.5 การเล่นคำด้วยวิธีซ้ำคำ

การเล่นคำด้วยวิธีซ้ำคำ หมายถึง การนำคำหรือพยางค์ของคำ คำใด คำหนึ่ง มา กล่าวซ้ำมากกว่า 2 ครั้ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.5.1 การใช้คำซ้ำด้วยวิธีซ้ำทั้งคำ

1.5.2 การใช้คำซ้ำด้วยวิธีซ้ำบางส่วน

1.5.1 การใช้คำซ้ำด้วยวิธีซ้ำทั้งคำ

การใช้คำซ้ำด้วยวิธีซ้ำทั้งคำ เป็นการย้ำความหมาย จงใจใช้ในความหมาย พิเศษ หรือต้องการให้เกิดความวุ่นวาย ตัวอย่างที่พบมีดังนี้

(1) ก: “ตึกอะไรมันด้วย...สนุกด้วย...”

ข: “ตึกฟรีبس ”

ก: “เดิน ตึก ตึก ตึก ”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

ซ้ำคำว่า ตึก แต่ทำหน้าที่ต่างกัน คือ เดิมคำว่า ตึก เป็นคำนามเรียกอาคาร ที่ก่อสร้าง ส่วนคำว่า ตึก ตึก ตึก เป็นคำกริยาเลียนเสียง

(2) ก : “ สูตรปิ้งปิ้ง...ก่อนนอนไขไก่สามฟอง ไม่ต้องลวก แบนด์ สองขวด กล้วยหอม สามใบ เบียร์เทใส่สามขวด กินทีเดียวเลย ตื่นเช้ามา...อย่างนี้เลย โป๊ก โป๊ก โป๊ก ”

ข: “โอโฮ...แข็งปิ้ง”

ก: “เปล่า...”

ข “เบลอ...นั่งลั่นห้อยเคาะโต๊ะ โป๊ก โป๊ก โป๊ก ”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

ซ้ำคำว่า โป๊ก ชุดแรกมีความหมายไปในทำนอง มีสมรรถภาพทางเพศที่ดี แต่ คำว่า โป๊ก ชุดหลังแสดงความหมายตรงข้ามกัน

(3) ก: “ลุงข้างบ้านฉันอายุ 60 โดนมอเตอร์ไซค์ชน เดินข้ามสะพาน...ใครเห็นก็ว่า ตาย ตาย...”

ข: “ปรากฏว่า...ตายมัย”

ก: จะเหลืออะไร...”

(ย.โย่งฮายิกยัก ชุดที่ 1 ม.ป.ป)

ซ้ำคำว่า ตาย เน้นความหมายเชิงขัดแย้ง กล่าวคำว่า ตาย ซ้ำในตอนแรก เหมือนจะมีความหมายว่า ไม่ตาย แต่ตอนท้ายก็บอกว่า ตาย (จะเหลืออะไร)

(4) “เหม็น ล้วน ล้วน ไม่มีอะไรปน”

(ฮาเถ่ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

ซ้ำคำว่า ล้วน เน้นความหมายว่ามาก นำไปใช้กับคำว่า เหม็น ซึ่งปกติคำว่า ล้วนล้วน มักนำไปใช้ในความหมายในทางที่ดี จึงอาจทำให้เกิดความขบขันขึ้น

(5) “เมียเราไม่สวยยังไม่พอ ยัง แก่...แก่”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

ซ้ำคำว่า แก่ เพิ่มเสียงวรรณยุกต์ เพื่อเน้นความหมายไปในทางว่า มาก

(6) “คูหน้า อ่อน...อ่อน อ่อนกว่าพ่อกูสองปี”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลฮา ชุดที่ 37 ม.ป.ป.)

ซ้ำคำว่า อ่อน เพิ่มเสียงวรรณยุกต์ เพื่อเน้นความหมายไปในทางว่า มาก แต่ในที่นี้มีปริบทแสดงความขัดแย้งกับคำว่า อ่อน คือ อ่อนกว่าพ่อ นั้นหมายถึง อายุมาก

(7) ก : “มันอะไรน่าโมโห”

ข : “มันคนเดียวไม่พอ มันพาพวกมาอีก”

ก : “มันเลิกแล้วมันไปกับผัว”

(ฮาสนั่นจ้อ ชุดที่ 97. 2539.)

ผู้พูดสองคน กล่าวคำว่า มัน ซ้ำกันเพื่อย้ำความหมายโดยอาศัยปริบทและตีความไปคนละทาง

(8) “เฮียหนดเจียบ หัวแหลม จัดร้านอาหาร “นัคพบ” มีแต่ให้กับให้แต่ไม่ให้มาก”

(ฮาสนั่นจ้อ ชุดที่ 89. 2539)

ผู้พูด กล่าวคำว่า ให้ ซ้ำกันเพื่อย้ำความหมาย โดยอาศัยปริบท เพื่อให้ตีความหมายไปในเชิงขัดแย้ง คือ ให้แต่ไม่ให้มาก

(9) ก : “เป็นกระเทยจริงหรือเปล่า”

ข : “นี่ก็อยากเป็นก็เป็น จี้เกียจจะเป็นก็ไม่เป็น”

(ยกทีมฮากับน้ำกลั้ว ชุดที่ 12. 2539)

ผู้พูด กล่าวคำว่า เป็น ซ้ำกันเพื่อเล่นคำ โดยกล่าววทวนหลาย ๆ ครั้ง

(10) “สวยเหลือเกิน คนอะไรก็ไม่รู้ หลับหูหลับตาสวย รูปร่างสวยไม่คิดชีวิต สวยระเนระนาด สวยไม่ลืมหูลืมตา ความสวย ของคนสวยไม่ได้ปรึกษาใครเข้าบ้าง สวยจนน่าทำปิ่นลั่นใส”

(ย.โยงฮาฮักยก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ผู้พูด กล่าวคำว่า สวย เพื่อเล่นคำ โดยอาศัยบริบท ให้มีความหมายไปในทางขัดแย้งหรือไม่ดี

(11) “นี่คือศิลปินแห่งชาติ แต่ไม่ใช่ชาตินี้ เป็นชาติหน้าตอนบ้าย ๆ โน่น...”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539.)

ผู้พูด กล่าวคำว่า ชาติ ซ้ำกันเพื่อเน้นความหมายเชิงขัดแย้ง

(12) ก : “เพราะฉะนั้น นักร้องผู้ นั้น เลยเคยมาเวทีแห่งนี้ วันนั้น วันนี้ เขาจะร้องไม่ร้องเพลงนั้น จะร้องเพลงนั้น ฉะนั้น คนนี้ จะร้องเพลงนั้น และเพลงนี้ เพลงไหนฟังกันตรงนี้ โอกาสนี้ ท่านจะได้พบกันนักร้องคนนั้น กันเดี๋ยวนี้”

ข : “มีงะอาคนนี้ ไปยืนตรงนั้น เดียวจะโดนสั่นคนนี้ เพราะมันพูดไม่รู้เรื่องอย่างนั้น”

(เหยินศักดิ์สั่งฮา ชุดที่ 27. 2539)

ผู้พูด กล่าวคำว่า นั้น , นี้ , นั้น ซ้ำกันเพื่อแสดงความวทวนก่อให้เกิดความตลกขบขัน

(13) “ชื่อตอน...ขุนช้างขุนแผนตามหานางบัวคลี่เมียรัก จะเจอหรือไม่เจอ ก็ต้องตามหาให้เจอ ถ้าไม่เจอก็คือไม่เจอ วันไหนจะเจอก็แล้วแต่มัน คือว่ามันจะเจอ”

(ฮาสิบแปดขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ผู้พูด กล่าวคำว่า เจอ ซ้ำกันเพื่อแสดงความวทวนก่อให้เกิดความตลกขบขัน

(14) “มีข่าวว่าตึกถล่มที่เมืองโกเบ แต่เธอไม่ได้ตายที่นั่นหรือ รถไฟว่าตาย ตายก่อน ตายเลย...ตายด้าน”

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37 ม.ป.ป.)

ผู้พูด กล่าวคำว่า ตาย ซ้ำกัน เพื่อแสดงความหมายขัดแย้ง หรือตีความไปคนละทาง

(15) “เขียนก็เขียนตาสวยงาม ทำเดินทำเหินดูมีมารยาท ทำทางจะดอกทอง
อ้อจะมีเงินมีทอง เสือกก็ดอกทั้งตัว ดอกละพัน สวยนะอีดอก”

(ฮาบ้องส์โรงบาลบ้า .2539)

ผู้พูดกล่าวว่า ดอก ชำกัณ โดยนำไปประกอบกับคำอื่นให้มีความหมายไป
คนละทาง โดยเฉพาะในตอนท้ายกล่าวเน้นคำยาบว่า อีดอก ทำให้เกิดความขบขันขึ้น

(16) ก : “บอกให้เย็ก เย็กอยู่ที่บ้านไม่เชื่อ”

ข : “เย็กอยู่ที่บ้านก็ไม่พออย่าหำรอก”

(วิวาห์กลอนนอนกับผี ชุดที่ 24 ม.ป.ป.)

ผู้พูด กล่าวคำว่า เย็ก ชำกัณ เป็นการเน้นความหมายไปในทางลบ เพราะคำว่า
เย็ก มาจากคำว่า เย็ด ซึ่งหมายถึง การร่วมประเวณี

(17) ก : “ทำไมไข่เปิด จึงเรียกว่าไข่เปิด”

ข : “เพราะเป็นไข่เปิด”

ก : “ทำไมไข่เต่าจึงเรียกว่า ไข่เต่า”

ข : “เพราะไม่เป็น ไข่เปิด”

(โครงการฮา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ผู้พูด กล่าวคำว่า ไข่เปิด ชำกัณในบริบทที่ขัดแย้งกัน โดยกล่าวว่า ไข่เต่า ไม่
เรียกว่า ไข่เต่า เพราะเป็น ไข่เปิด ซึ่งกล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว

การใช้คำซ้ำเสียงเหมือนกัน พบข้อสังเกต 2 ประการคือ การใช้คำซ้ำที่เน้นเสียง
วรรณยุกต์สูงต่ำ เช่น แก่ แก่, อ้อน อ้อน เป็นต้น และการใช้คำซ้ำที่ไม่เน้นเสียงวรรณยุกต์ การใช้
คำซ้ำเหล่านี้ทำให้เกิดความหมายพิเศษเพิ่มขึ้น และยังก่อให้เกิดความวอกวน จนทำให้รู้สึกตลก
ขบขันในการพูดคำซ้ำนั้น ๆ

1.5.2 การใช้คำซ้ำเสียงบางส่วน

การใช้คำซ้ำเสียงบางส่วน เจตนานำมาใช้ให้ผิดที่ เพื่อให้ความหมายแย้งกัน
หรือไม่เข้ากัน พบตัวอย่างดังต่อไปนี้

(1) “ฉันพูดภาษาญี่ปุ่น ได้กระห่อมกระแหรม”

(ฮาเก๋ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

คำว่า กระห่อม กับ กระแหรม ใช้สระออ และ สระแอ ซึ่งเป็นสระของ
พยางค์ท้ายที่ต่างกัน

(2) “ละครเรื่องเรือนแพ นำแสดงโดย พระเอกพงษ์พัฒน์ เป็นละครที่เศร้า
เคล้าน้ำตา... น้ำตาเลือดน้ำตาไหล”

(โครงการหา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า น้ำตาเลือด กับ น้ำตาไหล ใช้สระ อะ กับสระ โ อ ซึ่งเป็นสระของพยางค์
ท้ายที่ต่างกัน

(3) “ละครเรื่องเรือนแพ นำแสดงโดย พระเอกพงษ์พัฒน์ เป็นละครที่เศร้า
เคล้าน้ำตา น้ำตาเลือด น้ำตาไหล ขี้แตกขี้แตก”

(โครงการหา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า ขี้แตก ใช้พยัญชนะตัวสะกด ในแม่ก ก ซ้อนกับคำว่า ขี้แตก ที่ใช้ตัวสะกด
ในแม่กน

(4) “แล้วเสนาก็ได้คิด ประกาย หมายถึง ประกาศ ไว้ทั่วหัวเมือง”

(ยี่เกลาบ ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า ประกาย ใช้พยัญชนะตัวสะกด ในแม่เกย ซ้อนกับคำว่า ประกาศ ที่ใช้ตัว
สะกดในแม่กด

(5) “ข้าพเจ้ารักี่ หนุ่มฟ้อหล่อเฟี้ยว เทียวกะปริดกะปรอย ยังไม่มีสตรีคนใด
มาตจนถึงห้องข้าพเจ้าเลยแม้แต่คนเดียว”

(ยี่เกลาบ ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้าพเจ้าว่า กะปริด ใช้พยัญชนะตัวสะกดในแม่กด ซ้อนกับคำว่า กะปรอย พยางค์
ที่พยัญชนะตัวสะกดในแม่เกย

(6) ก : “โอ๊ยเหยียบตีนกู พรหมจรรย์ จึกแล้ว”

ข : “เหลือแต่พรหมเช็ดตีนแล้วละ”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539.)

ผู้พูดกล่าวคำโต้ตอบกัน โดยใช้คำที่มีเสียงพ้องกันบางพยางค์ 2 คำ คือ คำว่า
พรหมจรรย์ และ พรหมเช็ดเท้า

(7) “ขอกราบประทานอภัย ถ้าประกายเพชร ไปโดนประกายดาท่าน อย่า
เพ่งเหวี่ยงประกายดิน มาหาสิเก”

(ยี่เกลาบฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ผู้พูดคนหนึ่งใช้คำที่มีเสียงพ้องกันบางพยางค์ 3 คำ คือคำว่า ประกายเพชร
ประกายดา และประกายดิน

- (8) “ซื้อกางเกงลดครึ่งวัน ครึ่งราคา ได้กางเกงข้างเดียว เพราะลดครึ่งตัว”
(บ่อตื้นสระอื่นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

ผู้แสดงคนหนึ่งกล่าวคำที่มีเสียงพ้องกันบางพยางค์ 3 คำ คือคำว่า ครึ่งวัน ครึ่งราคา และ ครึ่งตัว

- (9) “มีลูกก็ต้องกินอาหารดี ๆ หมูหัน หมาหัน เป็ดร่อน มังกรรำ”
(สังเสียงฮากับป่าเทพ ชุดที่ 8. 2537.)

ผู้แสดงคนหนึ่ง กล่าวคำที่มีเสียงพ้องกันบางพยางค์ 2 คำ คือคำว่า หมูหัน และ หมาหัน

- (10) ก : “ลองชาวเสียง ท่านผู้ชมซิ ว่าใครหล่อกว่ากัน”
ข : “ชาวเสียง ไม่ใช่ ชาวข้าว จะมาชาวกันทำไม”
(โครงการฮา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ผู้แสดงสองคน กล่าวโต้ตอบกันโดยใช้คำที่มีเสียงพ้องกันบางพยางค์ 3 คำ คือ คำว่า ชาวเสียง, ชาวข้าว และชาวกัน

- (11) “อาตมาจำพรรษาอยู่วัดสวนดอก...ไม่เคยสวนหมัก...เคยปลูกสวนครัว”
(เทพเปิดโลกฮา ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ผู้แสดงหนึ่งคน กล่าวคำที่มีเสียงพ้องกันบางพยางค์ 3 คำ คือ คำว่า สวนดอก, สวนหมัก และ สวนครัว

จากตัวอย่างการใช้คำซ้ำบางส่วน เจตนานำมาใช้ให้ผิดที่ จึงทำให้ความหมายของคำไม่เข้ากับบริบท ก่อให้เกิดความตลกขบขันในที่สุด

พบว่าการซ้ำคำนี้ นักแสดงตลกบางคนนิยมนำมาใช้มาก โดยเฉพาะการเน้นเสียงเพื่อความหมายพิเศษ และต้องการให้เกิดความวกวน เพราะสร้างความตลกขบขันให้คนฟังได้ง่าย

2. การใช้คำย่อและอักษรย่อ

การใช้คำย่อและอักษรย่อ หมายถึง การละคำพูดเต็ม ๆ ด้วยวิธีการกล่าวย่อเป็นคำ หรือย่อกล่าวเป็นอักษรย่อ แบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

2.1 การใช้คำย่อ

2.2 การใช้อักษรย่อ

2.1 การใช้คำย่อ

การใช้คำย่อ หมายถึง การย่อคำด้วยวิธีตัดพยางค์ของคำให้สั้นลง เพื่อให้เกิดความขบขัน หรือเลี่ยงการพูดคำหยาบ ดังตัวอย่าง

(1) ก : “ขาย ดอ เปี้ยก”

ข : “ขาย หรี หีย เหม็น ครับ”

ค : “ขายอริสมันต์ ดอ เหม็น ขายใหม่ หีย เหม็น”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97. 2539.)

จากข้อความข้างต้น ผู้แสดงร้องเพลง โดยขายสิ่งของหลายอย่าง แต่ผู้ขายนำคำที่ต้องการตีความหมายเป็นอย่างอื่นมาใช้ เช่น ดอ ย่อมาจากคำว่า ยาน้ำเบบี๋ดอ, คำว่าเปี้ยก ย่อมาจาก เป้งเปี้ยก เมื่อนำคำย่อทั้งสองคำมาเรียงต่อกัน ทำให้เกิดการตีความไปอีกทางหนึ่งคือ คำว่า ดอ อาจหมายถึง อวัยวะเพศชาย ซึ่งมีสภาพเปี้ยก

คำว่า หรี ย่อมาจากคำว่า บุหรี คำว่า หีย ย่อมาจากคำว่า ลูกหีย และคำว่า เหม็น ย่อมาจาก ลูกเหม็น เมื่อนำคำทั้งสามมาพูดเรียงต่อกัน ทำให้เกิดการตีความไปอีกทางหนึ่ง คือ คำว่า หรี อาจหมายถึง กระหรี่หรือผู้หญิงขายบริการ คำว่าหีย หมายถึง คำเรียกอวัยวะเพศหญิง คำว่า เหม็น หมายถึง กลิ่นไม่ดี

คำว่า อริสมันต์ ย่อมาจากข้อความว่า เทปเพลงของอริสมันต์ ซึ่งเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง คำว่า ใหม่ ย่อมาจากชื่อนักร้อง ผู้แสดงมุ่งกล่าวให้ตีความได้หลายแง่ ซึ่งเมื่อผู้ฟังตีความหมายไปในทางหยาบ จึงทำให้เกิดความคลกขบขันขึ้น

(2) ก : “ไปเล่นตลกที่จันรี”

ข : “เพชรพลอยเยอะ”

ค : “เสือจันทรบุรอรร่อยนะ”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97. 2539.)

จันรี ย่อมาจากคำว่า จันทบุรี

(3) “รม(ณ์)บ่จอย รม(ณ์)บ่จอย...”

(เทพเปิดโลกฮา ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

รม(ณ์) ย่อมาจากคำว่า อารมณ์

(4) ก : “...แม่เป็นคนแฉวนนั้น พ่อเป็นนู...”

ข : “บูติก “

ค : “เปล่า นู...บุรีรัมย์”

(ฮาซักดิน สิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

บุ ย่อมาจากคำว่า บุรีรัมย์ ผู้แสดงต้องการล้อเลียนผู้ที่ด้อยกว่าตนเองว่า ถ้าพูดถึงบูติกแล้ว ถือว่าเป็นคนในเมือง ทันสมัย แต่เมื่อกลายเป็น บุรีรัมย์ ให้มีความหมายว่า บ้านนอก

(5) ก : “เป็นวัยรุ่นที่ไหน...”

ข : “คอน...”

ก : “กรุงเทพมหานคร”

ข : “นครศรีธรรมราช”

ก : “แล้วเราละ คนที่ไหน”

ค : “เก็ด...”

ก : “อ้อ...ภูเก็ด”

ค : “ศรีษะเกษ”

(ฮาซัคคินคิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

คอน ย่อมาจากคำว่า นครศรีธรรมราช ผู้แสดงต้องการล้อเลียนผู้ที่ด้อยกว่า ถ้าพูดถึงกรุงเทพมหานคร แล้วถือว่าเป็นคนในเมืองที่ทันสมัยกว่า แต่เมื่อกลายเป็นนครศรีธรรมราช ทำให้มีความหมายว่า เซกกว่า เช่นเดียวกับคำว่า เกด ซึ่งย่อมาจากคำว่า ศรีษะเกษ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเจริญน้อยกว่า ภูเก็ต

การใช้คำย่อ จึงมักชวนให้ตีความไปได้สองแง่ ทั้งในทางหยาบ และการล้อเลียนผู้ที่ด้อยกว่า ทำให้เกิดความขบขัน นอกจากนี้ยังใช้คำย่อแบบธรรมดาที่คนทั่วไปใช้กัน

2.2 การใช้อักษรย่อ

การใช้อักษรย่อ หมายถึง การใช้เสียงของพยัญชนะต้นของพยางค์ในคำต่าง ๆ ประสมกับสระอ่อแล้วตีความตามที่กำหนดให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งปกติจะเป็นอักษรย่อตามแบบของทางราชการ หรือตามบทบัญญัติ แต่ผู้แสดงตกลงอาจนำคำย่อเหล่านั้นมาตีความเสียใหม่ หรือสร้างคำย่อขึ้นใหม่ แล้วตีความตามต้องการของตนเอง แบ่งการใช้อักษรย่อตามที่ได้ 2 ประเภท คือ

2.2.1 การใช้อักษรย่อในภาษาไทย

2.2.2 การใช้อักษรย่อที่มาจากคำภาษาอังกฤษ

2.2.1 การใช้อักษรย่อในภาษาไทย

การใช้อักษรย่อในภาษาไทยแบ่งตามที่มาและการเกิดได้ 3 ประเภท คือ

- ก) การใช้อักษรย่อตามแบบบัญญัติของทางราชการ
- ข) การใช้อักษรย่อตามแบบความนิยม
- ค) การใช้อักษรย่อที่สร้างขึ้นเอง

ก) การใช้อักษรย่อตามแบบบัญญัติของทางราชการ

การใช้อักษรย่อตามแบบบัญญัติของทางราชการ หมายถึง การใช้เสียงของพยัญชนะต้นของพยางค์บางพยางค์หรือทุกพยางค์ ประสมกับสระออกแล้วตีความตามที่ทางราชการกำหนดไว้ ซึ่งแบ่งตามลักษณะของการนำไปใช้ได้ 2 ลักษณะ คือ

- 1) ใช้อักษรย่อขัดแย้งคู่กัน
- 2) ใช้อักษรย่อเพื่อตีความเป็นอย่างอื่น

1) ใช้อักษรย่อขัดแย้งคู่กัน

การใช้อักษรย่อตามแบบบัญญัติของทางราชการ สองคำ กล่าวในที่ใกล้เคียงกันเพื่อตีความให้ขัดแย้งกับปริบท ได้แก่

(1) ก : ขอบคุณ ร.ส.พ.”

ข : “ไม่ใช่ ต้อง ร.ป.ภ. ที่ช่วยรักษาความปลอดภัย”

(ฮาทะจุจอ ชุดที่ 50. 2539.)

อักษรย่อกำว่า ร.ส.พ. และ ร.ป.ภ. แสดงความขัดแย้งว่า เมื่อต้องการผู้รักษาความปลอดภัย แต่เรียกหา ร.ส.พ. นั้นไม่ถูกต้อง

คำเต็มของคำว่า ร.ส.พ. และ ร.ป.ภ. คือ รับ-ส่งพัสดุภัณฑ์ และ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(2) ก : “หยุด...อย่า...อย่าดีกัน ส.ส. ช่วยที”

ข : “ส.ห. ชี...ส.ส. อยู่ในคณะรัฐบาลโน้น”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 107. 2539.)

อักษรย่อกำว่า ส.ส. และ ส.ห. แสดงความขัดแย้งว่า เมื่อเกิดเหตุร้ายควรเรียก ส.ห. ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงมากกว่า ส.ส.

คำเต็มของคำว่า ส.ส. และ ส.ห. คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ สารวัตรทหาร

2) ใช้อักษรย่อเพื่อตีความเป็นอย่างอื่น

การใช้อักษรย่อตามแบบบัญญัติของทางราชการ จำนวนหนึ่งคำมากแล้ว เพื่อตีความจากเดิมให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นในเชิงล้อเลียน ได้แก่

(1) ก : “หนูอยู่โรงเรียน จปร.”

ข : “อ้อ! โรงเรียนจันทร์ประดิษฐาราม”

ก : “เปล่า...โรงเรียนจิมเป็นหวัด”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม. 2538.)

อักษรย่อกำว่า จปร. เดิมมาจากคำว่า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตีความใหม่เป็น จิมเป็นหวัด

(2) ก : “พ่อหนูเป็น สจ. กะ”

ข : “อ้อ...มีตำแหน่งหน้าที่...”

ก : “ผู้จัดสรรที่ดิน”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. มปป.)

อักษรย่อกำว่า สจ. เดิมมาจากคำว่า สมาชิกสภาผู้แทนจังหวัด ตีความใหม่เป็นผู้จัดสรรที่ดิน

(3) ก : “อยู่ มช.”

ข : “เรียนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่”

ก : “เปล่า...หมอชิต”

(ฮาซึกคิน ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

อักษรย่อกำว่า มช. เดิมมาจากคำว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตีความเป็น หมอชิต

(4) ก : “พ่อผมเป็น พตท.”

ข : “อ้อ...ใหญ่โต”

ก : “พ่อค้าขายตึกแดนทอด”

(ฮาซึกคิน ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

อักษรย่อกำว่า พตท. เดิมมาจากคำว่า พันตำรวจโท ตีความเป็น พ่อค้าขายตึกแดน

(5) ก : “เขาเป็น ผอ. ครับ”

ข : “อ้อ...ผู้อำนวยการ”

ก : “เปล่า...ฟัวอ้อ...”

(ฮาซึกคิน ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

อักษรย่อว่า ผอ. เดิมมาจากคำว่า ผู้อำนวยการ ตีความเป็น ผอ.

(6) ก : “ผอ.นี้แหละ จป.”

ข : “นายร้อยจุลจอมเกล้า”

ก : “เจ๊กปนลาว”

(ฮาสิบแสนขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

อักษรย่อ จป. เดิมมาจาก จปร. หมายถึง โรงเรียนนายร้อยจุลจอมเกล้า ตีความเป็น เจ๊กปนลาว

จากตัวอย่างการใช้อักษรย่อเพื่อตีความเป็นอย่างอื่น พบว่ามักให้ความหมายของคำย่อเดิม เปลี่ยนไปในเรื่องอื่นที่ไม่ควรจะใช้คำวานั้น และมักกล่าวถึงสิ่งที่มีความหมายไปในทางค้อยกว่า ทำให้ผู้ฟังตีความเปรียบเทียบและขบขันขึ้น

ข) การใช้อักษรย่อตามแบบความนิยม

การใช้อักษรย่อตามแบบความนิยม หมายถึง การใช้เสียงของพยัญชนะต้นของพยางค์บางพยางค์หรือทุกพยางค์ ประสมกับสระแล้วตีความตามที่ใช้และเข้าใจกันทั่วไปในวงการต่าง ๆ เช่น วงการสื่อมวลชน โดยเฉพาะหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน วงการอาชีพอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งแบ่งลักษณะของการนำไปใช้ได้ 2 ลักษณะ คือ

- 1) ใช้อักษรย่อเข้าขัดแย้งคู่กัน
- 2) ใช้อักษรย่อเพื่อตีความเป็นอย่างอื่น

- 1) ใช้อักษรย่อเข้าขัดแย้งคู่กัน

การใช้อักษรย่อตามความนิยมสองคำมากว่าในทีใดสักคำเพื่อตีความให้ขัดแย้งกับปริบท ได้แก่

ก : “ส.ค.ส. จับมันด้วย...”

ข : “ไม่ใช่ สวส. สารวัตรสืบสวน...”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539.)

อักษรย่อกำว่า ส.ค.ส. และ สวส. แสดงความขัดแย้งว่า เมื่อต้องการความช่วยเหลือในเชิงใกล้เคียงคดีเรียก ส.ค.ส. มาช่วยเหลือแทนการเลือก สวส. ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมากกว่า

คำเต็มของคำว่า ส.ค.ส. และ สวส. คือ ส่งความสุข และ สารวัตรสืบสวน

2) ใช้ตัวย่อเพื่อตีความเป็นอย่างอื่น

การใช้ตัวย่อตามแบบความนิยมจำนวนหนึ่งคำมากล่าวเพื่อตีความจากเดิมให้มีความหมายเป็นอย่างอื่นในเชิงล้อเลียน ได้แก่

(1) ก : “สน. นี่ ส.บ.ก. สวย(ญ) สนิทกัน”

ข : “อ้อ...ใหญ่...”

ก : “สวนน้อยหน้า สบายกู สวย หวาน เย็น...”

(ย.โง้งฮาฮักกั ชุติ 1 ม.ป.ป.)

ตัวย่อว่า สน. และ สวย(ญ) เดิมมาจากคำว่า สถานีตำบล และ สารวัตรใหญ่ ตีความใหม่เป็น สวนน้อยหน้า และ สวยหวานเย็น

(2) ก : “พ่อแม่เป็นคนอีสาน ผมเป็นคน ก.ท.ม.”

ข : “อ้อ...คนกรุงเทพฯ”

ก : “กลางทุ่งมหาสารคาม”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุติ 11. 2537.)

ตัวย่อว่า ก.ท.ม. เดิมมาจากคำว่า กรุงเทพมหานคร ตีความใหม่เป็น กลางทุ่งมหาสารคาม

ค) การใช้ตัวย่อที่สร้างขึ้นเอง

การใช้ตัวย่อที่สร้างขึ้นเอง หมายถึง การใช้เสียงของพยัญชนะต้นของบางพยางค์หรือทุกพยางค์ แล้วตีความตามทีผู้สร้างคิดขึ้นเอง ได้แก่

(1) “โอ้ยไม่ได้หรอก ก.ส.ก.จ. กุเสียใจจริง ๆ”

(กระเทยบ้าฮาฮา ชุติ 3. 2539.)

ตัวย่อว่า ก.ส.จ.จ. มาจากคำเต็มของผู้สร้างว่า กุเสียใจจริงจริง

(2) “ที่นี่สถานีวิทยุ พ.ท.อ...แหะ (หัวเราะ) ผมทำเอง โปรดเพียบเวลาดักตอก...”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุติ 11. 2537.)

ตัวย่อว่า พ.ท.อ. มาจากคำเต็มของผู้สร้างว่า ผมทำเอง

(3) ก : (อ่านจดหมาย) “ส.ว...ค. เพ็เหยิน”

ข : “ไม่ต้องแยกคำ กุเสีย”

ตัวย่อว่า ส.ว.ค. มาจากคำเต็มของผู้สร้างว่า สวัสดิ์

(4) “ร.ส.พ. - รดรับส่งพระ , พ.ข.ร. - พระเจ็นรด , กลก - เกาะลูกกิน , ก.ว. - ไกรวะ , อ.ย. - ไอ้เหิน , พ.ม.ด. - พวกมึงด้วย , ก.ก. - เกาะกู , ม.ส. ม.ม. บ.ห. - หมาสี่ แม่มึง บักห้า (คำสบถ)”

(เขียนศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539.)

อักษรย่อที่กล่าวในตัวอย่างผู้แสดงสร้างคำข้อยื่นเองเพื่อกล่าวล้อเลียนผู้แสดงด้วยกัน ตามความหมายที่บอกไว้ในตัวอย่าง

การใช้อักษรย่อดังกล่าว ผู้แสดงมุ่งที่จะให้ผู้ฟังตีความหมายอย่างพลิกแพลงความคาดหมาย ทำให้เกิดขบขันเชิงขัดแย้ง

2.2.2 การใช้อักษรย่อที่มาจากคำภาษาอังกฤษ

การใช้อักษรย่อที่มาจากคำภาษาอังกฤษ หมายถึง การใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษซึ่งมักเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป แต่ผู้แสดงกลับมาตีความเข้ากับเหตุการณ์เป็นอีกอย่างหนึ่ง ได้แก่

(1) ก : “มาจากไหน...”

ข : “แอลเอ...”

ก : “อ้อ...สหรัฐอเมริกา”

ข : “เปล่า...ร้อยเอ็ดแองเจลีส์”

(ฮาสนัดลับ ชุดที่ 3 คณะมดขี้ม 100 %. 2538.)

อักษรย่อภาษาอังกฤษ แอลเอ (L.A.) แต่เดิมหมายถึง ชื่อรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า ลอสแอนเจลิส (LOS ANGELES) ผู้แสดงนำมาใช้เข้ากับชื่อจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งเป็นชื่อจังหวัดทางภาคอีสานจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยว่า ร้อยเอ็ดแองเจลีส์

(2) “มีแค่ ทีวี ไว้ทุกซ์ ทำมาคุย...บ้านฉันซี...ทีวีสี่สิบสองนิ้ว แต่ต้องตั้งสองเครื่องไว้รวมกัน...”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539.)

อักษรย่อกำว่า ทีวี (T.V.) มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Television ซึ่งปกติทีวี หรือโทรทัศน์ จะไม่มีหน้าจอขนาด 42 นิ้ว แต่ผู้แสดงนำมากล่าวให้เกิดความขัดแย้งขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษาในการแสดงตลก

การใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษดังกล่าว ผู้แสดงนิยมนำมากล่าวตีความเป็นอย่างอื่นเพื่อให้เกิดความขบขันในที่สุด

3. การใช้คำหยาบ – คำผวน

การใช้คำหยาบคำผวน คือ - การใช้คำระดับภาษาปากหรือระดับสนทนามักมีนัยความหมายไม่สุภาพ อาจใช้วิธีการกล่าวคำออกมาอย่างตรงไปตรงมา หรือหลีกเลี่ยงการใช้คำหยาบด้วยวิธีใช้คำอื่นที่มีความหมายเบาลง หรือการหลีกเลี่ยงใช้คำหยาบมากด้วยวิธีใช้คำอื่นที่มีความหมายเบาลง หรือการกล่าวหลีกเลี่ยงนัยคำหยาบด้วยวิธีผวนคำ แบ่งวิธีการใช้คำได้ 2 หัวข้อ คือ

3.1 การใช้คำหยาบ

3.2 การใช้คำผวน

3.1 การใช้คำหยาบ

การใช้คำหยาบ หมายถึง การใช้ระดับภาษาระดับปาก หรือระดับสนทนา ด้วยนัยความหมายไม่สุภาพ และเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ดี สกปรก หรือสภาพกริยาอาการที่ไม่สมควร ไม่น่ากระทำ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้ไม่เหมาะสมที่จะใช้คำพูดต่อหน้าสาธารณชนเป็นอย่างมาก ผู้แสดงตลกสนใจพูดคำหยาบเชิงล้อเลียนในภาวะอารมณ์ไม่พอใจ โกรธ หรือเกลียด พบตัวอย่างคำหยาบ ดังนี้

- (1) “แม่ง...เดี๋ยวกูจะล่อให้”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 3. ม.ป.ป.)

คำว่า แม่ง มาจากคำว่า แม่มีง ซึ่งเป็นคำคำ ส่วนคำว่า กู และล่อ เป็นคำไม่สุภาพ

- (2) “แหม...เธอช่างน่ารักจังไร...เอ๊ยจิงเลย”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 3. ม.ป.ป.)

คำว่า จังไร เป็นคำคำ

- (3) “ปิดปากไม่ได้หรือก จินปิดปากแกหัวเราะออกคาปากเน”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า คาปาก หมายถึง ทวารหนัก ซึ่งเป็นคำไม่สุภาพ

- (4) “ไม่เจอนายตั้งนาน โคตรพ่อโคตรแม่ แกตายหมดแล้วใช้รีเปลา”

(ชวนชื่นอาสาพาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539.)

ข้อความว่า โคตรพ่อโคตรแม่ เป็นคำคำ

- (5) “อ๊อข้างเย็ด...อ๊อฝีบอบ...อ๊อฝีบิบ”

(ชวนชื่นอาสาพาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539.)

ข้อความว่า อ๊อข้างเย็ด อ๊อฝีบอบ อ๊อฝีบิบ เป็นคำคำ

(6) “อย่างอแงนะ เดี้ยวซื้อกระหรีให้เล่น”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539.)

คำว่า กระหรี มีความหมายตามปริบทว่าเป็น คำเรียกผู้หญิงขายบริการ ซึ่งเป็นคำไม่

สุภาพ

(7) ก : “ใครเป็นผัวแม่มีง”

ข : “กูตะซี ๆ ๆ เล่นไปเล่นมา กูเสียแม่ไปคนแล้วละซี”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

คำว่า ผัวแม่มีง เป็นคำไม่สุภาพ

(8) “เอาเก้าอี้กูคิ่นมานะ อิกวาย อิสันคิ่น อึเหย”

(ท่านฟ้าเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

คำว่า อิกวาย อิสันคิ่น อึเหย เป็นคำคำ

(9) ก : “เง้าจะให้ทองหนักร้อบาท...”

ข : “กูไม่เอา...อิกวาย ใจบุญกันจ้งใจแ้งใจแล้งกันมั่ง คอกูจะหักอยู่แล้ว”

คำว่า อิกวาย เป็นคำคำ

(10) “ใครเหยียบเส้นตอแหล...”

(น. นกรรมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า ตอแหล เป็นคำไม่สุภาพ

(11) “อิหานี้...เดี้ยวตบให้ประจำเดือนขาดเลย”

(น. นกรรมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า อิहां เป็นคำคำ

(12) “สี่ (สี่) แม่มีงเด้อ กูบอกให้หยุด”

(น้อย ๆ หน่อยฮาสี่ใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า สี่ (สี่) แม่มีงเด้อ เป็นคำคำ คำว่า สี่(สี่) เป็นภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง

ร่วมประเวณี

(13) “เข้าใจบ่ หมาสี่ (สี่) แหม่(แม่)มีง...”

(บ้องตันสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า หมาสี่ (สี่) แหม่ (แม่)มีง เป็นคำคำ

(14) “ถ้าดอกเตอร์เสรีเป็นนายก คงตัดเปลี่ยนสนามหลวงเป็นสนามการค้า ปลุกถั่วดำ

นางบประมาณมารีเพร์ตุค”

(บ้องตันสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า ตูด เป็นคำไม่สุภาพ มีความหมายเดียวกับคำว่า ก้น

(15) ก : “ผู้หญิงจิงไร อีดอก...”

ข : “ไอ้เวย...”

(บ๊องคั่นสะอื้นผิ ชุติ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า อีดอก เป็นคำด่า

(16) “ที่ยืนอยู่นี้ก็มี ไอ้จุก ไอ้โก้น ไอ้ไล้น ไอ้เปี้ย ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์”

(ปะทะสาประเพณีไทย ชุติ 16. ม.ป.ป.)

คำว่า ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์ เป็นคำด่า

(17) “ท่านประธานครับ ขอความกรุณาให้เขาถอนคำว่า แดก ด้วย”

(เทพเปิดโลกฮา ชุติ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า แดก เป็นคำไม่สุภาพ มีความหมายเดียวกับคำว่า กิน

(18) ก : “มึง...มึงยุ่งกับเมียกู...มึงเป็นชู้กับเมียกู ฮี...มึงให้ดั่งคัมมันมั่งรีเปล่า”

ข : “ก็ให้ไปบ้าง”

ก : “แม่งโง่ไอ้สัตว์ ถ้ามึงบอกว่าเพื่อนกู ฟรี...”

(ยกทิ่มฮากับน้ำกล้วย ชุติ 12. 2539.)

คำว่า มึง เป็นคำสรรพนามบุรุษที่สองที่ไม่สุภาพ คำว่า แม่งโง่ไอ้สัตว์ เป็นคำด่า

(19) ก : “ฮูจี้ (รูจี้) ฮูดาก (รูดาก) หมาสี่ (สี่) แม่มึง”

ข : “อ้อ...แปลว่า แม่มึงชอบกินเปิปสี่...”

(ยี่เถลาว ฮาประสาทกลับ ชุติ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ฮูจี้ (รูจี้) ฮูดาก (รูดาก) เป็นคำไม่สุภาพ และเป็นคำด่า ส่วนข้อความว่า หมาสี่ (สี่) แม่มึง เป็นคำด่า

(20) ก : “หวัดดีครับคุณพ่อ...”

ข : “กูเป็นผัวแม่มึงเระะ”

(ยี่เถลาว ฮาประสาทกลับ ชุติ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า กู และ ผัว เป็นคำไม่สุภาพ

(21) “แก...ฮี...บั๊กสัตว์”

(รุ่นเก่าลายคราม ชุติ 6. ม.ป.ป.)

คำว่า บั๊กสัตว์ เป็นคำด่า

(22) ก : “จะใส่ตะกร้าล้างน้ำ”

ข : “กูนี้แหละจะไปล่อในตะกร้า...”

(รุ่นเก่าลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

คำว่า ล่อ เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ร่วมประเวณี เป็นคำไม่สุภาพ

(23) “ไปเล่นอะไร สนุก ๆ กันมัย โป่งแปะ...เล่นซ่อนหน้า”

(วิวาห์หลอนหลอนกับผี ชุดที่ 24 ม.ป.ป.)

คำว่า หน้า เป็นคำไม่สุภาพ มีความหมายว่า อวัยวะ

(24) ก : “บอกให้เย็ก เย็กอยู่ที่บ้านก็ไม่เชื่อ”

ข : “เย็กอยู่ที่บ้านไม่พอยัดหน้าหรือ”

(สมศรี 94 โอ๊ฮฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า ยัดหน้า เป็นคำไม่สุภาพ มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า กิน

(25) ก : “ไอ้เหี้ย...กูไปไม่ถอก...”

ข : “ถู ถู...”

(สมศรี 94 โอ๊ฮฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537.)

คำว่า ถอก มีความหมายว่า ไม่สุภาพ หมายถึง การเลิกละหนักร่วมเพศชายเพื่อร่วม

ประเวณี

(26) “นโยบายต่อไป...สี่หนุ่มเกาะลูกแดก...”

(สองพ่อลูกดันกระตุลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า แดก เป็นคำไม่สุภาพ มีความหมายว่า กิน

(27) “เลือดก้อนเดียวโยนให้หมามันแดก”

(สองพ่อลูกดันกระตุลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า โยนให้หมามันแดก เป็นคำด่าเชิงประชด โดยใช้คำไม่สุภาพคือคำว่า

แดก

(28) “ไอ้สัตว์ ไอ้สันติน ไอ้จ้งไร (จัญไร)”

(สองพ่อลูกดันกระตุลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า ไอ้สัตว์ ไอ้สันติน ไอ้จ้งไร (จัญไร) เป็นคำด่า

(29) “โตแล้วซีถึงรู้จักตุด...”

(สังหาเปิบพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า ตุด เป็นคำไม่สุภาพ

(30) “ตูด นะซี...มึงนี่กว่าตีนไก่อรี...”

(สังหาเปิบพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า ตูด และ ตีน เป็นคำไม่สุภาพ

(31) “ห่ากินดับ ห่ากินดับกินไต”

(สังหาเปิบพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

ข้อความว่า ห่ากินดับ ห่ากินไต เป็นคำคำ

(32) “น้ำหลาตราคนแบกเหี้ย (กุ่ม)”

(เหินศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539)

คำว่า เหี้ย เป็นคำเรียกสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง มักใช้เป็นคำไม่สุภาพ และคำคำ

(33) “ผู้หญิงยุคใหม่ฟังแล้วไม่เสียว หรือไม่เสียวฟัน จำไว้ให้แม่น 3 คำ คือ

อี-ดอก-ทอง”

(เหินศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539)

คำว่า อีดอกทอง เป็นคำคำ

(34) “ดูแล้ว ช่างอุบาทว์ ทุเรศ อัปรีย์”

(ฮาเก้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13 2539.)

คำว่า อุบาทว์ ทุเรศ อัปรีย์ เป็นคำคำ

(35) ก : “อีน้าหมู...”

ข : “อีนุเบี้ยว...”

ก : “อีน้าหมา...”

ข : “อีน้าเบี้ยว...”

ก : “อีน้าหมี...”

ข : “อีน้าเบี้ยว...”

(ฮาเก้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

จากข้อความทั้งหมดที่กล่าวคือ อีน้าหมู อีนุเบี้ยว อีน้าหมา อีน้าเบี้ยว อีน้าหมี อีน้าเบี้ยว เป็นคำคำ

(36) ก : “คุณจิงไรไปเดินวงอื่นไป ดูอุบาทว์เกินไป”

ข : “เป็นไรมิได้...ว่าแต่คุณอัปรีย์เถอะ คุณจะเดินจิงหะอะไร”

(ฮากลิ้งสดริงอ้วน. 2539)

คำว่า จิงไร อุบาทว์ และ อัปรีย์ เป็นคำไม่สุภาพและคำคำ

(37) “ขอเชิญท่านชมภาพยนตร์จีนปนลาว บู้ ล้างผาญ โหดเหี้ยม เหี้ย จัญไร
อัปรีย์ โกงปอกเค้ง...”

(ฮาซัคคิ่น ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539.)

คำว่า เหี้ย จัญไร อัปรีย์ เป็นคำคำ

(38) “อ้าปากหน่อยซิ โอ้โหไปนอนหลับยังงี้ ให้สันตินลาวคิดเหงือก...”

(ฮาซัคคิ่น ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า สันติน เป็นคำไม่สุภาพ

(39) “อีहांพื้นหัวมึง...”

(ฮาเซ่งลื้อฮ้อ 2537)

ข้อความว่า อีहांพื้นหัวมึง เป็นคำคำ คำ พื้น เป็นภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง ค้าง หรือ

ลาก

(40) “เตรฉานฟิล์ม...ภูมิใจเสนภาพยนตร์ จู่ ๆ มาตัดจิม”

(ฮาทีเค็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า เตรฉาน และ จิม เป็นคำไม่สุภาพ

(41) “เตี้ยแซะ แม่แซะเฮียะ รวมเป็นบริษัท เหี้ยจริงซะ ลิมมิเต้ท”

(ฮาทีเค็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า เหี้ย เป็นคำคำ เปรียบเทียบกับสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง

(42) “คนบนดอยพูดต่างกันครับ อีก็อื่ก็พูดไปอย่างหนึ่ง มั่งก็พูดอย่าง แม้วก็พูด
อย่าง ลีซอก็พูดอย่าง อีเวอร์ อีดอก อีเหี้ย ก็พูดไปอย่างหนึ่ง...”

(ฮาทีเค็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า อีเวอร์ อีดอก อีเหี้ย เป็นคำคำ

(43) “...ชื่อยาคือ ยาซิฟิลิสคารูวัง วิธีทานหลังอาหารก่อนด...”

(ฮาสน์ดลั๊บ ชุดที่ 3 คณะมดขี้ม 100 %. 2538)

คำว่า ดล เป็นคำไม่สุภาพ

(44) “หน้ายังกะเหี้ยตากแห้ง สวยไปหมดเลย สวยแบบเรียบ ๆ ไม่เหลือความสวย
เด่นเลย”

(ฮาสน์ดลั๊บ ชุดที่ 3 คณะมดขี้ม 100 %. 2538)

คำว่า เหี้ย เป็นคำคำ

(45) ก : “มึงเห็นหัวหน้ากู เป็นหัวหลักหัวค่ออะไร...”

ข : “หัวค่อพี่...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 107. 2539)

คำว่า หัวค่อ เป็นคำหยาบ หมายถึงอวัยวะเพศชาย

(46) “ฉากแรกพบกับขุนแผน มาจากกรมพระราชทัณฑ์ ทรงผมเก่า ทรงแหวกจิม คว้า”

(ฮาสิบแปดขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า จิม เป็นคำไม่สุภาพ หมายถึงอวัยวะเพศ

(47) “สิบปีจากหามา หมายถึงจำได้ กลับมาใหม่ หมายถึงรู้เจ้าของ สามวันจาก นารีเม่งไม่เหลียวมอง โธ..นวลน้องเลวยิ่งกว่าหมา อีห้ากิน”

(ฮาสุดขั้วโซ่ววงสตรีง ชุดที่ 12. 2538)

ข้อความว่า เลวยิ่งกว่าหมา และคำว่า อีห้ากิน เป็นคำด่า

(48) “ผมรู้สึกเหงา...หงุดหงิด เงียน ง่วง...”

(ฮาสุดขั้วโซ่ววงสตรีง ชุดที่ 12. 2538)

คำว่า เงียน เป็นคำหยาบ หมายถึง ความต้องการมาก มักใช้กับความต้องการทางเพศ หรือการเสพยาเสพติด

จากตัวอย่าง พบว่าการใช้คำหยาบ มักใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเพศโดยตรง เช่น ค่อ จิม หี เป็นต้น บางคำมีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งอาจจะมาจากภาษาถิ่น บางคำเป็นคำที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น สี่(สี่), ล่อ, ถอก เป็นต้น คำหยาบใช้เป็นคำด่า เช่น บักสัตว์ อีห้า อีดอก ไอ้สันตน์ ไอ้วร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้คำหยาบ ประเภทคำไม่สุภาพ เช่น ตด ตูด จัญไร อัปรีย์ เคร่งฉ้าน เป็นต้น การใช้ภาษาคำหยาบดังกล่าว ผู้แสดงตลกจงใจใช้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ให้ดูจริงจังขึงขัง แต่ในตอนท้ายกลับคลี่คลาย ไม่จริงจัง เป็นความตลกขบขันในที่สุด

3.2 การใช้คำพวน

การใช้คำพวน หรือ การพวนคำ หมายถึง การออกเสียงกลับเสียงคำเดิม เป็นลักษณะของภาษาอย่างหนึ่งที่พบมากในภาษาพูด เป็นการใช้ภาษาที่ใช้ไปภูพานไหวพริบของผู้พูดและผู้ฟัง หากผู้ฟังสามารถตีความตามคำพวนได้อย่างรวดเร็ว ก็แสดงว่ามีความทัดเทียมกับผู้พูด คำพวนมาเป็นคำปกติ มักมีนัยความหมาย 2 ประการ คือ

3.2.1 นัยความหมายเป็นคำหยาบ

3.2.2 นัยความหมายไม่เป็นคำหยาบ

3.2.1 นัยความหมายเป็นคำหยาบ

การใช้คำพวนมีนัยความหมายเป็นคำหยาบ หมายถึง การออกเสียงกลับเสียงเดิม แล้วเป็นคำหยาบหรือมีความหมายในเชิงหยาบคายซึ่งไม่นิยมพูดออกมาโดยตรงไปตรงมา แบ่งตามความหมายที่เกี่ยวข้อง ได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) เกี่ยวกับสัตว์และพฤติกรรมของสัตว์
- 2) เกี่ยวกับอวัยวะเพศ
- 3) เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

1) เกี่ยวกับสัตว์และพฤติกรรมของสัตว์

การใช้คำพวนที่มีนัยความหมายเป็นคำหยาบเกี่ยวกับสัตว์และพฤติกรรมของสัตว์ ได้แก่

(1) “กางเกงผ้า หนาหมั่ง จากต่างประเทศ เม็กอินโป้เบ๊ โป้ระวังของแท้”

(ตอบฮ้านักเลง ชุดที่ 17. 2539.)

คำว่า หนาหมั่ง ผันคำพวน 2 พยางค์ พวนมาจากคำว่า หนั่งหมา หมายถึง หนั่งของหมา ซึ่งมีความหมายเชิง ด้อยคุณภาพไม่เหมือนหนั่งงู หนั่งจระเข้ หรือหนั่งของสัตว์อื่น ๆ ที่มีคุณภาพสูง

(2) “คนห่าอะไรรูปร่าง เหมือน ไข่หมา...”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า ไข่หมา เป็นคำพวน 2 พยางค์ พวนมาจากคำว่า ขาไม้ค์ (โครโฟน) ออกเสียงในเชิงหยาบโดยตรง หมายถึง ลูกอ๊อดตะของหมา

(3) “กากินขี้หมู...เกียเป็นหู้”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า กากินขี้หมู เป็นคำพวน 4 พยางค์ พวนมาจากคำว่า กูกินขี้หมา

คำว่า เกียเป็นหู้ เป็นคำพวน 3 พยางค์ พวนมาจากคำว่า กูเป็นเหี้ย คำว่าเหี้ย เป็นชื่อของสัตว์เลื้อยคลาน ผิวหนังมีลวดลายน่ารังเกียจ

(4) “อาซ้อ อาตี๋ อาหมวย อาจี้หม่ม...”

(ปะทะสาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

คำว่า อาจี้หม่ม เป็นคำพวน 3 พยางค์ ผวนมาจากคำว่า อมจี้หมา คำว่า จี้หมา เป็นของเสียที่หมาถ่ายออกมา ซึ่งถือว่า น่ารังเกียจ

2) เกี่ยวกับอวัยวะเพศ

การใช้คำพวนที่มีนัยความหมายเป็นคำหยาบเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ได้แก่

(1) “ชื่อคลองพังพวย...”

(คำพวนกวนประสาธน์ ชุดที่ 7. 2537.)

คำว่า คลองพังพวย เมื่อผวนจะได้คำว่า ควยพังพอง ซึ่งคำว่า ควย หมายถึง อวัยวะเพศของชาย

(2) “ไปไน้กับ...”

(คำพวนกวนประสาธน์ ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า ไน้กับ... เป็นคำพวน 2 พยางค์ มาจากคำว่า นับไข่ ซึ่งคำว่า ไข่ ในที่นี้ หมายถึง ลูกอ๊อดของผู้ชาย

(3) “ต้องส่งคีย์ให้นักโคนตวย... จ้างไม่แพงพอมั่งไม่พอมั่ง คลองเล็ก ๆ คลองใหญ่ ๆ...”

(คำพวนกวนประสาธน์ ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า ส่งคีย์ให้นักโคนตวย เป็นคำพวน 6 พยางค์

คำว่า พอมั่ง เป็นคำพวน 2 พยางค์ มาจากคำว่า พั่งหม้อ ซึ่งคำว่า หม้อ เป็นสัญลักษณ์ แทนอวัยวะเพศหญิง

คำว่า คลองใหญ่ ๆ เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า ไข่ย่อง ๆ คำว่า ไข่ หมายถึง ลูกอ๊อดของผู้ชาย

(4) “นั่งดี ๆ กะโจ้เผี้ยว...”

(สองพ่อลูกดันตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า กะโจ้เผี้ยว เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า กะเจี้ยวโผล่ คำว่า กระเจี้ยว เป็นชื่อเรียกอวัยวะเพศชาย

(5) “คุณ คือ โคตวย...”

(โครงการสา ชุดที่ 36. 2539)

คำว่า โคตวย เป็นคำพวน 2 พยางค์ มาจากคำว่า ควยโต

(6) “ดิฉันชื่อ คุณหญิงหาญมโหรี แม่ของหญิงชื่อ คุณหญิงหานบี พี่น้องหญิงมีบ้านเบอะเลอะ คุณยายเป็นเจ้าของหาดเจ้าถิ คุณยายหกสักระปี และคุณหลวงต่างไขศักดิ์ มีเพชรกันยาน้ำดีมาก คุณแม่สั่งหญิงว่า อย่าถือชั้นวรรณะ เรื่องมรรยาทสำคัญ”

(น. นกรรมตัวสา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า หาญมโหรี เป็นคำพวน 4 พยางค์ มาจากคำว่า หีมโหฬาร และคำอื่น ๆ เช่น หานบี หาดเจ้าถิ หกสักระปี

(7) “นางเอกชื่อทันทสมัย ทันทสมัยเก่า ๆ นางสาวบุญหีบ พระเอกชื่อนายทองหนี เรียกสั้น ๆ นางเอก พระเอก ว่า หีบหนี...”

(สังสาเปิบพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า หีบหนี ผันคำพวน 2 พยางค์ มาจากคำว่า หีนหนี

(8) “ขณะจั่ว หลีโตงเฮง หลีโตงหุด หลียอง ๆ หลีตั้งฮวด ลวดตั้ง 3 ปี”

(ฮาที่เค็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า หลีโตงหุด และ หลีตั้งฮวด เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า หลดโตงหี และ ลวดตั้งหี

(9) “...ดึกปลาหมัด...”

(ฮาที่เค็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 7. 2539.)

คำว่า ดึกปลาหมัด เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า แดดปลาหมัก คำว่า แดด เป็นคำเรียกส่วนประกอบของอวัยวะเพศหญิง

(10) “ผมรู้จัก เจ้...เก้เหา ที่โคราช ผมเดินมาจากพระโขง เจอร้านทอง หลีเกี้ยวฮวด”

คำว่า เจ้...เก้เหา และ หลีเกี้ยวฮวด เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจาก เจ้เก๊าหี และลวดเกี้ยวหี

(11) “ผมเป็นตำรวจ หมวดคำหอย”

(ฮาฮ้วนกวนโอ้ย ชุดที่ 31. 2539.)

คำว่า หมวดคำหอย เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า หมอยตำรวจ คำว่า หมอย หมายถึง ขนบริเวณอวัยวะเพศ

(12) “...อาหารดี เปิดหูแล้วหน้าดี...”

(ย.โย่งฮายัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า อาหารดี และ เปิดหูแล้วหน้าดี เป็นคำพวน 3 พยางค์ และ 5 พยางค์ มาจากคำว่า อีหีดาน และ เปิดหีแล้วหน้าดู

คำว่า สมากบาย เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า สบายมาก หมายถึงมีความสุขมาก

(2) “สุรีย่าย่านทะยน...”

(อาสนั่นจอ ชุดที่ 108. 2539)

คำว่า สุรีย่าย่านทะยน เป็นคำพวน 7 พยางค์ มาจากคำว่า สุรีย่นย่านทยา

(3) “คูทรงผมชี...ทรงฮีเวฟ...ทั้งนั้นเลย”

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า ทรงฮีเวฟ เป็นคำพวน 3 พยางค์ มาจากคำว่า ทรงเซฟวี หมายถึง คนที่แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าและลักษณะสมบุณสมบัน (มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Heavy)

(4) “ไปไถที่เหนี่ยว...”

(ย.โย่งฮาฮักยก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า ไปไถที่เหนี่ยว เป็นคำพวน 4 พยางค์ มาจากคำว่า ไปเที่ยวที่ไหน

(5) “ระวัง...ฟันจะไหม้ไฟ...”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ฟันจะไหม้ไฟ เป็นคำพวน 4 พยางค์ มาจากคำว่า ไฟจะไหม้ฟัน

จากตัวอย่าง การใช้คำพวนที่มีนัยความหมายไม่หยาบ พบว่า มีการใช้บ้าง เพื่อแสดงปฏิกิริยาที่เหนือกว่า ระหว่างผู้แสดงสองฝ่าย และบางครั้งอาจใช้คำพวนล้อเลียนก็มี จนทำให้เกิดความตลกขบขันขึ้นในที่สุด

4. การใช้คำสองง่ามสามแฉ่

การใช้คำสองง่ามสามแฉ่ หมายถึง การกล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศ ด้วยการเลี่ยงไม่พูดตรงไปตรงมา เพราะถ้ากล่าวออกมาตรง ๆ ก็จะกลายเป็นคำหยาบไป ซึ่งมีเหตุผลในการพูด 2 ประการ คือ 1) เพื่อเบี่ยงเบน “นัยทางเพศ” ให้ลดลง ผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์มาก่อน จะไม่สามารถตีความได้กระจ่างเท่าผู้ที่ม่ประสบการณ์ 2) ป้องกันการละเมิดกรอบทางสังคม ตามปกติสังคมไม่นิยมให้พูดเรื่องเพศอย่างโจ่งแจ้ง เพราะถือว่า “หยาบ” ไม่สมควรพูด การใช้ภาษาพูดสองง่ามสามแฉ่ ทำให้สามารถละเมิดกรอบสังคมโดยไม่ถูกลงโทษ แม้ว่าการใช้ภาษาพูดสองง่ามสามแฉ่จะช่วยลดความหยาบลงบ้าง แต่ก็แฝงความคิดที่แท้จริงไว้ด้วย พบวิธีพูดคำสองง่ามสามแฉ่ 2 วิธี คือ

4.1 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนโครงสร้างของพยางค์

4.2 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนคำ

4.1 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนโครงสร้างของพยางค์

การใช้คำสองง่ามสามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนโครงสร้างของพยางค์ แต่ยังปรากฏเค้าคำเดิมให้เห็น แบ่งได้เป็น 3 วิธี คือ

4.1.1 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงสระ

4.1.2 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น

4.1.3 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัวสะกด

4.1.1 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงสระ

การใช้คำสองง่ามสามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงสระ แต่ยังปรากฏเค้าคำเดิมให้เห็น แบ่งตามหมายที่เกี่ยวข้องได้ 2 ประเภท คือ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

การใช้คำสองง่ามสามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงสระ แต่ยังปรากฏเค้าคำเดิมให้เห็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ได้แก่

(1) ก : “ม้าร้อง อิ อิ...”

ข : “อ้อ...ม้าจันทบุรี”

(ฮาสิบแสบขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า อิ อิ มาจากคำเดิมว่า หิ

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การใช้คำสองง่ามสามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงสระ แต่ยังปรากฏเค้าคำเดิมให้เห็นความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

(1) “ไปเล่นป๊อกเค้า...มันส์...”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม. 2538)

คำว่า เค้า มาจากคำเดิมว่า เค้ง เปลี่ยนเสียงสระ เอ เป็นสระ เอา

(2) “ไปเล่นอะไรสนุก ๆ กันมัย โป่งแปะ เล่นซ่อนห่า”

(วิวาห์หลอนนอนกับผี ชุดที่ 24. ม.ป.ป.)

คำว่า ซ่อนห่า มาจากคำเดิมคือ ซ่อนหา เปลี่ยนเสียงสระอา เป็นสระอ

4.1.2 เสียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น

การใช้คำสองغامสามแ่ง แบบเสียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น แต่ยังปรากฏคำเดิมให้เห็น แบ่งตามความหมายที่เกี่ยวข้องได้ 2 ประเภท คือ

- 1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ
- 2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

การใช้คำสองغامสามแ่ง แบบเสียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น แต่ยังปรากฏคำเดิมที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศ ได้แก่

(1) “ขับรถมอเตอร์ไซด์ปาดหน้ารถเก๋ง เขาอวยพรมา...ให้รวยอวย...”

(ย.โย่งฮายิกัยก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า อวย มาจากคำเดิมคือ ควย เปลี่ยนพยัญชนะต้น ค เป็น อ

(2) “ขาดองเหล้า แสงสว่างตราค้างอวย เอี้ยค้างควา”

(ย.โย่งฮายิกัยก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า อวย มาจากคำเดิมคือ ควย เปลี่ยนพยัญชนะต้น ค เป็น อ

(3) “ขายใหม่...หฺย...เหม้น”

(ฮาสนัจจ ชุดที่ 97. 2539)

คำว่า หฺย อาจมาจากคำเดิมคือ หี เปลี่ยนพยัญชนะต้น ห ป็น ห นำ ย

(4) “เอามือจับน้องน้ำนองไหลรว

เอามือจับด้วยน้ำกล้วยไหลปรี่”

“เอามือจับหวีน้ำดีไหลตอด

เอามือจับแก๊ส น้ำแก๊สเหม้นติดมือ”

คำว่า กล้วย มาจากคำเดิมคือ ควย เปลี่ยนพยัญชนะต้น ค เป็น กล

คำว่า ดี มาจากคำเดิมคือ หี เปลี่ยนพยัญชนะต้น ห เป็น ค

คำว่า แก๊ส มาจากคำเดิมคือ แดด เปลี่ยนพยัญชนะต้น ด เป็น ก

(5) ก : “เขาแอบจับผมก็ด้วย”

ข : “เป็นเงียง...”

(รุ่นเก่าลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

คำว่า เงียง มาจากคำเดิมคือ เงียง เปลี่ยนพยัญชนะต้น ลากเสียงสระให้
ใกล้เคียงกัน ร เป็น ง

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การใช้คำสองغامสามแง้ แบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น
แต่ยังปรากฏคำคำเดิมที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

“ขับรอมอเตอร์ไซด์ปากหน้า รดเก้ง เขาอวยพร...ให้รวยอวย ไอ้เจ็ดแม่”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า เจ็ด มาจากคำเดิม คือ เย็ด เปลี่ยนพยัญชนะต้น ย เป็น จ

4.1.3 เลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัวสะกด

การใช้คำสองغامสามแง้ แบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัวสะกด
แต่ยังปรากฏคำคำเดิม แบ่งตามความหมายที่เกี่ยวข้องได้ 2 ประเภท คือ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

การใช้คำสองغامสามแง้ แบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัว
สะกด แต่ยังปรากฏคำคำเดิมที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศ ได้แก่

(1) “...ไอ้หัวขูด...”

(ฮายาวสั้มก๊ย ชุดที่ 13 ม.ป.ป.)

คำว่า หัวขูด มาจากคำเดิมคือ หัวควย (ควย) เปลี่ยนพยัญชนะต้นตัว
สะกด ข เป็น ด

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การใช้คำสองغامสามแง้ แบบเลียงคำด้วยวิธีเปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัว
สะกด แต่ยังปรากฏคำคำเดิมที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

ก : “บอกให้เย็ก เย็กอยู่ที่บ้านก็ไม่เชื่อ”

ข : “เย็กอยู่ที่บ้านไม่พออย่า...”

(วิวาทหอนกับผี ชุดที่ 24 ม.ป.ป.)

คำว่า เย็ก มาจากคำเดิม คือ เย็ด เปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัวสะกด เป็น ก

จากตัวอย่างการใช้คำสองแง่สามง่าม เลี่ยงคำด้วยวิธีเปลี่ยนโครงสร้างของพยางค์ มักเปลี่ยนไปใน 3 วิธี คือ เปลี่ยนเสียงสระ เช่น เต้า เป็น เต็ง ห่า เป็น หา เป็นต้น เปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น เช่น ควยเป็นอวย หีเป็นหิ แก๊สเป็นแดด เป็นต้น และเปลี่ยนเสียงพยัญชนะตัวสะกด เช่น ควยเป็นขวด เย็ดเป็นเย็ก เรื่องที่ผู้แสดงพูดจะพูดเกี่ยวกับเรื่องทางเพศโดยเฉพาะเท่านั้น ซึ่งเมื่อผู้ฟังตีความเท่าทันผู้พูดที่ใช้คำสองแง่สามง่ามล้อเกี่ยวกับเรื่องเพศ ก็จะเกิดความขบขันขึ้นทันที

4.2 เลี่ยงคำด้วยวิธีเปลี่ยนคำ

การใช้คำสองแง่สามง่าม แบบเลี่ยงคำด้วยวิธีเปลี่ยนคำ แต่ยังปรากฏคำความหมายของคำเดิมให้ทราบ แบ่งตามวิธีการเปลี่ยนคำได้ 4 วิธี คือ

4.2.1 การกล่าวคำอ้อมค้อม

4.2.2 การกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย

4.2.3 การกล่าวคำที่มีความหมายเบาลง

4.2.1 การกล่าวคำอ้อมค้อม

การใช้คำสองแง่สามง่าม แบบเลี่ยงคำด้วยวิธีกล่าวอ้อมค้อม ใช้กลุ่มคำอื่นแทน คำหยาบเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

การใช้คำสองแง่สามง่าม แบบเลี่ยงคำด้วยวิธีกล่าวอ้อมค้อม ใช้กลุ่มคำอื่นแทน คำหยาบเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ได้แก่

(1) “ตอสระแอะ อ่านว่า แต ประสม คอ เด็ก อ่านว่า แต เด็ก”

(ตลกสั้นตลับ คณะมดขี้ม. 2538)

คำว่า แต - เด็ก มาจากคำว่า แตด ซึ่งหมายถึง ส่วนประกอบของอวัยวะเพศหญิง

(2) “พระขึ้นไปตีระฆัง หามันหอนเพราะ...เพราะหมาตกใจ เห็นของพระ มันเลหอน อู๋ อูว์..ว..ว...”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า ของพระ หมายถึง อวัยวะเพศชาย

(3) ก : “ยายคลั่งไข่มอยกระจ่าย...”

(น.นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539.)

คำว่า คลั่งไข่มอย และ มอย มุ่งหมายที่จะกล่าวล้อเลียนคำว่า ไข่ม ซึ่งหมายถึง ลูกอ๊อดของเพศชาย และคำว่า มอย ซึ่งหมายถึงขนบริเวณอวัยวะเพศ

(4) “ข้าว...โรงเรียน ป๊อ้น นายดี ดอกมะดัน ได้เสกเนื้อเส้าทองเด็กเสิร์ฟจำนวน 1 ก้อน แต่โชคดี เด็กคนนั้นไม่ตาย พร้อมนี้หัวเราก็กัก แล้วยังเยาะเย้ยอีกว่า ไม่รู้ท่อนเนื้ออะไรมาเสิร์ฟใส่หนู ก่อนนิดเดียว”

(สมศรี 94 โอ๊ตฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า ท่อนเนื้อ หมายถึง อวัยวะเพศชาย

(5) “การวะเจ้าโลก สาธุเกิดชาติหน้าฉันใด ขอให้ใหญ่เท่านี้เหอะ...”

(ฮาเจ้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

คำว่า เจ้าโลก หมายถึง อวัยวะเพศชาย

(6) “นี่แหละอุปกรณ์สร้างชีวิต...”

(ฮาซักคืน ศิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า อุปกรณ์สร้างชีวิต หมายถึง อวัยวะเพศชาย

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การใช้คำสองงามสามแง่ แบบเสียงคำด้วยวิธีกล่าวอ้อมค้อม ใช้กลุ่มคำอื่นแทนคำหยาบ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

(1) ก : “คุณโป้งหนึ่งคะ คุณรู้มั๊ยว่าคุณเป็นผู้ชายในฝันของฉัน”

ข : “มึงไม่ต้องฝัน...แต่มึงฝันก็หุดเหี่ยวหมดแล้ว”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า หุดเหี่ยว หมายถึง อาการของอวัยวะเพศชายที่อยู่ในสภาพอ่อนตัวหรือสภาพเป็นปกติ

(2) “กับเพื่อนนะเธอ นอนกระเจี๊วเกยกันทุกวัน...”

(โครงการฮา ชุดที่ 37. 2539)

คำว่า นอนกระเจียว เกยกันทุกวัน หมายถึง การอยู่ร่วมห้องหรือใกล้ชิดกันของผู้ชายสองคน

(3) “ผมฟูขนาดนี้ ตอนแม่มีงคลอดใหม่ ๆ แม่มีงไม่บันจี้จี้เลยเธอ”

(ตลกสั้นคลับ คณะมคยิม. 2538.)

คำว่า บันจี้จี้ โดยปริยาย หมายถึง อาการระคายเคืองที่รับสัมผัสได้จากอวัยวะเพศหญิง

(4) “ร้องเพลงฝรั่งไม่ได้ก็ให้มีงขมิบปากตามกูก็แล้วกัน”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า ขมิบปาก เป็นการใช้คำว่า ขมิบ ผิดบริบท คำนี้จะใช้กับ ทวาร หรือ อวัยวะเพศหญิง เป็นต้น หมายถึง การบังคับกล้ามเนื้อบริเวณรอบอวัยวะเพศกดตัวเข้าชิดกัน

(5) “ตอนนี้เลิกเล่นอบายมุข...มาเล่นอวัยวะแทน”

(ยี่เกลาว ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า เล่นอวัยวะ หมายถึง การร่วมประเวณี

(6) “มีงเห็นเพื่อนดีกว่าพ่อ กูเสียเหงื่อไปหลายหยด กว่าจะออกมาเป็นมีง”

(สองพ่อลูกตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า เสียเหงื่อไปหลายหยด หมายถึง การอธิบายถึงผลหรือสภาพการร่วมประเวณี

(7) “พ่อกำนันเห็นภาพจู้จิ บาดหู บาดตา ระหว่างลูกสาวกับลูกเขย ด้วยความโมโหจึงตะโกนว่า เสร็จหรือยังลูก”

(สังฮาเปิบพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า เสร็จ หมายถึง การร่วมเพศจนถึงจุดสุดยอด

(8) “ไม่เคยมีผัว ไม่เคยถูกมือชายมาก่อน นอกจากมือตัวเอง...”

(สีหนุ่มทุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า ไม่เคยถูกมือชายมาก่อน นอกจากมือตัวเอง หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

(9) “ลูกเมื่อโหยหิว...ล้มเมื่ออิ่มแล้ว มีรากฝอย ไม่มีรากแก้ว ไม่ชอบของหวาน ชอบของคาว ชอบกินเนื้อหมักหมม ตามชอกตามชอย ยามที่สวามีมันจะสำรอกออกมาเป็นน้ำเต้าหู้ ปี่ดึ่ง คำแรกที่หลุดออกมาจากปากมัน คำแรกคือ อยากกลับบ้าน”

(ฮาป๊องโรงบาลบ้า 2539)

จากคำอธิบายในตัวอย่างข้างต้น หมายถึง อวัยวะเพศชายรวมทั้งพฤติกรรมของการร่วมประเวณี จนถึงขั้นสำเร็จความใคร่

(10) “ผู้หญิงมีผัว จะสังเกตจากการนั่ง...นั่งห้าวเข้าชิดกัน เพราะผัวไม่กลับบ้านหลายวัน”

(อายวาสยัมภีร์ ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

จากคำกล่าวในตัวอย่างข้างต้น มีความหมายว่า ถ้ามีการร่วมเพศผู้หญิงจะได้รับบาดเจ็บที่อวัยวะเพศ จึงทำให้การนั่งต้องกางขาหรือห้าวเข้า แต่ถ้านั่งชิดกัน แสดงว่าไม่ได้มีการร่วมเพศ

(11) “เป็นกระเทย...ปากก็พูด ตูดจะต้องร้อน”

(ฮาสนันจ่อ ชุดที่ 107. 2539)

คำว่า ตูดจะต้องร้อน เป็นลักษณะอาการร่วมเพศทางทวารหนัก

(12) “ผู้ชายสูบบุหรี่เป็นมะเร็งที่ปอด ภูขอถามหน่อยผู้หญิงเป็นมะเร็งที่มดลูก เขาใช้อะไรสูบวะ”

(ฮาสนันจ่อ ชุดที่ 10. 2538)

จากข้อความในตัวอย่าง เป็นคำถามเชิงเทียบความหมายและลักษณะของบุรุษกับอวัยวะเพศชาย ซึ่งใช้ในการร่วมเพศกับอวัยวะเพศของหญิง

(13) “โนราห์ ตัวใหญ่ใช้โกเด็ก...โนราห์ตัวใหญ่ใช้แผ่นสอง...โนราห์ตั้งต้องใช้ผ้าเช็ด...ทีหลังใช้กามมะพร้าวเลยซี...”

(ฮาสีบแสบขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า โนราห์ หมายถึง อวัยวะเพศหญิง ที่มีลักษณะแตกต่างกัน และใช้ผ้าอนามัยขนาดแตกต่างกันไปตามสภาพ

(14) ก : “อยากเป็นชู้ทุนห้าวแต่กลัวผัวว่า อยากอยู่ใกล้กันดากแล้วแม่ พี่อยากอยู่ชิดน้องทุกเช้าเย็น พี่อยากจะเป็นเหมือนหนึ่งเช่นผ้าอนามัย”

ข : “รุ่นไหน...รุ่นมีปีกรุ่นนี้ทำให้คนรอดตายมา 4 – 5 คนแล้ว”

(ฮาสีบแสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

จากข้อความ กล่าวถึง ผ้าอนามัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ คือพูดถึงการใช้ผ้าอนามัย รุ่นมีปีก และมีผู้อยากเป็นผ้าอนามัย จะได้ใกล้ชิดอวัยวะเพศหญิงนั้น

(15) “สองนิ้วอยู่ในมือเดียวกัน สามารถ ชี จก เกี่ยว เขี่ย คลึง แหวก แทง”

(ฮาอ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539)

จากข้อความอธิบายย่อมาคือถึงกิจกรรมส่วนหนึ่งของการร่วมเพศ โดยใช้
คำว่า จก เกี่ยว เขี่ย คลึง แหวก และ ท่ายที่สุด ก็มีการร่วมเพศ ด้วยคำว่า แทง

4.2.2 การกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย

การใช้คำสองง่ามสามแง่ แบบเลียงคำด้วยวิธีกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย
แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ
- 2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ

การใช้คำสองง่ามสามแง่ แบบเลียงคำด้วยวิธีกล่าวคำที่มีความหมายหลาย
นัย เกี่ยวกับอวัยวะเพศ ได้แก่

- (1) “ขอเสนอภาพยนตร์เรื่อง จูบจิมที่ริมบึง นางเอกชื่อจิม...”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า จิม มีความหมายสองนัย คือ อวัยวะเพศหญิง และผู้หญิงที่ชื่อจิม

- (2) ก : “อินี่เก็บของลับไม่อยู่”

ข : “เก็บความลับ ไม่อยู่ ลมไม่โกรกไม่รู้สีกตัว”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

คำว่า ของลับ มีความหมายสองนัย คือ ความลับ และอวัยวะเพศหญิง

- (3) ก : “หนูอยู่โรงเรียน จปร....”

ข : “อ้อจันทร์ประดิษฐาราม...”

ก : “เปล่า โรงเรียน จิมเป็นเรื่อง...”

(ตลกสั้นตลับ คณะมดขี้ม 2538)

คำว่า จปร. มีความหมายสองนัย คือ จันทรประดิษฐาราม และจิมเป็นเรื่อง
ซึ่งความหมายที่สองจะกล่าวถึง อวัยวะเพศหญิง

- (4) ก : “ประสมอักษร กอ ไก่อ่ ไล่สระเอ อ่าน”

ข : “เก”

ก : “เติมสระอิ อ่านว่า...”

ข : “เกอะ...”

ก : “เอาคอไล่...”

ข : “มันค่ะ...”

ก : “เอา คอ ออก”

ข : “เสร็จแล้วค่ะ”

(ตลกตลับ คณมดยม. 2538)

คำว่า คอ มีความหมายสองนัย คือ พยัญชนะไทยตัวที่ 20 คือ ค.เล็ก

และ อวัยวะเพศชาย

(5) ก : “หล่อนชื่อ รุมนดี”

ข : “ขนาดมันอย่างนี้ หัวมันยังหนี”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า รุ มีความหมายสองนัย คือ ลักษณะของสิ่งที่เป็นร่องลึกเข้าไป

และอวัยวะเพศหญิง

(6) ก : “กางเกงซื้อที่ไหน”

ข : “จีน”

ก : “ซื้อห่ออะไร”

ข : “เป่าตุง”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า เป่าตุง มีความหมายสองนัย คือ เป็นชื่อยี่ห้อของกางเกง และ ลักษณะของเป่ากางเกงที่นูนขึ้นมาเนื่องจากอวัยวะเพศคันลึงปิดบังหรือผ้าที่เป็นกางเกงนั้น

(7) “น้ำท่วมเม็ด (เม็ด)...”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า เม็ด เป็น เม็ด มีความหมายสองนัย คือ เป็นภาษาถิ่นภาคใต้ คำว่า หมด และส่วนประกอบของอวัยวะเพศหญิง คำเต็มอาจหมายถึง เม็ดละมุด

(8) ก : “เซเวนอีเลฟเวนซื้อของยาก เพราะมีพนักงานสาว ๆ อย่าง จะซื้อถุงยางอนามัย จะบอกเขายังไง ต้องค่อย ๆ ถาม น้องมีถุงมีย... พี่จะเอาไปใส่ของหรือถุงใหญ่มียพี่...”

ข : “เวรเอ๊ย...ทำไมแกไม่แก้ผ้า นั่งของ ๆ ซั่งให้มันดู...”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า ถุง มีความหมายสองนัย คือ ถุงใส่ของ และถุงยางอนามัย

(9) ก : “เขาแอบจับผมก็ด้วย”

ข : “เป็นเงียง...”

(รุ่นเก๋าฮาตายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

คำว่า เจียง มีความหมายสองนัย คือ มาจากคำว่า เรื่องราว และ
หมายถึง อวัยวะเพศชาย

(10)ก : “จดหมายนี้บอกว่ายากได้รู้ถ้าย”

ข : “จะเอารูนี้หรือ รุยี่น่ะ”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลสา ชุดที่ 32. ม.ป.ป.)

คำว่า รุ มีความหมายสองนัย คือ มาจากคำว่า รูป และหมายถึง
อวัยวะเพศหญิง

(11)“คนเขียนนั่งอยู่แถมไหน...”

(เหย็นศักดิ์สงสา ชุดที่ 27. 2539)

คำว่า แถม มีความหมายสองนัย คือ ส่วนหรือบริเวณ และ ส่วน
ประกอบของอวัยวะเพศหญิง

(12)“ธรรมดานารี ย่อมมีรู ไว้สวดยหรู ทำให้ดูสง่าน่าหลงใหล ทำ
ให้ชายทั่วโลกชะงักไกล ต่างหลงใหลชะเง้อมองจ้องรูเธอ บ้างรูนิครุหน้อยไม่เสมอ รุงามเดิน
เห็นเลิกละ รุนารีที่วุ่นไช่อื่นไกล ห้อยต่างหูดสวยดี”

(ฮาเกียเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า รุ มีความหมายสองนัย คือ รูหู และ อวัยวะเพศหญิง

(13)ก : “หน้ากลมขาวยังกะรูปไช่”

ข : “ไช่เปิดไช่ไก่อ...”

ก : “ไช่กูเนี่ย...”

(ฮาซึกคินคิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า ไช่ มีความหมายสองนัย คือ ฟองของสัตว์ในที่นี้หมายถึง
ไช่เปิด ไช่ไก่อ และ ลูกอ๊อดของอวัยวะเพศชาย

(14)“ขาย อริสมันต์ ดอ เหม็น”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97. 2539)

คำว่า ดอ มีความหมายสองนัย คือ มาจากคำเดิม ยาน้ำเบบี๋ดอ
และอวัยวะเพศชาย

(15)ก : “ม้าร้อง ฮิ ฮิ ฮิ...”

ข : “อ้อ ม้าจันทบุรี...”

คำว่า ฮิ มีความหมายสองนัย คือ มาจากเสียงร้องของม้า และมา
จากคำที่มีเสียงใกล้เคียงคำเรียกอวัยวะเพศหญิง คือคำว่า หิ

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การใช้คำสองงามสามแง่ แบบเลี่ยงคำด้วยวิธีกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

(1) “คิดเงินให้ได้เงิน คิดทองให้ได้ทอง ขอให้คิดสิ่งใดสมความมุ่งมาดปรารถนา ทำอะไรก็ขอให้มีความสำเร็จ หากจะเสร็จก็ขอให้เสร็จพร้อม ๆ กัน...”

(กระเทยบ้าฮาผี ผิดที่ 3. 2539)

จากข้อความ หากจะเสร็จก็ขอให้เสร็จพร้อม ๆ กัน มีความหมายสองนัย คือ การทำงานได้สำเร็จ และ การร่วมเพศจนถึงจุดสุดยอด

(2) “แม่งเดี๋ยวจะล่อให้...”

(ครอบครัวอลเวง ผิดที่ 3. ม.ป.ป.)

คำว่า ล่อ มีความหมายสองนัย คือ ตี หรือทำร้าย และการร่วมเพศ

(3) “ลูก กางเกงในชาย ลูกทั้งวันทั้งคืน”

(ครอบครัวอลเวง ผิดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ลูก มีความหมายสองนัย คือ มาจากคำว่า ลูฟต์ ซ้อย่ห้อยกางเกงใน และ การแข็งตัวของอวัยวะเพศชาย

(4) ก : “แกทำฉันทน้ำแตก ต้องชดใช้เป็นเงิน”

ข : “แล้วที่เมียเขาทำน้ำฉันทแตก ต้องชดใช้นั้นด้วยรีเปลา”

(โครงการฮา ผิดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า น้ำฉันทแตก มีความหมายสองนัย คือ ภาวะบรรจของเหลวที่เรียกว่า น้ำแตก และการที่จุดสุดยอดของผู้ชาย

(5) ก : “ทำไมผู้หญิงกำลังท้อง”

ข : “ไม่กินยาคุม”

ก : “ไม่ใช่”

ข : “ไม่ใช่ถุงยางอนามัย”

ก : “ไม่ใช่”

ข : “ชักออกช้า”

ก : “เอ้ายอม...”

ข : “นั่นแหละ...เพราะยอมนั่นแหละมันจึงท้อง”

(โครงการฮา ผิดที่ 36. 2539)

คำว่า ยอม มีความหมายสองนัย คือ ยอมแพ้ และ ยอมเป็นภรรยา

(6) ก : “นี่คงไง จึงปล่อยเมีย หนีตามภารโรงไป เอวสายคิขนาดนี้”

ข : “อ้อ...ปล่อยให้มันหาประสบการณ์”

(ช.โย่งยี่ก๊ก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความ เอวสายคิขนาดนี้ มีความหมายสองนัย คือ เต็มร่างกาย และ
กริยาอาการเกี่ยวกับการร่วมเพศ

(7) ก : “ในขณะของเรา เมียนั่งโย่งเนีย คี คี คีที่สุดเลย”

ข : “รู้ได้ยังไง...”

ก : “ฉันลองมาแล้ว”

คำว่า ลอง มีความหมายสองนัย คือ ทดลองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ และ
การร่วมเพศ

(8) “ใจเสาะแค้นที่ข้างบ้าน เมื่อคืนแทงกันเข้าขนาดคินี้...พอตอนเช้ายัง
นั่งซักผ้าสบาย”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า แทง มีความหมายสองนัย คือ การใช้ของแหลมทิ่มเข้าไป และ
การร่วมเพศ

(9) “เราซื้อ ชื่อยบนันนา แม่ซื้อ รุบนาน...”

(น้อย ๆ น้อย ฮาลีลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ชื่อยบนันนา มีความหมายสองนัย คือ ชื่อของคน และ
กริยาอาการร่วมเพศ

(10)ก : “เมียน้ำกล้วยใส่กางเกงในตัวเดียว”

ข : “เออก็ใช่ชีวะ...ใครเขาใส่กางเกงใน 2 ตัว 3 ตัวกันล่ะ”

(ยกทีมฮากับน้ำกล้วย ชุดที่ 12. 2539)

ข้อความ ใส่กางเกงในตัวเดียว มีความหมายสองนัย คือ การใส่กางเกง
ในเพียงหนึ่งตัว และ การใส่แต่กางเกงในเพียงตัวเดียวแต่ไม่ใส่กางเกงหรือกระโปรงอื่นเลย

(11)ก : “สี่โท ห้าสี่...”

ข : “สี่บ่เสร็จจักที...”

ก : “สี่ ภาษาอีสานน่าจะกลืนคนะ ถูกไปเรียนเมืองนอกนานเลยไม่รู้
มันหมายถึง ที่พ่อยัดใส่แม่แกออกมาเป็นแกนี่แหละ...”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า สี่ มีความหมายสองนัย คือ คำเรียกลำดับที่สี่ และคำภาษาพื้นถิ่น
อีสาน เรียกกริยาการร่วมเพศ

(12) “ร้านชอยผมกำหนดราคา...ชอยธรรมดา 100 บาท ชอยอีก ๆ 200 บาท ชอยป่าปว 500 บาท...”

(สั่งฮากับป่าเทพ ชุดที่ 8. 2537)

คำว่า ชอย มีความหมายสองนัย คือ การตัดผมให้สั้นลงแบบมีรูปทรง และกิริยาอาการร่วมเพศโดยฝ่ายชายเป็นผู้กระทำฝ่ายหญิง

(13) “หญิงยุคใหม่ ฟันแล้วไม่เสียว หรือไม่เสียวฟัน , จำไว้ให้แม่น 3 คำ คือ อีดอกทอง”

(เหยินศักดิ์งา ชุดที่ 27. 2539)

คำว่า ฟัน มีความหมายสามนัย คือ ส่วนที่เป็นกระดูกเรียงต่อกันในปาก , กิริยาอาการที่ใช้ของมีคมหรือสิ่งหนึ่งฟาดลงไป และการร่วมเพศ

(14) ก : “คำประเวณี ทำอินปอร์ต เอ็กซ์ปอร์ต”

ข : “สั่งเข้า – สั่งออก”

ก : “เปล่า ทิ่มเข้า ทิ่มออก”

(ฮาซึกดินสีลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า เข้า – ออก มีความหมายสองนัย คือ การส่งสินค้าออกและส่งสินค้าเข้าประเทศ และกิริยาอาการร่วมเพศโดยฝ่ายชายเป็นผู้กระทำ

(15) “งัดออกจากกู...”

“มันแข็ง...ยัดใส่กู...”

“เข้ามัยครับ”

“จับไข่แข็งปึง”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97. 2539)

จากข้อความข้างกล่าวมีนัยความหมายร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่แสดงถึงกิริยาอาการร่วมเพศ ซึ่งพบความหมายอีกนัยหนึ่ง คือ งัดออกจากกู หมายถึง ข้าวหลาม, มันแข็ง...ยัดใส่กู หมายถึง การตัดคำโฆษณาขายของประเภทหัวมันต้ม น้ำแข็ง และ ตุ่มหู, เข้ามัยครับ หมายถึง การตัดคำโฆษณาขายของประเภทข้าว(สวย) , จับ ไข่ แข็ง ปึง หมายถึง การตัดคำโฆษณาขายของประเภท กระจับ(พีช) ต้ม ไข่ต้ม น้ำแข็ง ขนมนปึง

การใช้คำสองงามสามแง่ ด้วยการกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย พบว่า คำหรือข้อความที่นำมากล่าวตีความหมายได้สองทาง คือ ความหมายหนึ่งเป็นเรื่องอื่นทั่ว ๆ ไป ความหมายที่สองเป็นความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศเท่านั้น ซึ่งผู้ฟังตีความได้ความหมายที่สองก็มักจะเกิดความตลกขบขันทันที

4.2.3 การกล่าวคำที่มีความหมายเบาลง

การใช้คำสองแง่สามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีการกล่าวคำที่มีความหมายเบาลง ที่เกี่ยวข้องกับทางเพศ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) กล่าวถึงอวัยวะเพศ
- 2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

1) กล่าวถึง อวัยวะเพศ

การใช้คำสองแง่สามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีการกล่าวคำที่มีความหมายเบาลง และเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศ ได้แก่

- (1) “แค้นมันซึบหาย เล่นอยู่ดี ๆ มันเอาไม้มาหนุน ไว้ที่จิมเค้า”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

คำว่า จิม หมายถึงอวัยวะเพศหญิงมีนัยความหมายไม่หยาบคายนัก และนิยมใช้กล่าวในบางโอกาส

- (2) “นักฟุตบอลกระดูกจะโดนใบเหลือง”

(ส่งเสียงฮากับป้าเทพ ชุดที่ 8. 2537)

คำว่า กระเจียว หมายถึง อวัยวะเพศชาย มีนัยความหมายไม่หยาบคายมากนัก เพราะนิยมใช้กล่าวในบางโอกาส

2) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การใช้คำสองแง่สามง่ามแบบเลียงคำด้วยวิธีการกล่าวคำที่มีความหมายเบาลง และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่

- (1) “ม้วนที่แล้วเขาก็มาหัวเราะจนจิมทะเล็ด...”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า จิมทะเล็ด กล่าวเกินจริง บอกสภาพอวัยวะเพศหญิงที่ปูดโปนออกมา

การใช้คำสองแง่สามง่าม โดยการกล่าวคำที่มีความหมายเบาลง พบว่า มีอยู่จำนวนน้อย คำเหล่านี้มักจะให้ความรู้สึกได้ไม่หยาบคายนัก เช่นคำว่า จิม กระเจียว เป็นต้น แต่ก็ยังเป็นคำเรียกเกี่ยวกับทางเพศ

การใช้คำสองแง่สามง่ามดังกล่าวข้างต้น ผู้แสดงมักนำมาใช้แสดงตลกเป็นอันมาก ทำให้เห็นถึงความสามารถในการใช้คำเกี่ยวกับทางเพศด้วยวิธีการกล่าวเลียงคำเป็นคำอื่น ซึ่งเมื่อผู้ฟังตีความได้ว่า เกี่ยวกับทางเพศ ก็จะเกิดความขบขันในที่สุด

5. การใช้สัญลักษณ์

การใช้สัญลักษณ์ หมายถึง การใช้คำเพื่อแทนลักษณะเด่นของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีความหมายเป็นที่รู้ หรือเข้าใจกัน คำที่ที่ใช้แทนจึงเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งนั้น สัญลักษณ์แบ่งตามที่มาและความหมายเป็น 2 ประเภท คือ สัญลักษณ์ตามแบบแผน สัญลักษณ์ส่วนบุคคล สัญลักษณ์ตามแบบแผน มักใช้แทนความหมายที่คนทั่ว ๆ ไป เข้าใจกันได้ดี เช่น นกฟิราขาว แทน ความอิสระ, ดวงอาทิตย์ตก แทน ความตาย เป็นต้น สัญลักษณ์ส่วนบุคคล บุคคลที่ใช้มักสร้างขึ้นมาเอง ผู้อื่นจะทราบได้จากบริบทที่กล่าว และเมื่อใช้นาน ๆ เข้า อาจกลายเป็นสัญลักษณ์ตามแบบแผนได้ การใช้สัญลักษณ์ในการแสดงตลก มักเป็นสัญลักษณ์ส่วนบุคคล มีการสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะการใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ และยังเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ อีก ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 5.1 ความหมายเกี่ยวกับทางเพศ
- 5.2 ความหมายเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
- 5.3 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้ - เครื่องกิน
- 5.4 ความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการ

5.1 ความหมายเกี่ยวกับทางเพศ

การใช้สัญลักษณ์ที่มีหมายเกี่ยวกับทางเพศ ตัวอย่างที่พบ มีดังนี้

- 1) เกี่ยวกับอวัยวะเพศ
- 2) เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

1) เกี่ยวกับอวัยวะเพศ

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเพศที่เป็นอวัยวะเพศ ได้แก่

- (1) “รับรอง มันใจ ว่ามีชัย”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า มีชัย เป็นสัญลักษณ์แทนการคุมกำเนิด

- (2) ก : “ไอ้เตี้ยมีอะไรคิ้วะ หน้าตาเหวอ...”

ข : “ไม่ใช่...ของขลังนะ เงี่ยงปลาตุก”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า เงี่ยงปลาตุก ใช้แทนคำเรียก อวัยวะเพศชาย

- (3) ก : “ยืมหอยบาน เชียว...”

ข : “ไม่ใช่ หน้าบาน...”

(บ๊องตันสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า หอย ใช้แทนคำคำเรียก อวัยวะเพศหญิง

(4) “ตีระฆังหมาหอน...เพราะพระจันไปตีระฆังบนหอรระฆังแล้วเห็นจันดาวเทียม
มันจึงร้อง ฮูว์ วู วู”

(สองพ่อลูกดันตระกูลสา ชุดที่ 37 ม.ป.ป.)

คำว่า จันดาวเทียม ใช้แทนคำเรียกอวัยวะเพศชาย

(5) “แน๊ะ...เดี๋ยวหลาน มันโผล่มา...”

(ฮาที่เค็ดเพชรคาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า หลาน ใช้แทนคำเรียก อวัยวะเพศชาย

(6) “นักร้องปอดใหญ่ มักจะหน้าตักใหญ่”

(ฮาสิบแปดขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า หน้าตัก ใช้แทนคำเรียก อวัยวะเพศหญิง

(7) ก : “ผู้หญิงเขาไม่เรียกว่า เยี่ยว หยาบอุจาด เขาเรียกว่า พาน้องไป
ร้องให้ ผู้ชายไปเยี่ยวเรียกว่า พาไอ้ไปไปปืบคอ”

ข : “แล้วกระเทยล่ะ...”

ค : “พารูตูดไปหายใจ...”

(ฮาสิบแปดขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า น้อง ใช้แทนคำเรียก อวัยวะเพศหญิง

คำว่า ไอ้ไป ใช้แทนคำเรียก อวัยวะเพศชาย

(8) “มีบัตรรู...มีจิมแผ่นเดียวรูดกระเจียวได้ทั้งเมือง มีตลับเก็บเยี่ยม...”

(น.นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า ตลับ แทนคำเรียกอวัยวะเพศหญิง

(9) ก : “นับเม็ดเพชร ที่ติดอยู่สำหรับกรบ จันจะยอมเป็นเมียเธอ...”

ข : “ได้ 300 เม็ดแล้ว แต่เอ๊ะ...อีกเม็ด หายไปไหน...อยู่ที่ไหน”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่)

คำว่า เม็ด แทน อวัยวะเพศหญิง

(10) “ศาลไคฟง เปิดหม้อ...”

(สั่งฮาเปปพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า หม้อ แทนคำเรียก อวัยวะเพศหญิง

(11) ก : “ดิฉันก็มีหนวดค่ะ แต่ไม่ได้ขึ้นที่เหนือริมฝีปากบน ขึ้นเหนือที่หน้าค่ะ

(ส่งเสียงฮากับป้าเทพ ชุดที่ 8. 2537)

คำว่า หนวด แทนคำเรียก ขนบริเวณอวัยวะเพศ

คำว่า หน้า แทนคำเรียก อวัยวะเพศหญิง

(12) “แถมพื้นดินน้อย อีก 2 นิ้ว แบ่งเป็น 2 แปลง มีน้ำไหลผ่านน้ำขุน ๆ”

(ส่งเสียงฮากับป่าเทพ ชุดที่ 8. 2537)

คำว่า พื้นดินน้อย แทนคำเรียก อวัยวะเพศหญิง

(13) “พิโรฬิถัง...กะลามังวัดเกาะแตก 2 ใบ เสียงแหบก็ไม่บอกกัน มึงอมแฮ็ค สัก 2 เม็ดไหม มีขนด้วย...”

(เหยินศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539)

คำว่า แฮ็ค ใช้แทน อวัยวะ

(14) “ชื่อชนิดของเงาะก็มี เงาะโรงเรียน เงาะโรงแรม เงาะสีชมพู เงาะขนเขียว เงาะขนดำ เงาะไม่มีขน...”

(ฮาทีเด็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า เงาะขนดำ แทนคำเรียก ลูกอวัยวะของผู้ชาย

(15) “แน๊ะ...เดี๋ยวหลานมันโผล่มา...”

(ฮาทีเด็ดเพชรดารานาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า หลาน แทนคำเรียก อวัยวะเพศชาย

(16) “ไม่ต้องกลัวเสีย เพิ่งมองเห็นไว้ อย่ากระพริบตา เพราะมันกลัวสายตา มนุษย์ แล้วค่อย ๆ ถอดเสื้อ ถอดเข็มขัด ค่อย ๆ ถอดกางเกงออก ค่อย ๆ ดึงกางเกงในลงถอดออก แล้วค่อย ๆ นั่งยอง ๆ แล้วเสื่อก็จะเผ่นไปเลย เพราะมันคงคิดว่าไอ้นี้ เจ็วยาวลากดิน...”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

คำว่า เจ็ว แทนคำเรียก อวัยวะเพศชาย

2) เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับทางเพศ ที่เป็นพฤติกรรมทางเพศ
ได้แก่

(1) “ว้าย ! ตาเถร ชักว้าว...”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ชักว้าว ใช้เรียกแทน การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองของผู้ชาย

(2) “เขาคือ จงอาจจกไข่...”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม 2538)

คำว่า จงอาจจกไข่ ใช้แทน สภาพของอวัยวะเพศชายที่กำลังแข็งเต็มตัวและ
พร้อมที่จะร่วมเพศได้

(3) “ถ้าคือเตอร์ เสรี เป็นนายกฯ คงตัดเปลี่ยนสนามหลวงเป็นสนามการค้า
ปลูกถั่วค่านางประมาณมารีแพร่สุด”

คำว่า ถั่วค่านาง ใช้เรียกแทน การร่วมเพศทางทวารหนัก

(4) “ผู้หญิงตี่ฉิ่ง ผู้ชายก็จัดชะแลงได้...”

(บ๊องคั่นสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า ตี่ฉิ่ง ใช้แทนการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างหญิงกับหญิง

คำว่า จัดชะแลง ใช้แทนการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายกับชาย

(5) “ลูกตุ้ม ลูกตุ้มนาฬิกา นาฬิกาลูกตุ้ม นาฬิกาของผมแปลกแปลก ส่งมา
จากเมืองแขกมีสองลูกตุ้ม ตื่นเช้าเขมยวชี่ได้ หันเหไปหาลูกตุ้ม นาฬิกาส่งมาจากเมืองนอก หัว
ถลอกไม่มีหนังหุ้ม...”

(เย่กลาวฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12 ม.ป.ป.)

คำว่า เขมยว (นาฬิกา) ใช้แทนคำเรียกอวัยวะเพศชาย

คำว่า ตุ้ม ใช้แทนคำเรียกลูกอ๊อด

(6) “ฉันเจ้าหญิงไก่อฟ้า เป็นเทพธิดาไก่อ่าง ฉันไม่มีคู่เคียงข้าง เป็นคู่สร้างดัง
ประสงค์ ถึงแม้เป็นไก่อก็ไม่ใช่อัศวินธิดา เป็นไก่ออยู่ผู้พัฒนพงศ์...”

(เย่กลาวฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12 ม.ป.ป.)

คำว่า ไก่อฟ้า แทนพฤติกรรมของผู้หญิงที่เรียกว่า ขาบริการ หรือหญิงโสเภณี

(7) “โอ้ย...อย่าปลุกโดนเส้นคอกทอง”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

คำว่า คอกทอง แทนพฤติกรรมของหญิงที่ได้เสียกับชายหลายคน

(8) ก : “ไปอยู่ญี่ปุ่น เอาเนื้อสดไปส่ง”

ข : “นี่กว่าเมียคุณไปเป็นกระหรี่...”

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37 ม.ป.ป.)

คำว่า เนื้อสด แทน หญิงที่นำไปบริการทางเพศ

(9) ก : “คนอย่างเจ้า...โลกทั้งโลกมีผู้ชายเจ้าคนเดียว มึงก็ไม่ได้ตัดริบบิ้น
ถูกรอก”

ข : “อ๊ะ...กูก็ไม่ตัดให้เสียกรรมกรไกรถูกรอก...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 89. 2539)

คำว่า ตัดริบบิ้น แทนการใช้คำเรียก การร่วมเพศ หรือได้เสียเป็นสามีภรรยา
ซึ่งมุ่งความหมายไปทางฝ่ายหญิงว่าเป็นฝ่ายเสียตัวให้ฝ่ายชาย

คำว่า คมกริไกร แทนการใช้คำเรียก การร่วมเพศ มุ่งความหมายไปทางฝ่ายชายว่าเป็นฝ่ายรุก ซึ่งต้องใช้วิธีะในการร่วมเพศกับฝ่ายหญิง

5.2 ความหมายเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับบุคคล แบ่งตามความหมายละเอียดที่พบได้เป็น 4 ประเภทคือ

- 1) เกี่ยวกับชื่อเรียกบุคคล
- 2) เกี่ยวกับรูปลักษณะบุคคล
- 3) เกี่ยวกับเผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติ
- 4) เกี่ยวกับอาชีพ

1) เกี่ยวกับชื่อเรียกบุคคล

การใช้สัญลักษณ์ความหมายเกี่ยวกับชื่อบุคคล ได้แก่

(1) ก : “ขอสั้มดำพงษ์สิทธิ์ หนึ่งครก...”

ข : “งั้นก็ขอสั้มดำกิตติคุณ อีกหนึ่งครก...”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผี ชุดที่ 14 ม.ป.ป.)

คำว่า พงษ์สิทธิ์ เป็นชื่อของนักร้องเพลงแนวเพื่อชีวิต ซึ่งมีชื่อเล่นว่าปู จึงแทนคำว่า สั้มดำปู

คำว่า กิตติคุณ เป็นชื่อของนักร้อง มีชื่อเล่นว่า กุ้ง จึงแทนคำว่า สั้มดำใส่กุ้ง

(2) ก : มันเป็นคนลักษณะ สินจัยฉัตรชัย...”

ข : “ก็ดีสิ...”

ค : คืออะไร...นั่นแหละนกสองหัว “

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11 2537)

คำว่า สินจัยฉัตรชัย เป็นชื่อดารารายยนต์-ละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นภรรยาและสามีกัน มีชื่อเล่นของทั้งคู่ว่า นก-นก จำนวน 2 คำ(ครั้ง) อันหมายถึงสัตว์ชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อกล่าว 2 ครั้งนกจึงมี 2 หัว และเป็นสำนวนไทย หมายถึงคนที่ ทำตัวฝึกฝไปด้วยสองฝ่าย

(3) “อย่ามาจี้นั้นทิดาหน่อยเลย...”

(ฮาเก้กะเทยแก่ ชุดที่ 13 2539)

คำว่า นันทิดา เป็นชื่อของนักร้อง ซึ่งมีชื่อเล่นว่าตุ๋ จึงแทนคำว่าจี้ตุ๋ หมายถึงกล่าวอ้างผิดตัว ผิดสิ่ง ผิดเรื่อง

2) เกี่ยวกับรูปลักษณะบุคคล

การใช้สัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับรูปลักษณะของบุคคล ได้แก่

(1) “คุณนายอยู่หลักสี่ละสิท่า...คูชิ ฟันบนหนึ่ง ฟันล่างสี่...”

(ฮากิย เก้าฟันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า หลักสี่ ใช้แทนคำว่าฟันเหยิน

(2) “ไซค์ นี้ หายาก บอกกับคนขายว่า ซื้อผ้าห่อตู้เย็นหนึ่งคัน”

(ฮาสุคิซังโซววังสตรีง ชุดที่ 12 2538)

คำว่า ตู้เย็น ใช้แทนความหมายว่า อ้วนมาก

(3) คุณตันแต่ก่อนเขาหล่อมาก ปัจจุบันยายมาอาศัยร่างเขาอยู่...”

(ฮาสิบเสบซุนแผนโซเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ยาย ใช้แทนคำว่าแก่ชรา

(4) ก : “มึงกลัวใคร”

ข : “กลัวตัวเอง”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 108. 2539)

คำว่า ตัวเอง ใช้แทนคำว่าน่าเกลียด,ความไม่น่าดู

(5) ก : “พูดถึงคนรวย ไม่มีใครเกินไอ้แปดริ้ว”

ข : “รู้ได้ยังไงว่าเป็นคนแปดริ้ว”

ก : ก็ดูมันชิ มันยืมที่หางตาข้างละสี่ริ้ว”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97. 2539)

คำว่า แปดริ้ว ใช้แสดงความหมายว่า แก่ เนื่องจากมีรอยตีนกาปรากฏที่หางตา

(6) ก : “ถ้ากูมาทำธุระ เปิดประตูมาเจอหน้ามึง กูทิ้งธุระเลยนะเนี่ย...”

ข : “ไม่ทำธุระก่อนหรือคะ...”

ก : “ไม่ทำ...กูเห็นหน้ามึง นึกว่าผีเรือนมาเพ่นพ่าน”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539)

คำว่า ผีเรือน ใช้แทนความหมายว่า น่ากลัว

(7) “ถ้าตกลงเป็นนักการเมืองหมด...ประชาชนไม่เข้ากันทั้งเมืองหรือ...สุเทพ สี ใส

เป็น ร.ม.ต. การคลังรับรองได้ว่าเงินไม่รั่วไหล เพราะไม่มีใครกล้าไปเบิกเงิน”

(ฮาทะลู่จอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า สุเทพ สี ใส ใช้แทนความ น่าเกลียดและน่ากลัว

(8) “อายุ 19 ยังตัวขนาดนี้ อายุ 30 จะไม่เป็นรถเก๊สหรือวะ...”

(ฮาทะลุดจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า รถเก๊ส ใช้แทนความหมายว่า อ้วนมาก

(9) “ให้มันไปแสดงหนัง เขย่าขวัญวันพุธ ขย่มเมย์วันอาทิตย์ ดิดแก้งวันจันทร์ ออกเทปผีเน่ากับโลงศพ

(ฮากลิ่งสดริงอ้วน. 2539)

คำว่า เขย่าขวัญวันพุธ เป็นชื่อรายการละครแนวภูตผีปีศาจ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อ.ส.ม.ท ใช้แทนคำว่า น่ากลัว หรือน่าเกลียด

(10) “ในโลกนี้มีอีนี้คนเดียว กูเอาหัวชนลำโพงตายดีกว่า...”

(ฮากลิ่งสดริงร้อน, 2539)

คำว่า เอาหัวชนลำโพง ใช้แทนความหมายว่า ความไม่ชอบอย่างมาก

(11) “เวลาตัดกางเกง บอกช่างเขาว่าเอาผ้าห่อควายผืนหนึ่งนะ...”

(ฮาเก๊ากะเทยแก่ ชุดที่13, 2539)

คำว่า ควาย ใช้แทนความหมายว่า อ้วนมากและน่าเกลียด

(12) “คูผิวน้องผ่องเชียว ดิดฟิล์มกรองแสงที่เปอร์เซ็นต์...”

(ฮากี้เก๊าพันเก๊าร้อยเก๊าสิบเก๊าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า ฟิล์มกรองแสง หมายถึง ผิวดำ (หรือน้ำตาลเข้ม)

(13) “ดูแผ่นหลังเธอ เหมือนกระเบื้องตราช้าง...”

(ฮากี้เก๊าพันเก๊าร้อยเก๊าสิบเก๊าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า กระเบื้องตราช้าง ใช้แทนคำว่า หนา ทนทาน

(14) “เจอแล้วปากทางเข้าห้างเมอร์คิงส์...”

(ฮากี้เก๊าพันเก๊าร้อยเก๊าสิบเก๊าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า ปากทางเข้าห้างเมอร์คิงส์ ใช้แทนคำว่า กว้าง

(15) “ไอ้โห...เธอใหญ่จริง ๆ ใหญ่เหลือเกิน กินรถถังเข้าไปก็คันล่ะ”

(โห่สามลา ฮากับตู ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

คำว่า รถถัง ใช้แทนคำว่า อ้วน(มาก)

(16) “ไหนดใครบอกว่า ไม่มีผีเสื้อสมุทร...”

(สั่งฮาเปิบพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า ผีเสื้อสมุทร ใช้แทนความหมายว่า ตัวใหญ่ และ อ้วนมาก

(17) “โตจนปานนี้ไม่มีฟันสักซี่”

(สังขาเปิบพิสดาร ชุดที่ 3 . 2539)

คำว่า ไม่มีฟันสักซี่ สื่อความหมายว่า ฟันหลุดหมดแล้ว

(18) ก : “เล่นคอนเสิร์ตแล้วอย่าไปยืนหน้าห้อง”

ข : “กลัวยามลวนลามเธอ...”

ก : “เปล่าหรือก เดี๋ยวรถขยะเขาเก็บไปทิ้ง...”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า รถขยะเขาเก็บไปทิ้ง สื่อความหมายว่า น่าเกลียดมาก จนรถขยะคิดว่า
จะต้องเก็บไปทิ้ง

(19) “เมาแล้วยังไม่พอ ยังข่มขืนคนตาบอดอีก...”

(วิวาท์หลอนนอนกับผี ชุดที่ 24. ม.ป.ป.)

คำว่า คนตาบอด ตามสถานการณ์ ใช้แทนคำเรียก คนตาเล็ก(หยี)

(20) “ผิวอย่างนี้ สงสัย พ่อแม่ได้กันในหลุมถ่าน ไปอยู่บ้านฉัน ฝนตกแก้ผ้า

เดินกลางทุ่งแมงดาตจิ่ง มันนึกว่า แบ็คไลต์

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า ถ่าน ใช้แทนคำว่า สีดำ หมายถึง ผิวดำ

(21) “เธอใส่เสื้อลายขนมชั้น ดู ๆ เหมือนผ้าคลุมตู้เย็น รุ่น 7 คิว”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า ตู้เย็น ความหมายว่า อ้วนมากจนไม่มีเอว

(22) “ในโลกนี้ถึงแม้มีเธอคนเดียว ฉันก็ไม่เอาเธอ เพราะมองไม่เห็น...”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า มองไม่เห็น ใช้แทนความหมายว่า ผิวดำมาก

(23) “หน้าใครก็ไม่รู้ ทำเหมือนทิชชูเปียกน้ำ...”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า ทิชชูเปียกน้ำ ใช้เปรียบเทียบใบหน้าที่มีรอยย่นว่า เหมือนทิชชูเปียกน้ำ

(24) “คนอะไรก็ไม่รู้ คอไม่มี กางติดอก...”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า คอไม่มี กางติดอก ใช้แทนความหมายว่า อ้วนมากจนไม่เห็นคอ จึงดู
เหมือนกางติดอก

(25) “ลืมนเอาเอวมา เมื่อคืนถอดเก็บไว้...”

(น.นกรรมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า ลืมนเอาเอวมา หมายถึง อ้วนจนไม่มีเอว

(26) “ทำเดินเหมือนขอทาน ทอดผ้าบังสุกุล นางรำจากป่าช้าคอมโป้...”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

คำว่า ป่าช้า หมายถึง น่าเกลียดน่ากลัว

3) เกี่ยวกับเผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติ

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายที่เกี่ยวกับเผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติ ที่พบได้แก่

(1) ก : “โอ้ว...เสื่อยี้คี่หือโปงลาง”

ข : “โปโล...”

ก : “น้ำหอมกลิ่นสาระแนห์ ขวดละแสนแปด”

ข : “กางเกงสัวยส์ ตราแคน”

(สีหนุ่มท่อมเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า โปงลาง และ แคน เป็นใช้คำแทน คนอีสาน

(2) ก : “ฉั่นเป็นหญ่ (อำพล ลำพูน)

ข : “หญ่บ๊ออะไร...หน้ายังกะข้าวคั่ว”

ก : “หญ่ ไมโครเวฟ”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า ข้าวคั่ว ใช้แทน ความหมายว่า เป็นคนอีสาน

(3) ก : “เฮ้ย..เราไปทานพิชซ่ากัน...”

ข : “พิชซ่าฮัทเธอ...”

ก : พิชซ่าโรยข้าวคั่ว แล้วก็เลยไปมิสเตอร์โดนัทเคลื่อนที่ ต่อ..”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2538)

คำว่า พิชซ่าโรยข้าวคั่ว ใช้แทนคำว่า ลาบ (อาหารของภาคอีสาน)

คำว่า มิสเตอร์โดนัทเคลื่อนที่ ใช้แทนคำว่า ไช้ปิ้ง (เร่ขาย)

4) เกี่ยวกับอาชีพ

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายที่เกี่ยวกับอาชีพ ที่พบได้แก่

(1) “ตอนแรกเล่นตลก หัวน้ำให้คันละ 60 บาท จนสองปีก็ยังให้คันละ 60 บาท คูมันซี...ใส่สร้อยเส้นเท่าวัวเท่าควาย แต่นั่นใส่เส้นรักเธอเท่าฟ้า...”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า เส้นรักเธอเท่าฟ้า มาจากสายร่ม ซึ่งใช้แทนคำว่า ทหารอากาศ

(2) ก : “ทำงานอยู่ที่ไหน...”

ข : “ได้ต้นขนุน...”

ก : “ไม่ใช่ ได้ต้นมะขาม”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

คำว่า ได้ต้นมะขาม มาจาก ได้ต้นมะขามสนามหลวง กรุงเทพมหานคร ใช้แทนอาชีพหมอดูลายมือที่มักนั่งอยู่ใต้ต้นมะขามบริเวณสนามหลวง

5.3 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้ - เครื่องกิน

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับวัสดุสิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องกิน แบ่งตามรายละเอียดของความหมายได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.3.1 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้

5.3.2 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องกิน

5.3.1 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้ ที่พบได้แก่

(1) “คูมันเก็บตังค์ซี...ขยำกลมเชียว ในหลวงครั้นเนื้อครั้นตัวไปหมดแล้ว”

(ฮาทะลจ่อ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า ในหลวง ใช้เรียกแทน ธนบัตร

(2) “ผมมีรถประจำตำแหน่งให้ รุ่นเดียวกับอาจารย์ไพรวลัย รุ่นมือเงิน...”

คำว่า อาจารย์ไพรวลัย ใช้แทนความพิการที่จะต้องใช้อัตราเงินคนไขในการ

เคลื่อนที่ไปมา

5.3.2 ความหมายเกี่ยวกับเครื่องกิน

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับเครื่องกิน ที่พบได้แก่

“ลั่นเป็นอย่างนี้หรือ ช่วยไปเมืองนนท์ ใช้ลั่นเลียเปลือกทุเรียนให้เป็นแดง
โมน้อย...”

(ฮาสิบแสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า เมืองนนท์ แทนพื้นที่ปลูกทุเรียนมาก

5.4 ความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการ

การใช้ภาษาสัญลักษณ์เกี่ยวกับสภาพอาการ แบ่งตามความหมายละเอียดได้ 2
ประเภทคือ

ก) ความหมายเกี่ยวกับสภาพ

ข) ความหมายเกี่ยวกับอาการ

ก) ความหมายเกี่ยวกับสภาพ

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับสภาพ ที่พบมี 9 ชนิด

- 1) เกี่ยวกับกลิ่น
- 2) เกี่ยวกับเสียง
- 3) เกี่ยวกับสี
- 4) เกี่ยวกับรูปแบบของสิ่งหนึ่งสิ่งใด
- 5) เกี่ยวกับวันต่าง ๆ ในสัปดาห์
- 6) เกี่ยวกับเวลา
- 7) เกี่ยวกับสภาพสูงต่ำ
- 8) เกี่ยวกับสภาพความเก่า – ใหม่
- 9) เกี่ยวกับปริมาณมาก – น้อย

1) เกี่ยวกับกลิ่น

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับกลิ่น ที่พบได้แก่

(1) “รดส้วมคว่ำในปากมึงรีเปล่า...”

(กะเทยบ้า ฮาฟีฟี ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า ส้วม สื่อความหมายว่า กลิ่นเหม็นน่ารังเกียจ

(2) “มึงเอาไส้กรอกออกมาซักหรือ...”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า ไส้กรอก ใช้แทนความหมายว่า กลิ่นเหม็นจนน่ารังเกียจ

(3) “ถามจริง ๆ เอะ ปากไปแตกหมาน่ามากี่ตัว...”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า หมาเน่า ใช้แทนคำว่า กลิ่นเหม็นเน่าและไม่น่าดู

2) เกี่ยวกับเสียง

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับเสียง ที่พบได้แก่

“แม่นางไปกินนกแก้วมารี...ถึงได้เสียงเป็นแบบนี้...”

(สังหาเปิบพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า นกแก้ว ใช้แทนเสียงที่เล็กแหลม

3) เกี่ยวกับสี

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับสี ที่พบได้แก่

(1) ก : “ใส่เสื้อสีอะไรนะ...”

ข : “สีมะม่วงสุก...”

ก : “อ้าวใส่สีเขียว...ก็เป็นสีมะม่วงไม่สุกนะซี...”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

คำว่า สีมะม่วงสุก ใช้แทนคำว่า สีเหลือง

(2) “แย่งกันดูทีวีไว้ทุกข์...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 108. 2539)

คำว่า ทีวีไว้ทุกข์ ใช้แทนคำว่า สีขาว - ดำ เป็นเครื่องรับโทรทัศน์

หน้าจอ ขาว - ดำ

4) เกี่ยวกับรูปแบบของสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับรูปแบบ ที่พบได้แก่

(1) “ใส่เสื้อหล่อ ข้ามถนนรถไม่ชน...”

(ฮาเกียเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าแฉ่ ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า ข้ามถนนรถไม่ชน ใช้แทนคำว่า ทางม้าลาย ซึ่งหมายถึง เสื้อลาย

(2) “เสื้อสวยจัง ยืมเสื้อหน่อย...จะเอาไปเล่นหมากรุก...”

(ฮากิย์เก้พันเก้าร้อยเก้สิบเก้เต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า หมากรุก ใช้แทนคำว่า กระดานหมากรุก ซึ่งหมายถึงเสื้อที่มีลาย

เป็นตารางหมากรุก

5) เกี่ยวกับวันต่าง ๆ ในสัปดาห์

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับวันต่าง ๆ ในสัปดาห์ ที่พบได้แก่

ก : “วันเสาร์มีสีก็สี”

ข : “สีเสด สีเดียว

ก : “ไม่ใช่...เจ็ดสี...เจ็ดสีคอนเสิร์ต”

(ฮาสันจอ 89. 2539)

เจ็ดสีคอนเสิร์ต เป็นการแสดงดนตรีที่เล่นในวันเสาร์เป็นประจำ

6) เกี่ยวกับเวลา

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับเวลา ที่พบได้แก่

(1) ก : “วันไหนผัวจะมานอนด้วย จะต้องฉีกเป่ากางเกงในรอละมั้ง

ถึงจะทันเวลา”

ข : “จะฉีกทำไมล่ะ ก็นุ่งกางเกงในขาเดียวซี...”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

คำว่า ฉีกเป่ากางเกงในรอล ใช้แทนคำว่า มีเวลาน้อย หรือเวลาผ่านไปเร็วมาก

7) เกี่ยวกับสภาพสูงต่ำ

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับสภาพความสูง – ต่ำ ที่พบได้แก่

“รองเท้าหรือตึกโบหยก...”

(สมศรี 94 โอ๊ฮฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า ตึกโบหยก ใช้แทนความหมายว่า สูงมาก

8) เกี่ยวกับสภาพความเก่า – ใหม่

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับสภาพความเก่า – ใหม่ ที่พบได้แก่

(1) “พื่อออกจากบ้านตั้งแต่ พ.ศ.อะไร ทำไมเสื้อผ้าที่ใส่ รองเท้าที่ใส่ ถึงเป็นอย่างนี้”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า พ.ศ.อะไร ใช้แทนคำว่า นานมาก จนกลายเป็นสภาพที่เก่าแล้ว ซึ่งในที่นี้ หมายถึง เสื้อผ้าและรองเท้าที่เก่าขาดหรือสภาพไม่ดี

(2) “ดูมันใส่กางเกง มันเอาไข่ไปแลกมาจากไหน”

(ฮากลิ่งสตรีทฮ้วน. 2539)

คำว่า เอาไข่ไปแลกมาจากไหน ใช้แทนคำว่า ของเก่า ในที่นี้หมายถึง การนำไข่ไปแลกกางเกงเก่า ๆ หรือที่ใช้แล้วนำมาใส่

9) เกี่ยวกับปริมาณมาก – น้อย

สัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับปริมาณมาก – น้อย ที่พบได้แก่

(1) “เสียงดังนิดดังหน่อย ทำใจเป็นจิ้มดไปได้”

(ฮาเซ็งลีฮ้อ. 2537)

คำว่า จิ้มด ใช้แทนคำว่า ขนาดเล็กมาก ในที่นี้ เป็นคนที่ใจน้อยอย่างมาก

ข) ความหมายเกี่ยวกับอาการ

การใช้สัญลักษณ์ ความหมายเกี่ยวกับอาการต่าง ๆ ที่พบ แบ่งได้ 3 ชนิดคือ

- 1) เกี่ยวกับความเป็น – ตาย
- 2) เกี่ยวกับความดี – ชั่ว
- 3) เกี่ยวกับความรวย – จน

1) เกี่ยวกับความเป็น – ตาย

การใช้สัญลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเป็นความตาย ที่พบได้แก่

(1) “ห้างเมอร์คิงส์ ชั้น 9 จนถึงชั้นล่างเป็นนรก ไม่เชื่อลองกระโดดลงไปซิจะไปไหน”

(วิวาห์หลอนนอนกับผี ชุดที่ 24. ม.ป.ป.)

การใช้คำว่า นรก ทำให้ผู้ฟังสื่อความหมายไปว่า ถ้ากระโดดลงไปถึงชั้นล่างแล้ว ผู้กระโดดจะต้องตาย นั่นคือไปลงนรก

(2) “หน้าอย่างแกไปอยู่กับจุ่มจิมซี...”

(ฮาเกีย แก้วพันแก้วร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า จุ่มจิม หมายถึง นักแสดงตลกชื่อจุ่มจิม (เจ้มเล็ก) ซึ่งได้เสียชีวิตไปแล้ว ในที่นี้โยงความคิดไปถึงว่า ไปอยู่กับคนตายหรือแข่งให้ตาย

2) เกี่ยวกับความดี – ชั่ว

การใช้สัญลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความดีความชั่วหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์ของสังคม ที่พบได้แก่

(1) “ไปกินข้าวมา เส้นตอแหลเลยซี...”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า เส้นตอแหล ใช้แทนความหมายของ พฤติกรรมที่พูดหลอกลวง สื่อความหมายว่าพูดตอแหลเสมอ

(2) “บ้านยายสวยทั้งบ้าน น้องสาวประกวดมาได้ 8 มงกุฏ ยายประกวดมาได้ 4 มงกุฏ น้อยกว่าคนอื่น พี่สาวคนโตประกวดมาได้ 6 มงกุฏ รวมแล้ว 18 มงกุฏ แถ บ้านยายไม่มีใครเขาคบกับยายเลย...แปลกจริง”

(น.นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า 18 มงกุฏ ใช้แทน พฤติกรรมที่หลอกลวงหรือดัดจริต

(3) “นี่ลูกใครช่าง...โตขึ้น พ่อเตรียม โหนดที่ดินไว้ประกันได้เลย...”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า โหนดที่ดินไว้ประกัน(ตัว) สื่อความหมายว่า เป็นคนพาลเกรง จนได้รับโทษจากกฎหมายบ้านเมือง

3) เกี่ยวกับความรวย – จน

การใช้สัญลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับฐานะรวย – จน ที่พบได้แก่

(1) ก : “พูดเรื่องเงิน อย่าหันมามองกูเด็ดขาด...”

ข : “ทำไม...”

ก : “มึงก็รู้ว่า สันดานกู ไม่ชอบพกแบงก์”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า ไม่ชอบพกแบงก์ ใช้แทนความหมายว่า ไม่มีเงิน หรือจนเงิน

(2) ก : “เคยจับนักร้องมั๊ย...”

ข : “เคย”

ก : “จะจับอีกมั๊ย...”

ข : “ไม่เอาแล้ว...”

ก : “คราวที่แล้วจับนักร้องปี่”

ข : “สร้อยกับพระไปชุดงี้ ยังไม่กลับเลย”

(สาสน์นจอ ชุดที่ 108. 2539)

การใช้ภาษาสัญลักษณ์ พบว่า มักใช้ในความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ และความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเป็นส่วนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังตีความความหมายที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งก็จะทำให้ขบขัน และยังล้อเลียนบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีจุดเด่นในทางไม่พึงประสงค์ เช่น อปลักษณ์ อ้วนมากจนน่าเกลียด เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้สัญลักษณ์ในความหมายเกี่ยวกับเครื่องใช้ เครื่องกิน และความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการ ซึ่งมักใช้สิ่งที่แทนกันในเรื่องล้อเลียน และใช้สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นใหม่ที่ชวนให้ขบขัน

6. การใช้ภาพพจน์

การใช้ภาพพจน์ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้โวหารต่าง ๆ เปรียบเทียบเพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจน แจ่มชัด และได้อารมณ์ความรู้สึกยิ่งขึ้น ในการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ภาพพจน์ที่ผู้แสดงตลกใช้มี 3 ประเภท ดังนี้

6.1 การใช้โวหารอุปมา

6.2 การใช้โวหารอุปลักษณ์

6.3 การใช้โวหารอริพจน์

6.1 การใช้โวหารอุปมา

การใช้โวหารอุปมา หมายถึง การนำเอาเรื่องราว หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น มักมีคำเชื่อม เช่น คำว่า เหมือน ยังกะ(ราวกับ) ดังตัวอย่างที่พบ

(1) ก: “มีความสุขนักร้องที่มึงเดินกับศพนะ...”

ข: “ไม่ชอบรูปร่างเขา แต่ชอบใบหน้าเหมือนยายกู...”

(ชวนชื่นฮาสาขานาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539.)

ความเปรียบใบหน้าเหมือนยายกู เปรียบว่า ใบหน้า กับยายของกู โดยใช้คำว่าเหมือน เป็นคำเชื่อม มีความหมายว่ามีหน้าแก่หรือเหี่ยวย่น

(2) “โอ้โห...เด็กเสิร์ฟ หุ่นยังกะหม้อก๋วยเตี๋ยว”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539.)

ความเปรียบ หุ่นยังกะหม้อก๋วยเตี๋ยว เปรียบว่า หุ่นหรือรูปร่าง กับ หม้อก๋วยเตี๋ยว โดยใช้คำว่า ยังกะ เป็นคำเชื่อม มีความหมายว่า รูปร่างอ้วนกลมเหมือนหม้อต้มน้ำก๋วยเตี๋ยว

(3) “ไม่เคยเห็นคนลาวแต่งตัวเป็นอินเดีย ดูแล้วเหมือนเอาโรติมาจิ้มปลาร้า”

(น้อย ๆ หน้อยฮาลีลาใหม่ ชุดที่ 12 มปป.)

ความเปรียบ คนลาวแต่งตัวเป็นอินเดีย เหมือน เอาโรติมาจิ้มปลาร้า เปรียบว่าการ แต่งตัวเป็นอินเดีย มีความหมายว่า การแต่งตัวใส่ชุด คือ หน้าตาเป็นลาว แต่เสื้อผ้าเป็นของชาว อินเดีย ดูแล้วขัดกันเหมือนเอาโรติมาจิ้มปลาร้า เปรียบโรติเป็นเสื้อผ้าของอินเดีย เปรียบปลาร้าคือ รูปร่างหน้าตาของคนลาว

(4) “ดูซิ แต่งหน้า เหมือนไฟเขียว ไฟแดง...”

(ยกทีมฮากับน้ำกล้วย ชุดที่ 12. 2539)

ความเปรียบ แต่งหน้าเหมือนไฟเขียว ไฟแดง เปรียบคำว่าแต่งหน้า กับ ไฟเขียว ไฟแดง โดยใช้คำว่า เหมือน เป็นตัวเชื่อม หมายถึง การแต่งหน้า หรือทาหน้าด้วยสีเขียวสีแดง ซึ่งเป็นสีสะท้อนแสง และสีฉูดฉาดตัดกันทำให้ไม่น่าดู

(5) “แต่งตัวยังกะรถแทรกเตอร์...”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

ความเปรียบแต่งตัวยังกะรถแทรกเตอร์เปรียบคำว่า แต่งตัวยังกะรถแทรกเตอร์ โดยใช้คำเชื่อม ยังกะ ซึ่งเป็นภาษาระดับปาก มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ราว เหมือน ดู เป็นต้น จากข้อความการเปรียบ หมายถึง การแต่งตัวที่รุ่มร่ามไม่เหมาะกับรูปร่าง

(6) “หน้ายังกะหม้อต้มตด...”

(เหยินศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539.)

ความเปรียบ หน้ายังกะ หม้อต้มตด เปรียบหน้า กับ หม้อต้มตด โดยใช้คำเชื่อม ยังกะ มีความหมายว่า หน้าตาไม่น่าดู น่ารังเกียจ เพราะเปรียบกับสิ่งที่ไม่ดี คือ ตด

(7) “ดูแผ่นหลังเธอเหมือนกระเบื้องตราช้าง”

(ฮาเกียเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าแปด ชุดที่ 19 ม.ป.ป.)

ความเปรียบ แผ่นหลังเหมือนกระเบื้องตราช้าง เปรียบแผ่นหลังของเธอ กับ กระเบื้องตราช้าง โดยใช้คำว่า เหมือน เป็นคำเชื่อม มีความหมายว่า แผ่นหลังของเธอหนา

(8) “แต่งตัวเหมือนกิ่งกำไ้หมวก...”

(ฮาซึกคินคิลปีนผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

ความเปรียบ แต่งตัวเหมือนกิ่งกำไ้หมวก เปรียบคำว่า แต่งตัว กับ กิ่งกำไ้หมวก โดยใช้ คำว่า เหมือน เป็นคำเชื่อม มีความหมายว่า แต่งตัวคล้ายกับกิ่งกำไ้ หรือแต่งตัวแล้วแปลกประหลาด ไม่รับกัน

(9) “คนอะไรหน้าตาน่ารัก โหนกแก้มยังกะเป้าขนมครก...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539)

ความเปรียบ โหนกแก้มยังกะเป้าขนมครก... เปรียบคำว่า โหนกแก้ม กับ เป้าขนมครก โดยใช้คำว่า ยังกะ เป็นคำเชื่อม มีความหมายว่า โหนกแก้มนุ่มลงไปคล้ายเป้าหยอดขนมครก

(10) ก : “นั่นแหละ...มือชั้น(ฉั่น)”

ข : “ยังกะตีนเต้า...”

(ฮาทีเค็ค เพชรดาราราย ชุดที่ 6. 2537)

ความเปรียบ มื่อยังกะตีนเต้า เปรียบคำว่า มือ กับ ตีนเต้า โดยใช้คำว่า ยังกะ เป็นคำเชื่อม มีความหมายว่า มีมือที่ใหญ่และสกปรกคล้ายกับตีนมากกว่า

(11) ”กะเทยถ้ำไม่ผ่าตัดเปรียบเหมือนกินข้าวผัดไม่มีต้นหอม”

(กระเทยบ้าฮาผี ผี ชุดที่ 3. 2539)

ความเปรียบ กะเทยถ้ำไม่ผ่าตัดเปรียบเหมือนกับข้าวผัดไม่มีต้นหอม โดยเปรียบคำว่า กระเทยถ้ำไม่ผ่าตัด กับ กินข้าวผัดไม่มีต้นหอม โดยใช้คำว่าเปรียบเหมือน เป็นคำเชื่อมมีความหมายว่า กะเทยที่ไม่ผ่าตัดแปลงเพศจะดูเหมือนไม่คล้ายกับหญิงจริง เปรียบกับการกินข้าวผัดไม่มีต้นหอมเป็นเครื่องเคียง จึงไม่ครบเครื่อง

การใช้โวหารอุปมา พบว่า มีการใช้คำเชื่อมระดับภาษาปาก คำว่า ยังกะ เป็นส่วนมาก และนอกจากนี้ยังใช้คำว่า เหมือน

6.2 การใช้โวหารอุปลักษณ์

การใช้โวหารอุปลักษณ์ หมายถึง การกล่าวเปรียบเทียบโดยตรงว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยไม่มีคำเชื่อมให้เห็นอย่างภาพพจน์อุปมา แต่บางครั้งอาจมีคำว่า เป็น คือ อยู่ด้วย ดังตัวอย่างที่พบ ได้แก่

- (1) “เมียบลวงก็คือ เมียรัฐบาล เมียน้อยเป็นเมียภานิยมค่าเพิ่ม”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผี ชุดที่ 14. มปป.)

ความเปรียบโดยตรงว่า เมียบลวง คือ เมียรัฐบาล และ เมียน้อย ก็เหมือนกับเมียภานิยมค่า

- (2) “พระพิฆเนศ คือ พระเหยียบกันบูห์ เลยต้องยกขา

พระนอน คือ พระไม่มีหมอน เลยต้องนอนค้ำหัว...ปางห้ามญาติ คือ พระบ้ายบาย...”

ความเปรียบ ที่ใช้คำว่า คือ หรือเป็นคำเชื่อม เป็นการเปรียบเทียบโดยตรง เรียกว่า อุปลักษณ์ เช่น การเปรียบว่า พระพิฆเนศ คือพระที่ยกขา เพราะเหยียบกันบูห์ พระนอน คือ พระไม่มีหมอนจึงต้องใช้มือค้ำหัวเวลานอน และ พระปางห้ามญาติ คือพระที่โบกมืออำลา

การใช้โวหารอุปลักษณ์ มีจำนวนน้อย ที่พบคือคำว่า คือ และ เป็น

6.3 การใช้โวหารอิพจน์

การใช้โวหารอิพจน์ หมายถึง การกล่าวเกินจริง เพื่อเน้นอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นพิเศษ อารมณ์สนุกสนาน อารมณ์โศกเศร้า เป็นต้น

- (1) “มีความสุขนักหรือที่เดินกับศพ...”

(ชวนชื่นฮาสาชาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

ความเปรียบ ศพ หมายถึง คนที่มีรูปร่างหน้าตาน่าเกลียด ผมแผ่รุงรัง ร่างกายเน่าและ ซึ่งผู้เปรียบกล่าวเกินความเป็นจริงมาก

- (2) “แกออกทีวีเมื่อไหร่...ระวังฟันจะเจาะทีวีทะลุ...”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ฟันจะเจาะทีวีทะลุ กล่าวเกินจริงโดยต้องการล้อเลียนคนที่มีฟันเขี้ยว ขึ้นออกมา นอกปากมาก ๆ

- (3) “เขียนจดหมายแทบจะมีมือละลาย...”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2539)

คำว่า มือละลาย กล่าวเกินจริงว่า เขียนจดหมายมาก เขียนอย่างรีบเร่ง จนมือร้อน และละลาย

- (4) “เคี้ยวเอาดินล้วงออกไปเตะดับแม่งเลย”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

คำว่า ดินล้วงออกไปเตะดับ กล่าวเกินจริงว่า จะใช้ดินล้วงออกไปเตะดับ ซึ่งเป็นไปไม่ได้

(5) ก : “ชื่อจริง ๆ ชื่อสุดาคะ ชื่อเล่นชื่อลูกน้ำ

ข : “โอโฮ...ลูกน้ำยังตัวขนาดนี้ แล้วยุงตัวไม่เท่าเครื่องบินอะ...”

(บ๊องส์ตื่นสะอื้นผิ ชุตที่ 14. ม.ป.ป.)

ข้อความ ยุงตัวเท่าเครื่องบิน กล่าวเกินจริงที่ว่า ยุงตัวเท่าเครื่องบิน ซึ่งเป็นไปไม่ได้

(6) “ฉี่ ๆ อยู่เขายกโถส้วมหนี ไหวตัวทันยกทำตามได้ทัน”

(ยี่เกลาฮาสาปสาทกลับ ชุตที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ยกโถส้วมหนี กล่าวเกินจริงว่า คนยืนถืออยู่ แล้วอีกคนหนึ่งจะยกโถหนีออกไปได้ ทั้งที่โถส้วมยึดติดอยู่กับห้องน้ำ ไม่เป็นความจริง

(7) “รองเท้าหรือตึกใบหยก...”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุตที่ 11. 2537)

ข้อความว่า รองเท้าหรือตึกใบหยก กล่าวเกินจริงว่า รองเท้าสูงขนาดเดียวกับตึกใบหยก ซึ่งสูงหลายชั้น

(8) “พุ่มพวงได้เสียชีวิตไปแล้ว เนื่องจากถูกเสกมอเตอร์ไซด์เข้าท้อง”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุตที่ 11. 2537)

ข้อความว่า เสกมอเตอร์ไซด์เข้าท้อง กล่าวเกินจริงว่าเสกมอเตอร์ไซด์เข้าท้อง ซึ่งไม่เป็นความจริงอยู่แล้ว

(9) “ตอนแม่ผมตั้งท้อง ด้วยความซนก็ไต่ออกมาครั้งหนึ่ง เพื่อดูโลกภายนอก ตอนนั้นฝนตกหนัก ฟ้าผ่าเปรี้ยง แม่ผมขมิบปี่ยะดังหักเลย”

(สีหนุ่มทุ่มเสียงฮา ชุตที่ 19. 2539)

คำว่า ขมิบปี่ยะดังหักเลย กล่าวเกินจริง ขณะที่ลูก (ทารก) จะออกมาจากช่องคลอด แต่แม่ขมิบริมช่องคลอดถึงกับทำให้ดั่งจุมลูกหัก ซึ่งเป็นไปไม่ได้

(10) “เวลาตัดกางเกง บอกช่างเขาว่า เอาผ้าห่อควายผืนหนึ่งนะ”

(ฮาเก๊ากระเทยแก่ ชุตที่ 13. 2539)

คำว่า ผ้าห่อควาย กล่าวเกินจริงว่า คนมีขนาดใหญ่โตเท่าควาย รูปร่างเป็นทรงกลมใหญ่ จนต้องใช้ผ้าห่อแทนการตัดกางเกง

(11) “รูสะดือชี่ใหญ่กว่า บ่อปลาสลิด”

(ฮากลิ้งสตรีงฮ้วน. 2539)

คำว่า รูสะดือชี่ใหญ่กว่า บ่อปลาสลิด กล่าวเกินจริงว่า รูสะดือมีขนาดใหญ่กว่า บ่อปลาสลิด ซึ่งเป็นไปไม่ได้

(12) “จะแจ้งจับมัน มันพยายามข่มขืนทางความคิดผม”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า ข่มขืนทางความคิด กล่าวเกินจริง โดยเทียบมาจากการข่มขืนทางเพศ

(13) “น๊อสตาร์คามุส ทายไว้ว่า 20 ล้านปีข้างหน้า ไฮปလာจะกลายเป็นน้ำมันดิบ”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า ไฮปလာจะกลายเป็นน้ำมันดิบ กล่าวเกินจริงซึ่งเป็นไปได้ยากมาก

(14) ก : “ตัวบาปตัวบุญ เป็นยังไง มีรูปร่างหน้าตาเป็นยังไง...”

ข : “อ้อ บาป แบน ๆ เวลาพูดจะทำปากแบน ๆ บุญ ตัวกลม ๆ เวลาพูดจะทำปากห่อกลม ๆ ...”

(ฮาฮัมแป้นแดนสีดำ ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า บาป แบน ๆ, บุญ ตัวกลม ๆ กล่าวเกินจริง เพราะบาปกับบุญเป็นความเชื่อ ไม่มีรูปร่าง เป็นเพียงนามธรรม

(15) “ยุ่งกัดยังใช้ไม้หน้าสามตี่ยุ่ง ถ้าหมากัดจะไม่แบกเสาไฟฟ้าดีหรอก”

(ฮาฮัมแป้นแดนสีดำ ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า ใช้ไม้หน้าสามตี่ยุ่ง และหมากัดจะไม่แบกเสาไฟฟ้าดีหรอก กล่าวเกินจริงว่า ยุ่งตัวนิดเดียวใช้ไม้หน้าสามตี่ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ไม่เหมาะสม และหมากัดจะยกเสาไฟฟ้าดีก็ยังไม่เป็นไปไม่ได้

การใช้โวหารอริพจน์ พบว่า มักกล่าวเกินจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ แปลกใหม่ และสิ่งที่นำมาเทียบนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ทำให้ผู้ฟังขบขันไปกับสิ่งที่ไม่เป็นจริงนั้น ๆ ด้วย

การใช้ภาพพจน์ พบว่า มีใช้เพียง 3 ประเภท คือ โวหารอุปมา โวหารอุปลักษณ์ และ โวหารอริพจน์ ซึ่งผู้แสดงมักใช้โวหารอริพจน์ เพื่อมุ่งให้เกิดความขบขันเป็นสำคัญ

7. การใช้ภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศ

เนื่องจากผู้แสดงตลกส่วนมากแต่เดิมเป็นคนท้องถิ่นหรือต่างจังหวัด พูดยาภาษาถิ่นเป็นหลัก ในการในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนถิ่นเดียวกัน ด้วยความเคยชินจึงมักนำภาษาถิ่นมาใช้ในการแสดงด้วย ภาษาถิ่นที่นำมาพูดประกอบการแสดง ได้แก่ ภาษาถิ่นภาคอีสาน ภาษาถิ่นภาคเหนือ ภาษาถิ่นภาคใต้ เป็นต้น

นอกจากนี้ ด้วยอิทธิพลของสื่อต่างๆ รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันหลายด้าน เช่น ด้านธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา เป็นต้น ทำให้ภาษาต่างประเทศมีอิทธิพลในภาษาพูด ซึ่งคำที่นำมาใช้มักมีความหมายเป็นที่เข้าใจกันทั่วไป ผู้แสดงตลกมีความสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงทำให้เกิดความสนุกสนาน และบันเทิงแก่ผู้ชมได้ ภาษาต่างประเทศที่นำมาพูดประกอบการแสดงตลกที่พบมากได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น

การใช้ภาษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาพื้นถิ่นและภาษาต่างประเทศ แยกวิเคราะห์ ตามเกณฑ์ที่มาของภาษาได้ 2 หัวข้อ คือ

7.1 การใช้ภาษาถิ่น

7.2 การใช้ภาษาต่างประเทศ

7.1 การใช้ภาษาถิ่น

การใช้ภาษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาถิ่น หมายถึง การใช้ภาษาถิ่นภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน เป็นต้น มาใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ในการแสดงตลก ตัวอย่างที่พบ มีดังนี้

(1) ก: “สี่โท ห่าสี่

ข:” สิบแปดจกทีนะ...”

(สองพ่อลูกดันตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า สี่ ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ลำดับ,หรือจำนวนนับที่ 4 ภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง การร่วมประเวณี

(2) “บ้านของอ้าย เลี้ยง กวย...”

(น้อยๆหน้อยฮาลิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า กวย ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ชื่อเรียกอวัยวะเพศชาย(คำหยาบ) ภาษาพื้นถิ่นอีสาน หมายถึง กวายเป็นชื่อเรียกสัตว์บก มีเขาโค้งยาว

(3) ก: “จิ้งจก...”

ข: “ แปลว่า จิ้งเกี่ยม”

ก: “จิ้งเหลน”

ข: “ แปลว่า จิ้งโหทะ”

ก: “กิ้งก่า”

ข: “ แปลว่า จิ้งกะปอม”

ก: "คางคก"

ข: "แปลว่า จิ้งก้านคก"

ก: "ควาย"

ข: "ควย"

ก: "มีเขาไหม..."

ข: "ป...มันเป็นควยตัว"

(ฮาสิบเสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ใช้คำเทียบความหมายกันระหว่างภาษาถิ่น และภาษาไทยมาตรฐาน เกี่ยวกับชื่อของสัตว์ เช่น จิ้งเหลน คือ จิ้งโกะ กิ้งก่า คือ จิ้งกะปอม คางคก คือ จิ้งก้านคก ส่วนคำว่า ควย คือควาย แต่ในภาษาไทยมาตรฐาน คำว่า ควย หมายถึง อวัยวะเพศชาย ซึ่งเป็นการแปลความไม่เข้าพวก ทำให้ตีความเป็นอย่างอื่น

(4) ก: "พ่อ.."

ข: "พ่อ"

ก: "แม่"

ข: "อี่แม่"

ก: "ยาย"

ข: "อี่แม่ใหญ่"

ก: "ย่า"

ข: "อี่แม่หญ่า"

ก: "ตา"

ข: "อี่พ่อตา"

ก: "ทวด"

ข: "อี่ทวด"

(สมศรี 14 โอ้ยฮาเจิบ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า อี่ทวด ใช้นำหน้าคำเรียกเครือญาติของคนอีสาน เช่น อี่พ่อ อี่แม่ อี่แม่ใหญ่ อี่แม่หญ่า อี่พ่อตา เป็นต้น แต่ไม่ใช่คำว่า อี่ทวด เพราะมีคำภาษาถิ่นใช้เฉพาะ คือ ปู่หม่อน

(5) ก: "ว่า"

ข: "พูด"

ก: "มาสวย"

ข: "มาสาย"

ก: “บ่หม่น”

ข: “ไมไช้”

ก: “จั้งซี่”

ข: “สี่”

(สั่งฮาเป็บพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

ใช้คำเทียบความหมายกันระหว่างภาษาถิ่นอีสานกับภาษาไทยมาตรฐาน เช่น เว้า คือ พุด มาสวย คือ มาสาย บ่อหม่น คือ ไมไช้ จั้งซี่ คือ อย่างนี้ เป็นต้น แต่คำว่า ซี่(ออกเสียง ซี่) ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง คำอุทานเสริมบท ความหมายเชิงบอกให้เคลื่อนย้ายตาม ภาษาถิ่นภาคอีสาน ใช้คำว่า สี่ (ออกเสียง ซี่) หมายถึง การร่วมประเวณี

(6) ก: “พ่อ เรียก...”

ข: “อีพ่อ”

ก: “แม่”

ข: “อีแม่”

ก: “น้องเรียก...”

ข: “อีหล้า”

ก: “เมีย เรียก...”

ข: “อีहां..”

(สีหนุ่มพุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19 . 2539)

คำว่า อี ภาษาถิ่นอีสานใช้นำหน้าคำเรียกเครือญาติ เช่น อีพ่อ อีแม่ อีหล้า เป็นต้น ส่วนคำว่า อีहां เป็นคำคำ

(7) ก: “พุห่า..”

ข: “บักทัน”

ก: “น้อยหน้า”

ข: “บักเขียด”

ก: “มะละกอ”

ข: “บักหุ้ง”

ก: “สับปะรด”

ข: “บักนั๊ด”

ก: “กล้วย”

ข: “ก้วย บ่มีบักมันน่าเกลียด”

(ฮาสิบเสบขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า บัก ภาษาพื้นถิ่นอีสาน หมายถึง คำนำหน้าชื่อเรียก ชื่อคน ผลไม้ หรือสิ่งอื่นๆ
ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง หัว หรืออาจจะหมายถึงอวัยวะเพศชายก็ได้

(8) “สี่แม่มีงเดื่อ...กูปอกให้(ให้)หยุด”

(น้อยๆน้อยฮาลีลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า สี่แม่มีงเดื่อ เป็นคำคำ

(9) “เข้าใจบ่ หมาสี่แม่(แม่)มีง...”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า หมาสี่แม่(แม่)มีง เป็นคำคำ

(10) “อีहांที่นหัวมีง...”

(ฮาเซ็งลีฮ้อ. 2537)

คำว่า อีहांที่นหัวมีง เป็นคำคำ

(11) “ไม่เอามีแต่ลาวตกนรก นั่งอยู่จิกมิกคอยรถ”

(กระเทยบ้าฮาผี ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า จิกมิก เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง ปรากฏให้เห็นเด่นชัด

(12) “จดจำมาก พ่อใหญ่วินหัว...”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า วินหัว เป็นคำกริยา หมายถึง ปวดศีรษะ

(13) “อย่าจีตัวะ...ข้อยบ่มัก”

(น.นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

คำว่า จีตัวะ เป็นคำกริยา หมายถึง โกหก ข้อความว่า ข้อยบ่มัก หมายถึง ฉันไม่ชอบ

(รัก)

(14) “คุณเป็นพระเอก คุณไปหมูป อยู่ตรงโน้น...”

(น้อยๆน้อยฮาลีลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า หมูป เป็นคำกริยา หมายถึง หมอบ

(15) ก: “ช่วย ! โครตเดียวกัน(เดียวกัน)ฮักเฮือบ...”

ข: “ฮักอยู่”

(น้อยๆน้อยฮาลีลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า ช่วย เป็นคำอุทานเสริมบท ข้อความว่า ฮักเฮือบ หมายถึง รักหรือไม่

(16) “เจ้าหน้าดู คือ ขี้คันคาก”

(ยี่กลาวฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

คำว่า เจ้า เป็นคำสรรพนามบุรุษที่สอง คำว่า ขี้คันคาก หมายถึง คางคก

(17) “ ขี้กะเถ๋มันคาคอ...”

(เหยินศักดิ์สังสา ชุดที่ 27..2539)

คำว่า ขี้กะเถ๋ หมายถึง เสลด ข้อความว่า ขี้กะเถ๋มันคาคอ หมายถึง เสลดมันคาคอ

(18) “ ไปก่อนเคื้อ อยู่คิมี่แสง”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า เคื้อ หมายถึง นะ ข้อความว่า มีแสง หมายถึง มีแสง

(19) “ วันนี้ งานญู้ก(ยัก)”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า ญู้ก คือ ยัก หมายถึง ใหญ่

(20) “ ดูซี่...รู้สีกตื้นตันจนหัวหนอง”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า หนอง หมายถึง ฟุ

(21) “ เป็นตำหญ้าน...”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เป็นตำหญ้าน หมายถึง นากั่ว

(22) “ จุดไฟ อุดนง”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 12. 2539)

ข้อความว่า อุดนง หมายถึง จุดกองไฟ ใช้วันรม เพื่อไล่ยุง

(23) “ นำอิจฉา ไปไหน ผู้สาว ตอมเป็นปลาแดก”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 12.. 2539)

คำว่า ผู้สาว หมายถึง หญิงสาว คำว่า ปลาแดก หมายถึง ปลา ร้า

(24) “ กลับไปบ้านหม่อมแม่ จะทรงเคียดหรือเปล่า...”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 12.. 2539)

คำว่า เคียด เป็นคำกริยา หมายถึง โกรธ

(25) ก: “ ฟากฟ้ายามเย็น เมื่อแสงรำไร อาทิตย์จะลับโลกไป พระจันทร์โผล่ขึ้นมา”

ข: “ ฟากฟ้ายามแสง เห็นหม่อมหม่อม ดาวนชิลับโลกไป อีเก็ง สีแค้นแค้น
ขึ้นมา...”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าเต็ม ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า ยามแสง หมายถึง ตอนเย็นใกล้ค่ำ คำว่า หม่อมหม่อม หมายถึง สลัว คำว่า ดาวน หมายถึง ตะวัน คำว่า อีเก็ง หมายถึง ดวงจันทร์ ข้อความว่า สีแค้นแค้น หมายถึง กำลังจะโผล่ขึ้น

(26) “นอนแล้วกำเบ้งจื่อไว้...”

(ฮายาวสยัมกี้ย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า กำ หมายถึง กั คำว่า เบ้ง หมายถึง ดู คำว่า จื่อ หมายถึง จดจำ

(27) “เขาๆเมียบ้านไป มีนคืบเลย เอ้า..ขอเสียงชวดๆหน่อย...”

(ฮายาวสยัมกี้ย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า เมียบ้าน หมายถึง กลับ คำว่า มีนคืบ หมายถึง ท้อไปหมด คำว่า เสียงชวด หมายความว่า เสียงปรบมือแสดงความคล้อยตาม

(28) “ฮัลโหล...อ้อส้มปลาน้อย(น้อย) ข้าวเหนียวสองปุ้นอยู่ในตู้กับข้าว ปุ้นกินกันเคื่อ”

(ฮาสนัจจอ ชุดที่ 97. 2539)

คำว่า ส้มปลาน้อย (น้อย) หมายถึง ชื่ออาหารอีสานชนิดหนึ่งที่ทำด้วยปลาน้ำจืดขนาดเล็กหมักเกลือเป็นสำคัญ

(29) ก: “ครายไอซ์ มันจิ๋ว...”

ข: “ภาษาอะไรวะ ฟังแล้ววินหัว “

(ฮาสนัจจอ ชุดที่ 107. 2539)

คำว่า จิ๋ว หมายถึง กลืนเหม็นประเภทหนึ่ง เหม็นโชย

(30) “ลูกน้ำ ภาษาอีสานว่า แมงง่องแง่ง น้ำครำเรียกว่า น้ำขี้สีก จิ้งจก เรียกว่า ขี้เกี่ยม กิ้งก่า เรียกว่า ขี้กะปอม “

(ฮาทะลุดจอ ชุดที่ 50. 2538)

คำว่า แมงง่องแง่ง แมงขี้สีก ขี้เกี่ยม ขี้กะปอม เป็นชื่อของสัตว์

(31) ก: “เดิน...แปลว่า”

ข: “หญ้าง”

ก: “วิ่ง”

ข: “แห่ล่น”

ก: “กระโดด”

ข: “สกกะโฮย่ง”

ก: “ตกใจ”

ข: “อู๋ย ! สะเคิดโค้ง”

(ฮาสิบแสนขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

คำว่า หญ้าง หมายถึง เดิน คำว่า แห่ล่น หมายถึง วิ่ง คำว่า สกกะโฮย่ง หมายถึง กระโดด คำว่า สะเคิดโค้ง หมายถึง ตกใจ

(32) “ เขาๆ อย่าว่าอีสาน”

(สาอมตะป้าต้อก ชุดที่ 7. 2539)

คำว่า เขา หมายถึง หยุค คำว่า ว่า หมายถึง พุด

การใช้ ภาษาถิ่น พบว่า มีการนำมาใช้เพื่อให้เกิดความตลกขบขันในแง่ต่าง ๆ 4 ประเด็น คือ

1) ใช้ภาษาถิ่นพ้องกับภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้เกิดความขบขัน เพราะตีความกันไปคนละทาง โดยเฉพาะในทางความหมายที่ไม่ดี เช่น คำว่า สี่ ภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง ร่วมประเวณี แต่ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ลำดับหรือจำนวนนับ 4 คำว่า ควย ภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง ควาย แต่ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง อวัยวะเพศชาย เป็นต้น

2) ใช้แนวเทียบภาษาถิ่นในการสร้างคำ ซึ่งตรงกับความหมายของภาษาไทยมาตรฐานที่ไม่สุภาพ หรือไม่มีในภาษาพูดทั่ว ๆ ไป เช่น คำว่า อิทวด ไม่มีใช้ในภาษา คำที่ใช้จริง คือ ปูหม่อน เทียบมาจากคำว่า อีผ่อ (พ่อ) อีเห่ม (แม่)... คำว่า อิห่า เทียบมาจากคำว่า อิหล่า (หล้า)... เป็นต้น

3) ใช้คำหยาบคำเป็นภาษาถิ่น โดยแสวงคำบุคคลที่ด้อยกว่าผู้ด่า เพื่อให้เกิดความขบขัน มักคำเปรียบเทียบกับสิ่งไม่ดี เช่น หมาสี่เห่ม (แม่) มึง อิห่า ตีนห้วมึง เป็นต้น

4) ใช้คำตามชนิดและหน้าที่ในประโยคเป็นภาษาถิ่นทั่ว ๆ ไป โดยมักนำมาแปลกหรือมากล่าวเทียบความหมายกับภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้เกิดความขบขันในลักษณะการออกเสียงหรือเน้นเสียงของคำเฉพาะของภาษาถิ่น เช่น แมงง่องแง่ง สะเคิดโด่ง จิกมิก บักนัด หญ่างจีไ้; จี้กะปอม เป็นต้น

การใช้ภาษาถิ่น ส่วนมากมาจากภาคอีสาน อาจเป็นเพราะผู้แสดงส่วนใหญ่มักเป็นคนอีสาน และคนอีสานมักย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ในบริเวณส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย ทำให้ภาษาพื้นถิ่นอีสานแพร่หลายไปด้วย จึงมีคนฟังแล้วเข้าใจได้ดีพอสมควร และอาจนิยมใช้สื่อสารกันเป็นปกติเลยก็ได้ เช่น คำว่า แซ่บ ซึ่งหมายถึงอร่อย เป็นต้น การใช้ภาษาประเภทนี้ มักจะเป็นการล้อเลียนบุคคล หรือจงใจพูดเพื่อให้เกิดความขบขันเชิงดูแคลนในสภาพที่ด้อยความเจริญของคนภาคอีสานบางอย่าง

7.2 การใช้ภาษาต่างประเทศ

การใช้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง การใช้คำจากภาษาต่างประเทศด้วยวิธีพลิกแพลง ความหมาย การเลียนเสียง ให้แตกต่างออกไปจากปกติ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และบันเทิง แก่ผู้ฟังภาษาต่างประเทศที่มีอิทธิพลในการแสดงตลกได้แก่ ภาษาอังกฤษ เป็นส่วนมาก และมีภาษา จีน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาอินเดีย บ้าง พบว่า คำที่นำมาใช้มักมาจากสื่อต่าง ๆ เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับวงบันเทิงหรือวงการเพลง คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น แบ่งการใช้ภาษาต่างประเทศ ออกเป็น 2 วิธี คือ

7.2.1 การโยงคำเข้าหากัน

7.2.2 การเลียนคำภาษาต่างประเทศ

7.2.1 การโยงคำเข้าหากัน

การโยงคำเข้าหากัน หมายถึง การโยงเสียงของพยางค์ หรือคำที่มีเสียงใกล้เคียง กันเข้าหากัน และเมื่อตีความแล้วแตกต่างกันจนเกิดความตลกขบขัน พบตัวอย่าง ดังนี้

(1) “ พุดถึงฝรั่ง นึกถึงแม่นัน ขายหมาที่สวนจตุจักร ฝรั่งถาม “ฮาวมัส” แม่ บอกว่า เห่าจิบหาย แต่ไม่กัด”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

พยางค์ว่า ฮาว กับ เห่า มีเสียงใกล้เคียงกับ คำว่า ฮาวมัส เป็นการถามถึงราคา แต่คำว่า เห่าจิบหาย หมายถึง (หมา) เห่าไม่หยุด

(2) “ภาษาอังกฤษ เรื่อง สโม้ก ไม่ใช่สปีค เป็น ไกด์ มาลีปีไม่รวย เป็น ไก่อ ปีเดียวรวยเลย....”

(น.นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2 . 2539)

พยางค์ว่า ไกด์ และ ไก่อ เสียงใกล้เคียงกัน คำว่า ไกด์ หมายถึง มัคคุเทศก์ คำว่า ไก่อ หมายถึง หญิงบริการ

(3) ก: “แต่งหน้าโดย คัพเวอร์โม้ก....”

ข: “ไม่ใช่ คัพเวอร์มาร์ค”

(ฮาสั้นดัลลัป ชุดที่ 3. คณะมดขี้ม 100% 2538.)

พยางค์ โม้ก กับ มาร์ค เสียงใกล้เคียงกัน คำว่า คัพเวอร์มาร์ค เป็นชื่อวีห้อ เครื่องสำอาง แต่ คัพเวอร์โม้ก ไม่มีความหมาย

(4) ก: “ให้มันไปเข้าปิ้งที่ห้างฯ”

ข: “ไม่ใช่...ไปซื้อปิ้งที่ห้างฯ”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

ใช้คำว่า เข้าปิ้ง แทนคำว่า ซื้อปิ้ง มีพยางค์พ้องกันคือ ปิ้ง เข้าปิ้ง หมายถึง เข้าคุก ส่วนคำว่า ซื้อปิ้ง หมายถึง การเดินซื้อสินค้า

(5) ก: “เอ้าลองแชมชั้นดูซิ”

ข: “เอ็กแชมเบิ้ล เป็นว่าตัวอย่าง “

(ตบฮาทำนักร้อง ชุดที่ 7. 2539)

ใช้คำว่า แชมชั้น แทนคำว่า เอ็กแชมเบิ้ล มีพยางค์พ้องกันคือ แชม คำว่า แชมชั้น เป็นชื่อนักมวย ส่วนคำว่า เอ็กแชมเบิ้ล หมายถึง ตัวอย่าง

(6) ก: “คนตรีชุดนี้ หนูออเร็นเอง “

ข: “อะเร้ง ไม่ใช่ออเร็น...”

(โห่สามลาสากับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

ใช้คำว่า อะเร้ง แทน คำว่า ออเร้ง ซึ่งมีเสียงใกล้เคียงกัน คำว่า ออเร้ง หมายถึง ผลไม้ส้ม ส่วนคำว่า อะเร้ง หมายถึง การเรียบเรียงดนตรี

(7) ก: “เวลาอ่านหนังสืออย่าให้ลูกร้องได้มัย...ผมจะเป็นไมเกรน เอ็กเซนท์ ผมจะได้รับพาเมียไปปีซี จะไปดินเหนียว “

ข: “ดินเนอร์...”

(ฮาซั๊กคินคิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

ใช้คำว่า ดินเหนียว แทนคำว่า ดินเนอร์ มีพยางค์พ้องกันคือ คำว่า ดินเนอร์ หมายถึง การรับประทานอาหารเย็น

(8) ก: ”ก้านนกินเหล้าอะไรบ้าง วิสกี เฮนเนสซี่ ริเจนซี่ เรนนี่ วิสโอนี่...”

ข: “สาโทนี่...”

(ฮาเซ็งลี้อ. 2537)

ใช้คำว่า นี้ เลียนเสียงท้ายพยางค์ชื่อเหล้า ว่า สาโทนี่ ซึ่งคำว่า สาโท เป็นชื่อเหล้าที่ทำจากแป้งหมัก เหล้ามักหมักทำขึ้นเองโดยไม่ผ่านการควบคุมดีกรีของแอลกอฮอล์

(9) ก: “รองเท้าเอ็คติฟ...”

ข: “เอ็คติบเลย...”

(ครอบครัววอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ออกเสียงติบ/ ตรงกับคำไทยว่า ติบ หมายถึงการใช้เท้ายันสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่อยู่ข้างหน้า

(10) “เหว่ย เหว่ย คุณผู้หญิงรับสายค่ะ...”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

เป็นคำทักทายทางโทรศัพท์ของภาษาจีน (ฮ่องกง) ออกเสียงเหว่ย ตรงกับคำไทย เป็นคำอุทานเสริมบท ในร้อยกรอง หมายถึง การแสดงความโกรธ หรือไม่พอใจ เป็นการลากเสียง มาเข้ากับภาษาไทยว่า เว่ย หรือ ้วย

(11) ก: “ให้ให้ให้”

ข: “เขามีอะไรก็ให้หมด”

ค: “อาลีโกะโตะ”

ง: “แม้แต่โตะก็ให้”

(ฮากี้กระเทยแก่ ชุดที่ 13,2539.)

เป็นคำทักทายของญี่ปุ่น ออกเสียงให้ ตรงกับคำไทยว่า ให้ หมายถึง การมอบ สิ่งหนึ่งแก่อีกฝ่ายหนึ่ง เป็นการดึงเสียงบางคำมา คือ คำว่า โตะ และ ให้

(12) ก: “แฮปปี้นิวเยียร์ แปลว่าอะไร”

ข: “ง่ายมาก แฮฟ แปลว่าความสุข ปี แปลว่า จี นิว แปลว่า ใหม่ เยียร์ แปลว่า ย่าง แปลรวมกันว่า จีเต็มไปด้วยรถยนต์วันปีใหม่ แฮปปี้นิวเยียร์ แปลว่า สวัสดิ์ปีใหม่ เป็นการโยงคำว่า เยียร์ เข้าหาคำว่า กู๊ดเยียร์ ซึ่งเป็นชื่อของขบวนรถยนต์

(13) ก: “รองเท้าพิทเบอร์แลนด์ จากอิตาลี คู่ละเจ็ดแปดพันบาท วิลเบอร์ แปลว่า หนัง แลนภาษาไทย แปลว่า เหี้ย...”

ข: “แล้วใครใส่ล่ะ...”

ก: “ก็ไอ้เหี้ยนั่นไงใส่...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 109. 2539)

แลนด์ แปลว่า ที่ดิน ฟังเสียงกับคำไทยถิ่นอีสานว่า แลน หมายถึง สัตว์เลื้อยคลาน ชนิดหนึ่ง

(14) ก: “โตะ...เรียกว่า...”

ข: “เทเบิล”

ก: “เก้าอี้...”

ข: “แชร์”

ก: “ดินโตะ”

ข: “ฟุตเทเบิล”

ก : “โทรศัพท์...”

ข: “ฮัลโหล....”

(ฮานันจอ ชุดที่ 48. 2539)

คำว่า ฮัลโหล เป็นคำทักทายกัน โดยเฉพาะการทักทายกันทางโทรศัพท์ ผู้ใช้พยายามจะโยงความหมายของคำว่าโทรศัพท์เป็น ฮัลโหล

การใช้ภาษาต่างประเทศโดยการโยงคำเข้าหากัน พบว่า มีข้อสังเกตสองลักษณะ คือ

1) การโยงคำของภาษาไทยเข้าหาภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ ซึ่งมักเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกัน เช่น ฮาวมัส เป็น เห่าจิบหาย, ไกด์ เป็น ไก เข้าข้างเป็น ช้อปปิ้ง ดินเหนียว เป็น ดินเนอร์ เป็นต้น

2) การโยงคำของภาษาอังกฤษ (ต่างประเทศเดียวกัน) เข้าหาภาษาอังกฤษ (ต่างประเทศเดียวกัน) ซึ่งมักเป็นคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน เช่น ออเร็น เป็น ออเร้ง, แซมซัน เป็น เอ็กแซมเปิล เป็นต้น

การใช้คำภาษาต่างประเทศทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าว จะใช้ในบริบทเดียวกัน แต่ความหมายของคำหนึ่งคำใดแตกต่างออกไปคนละอย่าง ก่อให้เกิดความขบขันในความหมายนั้นขึ้น

7.2.2 การเลียนคำภาษาต่างประเทศ

การเลียนคำภาษาต่างประเทศ หมายถึง การออกเสียงเลียนคำภาษาต่างประเทศ แต่เมื่อแปลความหมายเป็นภาษาไทยแล้ว ไม่ได้ความหมาย หรือผิดหลักไวยากรณ์ ความไม่เข้าเรื่อง ไม่เข้ากัน ทำให้เกิดความตลกขบขัน ตัวอย่างที่พบ มีดังนี้

(1) “เขาเรียก ดินเนอร์ เมนเจอร์ อินเดอะ ทอลเลส ผู้จัดการดูแลห้องน้ำ”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า ดินเนอร์ เมนเจอร์ ทอลเลส เมื่อแปลแล้วความหมายไปคนละทาง คำว่า ดินเนอร์ หมายถึง การรับประทานอาหารมื้อเย็น คำว่า เมนเจอร์ อินเดอะ ทอลเลส พยายามจะแปลว่า ผู้จัดการดูแลห้องน้ำ ซึ่งการใช้คำและการประกอบคำยังไม่ถูกต้อง

(2) “อย่างนี้ต้องเรียกว่า อินเตอร์เนชั่นแนล อิน ออแกไนเซชั่น แปลเป็นไทยว่า องค์การกะเทยนานาชาติ”

(สมศรี 94 โอัยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

ข้อความว่า อินเตอร์เนชั่นแนล อิน ออแกไนเซชั่น เลียนเสียงคำโดยใช้คำมาประกอบกัน แล้วแปลให้มีความหมายคลาดเคลื่อน

(3) “เฮ วา นา ฮี แปลว่า สวยเกินความจำเป็น”

(ฮาสุคซึวโซววังสตริง ชุดที่ 1. 2538)

ข้อความว่า เฮ วา นา ฮี เลียนเสียงคำของภาษาอินเดีย และแปลความหมาย
ไม่ถูกต้อง

(4) ก: “เป็นคนที่ไหน..”

ข: “วัน ซิโล่ วัน ซิตี”

(ฮาซาวสยัมกีย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ผู้พูดแปลความหมายชื่อจังหวัดร้อยเอ็ด ว่า วัน ซิโล่วันซิตี ซึ่งเป็นการใช้คำ
เลียนเสียงภาษาอังกฤษ ผิดหลักการแปล

(57) พูดแล้ว ขนคิงสะแตนอัฟ...”

(ฮาซิมแป็นแดนสีดาว ชุดที่ 2. 2539.)

ผู้พูดแปลความหมายขลุ่ย ว่า ขนคิงสะแตนอัฟ ซึ่งเป็นการใช้คำเลียนเสียง
ภาษาอังกฤษผิดหลักการแปล

(6) “บิวดีฟูล อินฟินิตี สวยแบบไม่มีจุดจบ หล่อแบบคิดสั้น หล่อแบบไม่ได้
พักผ่อน..”

(ฮาสนั่นจอ 89,2539.)

ผู้พูดแปลความหมายสวยไม่มีจุดจบ ว่า บิวดีฟูล อินฟินิตี ซึ่งเป็นการใช้คำ
เลียนเสียงภาษาอังกฤษผิดหลักไวยากรณ์

(7) ก: “ไปร้องเพลงที่ชลบุรีได้ของฝาก เงาะโรงแรมวันหวาน ทุเรียนหมอน
ข้างวันหวาน ครกอ่างศิลาวันหวาน เวลากลับ แยมเหล่านอก อีเลฟเว่นไทเกอร์อีก 1 ขวด...”

(ฮาอมตะป่าตอก ชุดที่ 7. 2539.)

ผู้พูดแปลความหมายยอดแหลมเสียบเฮ็ดตัว ว่า อีเลฟเว่นไทเกอร์ ซึ่งเป็น
การใช้คำเลียนเสียงภาษาอังกฤษผิดหลักการแปลชื่อเฉพาะ

(8) “เขาเป็นพระเอก เขาเป็นไครมาจากไหนไม่มีใครทราบ มาดเข้ม ทอล ดัก
แอนด์ แชนซัม ขาเป๋ ตาเข และมีองคิก

(โครงการฮา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ผู้พูดใช้คำว่า ทอล ดัก แอนด์ แชนซัม โดยเลียนคำภาษาอังกฤษ โดยมีได้
คำนึงถึงความหมายของบริบทที่ไปด้วยกันไม่ได้

(9) “ลูกไม่มีเอ็กพีเรียล ให้พ่อพูดดีกว่า เพราะพ่อรู้จัก ชัฟเจก จะได้ ชัคเซส โอ้ย...น้ำลายฟุ้ง”

(ฮาเกียเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ผู้พูดพยายามเลียนคำภาษาอังกฤษว่า เอ็กพีเรียล ซึ่งแปลว่า ประสบการณ์ , ชัฟเจก แปลว่า เรืองราว , ชัคเซส แปลว่า สำเร็จ แต่ท้ายที่สุดก็ต้องพูดภาษาถิ่นอีสานออกมาคือ ฟุ้ง ซึ่งถ้าฟังผ่าน ๆ ก็เหมือนการออกเสียงคำในภาษาอังกฤษ

(10) “ ดี เอ จี เอ งอ งู สองตัว อ่านว่า เค็ด-สะ-มอ- เล่ “

(ฮาอมตะป่าตอก ชุดที่ 7. 2539)

เป็นการสะกดคำ ด้วยวิธีประสมอักษร ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ซึ่งเข้ากันคิดว่าไม่ได้ ดังนั้นคำที่พูดเลียนแบบภาษาอังกฤษว่า เค็ด - สะ - มอ - เล่ จึงพูดไปโดยมิได้นึกถึงความหมายเลย

(11) “ที่นี้สถานีวิทย์ ผ.ท.อ. โปรดเทียบเวลา ตึกตอก...ตึกตอก... เทียบเวลาโดยนาฬิกาโรเร็กซ์ มอเตอร์กูดเฮ้าท์ กันน้ำออก...”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

ผู้พูดเลียนคำภาษาอังกฤษว่า มอเตอร์กูดเฮ้าท์ แปลไม่ได้ความหมายที่ชัดเจน

(12) “อะโฮล...กูดออฟเตอร์นูน เอฟเวอร์บอดี ไอ์วอนชิงอะของ...ซวดๆ หลายเคื่อ...”

(เหยินศักดิ์สังสา ชุดที่ 27. 2539.)

ผู้พูดเลียนคำภาษาอังกฤษ โดยไม่ได้นึกถึงความหมายมากนัก เช่น คำทักทายที่ใช้ว่า อะโฮล และกูดออฟเตอร์นูน ใช้ในโอกาสเดียวกันถึงสองคำ นอกจากนี้ยังมีคำภาษาถิ่นอีสานเข้ามาปน ทำให้เกิดความไม่เข้ากัน ซึ่งให้เห็นว่า ผู้พูดพยายามเลียนคำภาษาอังกฤษมาพูดโดยมิได้คำนึงถึงความหมายมากนัก

(13) “ โอ้มายเลิฟ มาคาริ่ง ฟิงฟอย อิริค แปปตัน มหัศจรรย์แห่งรัก”

(ฮาเกียเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ผู้พูดเลียนคำภาษาอังกฤษ โดยนำคำต่าง ๆ มาเรียงต่อกัน ทั้งชื่อคน และชื่ออื่น ๆ ที่เคยได้ยินมาจากสื่อต่าง ๆ ไม่สามารถจะแปลหรือจัดให้เป็นประโยคไวยากรณ์ได้

(15) “ คำว่า อี มันเป็น พาทเพอเพคเวอนอลนาว ของนาว ของเขานะ”

(ฮาทะลุมจ ชุดที่ 50. 2538.)

ผู้พูดเลียนคำภาษาอังกฤษ โดยนำคำจากชื่อยา มาเติมคำเพิ่มเข้าไปแล้วออกเสียงอย่างไร้ความหมาย และไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

- (16) “ก๊อดมอนิ่งแท็กซีเก็ทเฮ้าท์ทาวเฮาส์...”
(ฮาสนันจอ ชุดที่ 108. 2539)

จากตัวอย่าง พบว่า ผู้แสดงกล่าวคำภาษาอังกฤษ แต่ไม่ได้ความหมาย นำคำในภาษาอังกฤษมาเรียงต่อกัน ไม่ถูกหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โดยเฉพาะหน้าที่ของคำในประโยค

ผู้พูดเลียนคำภาษาอังกฤษ โดยนำคำต่าง ๆ ที่มีหน้าและความหมายทางไวยากรณ์ไม่เข้ากัน มาประกอบกันเป็นข้อความ

การใช้ภาษาต่างประเทศโดยการเลียนคำภาษาต่างประเทศ พบว่า มีข้อสังเกต 2 ลักษณะ คือ

1) การเลียนคำภาษาต่างประเทศ ผิดความหมาย ผิดหลักไวยากรณ์อย่างชัดเจน เช่น ดินเนอร์ เมเนเจอร์ อินเดอะ ทอลเลส, เฮ วา นา ฮี, มอเตอร์ก๊อดเฮ้าท์, ก๊อดมอนิ่งแท็กซีเก็ท เฮ้าท์ทาวเฮาส์ เป็นต้น การใช้คำภาษาต่างประเทศดังกล่าวก่อให้เกิดความขบขัน เพราะความไม่เข้ากันของหน้าที่และความหมายของคำ

2) การเลียนคำภาษาต่างประเทศ โดยการแปลตรงตามตัวอักษร ซึ่งผิดหลักการแปล ผิดหลักการทับศัพท์ ผิดหลักการให้ความหมายของศัพท์เฉพาะ เช่น จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวัน ซิลโล่ วัน ซิตี, ขุนลูก เป็น ขนคิงสเดนอัฟ เป็นต้น ก่อให้เกิดความรู้สึกขบขัน เพราะเป็นการแปลที่ไม่น่าจะแปลเช่นนั้น ผิดหลักเกณฑ์อย่างน่าขบขัน

การใช้ภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลทั่วโลก คนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ ผู้แสดงจึงนำคำในภาษาอังกฤษ มากล่าวเชิงล้อ หรือตีความให้แตกต่างออกไป ทำให้เกิดความตลกขบขันในที่สุด

8. การเล่นสำนวน

การเล่นสำนวน หมายถึง การนำเอาสำนวนที่มีอยู่แต่เดิม มาอธิบายหรือเรียบเรียงเสียงหรือตีความใหม่ แบ่งการเล่นสำนวนได้ 4 ประเภท คือ

- 8.1 การเล่นสำนวนโดยตีความหมายตรงตามตัวอักษร
- 8.2 การเล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนเดิม
- 8.3 การเล่นสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่

8.1 การเล่นสำนวนโดยตีความหมายตรงตามตัวอักษร

การเล่นสำนวนโดยตีความหมายตรงตามตัวอักษร หมายถึง การเล่นคำโดยวิธีนำคำแต่ละคำในสำนวนมาอธิบาย ตามพื้นศัพท์เดิม ความหมายต่างกันกับสำนวนเดิมออกไป ได้แก่

- (1) “เขาเป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่น หาตัวจับยาก หาตัวไม่เคยเจอ แต่มาตามกลิ่น...”

(โครงการหา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า หาตัวจับยาก ความหมายคือหาคนเทียมไต่ยาก ตีความหมายใหม่เป็นจับ(สัมผัส)ตัว ได้โดยยาก

- (2) “ เมืงหลวง คือ เมืงรัฐบาล ,เมืงน้อย คือ เมืงภาษีมูลค่าเพิ่ม...”

(ป้องกัน สะอื้นพิ ชุดที่ 14 . ม.ป.ป.)

สำนวนว่า เมืงหลวง ความหมายคือ เมืงที่ยกย่องว่าเป็นใหญ่หรือจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย ตีความใหม่เป็น เมืงของทางราชการ(หลวง)

- (3) “ เมื่อคืนตื่นมาติสสอง จึงได้รู้ว่า เมืงผมเลี้ยงได้แต่ตัว หัวกะโหลก หายไปไหนไม่รู้ “

(ย.โย่งฮายักยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า เลี้ยงได้แต่ตัว ความหมายคือ ดูแลหรือสนับสนุนด้วยสิ่งต่าง ๆ ภายนอกจิตใจได้ แต่ไม่สามารถบังคับความคิด ความต้องการภายในจิตใจได้ ตีความหมายใหม่ว่า เลี้ยงได้แต่ตัว ซึ่งเมื่อกระสือจะออกไปหากินกลางคืนมีความเชื่อว่าล่องลอยออกไปแต่หัว และลำไส้กับกระเพาะ จึงกล่าวว่าส่วนหัวกับไส้ของกระสือ เลี้ยงไม่ได้เพราะจะต้องออกไปหากินนอกบ้าน

- (4) ก: “จะใส่ตะกร้าล้างน้ำ...”

ข: “คุณนี่แหละจะไปล่อในตะกร้า”

(รุ่นเก่าลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

สำนวน ใส่ตะกร้าล้างน้ำ ความหมายคือ ทำให้หมดราศี ,ทำให้หมดมลทิน ตีความหมายใหม่ว่า นำไปใส่ตะกร้า แล้วล้างด้วยน้ำจริง ๆ

- (5) ก: “ เขา...เกิดบนกองเงินกองทอง”

ข: “พ่อแม่ไม่ให้เกิดด้วยเรอะ ถึงต้องให้กูไปเกิดบนกองเงินกองทอง”

(ฮาที่เด็ดเพชรคาราณาย ชุดที่ 7. 2539.)

สำนวนเกิดบนกองเงินกองทอง ความหมายคือเกิดเป็นบุตรของเศรษฐีหรือผู้ร่ำรวย ตีความหมายใหม่ว่า ไปคลอดอยู่บนกองเงินกองทอง

- (6) ก: “สดริงต้องกินของสูง”

ข: “กินหม้อแปลงไฟฟ้าสิ...”

ก: “ระเบิดใส่หัวพ่อมึงตายหา...”

ข: “ไม่ใช่...สตริงต้องกินพิชชา สติ๊ก หรือกี้แซนคั๊วซ์”

(ฮาสนันจ่อ ชุดที่ 108. 2539.)

สำนวนว่า ของสูง หมายความว่า ของที่คนทั่วไปยกย่องว่าเป็นของดี มีคุณค่า ดีความหมายใหม่เป็นของที่อยู่บนที่สูง

(7) “นักร้องรูปไม่หล่อแต่เสียงดี ลูกคอเป็นคลื่นๆ ยิ่งไปกว่าฟังเพลงแฉวหาชะอำ เป็นไหน ๆ”

(ฮามตะป่าตอก ชุดที่ 7. 2539.)

สำนวนว่า ลูกคอ หมายความว่า การเอื้อนเสียง เช่น การเอื้อนเสียงร้องเพลง เป็นต้น ดีความหมายใหม่เป็น ลูกคอ ต้องเป็นคลื่นๆเหมือนคลื่นน้ำจากทะเล

(8) “ดูท่าทางจะเป็นคนน่านับถือ ดูซิ ผมสี่สีแล้ว ข้างหน้าสีแดง ตรงกลางสีดำ สีแดงข้างๆสีขาว”

(โห้สามลาฮา กับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ผมสี่สี มาจากสำนวนผมสองสี หมายถึง วัยสูงอายุ (มีผมหงอก)

(9) “มาจากเมืองจีนเสื้อผืนหมอนใบ เดียวนี้สบายแล้ว เหลือหมอนใบเดียวไม่ต้องหอบเสื้อให้หนัก...”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

สำนวนว่า เสื้อผืนหมอนใบ หมายถึง ผู้แสวงหาโชค ผู้กล่าวกล่าว่ามีเสื้อและหมอน และตอนนี้เหลือหมอนใบเดียว เสื้อหายไปแล้ว

การเล่นสำนวนโดยตีความตามตัวอักษร ผู้แสดงมักนำมาใช้ได้ง่าย เพียงแต่สร้างปริบทให้ขัดแย้งกับความหมายปกติ ผู้ฟังก็จะเกิดความขบขันขึ้นทันที

8.2 การเล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนเดิม

การเล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนเดิม หมายถึง การเล่นสำนวนเดิมโดยพลิกแพลงเป็นสำนวนใหม่ แต่ยังคงใช้แนวเทียบจากสำนวนเดิม

(1) “ไม่น่าเชื่อว่าแกขนาดนี้แล้วลื่นจะสองแฉก”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

ข้อความว่า ลื่นสองแฉก หมายความว่า กลับกลอก เชื่อถือไม่ได้ อาจกล่าวถึงสำนวนอีกสำนวนหนึ่งในสถานการณ์นี้ คือ เผ่าหัวงู ซึ่งลักษณะของงูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน ลื่นมีลักษณะสองแฉก

(2) “ที่แน่ๆ ผู้จัดการบอกว่า ซื้อครบ 500 บาท ได้ตัวเครื่องบินไปแล้วไม่กลับ
ฮ่องกง”

(น้อยๆน้อยฮาลีลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ไปแล้วไม่กลับ(ฮ่องกง) มาจากสำนวนว่า ไปกลับ(ฮ่องกง) หมายถึง
ตัวเครื่องบินเที่ยวขาไปและเที่ยวจากกลับ

(3) ก: “เลิกแล้วหาเมียใหม่ซะ”

ข: “เลิกไม่ได้เขาเป็นเพื่อนกับแม่ผม ผมเป็นหนู เมียผมเป็นถึงข้าวสาร นึกดู
...หนูตายในถึงข้าวสาร “

(ตบฮ้านักเลง ชุดที่ 17. 2539.)

หนูตายในถึงข้าวสาร มาจากสำนวนว่า หนูตกถึงข้าวสาร หมายถึง ผู้ชายที่มีฐานะ
ไม่ดีได้แต่งงานกับผู้หญิงที่ร่ำรวย

(4) “ เชื้อสายเดียวกัน ...มะม่วงมันหัก หล่นไม่ไกลต้น...”

ข้อความว่ามะม่วงมันหักหล่นไม่ไกลต้น มาจากสำนวนว่า ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
หมายถึง ลูกย่อมไม่ต่างจากพ่อแม่

(5) “เลือดก้อนเดียวโยนให้หมามันแตก”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เลือดก้อนเดียวโยนให้หมามันแตก มาจากสำนวนว่า เลือดก้อนเดียวยอม
ตัดได้ หมายถึง พ่อแม่ตั้งใจไม่สนใจ ดูแลหรือสนับสนุนลูกของตนอีกแล้ว

(6) “เธอช่างเหมาะสมกันจริง ผู้ชายเหมือนช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเหมือนควานช้าง
ผู้ชายเหมือนไฟ ผู้หญิงเหมือนน้ำ ผู้ชายเหมือนกึ่งทอง ผู้หญิงเหมือนใบหยก “

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ผู้ชายเหมือนช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเหมือนควานช้าง มาจากสำนวนว่า ช้าง
เท้าหน้าช้างเท้าหลัง หมายถึง ผู้ชายเป็นผู้นำผู้หญิงเป็นผู้ตามในครอบครัว

ข้อความว่า ผู้ชายเหมือนกึ่งทอง ผู้หญิงเหมือนใบหยก มาจากสำนวนว่า กึ่งทอง
ใบหยก

(7) “ถึงอีสานถิ่นไกลก็ไทยแท้

โปรดเผื่อแผ่เมตตาให้เขาบ้าง

อย่ามองเห็นเป็นสุนัขริมทาง

มันจะสร้างรอยข้าวให้ชาวไทย”

(ฮาฮวนกวนไอ้ ชุดที่ 31. 2539)

ข้อความ สุนัขขิมทาง มาจากสำนวน สุนัขข้างถนน หมายถึง สุนัขที่ไม่มีเจ้าของ

(8) “มึงหน้าเหมือนสันติน สันตินกูยังสวยกว่าหน้ากู เอ้ย หน้ามึงเสียอีก

เฮ้อ...ค่าใครเข้าตัวเองทุกที ค่าใครไม่ขึ้นเลย มึงนะเก็บปากไว้แตกหน้าหนาว
เถอะ...”

(ชวนชื่นฮาสาชาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

ข้อความว่า ค่าใครไม่ขึ้น มาจากสำนวนเดิมว่า ทำคุณไม่ขึ้น ใช้ข้อความว่า ค่าใคร
แทนข้อความ ทำคุณ

(9) ก : “ เป็นหนี้เขาเถิดจะเกิดผล คนเป็นหนี้เขาเรียกคนหนี้อคน
เขาเรียกว่ามีเครดิต อยากมีเครดิตไหม...”

ข: “อยาก...”

ก: “กูยกหนี้ให้มึงแล้วกัน..”

(สองพ่อลูกดันตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เป็นหนี้เขาเถิดจะเกิดผล มาจากสำนวนว่า ทำดีเถิดจะเกิดผล ใช้คำว่า
เป็นหนี้ แทนข้อความว่า ทำดี

(10) “อย่าไปออกดอกก็แล้วกัน ร้อยละยี่สิบผ่อนเจ็ดชั่วโคตรก็ไม่หมด...”

(ยี่เกลาฮาสาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ผ่อนเจ็ดชั่วโคตร มาจากสำนวน ประหารชีวิตเจ็ดชั่วโคตร ใช้ข้อความว่า
ผ่อน แทนข้อความ ประหารชีวิต

(11) “ เขาผู้มีการมคมหอก”

(กะเทยบ้าฮาผี ชุดที่ 3. 2539.)

การมคมหอก มาจากสำนวนเดิมว่า การมคมคาย ใช้คำว่า หอก แทนคำว่า คาย
การมคมคาย หมายถึง ผู้ที่พูดดีมีชั้นเชิงในคำพูด

(12) ก: “ คนเรากับที่อยู่ได้”

ข: “ คับใจล่ะ”

ก: “ กูก็อยู่...”

(โคจรการฮา ชุดที่ 36,2539.)

สำนวนว่า คับที่อยู่ได้คับใจก็อยู่ มาจากสำนวนเดิมว่า คับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก ใช้คำว่า
ก็อยู่ แทนคำว่า อยู่ยาก

(13) “ ไก่อ้วมเพราะถอนขน คนงามเพราะถอดผ้า อยากให้โสกา ต้องนั่งแก้ผ้า แล้วนั่งถอนขน...”

(น้อยๆน้อยฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ไก่อ้วมเพราะถอนขน คนงามเพราะถอดผ้า มาจากสำนวนเดิมว่า ไก่อ้วมเพราะขน คนงามเพราะแต่ง ใช้คำว่า ถอนขน และ ถอดผ้า แทนคำว่า ขน และ แต่ง ตามลำดับ

(14) “ เจอเนื้องอกแล้ว...เธอสวยงามรัก..”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537.)

สำนวนว่า เนื้องอก มาจากสำนวนเดิมว่า เนื้อคู่ (อาศัยปริบทบอกที่มา) ใช้คำว่า งอก แทนคำว่า คู่

(15) “แม่นี้มีบุญคุณอันใหญ่หลวง แม่เฝ้าหวง ห่วงลูกแต่หลังเมื่อยังนอนนอนคอนโดฯ”

(สังสาเปิบพิศดาร ชุดที่ 3,2539.)

สำนวนว่า นอนคอนโด(มิเนียม) มาจากสำนวนเดิมว่า นอนเปล (ปริบทบอกที่มาของสำนวน) ใช้คำว่า คอนโด(มิเนียม) แทนคำว่า เปล

(16) “ยศดาบรรดาศักดิ์เป็นสมบัตินอกกาย ความสุขที่แท้จริง คือลูกเต๋า และถ้วยแก้ว”

(สังสาเปิบพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

จากสำนวนดังกล่าว ข้อความเดิมของส่วนหลังคือ ลูกแก้วเมียขวัญ แต่ผู้แสดงใช้ข้อความว่า ลูกเต๋าและลูกแก้ว แทน

(17) ก: “ พี่เหินขา ...หนูล้อเล่นคะ..”

ข: “ แน่ะ ตบหัว แล้วลูบหน้า”

(เหินศักดิ์สังสา ชุดที่ 27. 2539.)

สำนวนว่า ตบหัวแล้วลูบหน้า มาจากสำนวนเดิมว่า ตบหัวแล้วลูบหาง ใช้คำว่า หน้า แทนคำว่า หาง

(18) “ เป็นธรรมดาของคน รักแพ้ย่อมแพ้ อีกคนหนึ่ง...”

(โห้สามลา ฮากับดู่ ชุดที่ 5. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า รักแพ้ย่อมแพ้ อีกคนหนึ่ง อาจมาจากสำนวนเดิมว่า รักยอมเข้าใจในรัก ใช้ข้อความว่า แพ้ อีกคนหนึ่ง แทนข้อความว่า เข้าใจในรัก

(19) “ โอ...ผิวพรรณผุดผ่อง เข้าไปแล้วนวลมิดไปหมด...เลย..”

(โห้สามลากับดู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า นวลมิด เดิมมาจากสำนวนว่า นวลผ่อง ใช้คำว่า มิด แทนคำว่า ผ่อง

(20) “ฮา...อยากจะหัวเราะให้ฟันหงอก”

(โห่สามลา ฮากับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า อยากจะหัวเราะให้ฟันหงอก เดิมมาจากสำนวนว่า อยากจะหัวเราะให้ฟันหัก (ร่วง) ใช้คำว่า หงอก แทนคำว่า หัก (ร่วง)

(21) “รักดีกินถั่ว รักชั่วกินเหล้า.. รักทั้งดีทั้งชั่ว กินถั่วแก้มเหล้า ดิๆชั่วๆ จั่วไม่ใช่ของเขา...”

(ฮากัยเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า รักดีกินถั่ว รักชั่วกินเหล้า เดิมมาจากสำนวนว่า รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา ใช้คำว่า กินถั่ว และ กินเหล้า แทนคำว่า หามจั่ว และ หามเสา ตามลำดับ

(22) ก: “ <u>อีกา.....</u> ”	ข: “ <u>คาบพริก</u> ”
ก: “ <u>กิ้งก่า....</u> ”	ข: “ <u>ได้ทอง</u> ”
ก: “ <u>เงินครก</u> ”	ข: “ <u>จิ้นญเขา</u> ”
ก: “ <u>น้ำขึ้น</u> ”	ข: “ <u>ให้รับดัก</u> ”
ก: “ <u>หมาเห่า</u> ”	ข: “ <u>ใบทองแห้ง</u> ”
ก: “ <u>เห็นช้างขี้</u> ”	ข: “ <u>กวาดขี้ช้าง ทำความสะอาด..</u> ”
ก: “ <u>กิ้งก่า...</u> ”	ข: “ <u>จิ้งเหลน คล้ายๆกัน</u> ”
ก: “ <u>น้ำขึ้น</u> ”	ข: “ <u>อาบน้ําเหอะ เดี่ยวไม่มีน้ำ</u> ”
ก: “ <u>ว้าวาย</u> ”	ข: “ <u>หาวัวให้เจอ</u> ”
ก: “ <u>หมาเห่า..</u> ”	ข: “ <u>ไล่หมาไปเซ...</u> ”
ก: “ <u>รักวัวให้ผูก รักลูก</u> ”	ข: “ <u>ให้ตังค์</u> ”
ก: “ <u>ดินพอก..</u> ”	ข: “ <u>หางควาย ..ถูกเขกพุดหมูไม่ได้</u> ”

(ฮาทีเค็คเพชรราราย ชุดที่ 6. 2537)

สำนวน เห็นช้างขี้ กวาดขี้ช้าง เดิมมาจากสำนวนว่า เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง ใช้ข้อความว่า กวาดขี้ช้าง แทนข้อความว่า ขี้ตามช้าง

สำนวน กิ้งก่า เป็นจิ้งเหลน เดิมมาจากสำนวนว่า กิ้งก่าได้ทอง ใช้คำว่า เป็นจิ้งเหลน แทนคำว่า ได้ทอง

สำนวน น้ำขึ้น อาบน้ําเหอะ เดิมมาจากสำนวนว่า น้ำขึ้นให้รับดัก ใช้ข้อความว่า อาบน้ําเหอะ แทนข้อความว่า ให้รับดัก

สำนวน ว้าวาย หาวัวให้เจอ เดิมมาจากสำนวนว่า ว้าวายล้อมคอก ใช้ข้อความว่า หาวัวให้เจอ แทน ข้อความว่า ล้อมคอก

สำนวน หมาเห่า ไ่หมาไปเซ่ เดิมมาจากสำนวนว่า หมาเห่าใบตองแห้ง ใช้ข้อความว่า ไ่หมาไปเซ่ แทนข้อความว่า ใบตองแห้ง

สำนวนว่า รักวัวให้ผูกให้ผูกรักลูกให้ดังค์ เดิมมาจากสำนวน รักวัวให้ผูกรักลูกให้ดี ใช้คำว่า ให้ดังค์ แทนคำว่า ให้ดี

สำนวนว่า ดินพอกหางควาย เดิมมาจากสำนวนว่า ดินพอก หางหมู ใช้คำว่า หางควาย แทนคำว่า หางหมู

(23) “ ผมนี้แหละผ้าขี้ริ้ว...ผ้าขี้ริ้วห่อผ้าขี้ริ้ว... ”

(ฮายาวสยัม ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ผ้าขี้ริ้ว ห่อผ้าขี้ริ้ว เดิมมาจากสำนวนว่า ผ้าขี้ริ้วห่อทอง ใช้คำว่า ผ้าขี้ริ้ว แทนคำว่า ห่อทอง

(24) “ ตอแหลหน้าใสๆ เห็นหลังไว ะ... ”

(ฮาสันจ่อ ชุดที่ 110. 2539)

สำนวนว่า ตอแหลหน้าใส ะ เดิมมาจากสำนวนว่า โกหกหน้าด้าน ะ

(25) “ พระท่านว่า อาเมียพยาธิ์ปรมาลาภา ความไม่มีเมียเป็นลาภอันประเสริฐ ”

(ฮายาวสยัมก๊ย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ความไม่มีเมียเป็นลาภอันประเสริฐ เดิมมาจากสำนวนว่า ความไม่มีโรค (อโรคาธิ์) เป็นลาภอันประเสริฐ ใช้คำว่า เมีย แทนคำว่า โรค

(26) “ ดูท่าทางจะเป็นคนน่านับถือ ดูซิ ผมสีส้แล้ว ข้างหน้าสีขาว ตรงกลางสีดำ สีแดง ข้างๆสีขาว.. ”

(โห้สามลา ฮากับดู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ผมสีส้ เดิมมาจากสำนวนว่า ผมสองสี ใช้คำว่า สี แทนคำว่า สอง

(27) “ เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียทองให้ใคร เค็ดขาด... ”

(ฮาเก้ากระเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

สำนวนว่า เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียทองให้ใคร เดิมมาจากสำนวน เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียหัวให้ใคร ใช้คำว่า ทอง แทนคำว่า หัว

(28) “ ชาติเสือต้องไว้ลาย ชาติชายต้องชุนหะวัน ”

(ปะทะฮา ประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

สำนวนเดิมว่า ชาติเสือต้องไว้ลาย ชาติชายต้องไว้ชื่อ เปลี่ยนข้อความเป็น ชาติชายต้องชุนหะวัน เป็นชื่อ - สกุลของอดีตนายกรัฐมนตรีของไทย ซึ่งได้ถึงแก่อสัญกรรมไปแล้ว

(29) “หลงชีวิตติดยา หลงรัชดา คึดเหม่งจ้าย”

(สีหนุ่มทุ่มเสียงฮา ชุดที่19. 2539)

สำนวนเดิมว่า หลงชีวิตติดยา เพิ่มข้อความว่า หลงรัชดา คึดเหม่งจ้าย

(30) “เราจะรักกันจนกระทั่งถื้อมไม้เท้ายอดทอง เป็นกระบองยอดเพชร..”

(ฮาเกี่ยเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่19. ม.ป.ป.)

สำนวนเดิมว่า ถื้อมไม้เท้ายอดทอง ตะบองยอดเพชร เพิ่มคำว่า เป็น แล้วเปลี่ยนคำว่า ตะบอง เป็น กระบอง

(31) ก: “แกจะเอายังไ.”

ข: “เอ้อเขาเป็นแม่ค้าปากตลาดเธอ”

ค: “โธ่ฉันแน่แหละคุณนายคนที่สองแห่งมณฑลดอกส้ม แม่ค้าปากตลาด..”

โธ่เอ๊ย...แม่ค้าปากตลาด ชั้น(ฉัน) ซิแม่ค้าปากตลาดได้รุ่ง ทั้งวันทั้งคืน “

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539.)

สำนวนว่า แม่ค้าปากตลาด เพิ่มข้อความว่า ได้รุ่ง เป็น แม่ค้าปากตลาดได้รุ่ง

(32) ก: “คนรักเท่าฝันหนึ่ง คนชังเท่าฝันสี่อ อาจจะโดนยาเบื่อก็ได้...เราควรจะอยู่
ไม่ควรพูด ใครมีปัญหา โยนรองเท้าขึ้นมาเลย..”

ข: “อ้าวๆ ทำไมพูดอย่างนั้นล่ะ..”

(ฮาสุตข้าวโซ่วสตรึง ชุดที่ 12. 2538.)

สำนวนเดิมว่า คนรักเท่าฝันหนึ่ง คนชังเท่าฝันสี่อ เพิ่มข้อความว่า อาจโดนยาเบื่อก็ได้

(33) ก: “ถ้าได้สองคนไปออกเคท คงเฮ่นาคู..”

ข: “อย่าไปออกดอกก็แล้วกัน ร้อยละยี่สิบผ่อนเจ็ดชั่วโคตรก็ไม่หมด..”

(ยี่เกลาฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

สำนวน ออกดอก มาจากสำนวนเดิมว่า ออกดอกออกผล ซึ่งสำนวนใหม่ตัดคำว่า ออกผล เรียกสั้น ๆ ว่า ออกดอก ชวนให้ความหมายกำกวม อาจหมายถึง อาการของโรคทางเพศชนิดหนึ่ง ที่ออกฝิ่นเป็นดวง ๆ บนผิวหนัง

(34) “เรานะ...ซื้อต้องอ่อน ไม่ใช่อ่อนซื้อ “

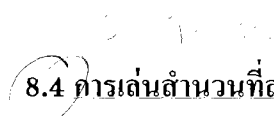
(ฮาบ๊องโรงบาลบ้า.2539.)

ข้อความ ซื้ออ่อน ที่เหมาะสมถูกต้องกับบริบทหรือสถานการณ์จะต้องใช้ อ่อนซื้อ คำว่าซื้ออ่อน เป็นคำประสม หมายถึง ซื้อมือหรือซื้อเท้าไม่แข็งแรง แต่สำนวนว่า อ่อนซื้อ หมายถึง ขอมอ่อนซื้อให้หรือขอมผ่อนปรนให้

การเล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนเดิม พบข้อสังเกต 4 ประการคือ

- 1) มีการเปลี่ยนคำหรือข้อความของสำนวนเดิม เช่น ผ่อน (ประหาร) เจ็ดชั่วโคตร, การมคมหอก(ตาย) เป็นต้น
- 2) มีการเพิ่มคำหรือข้อความของสำนวนเดิม เช่น แม้คำปากตลาด (ได้รู้), คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ(อาจจะโดนยาเบื่อก็ได้) เป็นต้น
- 3) มีการตัดคำหรือความเดิมของสำนวน ได้แก่ ออกดอก(ออกผล) มีเพียงสำนวนเดียว
- 4) มีการสลับตำแหน่งคำหรือข้อความของสำนวน ได้แก่ ช้ออ่อน(อ่อนช้อ) มีเพียงสำนวนเดียว

การเล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนนี้ ทำให้ได้สำนวนแปลก ๆ และบางครั้งอาจชวนให้ตีความเปรียบเทียบต่างไปจากเดิม ก่อให้เกิดความตลกขบขันขึ้นได้

8.4 การเล่นสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่

การเล่นสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ หมายถึง การสร้างสำนวนขึ้นใหม่ของผู้แสดงตลก เพื่อใช้ให้กลมกลืน หรือจงใจให้ขัดแย้งกับสถานการณ์

- (1) ก: “ แกทำฉันทันน้ำแตก ต้องชดใช้เป็นเงิน..”

ข: “ ที่เมียแกทำฉันทันน้ำแตก ต้องชดใช้นันด้วยรีเปลา”

(โครงการหา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า นันทัน หมายถึง การร่วมเพศของฝ่ายชายที่ถึงจุดสุดยอด เทียบมาจากเดิมคือ นันทัน เป็นสำนวนภาษาสแลง หมายถึง การเสียหน้า หรือ การกระทำที่มีผลให้ได้รับความอับอายมากน้อยตามกรณี

- (2) “หนูอยากได้ผัวติดตามตัว...”

(ท่านเป่าเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ผัวติดตามตัว เทียบจากเดิมคือ โทศัพท์ติดตามตัว คำว่า ผัว มีแนวเทียบมาจากโทศัพท์

- (3) “ ใครเหยียบเส้นตอแหล...”

(น.นกรวมตัวหา ชุดที่ 2. 2539.)

สำนวนว่า เส้นตอแหล อาจเทียบจากเดิม คือ เส้นตื้น เส้นชักกะตุก เป็นต้น อาจใช้คำว่าตอแหล แทนคำว่า ตื้น หรือ ชักกะตุก

(4) “ถ้าดอกเตอร์เสรีเป็นนายกฯ คงต้องเปลี่ยนสนามหลวงเป็นสนามการค้า ปลุกถั่วค่านางบประมาณมาร์แชลล์ดู..”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชูตที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า สนามการค้า อาจมีแนวเทียบมาจากเดิม คือ สนามรบ ซึ่งมีที่มาจากสนามอื่นๆ เช่น สนามบิน สนามหญ้า เป็นต้น เดิมคำว่า สนาม หมายถึง ลาน หรือ ลานหญ้า นำมาใช้ประกอบคำเชิงรูปธรรม เช่น สนามหญ้า สนามกอล์ฟ สนามบิน เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีการนำมาใช้เปรียบเทียบเชิงนามธรรม เช่น สนามสอบ สนามรบ สนามการค้า เป็นต้น

(5) “พี่โย่งเขาเป็นคนนิสัยดีมาก เขาพาหนูไปเปิดบริษัท ค่าโรงแรมออกหมดเลย หนูออกค่าแท็กซี่...”

(ย.โย่งฮาหยัก ชูตที่ 1 ม.ป.ป.)

คำว่า เปิดบริษัท อาจมาจากแนวเทียบเดิมคือ เปิดขวด เปิดประตู เปิดอาคารใหม่ เป็นต้น เดิมคำว่า เปิด เป็นคำกริยา หมายถึง อาการที่ทำให้สิ่งที่ปิดอยู่เผยออก ทำพิธีเพื่อเริ่มกิจการงาน นำมาใช้ประกอบคำเชิงรูปธรรม เช่น เปิดขวด เปิดประตู-หน้าต่าง เป็นต้น และนอกจากนั้นยังนำมาใช้เปรียบเทียบเชิงนามธรรม เช่น เปิดอาคารใหม่ เปิดบริษัท เป็นต้น สำนวนว่า เปิดบริษัท หมายถึง ถูกร่วมเพศจากฝ่ายชายครั้งแรกของผู้หญิง

(6) “ตาฮ้อดเมี่ยชุม”

(ย.โย่งฮาหยัก ชูตที่ 1. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า เมี่ยชุม อาจมีแนวเทียบมาจากเดิมว่า ยุงชุม มะพร้าวชุม(ได้) เป็นต้น คำว่า ชุม หมายถึง มีจำนวนมากมาอยู่รวมกัน อาจมาจากคำว่า ชุกชุม ก็ได้ ในที่นี้ คำว่า เมี่ยชุม หมายถึง มีเมียหลายคน

(7) “น้ำๆ เมียน้ำสั่งมาบอกว่า เลิกเล่นตลกกลืนนี้ไม่ต้องไปรับเขาหรือก เขาจับแชกได้แล้ว...”

(ยกทีมฮากับน้ำกล้วย ชูตที่ 12. 2539)

สำนวนว่า จับแชก อาจมีแนวเทียบมาจากเดิมว่า จับปลา กุ้ง เป็นต้น คำว่า จับ หมายถึง อาการที่ใช้มือแตะต้องสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือกำไว้ อาจนำมาใช้ประกอบคำอื่นในเชิงความหมายรูปธรรม เช่น จับปลา จับกุม เป็นต้น และนอกจากนี้ยังใช้ประกอบคำอื่นในเชิงความหมายนามธรรม เช่น จับจิตจับใจ จับแชก เป็นต้น คำว่า จับแชกในที่นี้ หมายถึง การรู้จักกับคนที่มาเที่ยวสถานเริงรมย์และพร้อมที่จะไปหลับนอนด้วยกัน

(8) “โอ้ย... อย่าผลัก..โดนเส้นคอกทอง”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชูตที่ 11. 2537)

คำว่า เส้นดอกทอง อาจเทียบจากเดิม คือ เส้นตีน เส้นชักกะตุก เป็นต้น อาจใช้ คำว่า ดอกทอง แทนคำว่า ตีน หรือ ชักกะตุก

(9) “นโยบายต่อไปนี้สีหนุ่มเกาะลูกแตก...”

(สองพ่อลูกดันตระกลูฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า เกาะลูกแตก อาจมีแนวเทียบเดิมมาจาก เกาะชายกระโปรง คำว่า เกาะ หมายถึง จับ ยึด เอาขอเกี่ยวให้ติด ดังนั้นจึงอาจใช้คำว่า ลูกแตก แทนคำว่า ชายกระโปรง ซึ่ง คำว่าเกาะลูกแตก ในที่นี้ หมายถึง การอาศัยลูกกิน

(10) “เหม...เธอช่างเหมาะสมกันจริงๆ กิ่งทองใบหยก ห่อหมกกับใบยอ ตะกร้อกับรองเท้า ผีเน่ากับโลงสุ”

(ฮาเกียเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ห่อหมกกับใบยอ ตะกร้อกับรองเท้า ผีเน่ากับโลงสุ เทียบมาจากสำนวนว่า กิ่งทองใบหยก มีความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมของหญิงกับชายที่เป็นคู่ครองกัน

(11) ก: “อ้าวคุณหนูทำไมมาเร็ว...”

ข: “อ้อ..ห้องฟ้าว่าง เครื่องบินไม่ติด เลยมาเร็วหน่อย...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539)

คำว่า เครื่องบินไม่ติด หรืออาจใช้ว่า เครื่องบินติด เทียบมาจากสำนวนเดิมว่า รถติด มีความหมายเกี่ยวกับ อาการที่รถหรือเครื่องบินเคลื่อนที่ในเส้นทางจราจรไม่ได้เพราะมีจำนวนรถหรือเครื่องบินอยู่บนเส้นทางจราจร เป็นจำนวนมาก ใช้คำว่า เครื่องบิน แทนคำว่า รถ

(11) “เราขอเสนอเพลง ครกจากซากหอย...”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

สำนวนว่า ครกจากซากหอย ในที่นี้หมายถึง การใช้สัญลักษณ์แทนผู้หญิงและผู้ชายที่เป็นคู่ครองกัน ต้องพลัดพรากจากกัน

(12) ก: “เมื่อยฉันท่ง่าย ตายยาก หัวนมชี้หน้าฟัวปะ”

ข: “หัวนมขานดี... ไม่ต้องเปลืองเสื้อยกทรง ปล่อยให้ขานเลยหัวเข้า เดินเตะเล่น...”

(ย.โย่งฮาหยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ต่ง่ายตายยาก ใช้เปรียบผู้หญิงซึ่งเมื่อแต่งงานแล้ว จะดูรูปร่างหน้าตาแก่ขึ้น และจะอยู่เป็นคู่ครองกับชายอีกหลายปี สำนวนนี้ผู้ชายมักใช้กล่าวประมาทผู้เป็นภรรยาคนในเชิงนิินทา

(13) “ ก็น้ำชาตายไปลงกะทะ...ชักว่าวตายไป...”

(วิวห์หลอนนอนกับผี ชุดที่ 24. ม.ป.ป.)

สำนวนว่า ชักว่าว แต่เดิมหมายถึง การเล่นว่าวในฤดูลม ซึ่งมักจะเป็นช่วงฤดูหนาว หลังการเก็บเกี่ยวพืชผล แต่ในปัจจุบันมักกล่าวเป็นภาษาสแลงเป็นภาษาปาก หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองของผู้ชาย

(14) “ วันหวยแตก ติดกระดุมมิดถึงคอ วันไหนได้ม้วย เปิดกระดุมเสื้อสามสีเม็ด...”

(สาสน์นจอ 89. 2539)

สำนวน หวยแตก หมายถึง การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือการเล่นหวยเถื่อนแล้วไม่ถูกรางวัล

สำนวนว่า ได้ม้วย หมายถึง การเล่นพนันเกี่ยวกับการแพ้ชนะของกลุ่มฝ้ายน้ำเงินและแดง ถ้าฝ้ายใดตายถูกก็จะเป็นฝ้ายได้ม้วย ฝ้ายใดตายไม่ถูกก็จะเป็นฝ้ายเสียม้วย ซึ่งการตายผลการชกมวย จะมีจำนวนเงินที่ตกลงกันไว้เป็นเครื่องตอบแทน

(15) “ เป็นกะเทย...ปากก็พูด ดูจะต้องร้อน”

(สาสน์นจอ ชุดที่107. 2539)

สำนวนว่า ปากก็พูดดูจะต้องร้อน หมายถึง การที่ต้องพูดดีมีวาทีศิลปะเดียวกัน การร่วมรักจะต้องปฏิบัติให้เป็นที่ถูกใจของอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

การเล่นสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ พบข้อสังเกตวิธีการสร้าง 2 ประการ คือ

- 1) สร้างขึ้นจากแนวเทียบ ได้แก่ น้ำแตก (หน้าแตก), เส้นต่อแหล(เส้นตื้น), สนามการค้า(สนามรบ), เปิดบริสุทธิ์(เปิดขวด) เป็นต้น
- 2) สร้างขึ้นโดยไม่มีแนวเทียบ ได้แก่ ครกจากสากหาย แก่ง่ายตายยาก ชักว่าวได้ม้วย หวยแตก เป็นต้น

การสร้างสำนวนขึ้นใหม่ มักเป็นคำสแลง หรือมีความหมายไปในทางไม่ดี เมื่อนำมาพูดให้เข้ากับสถานการณ์ ทำให้เกิดความขบขันขึ้นได้ทันที เพราะมีบริบทช่วยสื่อความหมาย

การเล่นสำนวนของผู้แสดงตลก นิยมนำสำนวนเดิมที่มักเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปมาดัดแปลง หรือเป็นแนวเทียบ เพื่อสร้างสำนวนใหม่ให้ผิดแปลกไปจากเดิม ทำให้เกิดความขบขันในท้ายที่สุด

9. การพูดขัดแย้งกับความเป็นจริง

การพูดขัดแย้งกับความเป็นจริง หมายถึง การใช้ภาษาผิดความคาดหมายของผู้ฟังกล่าวถึงในตอนต้นพูดไว้ตอนหนึ่ง แต่ตอนท้ายกลับพลิกความหมายไปอีกอย่างหนึ่ง ผู้เล่นตลกใช้ภาษาประเภทนี้เป็นจำนวนมาก เพราะการแสดงตลกมุ่งให้เกิดการจูงใจขัดแย้งในคำพูดและการกระทำเสมอ จึงจะทำให้เกิดความสนุกสนาน และบันเทิงแก่ผู้ชมได้ตลอดการแสดง ซึ่งการพูดขัดแย้งกับความเป็นจริงที่พบ แบ่งตามลักษณะวิธีการขัดแย้งได้เป็น 4 ประเภทคือ

- 9.1 กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม
- 9.2 กล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย
- 9.3 กล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว
- 9.4 กล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับความน่าจะเป็น

9.1 กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม

การพูดขัดแย้งกับความเป็นจริง ด้วยวิธีกล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม หมายถึง การกล่าวถึงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง แต่ใช้คำพูดที่มีความหมายเป็นไปในทางตรงข้ามกับพฤติกรรมในได้แก่

- (1) ก: “จะร้องเพลง...”
ข: “เพราะจิง...”
ก: “ยัง...ยังไม่ได้ร้อง”

(โคลงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

กล่าวว่าจะร้องเพลง แต่มีผู้ชมก่อนว่าร้องไปเพราะ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ร้องเพลงเลย

- (2) “เฮ้...ดาบ...อย่าทะเลาะกัน เอาไว้ป้องกันตัว...”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

กล่าวห้ามมิให้ทะเลาะกัน แต่กลับยื่นอาวุธดาบให้ผู้ทะเลาะนำไปใช้ป้องกันตัว

- (3) “อ้าวไม่ได้เจอกันนาน...เธอเป็นใครล่ะ”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

กล่าวเหมือนรู้จักกันว่า ไม่ได้เจอกันนาน แต่กลับแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่าไม่เคย

รู้จักกัน

(4) ก : “ถ้าไม่กลัวเมียต้องผมนี้ นั่งกินเหล้าร้องรำทำเพลงอยู่กับเพื่อน ๆ มันค่า
กินเหล้าอีกแล้วหรือ งานการเองเคยทำรีเปล่า...เรารู้ผู้ชาย...พูดอย่างนี้ลุกขึ้นมาเตะกลิ้ง...”

ข : “เตะเมีย...”

ก : “เปล่า เตะเพื่อนให้เมียดู...”

(ย.โยงฮายิกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

กล่าวคำเสมือนว่า มิได้เกรงกลัวภรรยา และพร้อมที่จะสั่งสอนด้วยวิธีลงมือลงไม้
แต่กลับบอกพฤติกรรมในตอนท้ายว่า เตะเพื่อนให้เมียดู

(5) “เชิญพบกับลิเกโก๊ะน้อย ลูกแม่เมียด เดินทางมาจากสุโขทัย แสดงเป็นพระเอก
มาตั้งแต่อายุ 12 ขวบ พระเอกนิสัยดี แม่ยกเยอะ เหล้าไม่กิน บุหรี่ไม่สูบ เก็บหอมรอมริบ
มัธยัสถ์จนปัจจุบันนี้สบายแล้ว มีทรัพย์สิน เป็นของตัวเอง มีเงินในธนาคาร 18 บาท มีข่าวสาร
ครึ่งกระสอบ พริกแห้งสองถุง ถั่วลิสงสอง(ก)โล มีลูกหมาเป็นของตัวเองสองตัว ตอนนี้ กำลังคิด
ต่อซื้อจักรยานคอหัก 1 คัน เคยแต่งงานมาแล้ว อดีตเมียเป็นกระหรืออยู่นครสวรรค์”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539)

กล่าวถึงสิ่งที่มีเป็นของตัวเอง ซึ่งโดยปกติมักจะใช้กับสิ่งที่มีค่าหรือมีราคาสูง แต่ผู้
กล่าวกลับกล่าวถึงสิ่งที่ไม่สามารถมีได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับข้อความที่ว่า ปัจจุบันสบาย
แล้ว ซึ่งหมายถึงมีฐานะดีมีความสุขสบายดี

(6) ก : “เมื่อคืนเข้าบ้านดึกหน่อย”

ข : “ก็โง่...”

ก : “ตีหนึ่ง...” (เมีย)มันไม่ให้นอนในบ้าน โยนหมอนให้ปัดประตูปัง! ไอ้โง่
คืนนี้มันไม่ต้องนอนในบ้าน ใครจะทนได้...”

ข : “นั่นนะซี ใครจะทนได้...”

ก : “แต่ทนได้...”

(ย.โยงฮายิกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

กล่าวเสมือนว่า ไม่จ้อภรรยาหรือทนภรรยาไม่ได้ แต่ตอนท้ายพฤติกรรมแสดง
ให้เห็นว่า ขอมหรือขอมทนภรรยาทุกอย่างที่กระทำกับตนซึ่งเป็นสามี

(7) “คนข้างบ้านใจดำจริงๆ เราจะดอกตะปู ขอมข่มขืนหน่อย เห็นแล้วว่าข่ม
วางอยู่...มันบอกไม่มีนะพี่...อันใหม่ยังไม่ได้ใช้เลย อันเก่าข้างบ้านข่มไปแล้ว เราไม่รู้จะทำยังไง
ก็เลยควักข่มที่เราซื้อออกมาดอกแทน มันเห็นแค้นจริงๆ...”

(ย.โยงฮายิกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

กล่าวเสมือนว่า คนข้างบ้านใจดำหรือเห็นแค้นที่ไม่ให้ข่มขืนดอกตะปู แต่ตอน
ท้ายกลับแสดงพฤติกรรม ที่เห็นแค้นของตัวเองออกมา

(8) ก : “เอ้าบุญมี ขับรถวอลโว่...บีเอ็ม...ได้ไหม...”

ข : “ได้ครับ...”

ก : “จ้ะขับรถอีแต่นไปส่งฉันหน่อย...”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

กล่าวเสมือนว่า ตนเองมีรถอีห้อที่ราคาสูง แต่ตอนท้ายกลับแสดงพฤติกรรมว่า มีรถที่ไม่มีอีห้อ และใช้ลากขนสิ่งของในระยะใกล้เท่านั้น

(9) ก : “บ้านมีกี่คน...”

ข : “อยู่กัน หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด...อ้อ มีอยู่ 2 คนกับแม่”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

กล่าวว่า ครอบครัวของตนมีจำนวนเพียงสองคน แต่แสดงพฤติกรรมในตอนต้นโดยการนับ เสมือนว่ามีจำนวนสมาชิกในครอบครัวหลายจำนวนหลายคน

(10) “ทำไมนายบุญมีเลี้ยงรถพาลันเข้าโรงแรมล่ะ ตายแล้ว...เอาห้องแอร์นะ”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

กล่าวเสมือนว่า ไม่พอใจที่นายบุญมีพาตนเข้าโรงแรม แต่ตอนท้ายกลับแสดงพฤติกรรมด้วยคำพูดว่า ต้องการพักในห้องปรับอากาศ

(11) ก : “มึงเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงวะ”

ข : “อ้อ...เป็นผู้ชายนี้แหละค่ะ...”

ก : “เป็นผู้ชายต้องพูดครับ”

ข : “อ้อ...ผู้ชายต้องพูดครับหรือค่ะ”

ก : “เป็นผู้ชายต้องพูดครับซี”

ข : “ครับก็ได้ค่ะ”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจิบ ชุดที่ 11. 2537)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวว่าตนเองเป็นผู้ชาย แต่ยังใช้คำลงท้ายว่า ค่ะ ซึ่งเป็นคำลงท้ายที่ผู้หญิงใช้พูด

(12) ก : “คิวมอเตอร์ไซค์รุ่มขมขื่นจะอย่างไรล่ะ...”

ข : “ก็ร้องกรี๊ด...”

ก : “ขอความช่วยเหลือ”

ข : “ช่วยด้วย ไม่ต้องแย่งกันก็ได้ทุกคน...”

(ฮาเก้กะเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวคำขอความช่วยเหลือในตอนแรกเสมือนถูกทำร้าย แต่ตอนสุดท้ายกลับแสดงพฤติกรรมว่าพอใจในการทำร้ายหรือการถูกข่มขืน

(13) “พูดถึงการจี๋ ปลิ้น ข่มขืน อ่าอ่า...(หัวเราะ) ผ่านมาแล้วนักต่อนัก...กูไม่กล้าทั้งนั้น”

(ฮาเซ็งจี. 2537)

กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวเสมือนว่าตนเองประพฤติดังมากมายนเกี่ยวกับการจี๋ ปลิ้น ข่มขืน แต่ตอนท้ายกลับกล่าวว่า ไม่กล้ากระทำทั้งนั้น

(14) “คุณนายที่ 2 ที่ 3 อย่าทะเลาะกันเลย เรื่องอะไรแก้ไขได้ก็ควรแก้ไขกันไป เรื่องไหนแก้ไขไม่ได้ตบกันให้ตายไปเลย”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2539)

กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวเหมือนให้รู้จักการแก้ปัญหาอย่างปรานีปรานอม แต่ตอนท้ายกลับสนับสนุนให้แก้ปัญหาโดยใช้วิธีรุนแรงถึงขั้นตบตีกัน

(15) “วัลลี บ้านยากจน ต้องออกนอกบ้านไปกินสุกี้ กลางวันกินเปิดเปื้อนฮือ กินहु หลามน้ำแดงกระป๋องกัน ไม่มีข้าวกิน โปรดบริจาคช่วยเธอด้วย...”

(ฮาทีเด็ดเพชร ดาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวถึงวัลลีว่าเป็นเด็กยากจน แต่กลับแสดงพฤติกรรมของคนที่มีฐานะดีหรือร่ำรวย มีอาหารดี ๆ รับประทาน เช่น สุกี้ เปิดเปื้อนฮือ หูลามน้ำแดง

(16) “เขาใส่กางเกงตัวละแปดหมื่นห้า ใส่เสื้อยืดตัวละแสนแปด คาดเข็มขัดเส้นละล้านห้า ใส่รองเท้าแตะตราสามห่วง...”

(ฮาทีเด็ดเพชร ดาราฉาย ชุดที่ 7. 2539)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวถึงราคากางเกง เสื้อยืด เข็มขัด ราคาสูงมากในตอนแรกแสดงฐานะร่ำรวย แต่ตอนท้ายกลับกล่าวว่าพฤติกรรมทางฐานะตรงข้าม ใส่รองเท้าแตะ (ฟองน้ำ) ราคาถูก

(17) “เบนซ์เบือซี่เกียจจับ วอลโว่ โตโยต้า บีเอ็ม ไม่ดี...ไปปอออสิบดิกว่า”

(ฮาทีเด็ดเพชร ดาราฉาย ชุดที่ 7. 2539)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวถึงรถยนต์ที่ราคาสูง ได้แก่ วอลโว่ โตโยต้า บีเอ็ม เสมือนว่าเป็นเจ้าของ แต่ตอนท้ายกลับกล่าวแสดงพฤติกรรมทางฐานะตรงข้ามด้วยวิธีโดยสารรถประจำทางปรับอากาศ

(18) “หยิบผ้าเช็ดตัวราคาเก้าหมื่นแปดมานุ่ง เดินตรงไปยังห้องน้ำราคาเก้าล้านแปด ปิดประตูทองคำฝังมุกแล้วเอาลวดมด...”

(ฮาทีเด็ดเพชร ดาราฉาย ชุดที่ 7. 2539)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ ผัวเซ็ดตัว ราคารถตกแต่งห้องน้ำ และราคาประตูห้องน้ำสูงมาก เพื่อแสดงฐานะร่ำรวย แต่ตอนท้ายกลับกล่าวแสดงพฤติกรรมทางฐานะตรงข้ามว่า ใช้ลวดมัดห้องน้ำแทนกลอนประตู

(19) “หมอเร็ว ๆ เข้า ช่วยมันที...กลัวมันจะรอด”

(ฮาสนัดลับ ชุดที่ 3. 2538)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ พฤติกรรมตอนแรกกล่าวเสมือนว่า ให้หมอช่วยชีวิตคนไข้ในที่ แต่ตอนสุดท้ายกลับกล่าวขัดแย้งว่า กลัวมันจะรอด(ชีวิต)

(20) ก: “เป็นอะไรมา...”

ข: “อ้อ...โดนสับลื้อชน หกล้อเหยียบ สิบแปดลื้อเสย โอ๊ย...”

ก: “อาการละ”

ข: “ปวดฟันครับ...”

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ แสดงพฤติกรรมโดยการกล่าวว่าถูกรถเหยียบรถชนอย่างสาหัส แต่ท้ายที่สุดกลับกล่าวว่า มีอาการแค่เพียงปวดฟันเท่านั้น

(21) ก: “โจรปล้นรณเมธ...จี้อาสร้อยสสิ่งเดียว ทุกคนเจียบกริบ ไม่กล้า กูทนมไม่ไหว...พอรณเมธจ้อด...”

ข: “แกเข้าไปช่วยทันที”

ก: “รีบกระโดดออกไปจากประตูรถเลย ไม่โคดได้ไง...กูมี(ทอง)ตั้งห้าบาท...”

(ฮาสนัดจ้อ 89. 2539)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวตอนแรกเสมือนว่าจะเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ถูกโจรจี้อสร้อยบนรณเมธ แต่ตอนท้ายกลับกล่าวแสดงพฤติกรรมหนีกระโดดลงจากรถเพื่อเอาตัวรอด

(22) ก: “ร้อยห้าสิบได้มัย”

ข: “มึงจะบ้าเหอ กางเกงยีนส์เนี่ยของแท้ ราคาพันสอง มึงบ้าเหอต่อร้อยห้าสิบ มึงบ้ารีเปล่า...”

ก: “จั่นก็ไม่เอา...ไปละ”

ข: “ใส่ถุงรีเปล่าพี่”

ก: “อ้าว...ขายเหอ”

ข: “ก็มันแขวนมาสองปีแล้ว”

ก: “ฟลุค”

(ฮาสนัดจ้อ ชุดที่ 107. 2539)

กล่าวขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ กล่าวตอนแรกเสมือนว่า จะไม่ขายของคือกางเกงยีนส์ ให้ลูกค้าที่มาต่อราคาอย่างมากมาย แต่ท้ายที่สุดกลับแสดงพฤติกรรมว่า จะใส่ถุงเลยหรือไม่ นั่นก็มีความหมายว่า จะขายสินค้ากางเกงยีนส์ตัวนั้น

(23) ก : “ตกลงไม่ควรมียี่ห้อ เจียว ฮีปี นี่ไม่ควรพูด เจริญรอยตามพี่ดี พี่ยาว อยู่ชยา ตกลงไม่ต้องหยาบ”

(ฮาสุคิ้วโซ่ววังสตรีง ชุดที่ 12. 2538)

กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ ผู้พูดห้ามพูดคำไม่สุภาพคือคำว่า เจียว ฮี ปี แต่ผู้พูดเองกลับแสดงพฤติกรรมการพูดคำเหล่านี้อย่างเน้นชัดเจน

(24) “เข้าใจดีมากเลยครับ... ช่วยอธิบายให้ฟังอีกทีซิ...”

(ฮาฮ้วนกวนโอ้ย ชุดที่ 39. 2537)

กล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม คือ ผู้พูดกล่าวในตอนแรกว่า เข้าใจดีมากในเรื่องที่ฟัง แต่สุดท้ายก็แสดงพฤติกรรมด้วยการถามว่า ให้ช่วยอธิบายให้ฟังอีกที ซึ่งพฤติกรรมนี้แสดงให้เห็นความหมายตรงข้ามกับคำกล่าวในตอนแรก

การกล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม ผู้แสดงเสริมกล่าวจริงจังจัง โดยให้ผู้ฟังตีความตามบริบทที่พูด จนเกิดความตกลงขบขันขึ้น อาจเกิดขึ้นจาก พฤติกรรมที่กระทำ หรือพฤติกรรมทางคำพูดก็ได้

9.2 กล่าวคำที่มีความหมายนัย

การพูดขัดแย้งกับความเป็นจริง ดังวิธีที่มีความหมายหลายนัย หมายถึง การกล่าวคำเดียวกัน แต่มีความหมายได้หลายอย่าง ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกัน มาใช้กับบริบทหรือสถานการณ์จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ที่พบได้แก่

(1) “ขอให้ท่านจงถูกหอยร่ายเบอร์ ถูกหอยเจ็ดงวดติดต่อกัน... งวดละตัว”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13.ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ถูกหอยเจ็ดงวดติดต่อกัน มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง การถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลใดรางวัลหนึ่ง ความหมายนัยที่สอง หมายถึง ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลทุกงวด แต่ถูกเฉพาะตัวเลขในสลากบางตัว

(2) ก : “เรื่องการประกวดนางงาม กวาดมาแล้ว ภาคใต้สิบสี่จังหวัด”

ข : “กวาดถ้วยรางวัล....”

ก : “กวาดถนน แล้วได้เงินซื้อชุดมาประกวด ได้ถ้วยเต็มไปหมด”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

คำว่า กวาด มีสองนัยคือ ความหมายนัยที่หนึ่ง หมายถึง กวาดถนน ความหมายนัยที่สอง หมายถึง ได้รับด้วยรางวัล

(3) ก “คนที่ไหน”

ข “พิจิตร”

ก “อะไรดังที่สุดในพิจิตร”

ข “ระเบิด”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า ดัง มีความหมายสองนัยคือนัยที่หนึ่งหมายถึงความมีชื่อเสียง ส่วนนัยที่สองหมายถึงระดับความดังของเสียง)

(4) ก “ผิวแกอยู่ที่ไหน”

ข “โรงพยาบาลหัวเฉียว”

ก “เป็นอะไร”

ข “เป็นมะเร็ง”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

คำว่า เป็น มีความหมายสองนัยคือ นัยที่หนึ่ง หมายถึงอาชีพที่เป็น ส่วนนัยที่สอง หมายถึงอาการที่เป็นโรค

(5) มีเงินมาก...มีสมบัติมาก...ไปโชนที่มา...ที่เข็ญหรี...”

(ป๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุดที่ 14.ม.ป.ป.)

คำว่า ที่ มีความหมายสองนัย คือนัยที่หนึ่งหมายถึง ที่ดิน ส่วนนัยที่สองหมายถึงที่เข็ญหรี

(6) ก : “ขายส้มตำดีไหม...”

ข : “ขายใกล้หมดแล้ว...ใกล้หมดความอดทน ขายไม่ได้หยุดไม่หยุดมือ เพราะตัวคอยไล่แมลงวันอยู่ตลอดเวลา”

(ป๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า ใกล้หมด มีความหมายสองนัยคือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง ขายส้มตำใกล้หมดแล้ว ส่วนนัยที่สองหมายถึง ใกล้จะหมดความอดทน

ข้อความว่า ไม่ได้หยุดไม่หยุดมือ มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง ขายของดีไม่ได้หยุดพัก ส่วนนัยที่สอง หมายถึง ต้องใช้มือไล่แมลงวันที่มาดมไม่ได้หยุดมือ

(7) “พูดถึงประเพณีไทย เข้า...ปล่อยนก กลางวัน...ปล่อยปลา บ่าย...ปล่อยเต่า
เย็น ๆ ปล่อยขาดไปเลย”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

คำว่า ปล่อย มีความหมายสองนัย คือ นัยหนึ่งหมายถึง การทำบุญปล่อยสัตว์ส่วน
นัยที่สอง หมายถึง ปล่อยขาดตัวจําจำด้วยการไม่ไปไถ่ถอนของคืน หรือไม่ไปต่อดอกเบี้ยตาม
เวลาที่กำหนดไว้

(8) ก : “ทุกวันนี้ผมทำงานเกี่ยวกับตัวเลข ถ้าผมเรียนดนตรีแล้ว ผมจะลาออก...”

ข : “บัญชีเหร...”

ก : “เปล่า...จดแต้มดัมมี่”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537.)

คำว่า ทำงานเกี่ยวกับตัวเลข มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง อาจ
ทำงานที่เกี่ยวกับบัญชี ส่วนนัยที่สอง หมายถึง การจดแต้มดัมมี่ ซึ่งเป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ
การนับในการเล่นไพ่

(9) “การเล่นโน้ต ต้องไปดักตีมันตอนมันเมาแล้วรอรถ”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

คำว่า เล่นโน้ต มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง การดักไปเล่นงาน
ตีหัวคนซื้อโน้ต ส่วนนัยที่สอง หมายถึง การเล่นดนตรี ที่ต้องอาศัย สัญลักษณ์ตัวโน้ตเป็นเครื่อง
กำหนดเสียง

(10) “ค่อย ๆ อยู่ไปเถอะชีวิต...ทุกวันนี้ ฉันสบายแล้ว หมดห่วง ไปแล้วโดยยึดไป
หมดเมื่อวานนี้เอง ไฟแนนซ์สมัยนี้มันโหดจริง ๆ แค่มั่ไม่ส่งหกเดือน มันเอาของมันไปแล้ว...”

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า หมดห่วง มีความหมายสองนัย คือ นัยหนึ่งคือ มีความสุขสบายหายห่วง
ส่วนนัยที่สองหมายถึง การโดนยึดสิ่งของบางอย่างจากบริษัทการเงินที่ให้กู้ยืม

(11) “คู่น้ำอ่อน...อ่อนกว่าพ่อสองปี”

(สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

คำว่า น้ำอ่อน มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง คือมีใบหน้าอ่อนเยาว์(เด็ก)
ส่วนนัยที่สอง หมายถึง มีใบหน้าแก่ คล้ายใบหน้าพ่อ หรืออ่อนกว่าพ่อสองปี

(12) ก : “คุณรู้จักไหมใหม่...”

ข : “ใหม่ เจริญปุระ”

ก : “ใหม่ เมืองคอน...”

(สั่งฮาเป็นพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

คำว่า ใหม่ มีความหมายสองนัย คือ นัยหนึ่ง หมายถึง ใหม่ เจริญปุระ นักร้องหญิงที่มีชื่อเสียงของไทยคนหนึ่ง ส่วนนัยที่สอง หมายถึง นักแสดงตลกที่ชื่อ ใหม่ เมืองคอน (นครศรีธรรมราช)

(13) ก : “หนังสือถึงกำหนด เหลือหนึ่งนิ้ว”

ข : “สั้นหนึ่งนิ้ว”

ก : “อีกหนึ่งถึงพื้น”

ข : “ถ้ายาวขนาดนั้นไปปั่นจักรยาน ไม่พ้นล้อตาย หรือจะนั่น...”

(สี่หนุ่มท่อมเสียดหา ชุดที่ 19. 2539)

คำว่า เหลือหนึ่งนิ้ว มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง สั้นจนเหลือแค่เพียงหนึ่งนิ้ว ส่วนนัยที่สอง หมายถึง ยาว จนห่างจากพื้นแค่หนึ่งนิ้ว

(14) ก : “หน้าเขาหวาน สะอาดสะอ้าน น่านับถือ น่าชื่นชม ให้เจ้าแสดงเป็น พระเอก”

ข : “คู่กับนางเอก”

ก : “เปล่า...เป็นพระภิกษุ ชื่อเอก”

(โห่สามลาฮากับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

คำว่า พระเอก มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง ฝ่ายชายนี้เป็นตัวนำหรือตัวเอกของเรื่องประเภทละคร(บันเทิง) ส่วนนัยที่สองหมายถึง พระภิกษุที่ชื่อเอก

(15) “...เป็นแฟนฉันสบายไปหมด เหลือแต่ลำบาก...”

(โห่สามลาฮากับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

คำว่า สบายไปหมด มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง จะคิดจะทำอะไรก็สะดวกสบายทุกอย่าง ส่วนนัยที่สอง หมายถึง ความสบายที่มีอยู่หายไปหมด หรือ ไม่มี ความสบายเลย

(16) “ท่านขุนสงบรองเท่าทอง...รองเท่าทองชุบแท้ ๆ เชียว...”

(ฮาเกี่ยเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าแต่้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

คำว่า ทอง มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง ทองคำแท้ ส่วนนัยที่สองหมายถึง ทองชุบให้เกิดสีทอง

(17) “ที่บ้านกู ทีวีมีช่องเดียว มีช่องเจ็ด...ดูช่องเดียว ให้มันฟังเป็นช่อง ๆ ไป”

(ฮาเก่ากะเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539.)

คำว่า ช่องเดียว มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง ช่องซึ่งเป็นทางนำเข้าออกได้ ส่วนนัยที่สองหมายถึง การเรียกสัญญาณทางคลื่นรับโทรทัศน์ เช่น ช่องเจ็ดสี ช่องเก้า เป็นต้น

(18) ก : “เสียงแห่งทำไมไมใช้น้ำรด...”

ข : “เพื่อน ๆ แนะนำให้ใช้ตู้เย็นเล็ก ๆ หย่อนลงในคอ...”

(ฮาซึกคินคิลปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

คำว่า เสียงแห่ง มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่งหมายถึง เสียงแหบ ส่วนนัยที่สองหมายถึง เสียงไม่เปียกจะต้องใช้น้ำรด

(19) ก : “คณิตคิดในใจ หนึ่งบวกหนึ่งเป็นเท่าไร...เป็นเท่าไรละ

ข : “กำลังคิดในใจอยู่ พุดไม่ได้...”

(ฮาทีเค็คเพรคาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่า คณิตคิดในใจ มีความหมายสองนัย คือ นัยหนึ่งหมายถึง วิชาคำนวณเลขที่มีการคิดและให้คำตอบมาโดยการพุดหรือการเขียน ส่วนนัยหนึ่ง หมายถึง การคิดคำนวณเลขอยู่ในใจโดยไม่เปลผลใดๆ ออกมาด้วยการพุดหรือ การเขียน

(20) ก : “เป็นสาวงามภาคใต้ เป็นคนสุราษฎร์ โดยกำเนิด...”

ข : “ลองพุดกลางซี...”

ก : “กลาง...”

ข : “ภาษาภาคกลาง ไม่ใช่ให้พุดคำว่า “กลาง”

(ฮาทีเค็คเพร ดาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

คำว่าพุด กลาง มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่งหมายถึง พุดภาษาไทยกลางมาตรฐาน นัยที่สอง หมายถึง การพุดคำว่า “กลาง”

(21) ก : “ผมเป็นคนใต้”

ข : “จังหวัดอะไร...”

ก : “ได้จังหวัดสุรินทร์ ...คือบุรีรัมย์”

(ฮาถันตลับ ชุดที่ 3. 2538.)

คำว่า คนใต้ มีความหมายสองนัย คือนัยที่หนึ่ง หมายถึง เป็นคนที่อยู่ภาคใต้โดยกำเนิด นัยที่สองหมายถึง เป็นคนที่อาศัยอยู่ได้จังหวัดสุรินทร์ คือ จังหวัดบุรีรัมย์

(22) ก : “ถามจริง ๆ สวยอย่างเนี่ยะ...มีเสื้อเสื้อรีเปล่า..

ข : “เสื้อไว้เป็นหุ่นนอน”

ก : “เปล่าเสื้อไว้กินแมลงสาบ”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539.)

คำว่า เสื้อ มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง การรับเสื้อคู่เป็นภรรยา ส่วนนัยที่สอง หมายถึง สัตว์เลี้ยง

(23) ก : “สวนอาหารป่าต้องภูเก็ต นักร้องที่นั่นคัดมาทั้งนั้น...”

ข : “คัดมาแต่สวย ๆ”

ก : “เปล่า ที่อื่นคัดออก เขารับเข้ามา...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2538)

คำว่า คัด มีความหมายสองนัย คือ นัยหนึ่ง หมายถึง คัดเลือกแต่นักร้องที่ดีเด่นมา ส่วนนัยที่สอง หมายถึง เลือกนักร้องที่ที่อื่นคัดออกแล้วนำมาเป็นนักร้องอีก

(24) ก : “เฮียสวัสดิ์โวย...นายหน้าดำคร่ำเครียด ไปหาหมอซะบ้างก็ดี...”

ข : “แล้วนายไปรี้ง”

ก : “ไปแล้ว”

ข : “แล้วหมอบอกว่า เป็นอะไร”

ก : “เป็นลาว...”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2538)

คำว่า เป็น มีความหมายสองนัย คือ นัยที่หนึ่ง หมายถึง อาการของโรคที่เป็น ส่วนนัยที่สอง หมายถึง ความเป็นเชื้อชาติ

การกล่าวคำที่มีความหมายหลายนัย ทำให้เกิดการตีความไปหลายทาง เกิดการเปรียบเทียบ และขัดกับปริบทเดิม ทำให้เกิดความตลกขบขันได้

9.3 กล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว

การพูดขัดแย้งกับความจริง ด้วยวิธีกล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว หมายถึง การกล่าวถึงสิ่งหรือสภาพที่เป็นอยู่ เป็นความจริงถูกต้องเป็นปกติ จงใจนำมากล่าวให้เห็นเด่นชัดขึ้น เสมือนว่าเป็นเรื่องแปลกใหม่ ยากที่จะเกิดขึ้น ที่พบได้แก่

(1) ก : “พ่อมาถึงหลักสี่พลาซ่า คนดังทั้งกัน ทั้งสาวทั้ง หนุ่มดัง”

ข : “พ่อมึงคงหล่อละซี...”

ก : “หล่อบ้างอะไร ประตูลิฟต์หนีบ...”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2539)

คำว่า คนดังทั้งกัน สร้างความขัดแย้งว่า ติดใจเพราะความหล่อ แต่แท้ที่จริงเป็น เพราะประตูลิฟต์หนีบจึงช่วยกันดึงออกมา

(2) “น้องโบว์... เป็นผู้หญิงที่ธรรมดาแต่ไม่ธรรมดา ขอสัมผัสหน่อย เป็นคนมา ก็เดือนแล้วครับ...”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2539)

คำว่า เป็นคน สร้างความขัดแย้งว่า ผู้ถามใช้คำถามเหมือนว่าผู้ถูกถามไม่เคยเป็นคน มาก่อน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วต่างก็เป็นคนเหมือนกัน

(3) ก : “พ่อผมโดนไม้คัมแฝก โพละ มีดจิมจิก ๆ ปืนร๊วปัง ๆ”

ข : “ไม่เป็นไร”

ก : “ตายตั้งแต่ไม้คัมแฝกแล้ว”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

จากข้อความที่กล่าวถึงการถูกทำร้าย สร้างความขัดแย้งโดยการนำกล่าวเสมือนว่า ผู้ถูกทำร้ายจะไม่ตาย แต่ความจริงก็ตายแน่นอน เพราะถูกทำร้ายด้วยอาวุธหลายชนิดและอย่าง รุนแรง

(4) “เขาเป็นญาติ ข้างพี่เขย ของน้องเมีย เพื่อนพ่อ...”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

จากข้อความข้างต้น ผู้กล่าวเสมือนว่า ผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นผู้อื่น แต่แท้ที่จริงก็คือ เพื่อนของพ่อนั่นเอง

(5) ก : “เดินเข้าไปในห้างเมอร์รี่คิงส์สาว ๆ เดินทักกันเป็นแถว ซื่ออะไรคะ”

ข : “อ้าว...ก็เขาเป็นคนขายนะ...”

(โครงการฮา ชุดที่ 37. 2539)

จากข้อความ สาว ๆ เดินทักกันเป็นแถว สร้างความขัดแย้งเสมือนว่าดึงดูดใจสาว ๆ แต่แท้ที่จริง สาว ๆ ทักเพราะเป็นคนขายของ และเห็นตัวเองเป็นลูกค้าคนหนึ่ง

(6) “สายตาสั้น... อยู่ที่นี่...(เมอร์รี่คิงส์รังสิต) มองไม่เห็นสะพานควาย”

(ตบฮาทำนักร้อง ชุดที่ 17. 2539)

ข้อความว่า สายตาสั้น สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า มองอะไรไกล ๆ ไม่เห็น แต่แท้ที่จริง ถ้าระยะที่มองนั้นอยู่ใกล้สายตาสั้นปกติของคนจะมองเห็นว่า ก็ถือว่า สายตาเป็นปกติ

(7) “ขอให้เจ้เดินทางไปที่ห้องน้ำด้วยความปลอดภัย...”

(ตบฮาทำนักร้อง ชุดที่ 17. 2539)

ข้อความว่า ไปนี่...ด้วยความปลอดภัย สร้างความขัดแย้ง เสมือนว่าเป็นการเดินทาง ไปด้วยความลำบากหรือเดินทางไปไกลมาก แต่แท้ที่จริง เพียงแค่เดินเข้าไปห้องน้ำตามปกติที่ คนอื่นกระทำทั่วไปเท่านั้นเอง

(8) “ลูก...ลูกอึ้งริยะ กินถ้วยเดียวได้ที่ละสามชาม...”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

จากข้อความ ลูกอึ้งริยะ กินถ้วยเดียวได้ที่ละสามชาม สร้างความขัดแย้งเสมือนว่าเป็นเรื่องแปลกประหลาด แต่ความเป็นจริงเป็นเรื่องธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้

(9) ก : “ระวังหน่อนะ...มอเตอร์ไซค์ซอปเปอร์ แม่่งออกจากซอย เมื่อก็พุ่งออกมาเต็มที่ทำทางจะเมา แท็กซี่ก็ออกมาเต็มเหมือนกัน...”

ข : “โอ้โห...ชนกันและเลยซี...”

ก : “เปล่าไม่ชนหรือก มักก็วิ่งตามกันไปนั่นแหละ...”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

จากข้อความ มอเตอร์ไซค์ซอปเปอร์...พุ่งออกมาเต็มๆ...แท็กซี่ก็ออกมาเต็มๆ สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า รถจะชนกัน แต่กล่าวในตอนท้ายว่ารถต่างคันก็ต่างแล่นไปตามปกติ

(10) ก : “ตอนนี้ยังรวยอยู่...เห็นตึกสูง ๆ ไหมที่ประตูน้ำ...”

ข : “เห็น...ของแกเธอ...”

ก : “เปล่า...จะถามว่ากี่ชั้น”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

จากข้อความ เห็นตึกสูง ๆ ไหม สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ตนเองเป็นเจ้าของตึก แต่ความเป็นจริงเพียงแค่ว่าถามว่า ตึกมีกี่ชั้น

(11) ก : “เด็กเสิร์ฟคนนี่แหละให้เบอร์โทรศัพท์”

ข : “จริงหรือ...”

ก : “ให้แค่สี่ตัว บอกว่ายังไม่ไว้ใจ ถ้าไว้ใจแล้วจะให้อีกสามตัว”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

จากข้อความ ให้เบอร์โทรศัพท์ สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ให้เบอร์โทรศัพท์แล้วสามารถติดต่อกลับได้เลย แต่ความเป็นจริง ให้เบอร์โทรศัพท์เพียงสี่ตัว ซึ่งไม่สามารถติดต่อกันได้

(12) ก : “สวยมาก... ถูกหวยมาเจ็ดงวดซ้อน...งวดละตัว”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

ข้อความ ถูกหวยมาเจ็ดงวดซ้อน แสดงความขัดแย้งเสมือนว่า ถูกหวยจนร่ำรวย แต่ความจริง ถูกแค่งวดละตัว ซึ่งไม่ถึงว่าได้รับรางวัลใด ๆ ทั้งสิ้น

(13) “ใครว่าถูก...ถูกไม่ใช่หนู...แต่มันเป็นคิงคอง”

องส์ตื่นสะอื้นผิ ชุติ 4. ม.ป.ป.)

ความ ไม่ใช่หนู สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ลูกของตนไม่ได้อ้วนเหมือนหนู แต่ความเป็นจริงแล้วเป็นคิงคอง ซึ่งหมายถึง รูปร่างใหญ่โตหรืออ้วนเหมือนกัน

(14) ก : “พระอะไรเอ๋ย นุ่งเขียว...”

ข : “พระยันตระ...”

ก : “พระหิปปิจวรผิด ...พระอะไรเอ๋ยคนล้อมรอบ”

ข : “พระพยอม...”

ก : “พระตกบ่อ...พระอะไรเอ๋ยดงองค์เดียว” ข : “พระพยอม...”

ก : “พระฟังชาวเบ้า...พระอะไรเอ๋ยไม่ออกไปบิณฑบาต”

ข : “พระจำวัด...”

ก : “พระสัณญะ... พระอะไรเอ๋ย นั่งยอง ๆ”

ข : “หลวงพ่อกุณ”

ก : “พระนั่งขี้... พระอะไรเอ๋ยเหลืออง ๆ”

ข : “พระนุ่งจีวร...”

ก : “พระตกส้วม...”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุติ 16. ม.ป.ป.)

จากคำตอบของปัญหาเขาวนที่กล่าวมาข้างต้น สร้างความขัดแย้ง เสมือนว่าเป็นคำตอบที่ไม่ถูกต้อง แต่ความเป็นจริง เป็นคำตอบที่ใช้ได้ (ไม่ผิด)

(15) ก : “เดี๋ยวนี้ผู้หญิงหน้าด้าน เจอในตลาด ก.ม.เจ็ด รามอินทรา นุ่งกางเกงในตัวเดียว ซื่อกับข้าว”

ข : “โธว...มันไม่อายใครรีไร...”

ก : “อายใคร...บ้านแก่งนางในสองตัวรีไร...”

(ย.โย่งยัก ชุติ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่านุ่งกางเกงในตัวเดียว สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ผู้ใส่ไม่ได้ใส่เสื้อผ้าอย่างอื่นด้วย แต่ความเป็นจริง ผู้กล่าวกล่าวถูกต้องแล้ว แต่อาจมีความหมายเชิงกำกวม

(16) ก : “เมื่อยัน ขนาครดฟ้าปากว่า มันยังไม่ตายเลย...”

ข : “ช่วยไว้ทัน...”

ก : “เปล่า มันไม่ได้ไปนอนต้นสาขไปไม่ทัน...”

(ย.โย่งยัก ชุติ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ขนาดรถฝ่าป่าคว่ำ มันยังไม่ตายเลย สร้างความขัดแย้งว่า ผู้ที่ไม่ตายได้ไปกับรถฝ่าป่าคว่ำ แต่รถคว่ำกลับรอดชีวิตมาได้ ซึ่งความจริงผู้ตายไม่ได้ไปกับรถฝ่าป่า เพราะนอนคืนสาย จึงไม่ได้ตายไปด้วย

(17) ก : “ถูกหอยรางวัลที่ 5 ครับ...”

ข : “เลี้ยงบ้างนะ...”

ก : “ถูกเมื่อหลายปีแล้ว...”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่าถูกหอยรางวัลที่ห้า ...สร้างความขัดแย้งว่า จะต้องรวยมากและควรจะมีการจัดเลี้ยงกันขึ้น แต่ความจริง ถูกหอยเมื่อหลายปีมาแล้ว ซึ่งเงินที่ได้ก็หมดไปแล้ว

(18) ก : “ขนาดฉันทำงานอยู่กับแก งานก็เยอะ...”

ข : “เยอะอะไร เห็นยืนอยู่เฉย”

ก : “ต้องลืมหัดตลอดเวลา”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า งานก็เยอะ... สร้างความขัดแย้งเสมือนว่าต้องทำงานแทบไม่มีเวลาว่าง แต่ความจริงกลับกล่าวว่า งานที่ต้องทำตลอดเวลา คือ ต้องลืมหัดตลอดเวลา

(19) “ออกไปทำงานนอกมา...เล่นตลกเท่าไรก็ไม่จำ...ก็คนใบ้ทั้งงานเลย”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เล่นตลกเท่าไรก็ไม่จำ สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ไปเล่นตลกแล้วเล่นไม่ดีจึงไม่มีคนจำ แต่ความจริงที่ไม่จำเพราะผู้ที่มาตลกเป็นใบ้ หูหนวกกันหมด

(20) “ถึงยุคนี้... ไม่ต้องกลัวเอดส์ มีดอกไม้ชนิดหนึ่งทำลายเชื้อเอดส์ได้ คือ ดอกไม้จันทร์...”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ดอกไม้ชนิดหนึ่งทำลายเชื้อเอดส์ได้ สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ดอกไม้ชนิดที่กล่าวถึงสามารถต่อต้านโรคเอดส์ได้ แต่ความจริงเป็นดอกไม้จันทร์ที่ใช้เผาคนที่ตายเพราะโรคเอดส์แล้ว

(21) ก : เด็กคลอดที่โรงพยาบาลพรตน์ พิการ มีแขนซ้ายข้างเดียว...”

ข : “คนมีแขนซ้ายสองข้างหรือวะ”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า มีแขนซ้ายข้างเดียว สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า เด็กที่คลอดออกมาไม่มีแขนขวา แต่ความจริงเด็กมีแขนซ้ายหนึ่งข้าง แขนขวาก็มีหนึ่งข้าง ครบสมบูรณ์”

(22) “ชีวิตผม จริง ๆ รถเมล์ไม่เคยนั่ง... โหนมาตลอด”

(ข.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า รถเมล์ไม่เคยนั่ง สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ชีวิตสุขสบายไม่เคยลำบาก รถเมล์ก็ไม่เคยนั่ง เพราะนั่นแต่รถส่วนตัว แต่ความจริง ขณะขึ้นรถเมล์ไม่เคยได้นั่ง เพราะคนนั่งเต็มรถ จึงต้องยืนโหนราวรถเมล์ตลอดเวลา

(23) ก : “เมื่อกี้สด ๆ ร้อน ๆ เลย... ที่ป้ายรถเมล์ อายุ 16 – 17 หรือ 18 นี่แหละ ...ถอดเสื้อโหง ๆ ที่ป้ายรถเมล์ หน้าอกจี่...”

ข : “อ้าว ทำไมหน้าด้านอย่างนั้น...”

ก : “ก็...ผู้ชาย...”

(ข.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ถอดเสื้อโหง ๆ ที่ป้ายรถเมล์ สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ผู้หญิงที่มีหน้าอกถอดเดินเสื้อเห็นหน้าอก แต่ความจริงเป็นผู้ชายที่เดินถอดเสื้อ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา

(24) “ผู้หญิงอายุสักยี่สิบปีได้ ลากแขนผู้ชายไปนอนกัน ไปนอนเดี๋ยวนี้นะ ตื่นขึ้นมาอยากได้อะไร จะให้..ไปนอน..ผู้หญิงอายุ 24 ผู้ชาย 2 ขวบได้มั้ง...”

(ข.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ผู้หญิงอายุสักยี่สิบปีได้ ลากแขนผู้ชายไปนอนกัน สร้างความขัดแย้งเสมือนว่าผู้หญิงแสดงพฤติกรรมทางชู้สาวที่ไม่เหมาะสม แต่ความจริงเป็นเรื่องของแม่ที่นำลูกเข้าไปนอน

(25) ก : “อย่างให้โมโหนะ...”

ข : “แล้วไง...”

ก : “โมโห...แล้วลืมหัด”

(ยกทีมฮากับน้ำกลั้ว ชุดที่ 12. 2539)

ข้อความว่า อย่าให้โมโหนะ สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า เมื่อโมโหแล้วอาจจะทำอะไรในทางเสียหายสักอย่าง แต่ความจริงกลับบอกว่า โมโหแล้วลืมหัด ซึ่งกล่าวถูกต้องตามความจริง

(26) ก : “ลูกผมอายุ 21 ปี ไม่พูดเลย...ไม่ชอบพูด...”

ข : “ทำไม...”

ก : “เป็นไป...”

ข้อความ ลูกผมอายุ 21 ปี ไม่พูดเลย สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า เป็นคนไม่ช่างพูดหรือไม่ชอบพูด แต่ความจริง ลูกเป็นไป จึงกล่าวถูกต้องแล้ว

(27) “รถไม่มี ต้องนั่ง บขส.มาห้างฯเมอริคิงส์...”

(รุ่นเก่าฮาลายครา ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า รถไม่มี สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า รถที่จะใช้โดยสารไม่มี แต่ความจริงมีคือ รถประเภท บขส. ซึ่งผู้กล่าวกล่าวถูกต้องว่ามีแต่ บขส.

(28) “แต่ก่อนมาอยู่กับพี่หนุ่มไม่มีอะไรหรือก พอมายู่...พี่หนุ่มบอกว่าไม่มีปัญหา พี่ดูแลให้เอง ทุกวันนี้เรามีทุกอย่างแล้ว...มีแปรงสีฟันเป็นของตนเอง มีสบู่ สียาสระผม...”

(สองพ่อลูกต้นตระกูลฮา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ทุกวันนี้ เรามีทุกอย่างแล้ว สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันฐานะร่ำรวย แต่ความจริง มีเพียงเครื่องใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น แปรงสีฟัน สบู่ ยาสระผม เป็นต้น

(29) “ชื่อของเหมาหมดเลย... ทั้งห้างเมอริคิงส์ ตั้งแต่ชั้นหนึ่งถึงชั้นเก้า... ชื่อดินสอ”

(โห้สามลา ฮากับคู่ ชุดที่ 15. 2538))

ข้อความว่า ชื่อของเหมาหมดเลย สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ชื่อของมากมาย และราคาแพง แต่ในความเป็นจริง ชื่อดินสอราคาต่อแท่งที่ถูกทั้งหมดซึ่งอาจมีไม่มากมายนัก

(30) “ลูกสาวฉัน ชักผ้าก็เก่ง โหนรเมลก็เก่ง...”

(ฮากี้เก่าพันเก้าร้อยเก้านับเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า โหนรเมลก็เก่ง สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า การโหนรเมลจะต้องใช้ความสามารถพิเศษ ใครทำได้จะได้รับการสรรเสริญ แต่ความจริงเป็นเรื่องธรรมดา ใคร ๆ ก็ทำได้

(31) “อ้าว...คุณนายมีหูด้วยหรือ...”

(ฮากี้เก่าพันเก้าร้อยเก้านับเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า คุณนายมีหูด้วยหรือ... สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า การมีหูเป็นเรื่องที่พิเศษ แต่ความจริงเป็นเรื่องธรรมดา คนปกติทุกคนก็ต้องมีหู

(32) ก : “ฉันกับลูกทำงานกับรัฐบาล”

ข : “ทำอะไร...”

ค : “เราขายล็อตเตอรี่...ลูกขายเรียงเบอร์”

(ฮาทีเด็ด เพชรคาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

ข้อความว่า ฉันกับทำงานกับรัฐบาล สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า ผู้กล่าวทำงานเป็นข้าราชการ แต่ความจริง เป็นเพียงผู้ขายสลากกินแบ่งรัฐบาล และลูกก็ขายใบตรวจสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งเป็นการกล่าวถูกต้องตามแง่ความหมายบางประการ

(33) “กูจะดูหมอดูนำร่องให้...ปีนี้แกอายุ 55 ปี ปีหน้า 56 แน่นอน ไม่เชื่อเอาตีนมาเหยียบหน้ากูได้เลย...”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

ข้อความว่า ปีนี้แกอายุ 55 ปี ปีหน้า 56 แน่นอน สร้างความขัดแย้งเสมือนว่าตนเองเป็นหมอดูที่ทายแม่น แต่ความเป็นจริง คำที่ทายเป็นความจริงที่ทุกคนทราบอยู่แล้ว โดยหมอดูไม่ต้องบอกก็ได้

(34) ก : “เดือนอะไรมี 45 วัน...”

ข : “ไม่มี...มีแค่ 28 , 29 , 30 , 31 วัน...”

ก : “มี...ก็เดือนครึ่งโง่ละ...”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

(35) ก : “สั้ขายยังงิ”

ข : “ขายเป็นโลจ๊ะ...”

ก : “โลละเท่าไร...”

ข : “โลละ 10 จิค”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 107. 2539)

ข้อความว่า โลละ 10 จิค สร้างความขัดแย้งเสมือนว่า สั้ขายราคาราคาโลละก๊บาท ผู้ขายกลับบอกว่า ขายกิโลละ 10 จิค ซึ่งเป็นเกณฑ์การวัดน้ำหนักที่ถูกต้องอยู่แล้ว

การกล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว ให้มีความหมายเด่นชัด หรือให้แปลกประหลาดขึ้น ทำให้เกิดความขบขันในสิ่งที่ไม่น่าจะนำมากล่าวปกติก็เกิดขึ้นได้อยู่แล้ว

9.4 กล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับความน่าจะเป็น

การพูดขัดแย้งกับความจริง ด้วยวิธีกล่าวถึง สิ่งที่ขัดแย้งกับความน่าจะเป็น หมายถึงการกล่าวถึงสิ่งที่ ขัดกับความน่าจะเป็น ตามความเชื่อ ตามเหตุผล ซึ่งผู้พูด ผู้ฟัง หรือคนทั่วไปทราบ และเข้าใจกันดี พบตัวอย่าง ดังนี้

(1) ก : “อายุเท่าไร”

ข : “อายุนี่สิบสี่ ย่างสี่สิบเก้า”

(ตลกกลั่นตลับ. 2538)

ข้อความว่า ยี่สิบสี่ ย่างสี่สิบเก้า ขัดแย้งกับความเป็นจริงของการนับอายุ ซึ่งที่ถูกต้องคือ อายุยี่สิบสี่ ย่างยี่สิบห้า

(2) “ผมซื้อรองเท้ามาคู่ละ 3 ข้าง”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 19. 2539)

ข้อความว่า รองเท้าคู่ละสามข้าง จัดแย้งกับความจริง เพราะรองเท้าจะต้องมีคู่ละสองข้าง เท่านั้น

(3) “ยายถูกจับไปขายตัว ยายหนีออกจากช่องเมื่ออายุห้าสิบปี หนีไม่ไหว...”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ยายหนีออกจากช่องเมื่ออายุห้าสิบปี จัดแย้งกับสภาพความน่าจะเป็นของผู้ขายบริการทางเพศ ซึ่งอายุมากแล้วถึงห้าสิบปี ซึ่งเมื่อพิจารณาสภาพสังขารยากจะเป็นไปได้

(4) “ยาย...ค่าบัตรเข้าชม 300 บาท ให้เบงก์(ธนบัตร) 500 บาทผมไม่มีทอนเงิน ยืมยายอีก 200 บาท แล้วทอนให้ยายก็แล้วกัน เป็นอันว่าหมดหนี้กัน เพราะทอนให้ยายครบแล้ว เงินยืม 200(บาท) ก็เป็นของยาย”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ยืม(เงิน)ยายอีก 200 บาท.....ทอนให้ยายครบแล้ว.....200(บาท) จัดแย้งกับความน่าจะเป็นที่ว่า ยืมเงินยายมา 200 บาท แล้วยังทอนให้ยาย(คนเดิม) อีก 200 บาท

(5) “เมื่อเข้าไปโชว์รู(รม) GM 348 ราคาสองล้านสี่ ต่อล้านเดียวมันไม่ให้ แะจริง ๆ”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

ข้อความว่า GM 348 ราคาสองล้านสี่ ต่อล้านเดียวมันไม่ให้ จัดแย้งกับความน่าจะเป็นที่ว่า จำนวนเงินซึ่งเป็นราคาของรถยนต์ยี่ห้อ จีเอ็ม สามสี่แปด ราคาสูงถึงสองล้านสี่แสนบาท แต่ผู้จะซื้อกลับต่อราคาลงมาเกือบครึ่งราคาขายปกติ ซึ่งการต่อราคาเช่นนี้โอกาสที่ผู้ขายจะขายให้ย่อมเป็นไปได้ยากมาก

(6) ก : “เหม็นปากยาย”

ข : “เอะ...แต่ยายแปรงฟันทุกปีนะ”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

ข้อความว่า ยายแปรงฟันทุกปี จัดแย้งกับความน่าจะเป็น เพราะโดยปกติแล้วคนจะต้องแปรงฟันทุกวัน

(7) ก : “น้องคนสุดท้ายต้องมิกซ์”

(น้อย ๆ หน่อยฮาฮาฮาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า น้องคนสุดท้องมีเกี้ยว ขัดแย้งกับความน่าจะเป็นที่ว่า คนต้องมีสองขา ซึ่งคำถามนี้เป็นคำถามที่ไม่ปกติ และไม่ควรจะใช้ถามเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ทราบจำนวนขา กัน โดยทั่วไปอยู่แล้ว ในที่นี้ผู้ถามต้องการถามเพื่อล้อเลียนว่า ผู้ตอบมีสภาพภายนอกไม่น่าจะเป็นคนที่มีสองขา อาจหมายถึงสัตว์ที่มี 4 ขาก็เป็นไปได้

(8) ก : “ผู้หญิงอย่างฉันท้องข้ามปีไม่ได้หรอก ก็ที่เป็นทหารออกไปรบตั้งสามปี ฉันก็ท้องไว้รอพี่..”

(ฮาเก้ากะเทยแก่ ชุดที่ 13. 2539)

ข้อความว่า ท้องข้ามปี ขัดแย้งกับความน่าจะเป็น คือ ปกติคนจะตั้งท้องและคลอดภายในระยะ 9 เดือน แต่ไม่ใช่ตั้งท้องรออยู่ตั้ง 3 ปี

(9) “ที่สนามบินมีชายชราผู้หนึ่ง อายุเบญจเพส ห้าสิบห้าปี”

(ฮาซึกคิน สิลปินผมยาว ชุดที่ 12 . 2539)

ข้อความว่า อายุเบญจเพส ห้าสิบห้าปี ขัดแย้งกับความจริงที่ว่าอายุเบญจเพสต้องครบยี่สิบห้าปี

(10) “คิดเงิน ค่ายา หกสลึง ค่าชุดหินปูนเจ็ดบาทห้าสิบสตางค์ ค่ายาบ้วนปากแปดหมื่นห้า”

(ฮาสนั่นตลับ) ชุดที่ 3. 2538)

ข้อความว่า ค่ายา หกสลึง ค่าชุดหินปูนเจ็ดบาทห้าสิบสตางค์ ค่ายาบ้วนปากแปดหมื่นห้า ขัดแย้งกับความน่าจะเป็น คือ ค่ายาและค่าชุดหินปูน มีราคาถูกเกินความเป็นจริง ส่วนค่ายาบ้วนปากก็ราคาแพงเกินความเป็นจริง

(11) “เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ต้องหยอดตาด้วยโทนาฟ...”

(ครอบครัวออลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ข้อความ หยอดตาด้วยโทนาฟ ขัดแย้งกับความจริงเพราะ โทนาฟเป็นยารักษาโรคผิวหนัง ใช้หยอดตาไม่ได้

(12) “รองเท้าห้อยดอกเตอร์มนตร์ ราคาสี่พันบาท เลือกแล้วจาก 2 แข่งใหญ่ ๆ ถูงเท้าทอดด้วยใยสับปะรด...”

(ตบฮาทำนักลง ชุดที่ 19. 2539)

ข้อความ รองเท้าห้อยดอกเตอร์มนตร์ ขัดแย้งกับความจริง ยี่ห้อยดอกเตอร์มนตร์ เป็นยี่ห้อของเครื่องสำอางไม่ใช่รองเท้า

(13) “บ้านที่ชลบุรีมีที่ดินอีก 500 ไร่ กำลังปลูกต้นกล้วยเดี่ยว”

(ตลกแมนคาริน ชุดที่ 2. 2539)

ข้อความ ปลุกดันก้วยเตี้ยว จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะดันก้วยเตี้ยวไม่มี มีแต่อาหารชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ก้วยเตี้ยว

(14) “หมูที่บ้านคูทิวี่สืทุกตัว ส่วนตัวเองคูทิวี่ขาวดำ เพราะแสบตา”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า หมูที่บ้านคูทิวี่สื จัดแย้งกับความจริง คือ หมูไม่สามารถคูทิวี่อย่างเข้าใจ

(15) “บ้านผมอยู่งามวงศ์วาน ตำบลบางปลาหม้อ อำเภอศรีประจัน จังหวัดศรีสะเกษ”

(ปะทะสาประเทศไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เกี่ยวกับที่อยู่ข้างต้น อยู่ต่างสถานที่กัน งามวงศ์วาน อยู่กรุงเทพฯ ตำบลบางปลาหม้อ อำเภอศรีประจัน อยู่จังหวัดสุพรรณบุรี จึงกล่าวถึงสถานที่ขัดแย้งกันและเป็นไปไม่ได้

(16) “เลขห้าเสีย กดสองบวกสาม เลขหนึ่งเสีย กดแก้ลบแปด แล้วโทร(ศัพท)ได้

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า กดสองบวกสาม กดแก้ลบแปด จัดแย้งกับความจริงเพราะ กดหมายเลขโทรศัพท์ที่ต้องการโดยบวกหรือลบหมายเลข เพื่อให้ได้จำนวนหมายเลขที่ต้องการไม่ได้เด็ดขาด

(17) “เขาเป็นลูกครึ่ง...พ่อนโปเลียน แม่อิตาลี เขาเป็น...อัลเซเชียน...”

(ย.โย่งยึกยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เขาเป็น...อัลเซเชียน จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะชื่อดังกล่าวเป็นชื่อชนิดพันธุ์ของหมา ไม่ใช่ชื่อเชื้อชาติของคน

(18) “เอ้าขึ้นรถอีแต่น...ผมจะขับให้ เกียร์หนึ่ง เกียร์สอง เกียร์สาม เกียร์สี่

ความเร็ว สามสิบ...สี่สิบ...ร้อยห้าสิบ...สามร้อย...”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ความเร็ว สามสิบ...สี่สิบ...ร้อยห้าสิบ...สามร้อย... จัดแย้งกับความจริง เพราะเกียร์รถอีแต่นในระดับความเร็ว 300 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เป็นไปไม่ได้

(19) “ผมเป็นหมอไปรักษาคณไ้ เจ้าของไม่อยู่ เลยนิตยาให้หมากแทนไว้”

(สีหนุ่มทุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

ข้อความว่า นิตยาให้หมากแทนไว้ จัดแย้งกับความจริง เพราะ หมอรักษาคณไ้ จะนิตยาให้ใครแทนใครไม่ได้ นอกจากตัวผู้ป่วยเอง

(20) “วันนี้เป็นวันสงกรานต์ หนุ่มสาวชาวบ้านชวนกันไปปล่อยกระทง”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 9. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า สงกรานต์... ปล่อยกระทง จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะว่าประเพณีการลอยกระทงต้องจัดกระทงไปลอยในเดือนสิบสองหน้ำน้าหลาก มิใช่่นำกระทงไปลอยในเทศกาลสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่ของไทย

(21) ก : “ทรมยผู้มีพระคุณอย่างนี้ มึงไม่ได้ออกทีวี...”

ข : “ไม่ได้ออกทีวี ูกก็ออกตู้เย็นก็ได้”

(ฮาทะลจอ ชุดที่ 50. 2538)

ไม่สามารถแพร่ภาพทางตู้เย็นได้ นอกจากเครื่องรับโทรทัศน์ จึง ออกตู้เย็น ไม่ได้

(2) “หัวแตกจริง ๆ ด้วย เอาไปเย็บร้านรองเท้าซี”

(ฮาทะลจอ ชุดที่ 50. 2538)

หัวแตก ต้องไปคลินิกแพทย์ หรือสถานพยาบาล ไปเย็บแผลที่ร้านรองเท้าไม่ถูกต้อง

(23) ก : “น้องชื่อเล่นว่าอะไร”

ข : “ต้องครับ”

ก : “ชื่อจริง”

ข : “วิสิทธิ์”

ก : “ชื่อคล้องจองกับพี่”

ข : “พี่ชื่ออะไร”

ก : “สมุนไพร”

(ฮาทะลจอ ชุดที่ 50. 2538)

ข้อความว่า ชื่อคล้องจองกับพี่ จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะคำว่า วิสิทธิ์ และสมุนไพร มิได้มีความคล้องจองกันเลย

(24) “จังหวัดที่ขึ้นต้นด้วย ส.เสือ ได้แก่ สิงห์บุรี สระบุรี สุพรรณบุรี สุครธานี สุโขทัยธานี สุรินทร์...”

(ฮาทีเต็ด เพชร คารากาย ชุดที่ 6. 2537)

ข้อความ จังหวัดที่ขึ้นต้นด้วย ส.เสือ สุครธานี สุโขทัยธานี จัดแย้งกับความจริง เพราะจังหวัดสุครธานี และ สุโขทัยธานี ไม่มีในประเทศไทย

(25) ก : “บอกชื่อเครื่องคั้มนำรุงร่างกายมาคนละชื่อ”

ข : “กระทิงแดง”

ค : “ลิโพ”

ง : “สปอนเซอร์”

จ : “ไฮเตอร์”

(ฮาบ้องส์โรบบาลบ้า. 2539)

ข้อความว่า เครื่องดื่มน้ำบำรุงร่างกาย...ไฮเตอร์ ขัดแย้งกับความเป็นจริงเพราะไฮเตอร์เป็นชื่อยี่ห้อน้ำยาซักผ้าขาว ไม่ใช่ ชื่อเครื่องดื่มน้ำบำรุงร่างกาย

(26) “พูดถึงแม่ทองดีแก่ประหยัด แกงปลาตุ๋นที่ ตัดแกงที่ละท่อน ตัดตั้งแต่หางจนถึงหัวท่อนสุดท้ายเหลือหัวลอยน้ำไว้”

(ฮาชาวสยิมก๊วย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า แกงปลาตุ๋นที่ ตัดแกงที่ละท่อน ตัดตั้งแต่หางจนถึงหัวท่อนสุดท้ายเหลือหัวลอยน้ำไว้ ขัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะปลาตุ๋นเป็นสัตว์น้ำที่มีชีวิต เมื่อตัดส่วนสำคัญของโครงสร้างตัวปลาออก ปลาก็จะตาย ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้

(27) ก : “ไปเล่นตลกที่จัน-รี”

ข : “เพชรพลอยเยอะ เสือจันทบูรกินอร่อยนะ”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 97. 2539)

ข้อความว่า เสือจันทบูรกินอร่อยนะ ขัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะเสือจันทบูร (เป็นชื่อเครื่องลาดปูเพื่อรองนั่งหรือนอนเล่น) ไม่ใช่ชื่ออาหาร จึงกินและมีรสชาติอร่อยไม่ได้

(28) “ที่นี่มีศิลปินนั่งร้องคังเกรียวกราว วิทย์ ไทรทัศน์ เปิดเจอทุกวันบางที่ดูเียนเปิดก็ยังเจอ...”

(ฮาอมตะป่าตอก ชุดที่ 7. 539)

ข้อความที่ ที่นี่มีศิลปินนั่งร้องคังเกรียวกราว เปิดเจอทุกวัน บางที่ดูเียน เปิดก็ยังเจอ ขัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะดูเียนไม่สามารถรับสัญญาณเสียงและภาพได้เหมือนเครื่องรับ-โทรทัศน์

(29) “เอดส์คนกินตาย คนขายติดคุก”

(ฮาอ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539)

จากข้อความ เอดส์คนกินตาย คนขายติดคุก ขัดแย้งกับความจริง เพราะเอดส์เป็นชื่อโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง ไม่สามารถกินได้ ที่ถูกต้องเป็น ยาบ้า คนกินตาย...

(30) “พี่ฉันทน์บอกว่า ประชุมอยู่ที่ถนนพระรามสิบแปด ดูซี ขนาดถนนมันยังบอกเกินแปดแปด ปกติมันมีแค่ถนนพระรามสาม-สี่-แปด-เก้า เท่านั้น แล้วจะไว้วางใจมันได้ยังไง...”

(ฮาอ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539)

ข้อความว่า ถนนพระรามสิบแปด จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะ ถนนพระรามมีเพียง ถนนพระราม 1/3 – 4/5 – 6 และ 9 เท่านั้น

(31) ก: “ ทัชมาฮาลสร้างไว้เพื่ออะไร ”

ข: “ เพื่อให้รถวิ่งอ้อมเล่น ”

(น้อย ๆ น้อย ฮาสิมาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ทัชมาฮาล_รถวิ่งอ้อมเล่น จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะทัชมาฮาลสร้างไว้เพื่อเป็นสถานที่ระลึกถึงคนที่รักและเสียชีวิตไปแล้ว แต่การให้เหตุผล ว่ารถวิ่งอ้อมเล่นก็ถูกต้องบางส่วนเท่านั้น

(32) ก : “ บอกชื่ออวัยวะในร่างกายเป็นภาษาอังกฤษพร้อมแปลเป็นไทยด้วย ออกเสียง ฮอ หรือ เอช (H) แฮร์ ภาษาอังกฤษว่า...”

ข : “ ผม...”

ก : “ เฮด ภาษาอังกฤษว่า....”

ข : “ หัว...”

ก : “ แขนค์ ภาษาอังกฤษว่า....”

ข : “ มือ....”

ก : “ หำ...ภาษาอังกฤษว่า...”

ข : “ หำ คำทับศัพท์”

(ฮาบ้องส์โรงบาลบ้า. 2539)

ข้อความว่า หำ ภาษาอังกฤษว่า หำ จัดแย้งกับความเป็นจริงเพราะคำศัพท์ที่เรียกแทนลูกอันตะมืออยู่เฉยๆแล้ว ดังนั้นการบอกว่า หำ เป็นคำศัพท์ ก็ถือว่าถูกในแง่ของคำทับศัพท์ที่ไม่เป็นทางราชการเท่านั้น

(33) “ เมียเจ้าโก๊ะไปซื้อพลาสติกมาปิดแผล พอซื้อออกมาแล้ว วิ่งไปถามคนขายว่า พี่ ๆ นี่เขาแปะก่อนหรือหลังอาหาร”

(ย.โย่งฮาฮักยก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ถามคนขายว่า พี่ ๆ นี่เขาแปะก่อนหรือหลังอาหาร จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะพลาสติก แปะแผลเวลาใดก็ได้ แต่อาจเป็นไปได้ว่า จะแปะแผลก่อนหรือหลังอาหาร

(34) ก : “ ซอยที่บ้านผม มีผู้ชายเจ็ดแปดคน กำลังรุมข่มขืน ผมเข้าไปแตกฮือ...วิ่งหนีไป นี่กว่าผมเป็นตำรวจ ผมทนไม่ได้...”

ข : “ เข้าช่วยเหลือ...”

ก : “ เปล่า เข้าไปช่วยเข้าไปอีกเที่ยวหนึ่ง...”

(ย.โย่ง ฮาฮักยก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เปล่า เข้าไปช่วยเข้าไปอีกเที่ยวหนึ่ง จัดแย้งกับความเป็นความจริง เพราะการที่คนจะเข้าไปช่วยเหลือคงมีบ้าง แต่ส่วนใหญ่โดยสามัญสำนึกที่เป็นไปได้จะต้องเข้าไปช่วยเหลือมากกว่า

(35) ก : “ใครเป็นสามีนุณท์ลยา”

ข : “ผมเองครับ...”

ก : “ดีใจด้วยนะคุณได้ลูกแฝดสามนะ”

ข : “เฮ้ย...ก็ข้าเพิ่งได้เขาเมื่อสามเดือนที่แล้วนี่นา...”

(ยกทีมฮากับน้ำกลั้ว ชุดที่ 12. 2539)

ข้อความว่า ก็ข้าเพิ่งได้เขาเมื่อสามเดือนที่แล้วนี่นา จัดแย้งกับความจริง เพราะการที่จะคลอดลูกอย่างปกติได้ต้องได้เสียก่อนก่อนการคลอดอย่างน้อย 9 เดือน แต่อาจเป็นจริงได้ ถ้าลูกนั้นติดท้องมารามาและยังมาได้เสียก่อนภายหลัง

(36) ก : “อะฮันว่หนึ่เข้าในซอยมืด มีชายห้าหกคนตามมา ตัวสั้น..นี่ในใจ...”

ข : “จะรอดมัย...”

ก : “เปล่า...มันจะพอไหมเนี่ย...”

(ยกทีมฮากับน้ำกลั้ว ชุดที่ 12. 2539)

ข้อความว่า มันจะพอไหมเนี่ย... จัดแย้งกับความจริง เพราะคงเป็นไปได้ยากที่จะมีผู้หญิงพอใจจากการถูกข่มขืน

(37) “คนขาดน้ำใจ นั่งรถเมล์ เห็นคนแก่คนหนึ่งขึ้นรถเมล์ มีนักเรียนคนหนึ่งอายุ 18 -19 ปี ผมนั่งอยู่เห็นกับตา นักเรียนใจดำดิบ..ไม่ยอมลุกให้คนแก่ นั่ง ผมเลยตัดสินใจหลับแม่งเลย...”

(ยี่เกลาบ ฮาประสาทกลับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ไม่ยอมลุกให้คนแก่ นั่ง ผมเลยตัดสินใจหลับแม่งเลย จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวคงเกิดขึ้นได้ยาก เพราะคนปกติก็จะช่วยเหลือคนแก่อยู่แล้ว

(38) ก : “หนูชื่อสมบัติค่ะ”

ข : “ผมชื่อวาสนาครับ”

(สั่งฮาเปิบพิสดาร ชุดที่ 3. 2539)

ข้อความว่า หนูชื่อสมบัติค่ะ... ผมชื่อวาสนาครับ จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะชื่อสมบัติน่าจะเป็นชื่อของผู้ชาย และชื่อวาสนาน่าจะเป็นชื่อของผู้หญิง แต่ก็เป็นไปได้ที่ชื่อดังกล่าวจะเป็นชื่อของผู้ชายและผู้หญิงตามลำดับ แต่ก็คงเป็นไปได้น้อย

(39) “อาหารเหรอกะ ก็มี...ลาบหมู ลาบปลาดุก สลัดแย้ อ่อมเจียด”

(ให้สามลาฮากับคู่ ชุดที่ 15. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า สลัดแย้ อ่อมเจียด จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะรายการอาหารดังกล่าวไม่มีในชีวิตประจำวัน ยกเว้นใครจะอุดริประกอบอาหารประเภทนี้ขึ้นย่อมเป็นไปได้

(40) ก : “จะมีเรื่องกับคน...”

ข : “ช่างกลสยาม...”

ก : “ไม่ใช่...อนุบาลผึ่งน้อย ตบเรียงหน้าแม่งเลย...”

(ฮาทีเค็ด เพชร คารากาย ชุดที่ 6. 2537)

ข้อความว่า อนุบาลผึ่งน้อย ตบเรียงหน้าแม่งเลย จัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะปกติ คงไม่มีใครมีเรื่องกับเด็กอนุบาล แต่ก็เป็นไปได้ซึ่งมีโอกาสน้อยมาก

การกล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับควมน่าจะเป็น พบข้อสังเกต 2 ประการคือ

1) ความขัดแย้งที่เป็นไปไม่ได้ เช่น รองเท้าคู่ละ 3 ข้าง, อายุเบญเพศห้าสิบห้าปี, เสือจันทบุรีกินอ้อยนะ, ปลุกต้นกล้วยเดี่ยว, ออก(แพร่ภาพ)ตู้เย็น, เอดส์คนกินตาย คนขายติดคุก เป็นต้น

2) ความขัดแย้งที่อาจเป็นไปได้ เช่น ยายแปรงฟันทุกปี, ทักษมาฮาล...ให้รถวิ่งอ้อมเลน, หนูซื้อสมบัติกะ, สลัดแย้ อ่อมเจียด เป็นต้น

การพูดขัดแย้งกับความเป็นจริง โดยกล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรม กล่าวคำที่มีความหลายนัย กล่าวถึงสิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว และกล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับควมน่าจะเป็น พบว่า ผู้แสดงมักกล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับควมน่าจะเป็นจำนวนมากที่สุด อาจเป็นเพราะการกล่าวถึงสิ่งที่ขัดแย้งกับควมน่าจะเป็นกล่าวได้ง่าย โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นจริงไม่ได้ หรือเป็นจริงได้ยาก เมื่อกล่าวออกมาทำให้ผู้ฟังเกิดความขบขันได้ทันที

10. การเย้ยหยัน

การเย้ยหยัน หมายถึงการใช้ภาษาพูดที่ทำให้คนหรือสิ่งใด ๆ กลายเป็นสิ่งที่ไม่เข้าเรื่อง น่าขบขัน อย่างดูแคลน

แบ่งการเย้ยหยัน ตามลักษณะการเปรียบเทียบ อ้างอิง ความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่ทำไม่ได้ หรือ ไม่พึงประสงค์ หรือไม่สมควร ได้ 3 ประเภทคือ

10.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน

10.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ

10.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน

10.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน

การเขียน ที่มีควมหมายเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน ตัวอย่างที่พบ มีดังนี้

(1) “รูปร่างอย่างมึงไปเจอด้านตรวจ ตรวจสามวันก็ตรวจไม่เสร็จ”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2539.)

ข้อความว่า ตรวจสามวันก็ตรวจไม่เสร็จ แสดงความหมายว่า รูปร่างใหญ่โตหรือ
อ้วนมาก

(2) “นี่มือเหรอ...นี่กว่าดินไก่อ...”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539)

คำว่า ดินไก่อ เป็นการเปรียบเทียบ มือที่มีลักษณะเป็นดินไก่อ ซึ่งเป็นลักษณะที่ผิดปกติ ของนิ้วคน และดูน่าเกลียด ผู้กล่าวกล่าวเขียนเขียนเชิงดูแคลน

(3) ก : “สองคนนี่ถ้าเป็นหมากรั้ง คงเคี้ยวแล้วเป่าไม่ได้”

ข : “ทำไม...”

ก : “คงยุ่ยไปเลย”

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539.)

ข้อความว่า เป็นหมากรั้งคงเคี้ยวแล้วเป่าไม่ได้...คงยุ่ยไปหมด เป็นการเปรียบเทียบ เป็นขนมชนิดหนึ่งที่มีรสหวาน ลักษณะเหนียว ใช้เคี้ยวเพื่อกินรสหวาน แล้วจึงคลายเนื้อของขนมมันทิ้งเมื่อความหวานหมด กล่าวถึงลักษณะรูปร่างของคนที่ไม่พึงประสงค์ว่า คงยุ่ยไปเลย ซึ่งอาจหมายถึง คุณลักษณะโทรม ไม่น่าดู ผู้กล่าวกล่าวเขียนเชิงดูแคลน

(4) “ได้ข่าวว่า...ไปเป็นครู...ครูดีกลองยาว แล้วดีไม่ต้องใช้มือ ใช้พุงตีแทน...”

(น้อย ๆ หน้อยฮาฮาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ใช้พุงตีแทน ในที่นี้หมายถึง การเปรียบเทียบหน้าท้องที่มีมากจนยื่นออกมาอย่างน่าเกลียด และนำออกไปใช้ตีกลองแทนมือ มุ่งหมาย ให้เป็นความอ้วน มีหน้าท้องยื่นออกมา ซึ่งเป็นลักษณะที่น่าเกลียด หรือไม่พึงประสงค์ ผู้กล่าวเขียนเชิงขบขัน

(5) ก : “แหม...ผิวขาวเป็นจุด ๆ เชียวนะ ไปทำอะไรมา”

ข : “อ้อ...อาบน้ำแร่ แชน้ำคร่ำ”

(ท่านเป่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

ข้อความ ผิวขาวเป็นจุด ๆ มีความหมายว่าผิวไม่สวย มีรอยขาวด่างซึ่ง เป็นลักษณะของผิวผิดปกติ หรืออาจเป็นโรคผิวหนังโดยเฉพาะประเภทเกลื้อน ผู้กล่าวเย้ยหยัน จึงดูแคลน

(6) ก : “เล่นคอนเสิร์ต แล้วอย่าไปยืนหน้าห้องฯ”

ข : “กลัวยามลวนลามเธอ...”

ก : “เปล่าหรอก เดี๋ยวรถขยะเขาเก็บไปทิ้ง...”

(สมศรี 94 โอ๊ยอาเจิบ ชุดที่ 11. 2537)

ข้อความเดี๋ยวรถขยะเขาเก็บไปทิ้ง แสดงความหมายถึงสภาพที่เก่าโทรมไม่น่าดูของลักษณะรูปร่างของคน ผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยันจึงดูแคลน

(7) “ดูผิวน้องผ่องเชียว คิดฟิล์มกรองแสงก็เปอร์เซ็นต์”

(ฮาเกียเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความคิดฟิล์มกรองแสงก็เปอร์เซ็นต์แสดงความหมายว่า ผิวดำคล้ำซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของคน เพราะนิยมผิวสะอาด ขาวเป็นต้น ผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยันจึงขบขัน

(8) ก : “น้ำแรงวันนี้ไม่ได้เอากอมาหรือคะ”

ข : “เอามาครบแต่อากาศขึ้นมันเลหค...”

(ฮาแรงแวงแวงซ่อมะคัน ชุดที่ 7. 2539)

ข้อความ เอากอมาหรือคะ แสดงความหมายว่า ไม่มีคอ หรือมองไม่เห็นคอโดยปริยาย หมายถึง อ้วนมาก ซึ่งเป็นลักษณะความไม่ปกติของรูปร่างประการหนึ่งของคน ผู้กล่าวเย้ยหยันจึงดูแคลน และเชิงขบขัน

(9) “ชื่อเล่นลูกน้ำ...ดูซิขนาดลูกน้ำยังขนาดนี้ แล้วปลากัดจะขนาดไหน...”

(ฮาบ๊องโรงบาลบ้า. 2539)

ข้อความ ดูซิขนาดลูกน้ำยังขนาดนี้ แล้วปลากัดจะขนาดไหน แสดงความหมายว่า อ้วนมาก ซึ่งเป็นลักษณะไม่ปกติธรรมดาของรูปร่างคน ผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยันดูแคลน

(10) “ไม่มีกัลลัมก็แบ่งกัลลัม ให้ใครเข้ารู้ว่า มีกากับแขนกับเขาเหมือนกัน”

(ฮาอ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539)

ข้อความ ให้ใครเข้ารู้ว่า มีกากับแขนกับเขา เหมือนกัน แสดงความหมายว่า ผอมผิดปกติมาก ถึงขั้นจะต้องแบ่งกัลลัมเพื่อให้ใคร ๆ รู้ว่า ตัวเองมีแขนหรือขาอยู่ครบ ผู้กล่าวเย้ยหยันจึงดูแคลน

(11) “เธอใส่เสื้อลายขนมชั้น ดูๆ เหมือนผ้าคลุมตู้เย็น รุ่นเจ็ดคิว...”

(ฮาอ้วนกวนโอ๊ย ชุดที่ 31. 2539.)

ข้อความว่า เหมือนผ้าคลุมตู้เย็น รุ่นเจ็ดคิว แสดงความหมายว่าอ้วนมาก ซึ่งเป็นความไม่ปกติธรรมดาของรูปร่างคนที่มีรูปทรงคล้ายตู้เย็น ผู้กล่าวเย้ยหยันจึงดูแคลน

(12) “แกออกทีวี เมื่อไหร่วังพินจะเจาะทีวีทะเล...”

(ครอบครัวอวลเวล ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ใหร่วังพินจะเจาะทีวีทะเล เป็นความหมายว่า พินเหิน ยื่นออกมา ทำให้น้ำเกลียด ซึ่งเป็นความผิดปกติของพิน อันแสดงภาพลักษณ์ของหน้าตาที่ผิดปกติไปอย่างหนึ่ง ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลนและเชิงขบขัน

(13) ก : “นี่นางวักเหรอ ไอ้ที่นั่งยอง ๆ หน้าใหญ่ๆ ปากกว้าง ๆ หลังค่อม ๆ เนี่ย...”

ข : “เปล่า...ไก่อบภูเขาไฟ”

(คำผวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

ข้อความ ไอ้ที่นั่งยอง ๆ หน้าใหญ่ๆ ปากกว้าง ๆ แสดงความหมายของหน้าตาที่ไม่พึงประสงค์ของคนที่ถูกว่าสวยหรือมีลักษณะดีเป็นมาตรฐานตามค่านิยมของคนไทยทั่วไป ผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน

(14) “หน้าอย่างแกไปโบกแท็กซี่ตอนดึก ๆ คนขับมันเหยียบคันเร่งมิดเลย มันนึกว่าไปแตกเครื่องเช่นที่ไหนดมา...”

ข้อความ มันนึกว่าไปแตกเครื่องเช่นที่ไหนดมา แสดงความหมายว่าเป็นผี โดยปริยาย หมายถึง หน้าตาที่หน้าเกลียด คล้ายศพหรือผี ซึ่งเป็นลักษณะที่ผิดปกติของหน้าตาที่ดี หรือสวยงามตามมาตรฐานค่านิยมของคนทั่วไป ผู้กล่าวเย้ยหยันดูแคลน

(15) ก : “แกอย่ามองฉันดึกกว่า”

ข : “ทำไม...”

ก : “กลัวลูกตาหล่นใส่”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

ข้อความว่า กลัวลูกตาหล่นใส่ แสดงความหมายว่า ตาโปนตาเหลือก ซึ่งเป็นลักษณะผิดปกติของคนลูกตา อันมีผลให้หน้าตาโดยภาพรวมน่าเกลียด เป็นลักษณะที่ผิดปกติของหน้าตา ซึ่งไม่ได้เป็นตามค่านิยมของคนทั่วไป

(16) “ดูซิแต่งหน้าเหมือนไฟเขียวไฟแดง”

(ยกทีมฮากับน้ำกลัวย ชุดที่ 12. 2539.)

ข้อความว่า แต่งหน้าเหมือนไฟเขียวไฟแดง หมายถึง การตกแต่งใบหน้าด้วยสีสันทันทีดูฉูด ทำให้หน้าดู ไม่ได้มาตรฐานการแต่งหน้าที่สวยงามตามลักษณะที่นิยมของคนทั่วไป ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลนและเชิงขบขัน

(17) “หน้าดู คือชี้คันคาก...”

(ยี่เกลาฮาประสาทกับ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า หน้าดู คือชี้คันคาก เป็นการเปรียบเทียบ หน้าตาที่ดู ไม่น่าดู ว่าเหมือน คางคก (ชี้คันคากเป็นภาษาภาคอีสาน) โดยปริยาย หมายถึง หน้าตาเป็นเม็ด ตะปุ่มตะป่ำ ซึ่งเป็น ลักษณะที่ผิดปกติมาตรฐานหน้าตาที่สวยงาม ตามค่านิยมของคนทั่วไป ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน และเชิงขบขัน

(18) “คนอย่างเธอเห็นข้างหลังหนูจ๋า เห็นข้างหน้าหนูผี เล่นหนังเรื่องใครๆ ก็ไม่รัก”

(รุ่นเก๋าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

ข้อความ เห็นข้างหลังหนูจ๋า เห็นข้างหน้าหนูผี เล่นหนังเรื่องใครๆก็ไม่รัก แสดง ความหมายเปรียบเทียบ หนูจ๋า หมายถึง หน้าตาน่ารัก น่าดู สวยงาม คำว่าหนูผี หมายถึง หน้าตา น่าเกลียด ไม่น่าดูผิดปกติของหน้าตา ที่ไม่สวยตามค่านิยมของคนทั่วไปผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน

(19) “หัวเราะกับร้องไห้ จะหน้าเดียวกันหมด...”

(สั่งฮาเปิบพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

ข้อความ หัวเราะกับร้องไห้จะหน้าเดียวกันหมด แสดงความหมายว่า ลักษณะหน้าตา ที่ไม่ดี ไม่น่าดู เปรียบเทียบการหัวเราะ ซึ่งปกติใบหน้าจะแสดงความสดใส น่าดูให้ปรากฏ แต่ กลับตรงกันข้ามคือ เหมือนร้องไห้ ซึ่งเป็นภาพของหน้าตาที่ไม่น่าดู ผิดปกติความนิยมของคนทั่ว ไป ผู้พูดกล่าวเย้ยหยันเชิงขบขัน

(20) “แม่บอกเมื่อไหร่ฟันจะขึ้น...”

(ฮากี้เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า เมื่อไหร่ฟันจะขึ้น แสดงความหมายว่า ฟันหลอ โดยเฉพาะซี่หน้าที่ เรียกว่า ฟันยิ้ม ทำให้ภาพของหน้าตา ไม่น่าดู ไม่สวยงามตามค่านิยมของคนทั่วไป ผู้กล่าวเย้ยหยัน เชิงขบขัน

(21) “ผู้หญิงอะไร เหมือนโครม้นของ ยิ่งคิดยิ่งน่ากลัว...”

(ฮากี้ลั้งสติงฮ้วน. 2539.)

ข้อความว่า ผู้หญิงอะไร เหมือนโครม้นของ ยิ่งคิดยิ่งน่ากลัว เป็นการเปรียบเทียบหน้าตาของผู้หญิง ว่า เหมือนมนุษย์โครม้นของ ซึ่งเป็นมนุษย์โบราณที่มีหน้าตาดูด้นน่ากลัว โดยปริยาย หมายถึง หน้าตาที่น่าเกลียด น่ากลัว ไม่สวยงามตามมาตรฐานค่านิยมของคนทั่วไป ผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยัน เชิงดูแคลน และเชิงขบขัน

(22) “คนขาย...ไม่ขายรองเท้าให้ เขาบอกว่า หน้าไม่เหมาะกับรองเท้า”

(ฮาซึกคิน ศิลปินมยาว ชุดที่12. 2539.)

ข้อความ หน้าไม่เหมาะกับรองเท้า แสดงความหมายว่า หน้าตาไม่ดียิ่งกว่ารองเท้า โดยปริยาย หมายถึง หน้าตาขี้ริ้วขี้เหร่มาก ผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน

(23) “เอารูปของพี่ให้น้องดูเถอะค่ะ...อย่าเอาฟิล์มเอ็กซ์เรย์ให้ดูเลย...”

(ฮายาวสึมกีย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า อย่าเอาฟิล์มเอ็กซ์เรย์ให้ดูเลย แสดงความหมายว่า เห็นแต่กระดูกซี่โครง ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลนและเชิงขบขัน

(24) “ทำยังไง...ยายก็สวยกว่า...”

(ฮาสนั่นจ่อ ชุดที่ 89. 2539)

ข้อความว่า ยายก็สวยกว่า หมายความว่า มีหน้าตาที่แก่เหี่ยว ขนาดยายยังสวยกว่า ผู้กล่าวเย้ยหยันดูแคลน และเชิงขบขัน

(25) “คุณตั้งแต่ก่อนเขาหล่อมาก ปัจจุบันยายมาอาศัยร่างเขาอยู่...”

(ฮาสิบแสบขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ข้อความ ปัจจุบันยายมาอาศัยร่างเขาอยู่ แสดงความหมายว่า หน้าตาตรงข้ามกับคำว่าหล่อมาก คือ หน้าตาแก่ ผิวน้ำเหี่ยวแห้ง ซึ่งเป็นลักษณะที่น่าเกลียดไม่สวยงามไม่น่าดู ผิดลักษณะมาตรฐานค่านิยมของคนทั่วไปผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยันเชิงขบขัน

10.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ

การเย้ยหยัน ที่มีความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการที่ไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ตัวอย่างที่พบ ได้แก่

(1) ก : “อู่วสาวงาม สะสวยไฟฝันจะเป็นอะไรจ๊ะ”

ข : “หมอค่ะ...”

ก : “อย่างหนูเนี่ย...เป็นได้สองอย่างเท่านั้นแหละ ไม่เป็นความดันก็เป็นเบาหวาน”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537.)

ข้อความว่า ไม่เป็นความดัน ก็เป็นเบาหวาน แสดงความหมายถึงสภาพอาการเกี่ยวกับโรคชนิดหนึ่ง ซึ่งมักเกิดกับผู้มีร่างกายอ้วนมาก ซึ่งแสดงสภาพอาการไม่ดี ไม่พึงประสงค์ ผู้กล่าวเย้ยหยัน เชิงดูแคลน

(2) ก : “อมฮอลล์ เม็ดเดียวเอาปากอยู่”

ข : “แต่ปากอย่างแก็ ต้องอมฮอลล์ทั้งโรงงาน”

(โครงการฮา ชุดที่ 36. 2539.)

ข้อความว่า ต้องอมซอหลัทั้งโรงงาน แสดงความหมายว่า ปากเหม็นมากซึ่งแสดงสภาพของกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน

(3) “พื่อออกจากบ้านตั้งแต่ พ.ศ. อะไร ทำไมเสื้อผ้าที่ใส่ รองเท้าที่ใส่ทำไมถึงเป็นอย่างนี้...”

(สมศรี 94 โอ๊ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

ข้อความ พื่อออกจากบ้านตั้งแต่ พ.ศ. อะไร แสดงความหมายว่า มีสภาพที่เก่ามาก โดยเฉพาะเสื้อผ้า รองเท้า นี่สวมใส่ ซึ่งแสดงสภาพที่ไม่น่าดู ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน

(4) “หน้าอย่างแกลไปอยู่กับจุ่มจิมซี่...”

(ฮาเกียเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ไปอยู่กับจุ่มจิมซี่ แสดงความหมายโดยใช้สัญลักษณ์ ชื่อนักแสดงตลกจุ่มจิม ที่เสียชีวิตไปแล้ว แทนสภาพของความตาย ซึ่งเป็นสภาพที่ไม่พึงประสงค์ ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงดูแคลน

(5) “อายุแกสองคนนะ ร้อยกว่า(ปี) ...ผ่านวัดชำเลื่องคูเมรุด้วย...”

(ฮาชาวสยืมก๊วย ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า ผ่านวัดชำเลื่องคูเมรุด้วย แสดงความหมายว่า แก่มากแล้ว ซึ่งเป็นการแสดงสภาพที่ไม่พึงประสงค์ของคนทั่วไป ผู้กล่าวเย้ยหยันเชิงขบขัน

10.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน

การเย้ยหยัน ที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนที่ไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ ตัวอย่างที่พบ ได้แก่

(1) “สมน้ำหน้าอยากเกิดมาเป็นลูกหลานคนรวย อิมหลับไปเลย ไม่อยากจะเกิดมาเป็นลูกตลกป่านนี้หัวหลับไปแล้ว...”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539.)

ข้อความว่า ไม่อยากจะเกิดมาเป็นลูกตลกป่านนี้หัวหลับไปแล้ว เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือไม่ต้องการให้เกิดขึ้นผู้กล่าวกล่าวเย้ยหยัน เชิงดูแคลน

(2) ก : “ถ้ากูเจอมึงในห้างสรรพสินค้า กูจะแจ้งตำรวจจับมึง”

ข : “ข้อหาอะไร...”

ก : “ชำเลื่องมอแล้วทำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อมลง”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

ข้อความว่า ข้าเลื่องมอแล้วทำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อมลง แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ชำเลื่อง ซึ่งนำมากล่าวถึงอาการเย้ยหยัน อย่างน่าขบขัน

(3) “คนหาอะไร เหนือโทรศัพท์มือถือ ไปหาหลวงพ่อบิณฑา เอาโทรศัพท์ไปเจิม...”

(ฮานันจอ ชุดที่ 97. 2539.)

ข้อความว่า ไปหาหลวงพ่อบิณฑา เอาโทรศัพท์ไปเจิม แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมว่า “เหนอ” หรือ “ชอบอวด” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่น่าจะกระทำผู้กล่าวนำมากล่าวอย่างน่าขบขันเชิงดูแคลน

(4) “เจ เจตริน เขาจะต้องเดินสลัดมือ แก่นะมันแค่ เจ ฌกาศสินธุ์ ชุดคิดข้าวเหนียว...”

(ฮานันจอ ชุดที่ 110. 2538.)

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการเดินล่า และผู้ร้องเพลงซึ่งไม่เป็นที่นิยมของคนทั่วไปโดยเฉพาะข้อความว่า เจ ฌกาศสินธุ์ ชุดคิดข้าวเหนียว ซึ่งตรงข้ามกับเจ เจตริน เขาจะเดินสลัดมือ ผู้กล่าวนำมากล่าวอย่างน่าขบขัน

จากตัวอย่างการกล่าวเย้ยหยัน พบว่า ผู้พูดมักกล่าวในเชิงล้อเลียนชั้นธรรมดา ไม่มี การเปรียบเทียบเชิงประชด ถึงขั้นรุนแรงให้เจ็บใจ จึงมักพบคำกล่าวประเภทนี้เสมอ เพื่อสร้างความขบขันในภาวะที่แสรังเย้ยหยันในการแสดงตลก

11. การประชดประชัน

การประชดประชันหมายถึง การใช้คำพูด ด้วยวิธีอุปมา หรือกล่าวเปรียบเทียบไปในทางใดทางหนึ่ง แต่ความหมายที่ต้องการนั้นตรงข้ามกับคำพูดที่กล่าว แบ่งการประชดประชันตามลักษณะการเปรียบเทียบ อ้างอิงความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ หรือไม่สมควรได้ 3 ประเภท คือ

- 11.1 เกี่ยวกับบุปลักษณ์ของคน
- 11.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ
- 11.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน

11.1 เกี่ยวกับรูปลักษณะของคน

การประชดประชันที่มีความหมายเกี่ยวกับรูปลักษณะของคน ตัวอย่างที่พบได้แก่

(1) ก : “แปลกจริงโว้ย”

ข : แปลกอะไร

ก : คางคกพูดได้

(คำพวนกวนประสาธ ชุคที่ 7. 2537)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณะ รูปร่างของคนว่า เป็นคางคกพูดได้ ซึ่งมีความหมายว่ารูปร่างเหมือนคางคกนั่นเอง

(2) “โอว..นายแบบโดมอน...โดมอนอาหารหมา”

(ตบฮาท่านักเลง ชุคที่ 17. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณะรูปร่างของคนว่าเป็นนายแบบโดมอน แต่เป็นนายแบบโดมอนโฆษณาอาหารของสุนัขหรือหมา

(3) “เจ้าบ่าวรูปหล่อน่ารัก เหมือนยันตระ จิ้งเขี้ยว จิ้งจก เจ้าสาวสวย เหมือนตุ๊กแก”

(สากี่เก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าแถม ชุคที่ 19. ม.ป.ป.)

กล่าวประชดประชันว่าเปรียบรูปลักษณะรูปร่างของคนเป็นจิ้งเขี้ยว จิ้งจก และตุ๊กแก

(4) “นี่หรือมนุษย์...”

(ฮาเก้กะเทยแก่ ชุคที่ 13. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณะ รูปร่างของผู้แสดงตลกกว่า นี่หรือมนุษย์ ซึ่งมีความหมายในทางที่ไม่ดีว่า ไม่น่าจะเป็นมนุษย์เลย

(5) ก : “โน่นเจ้าอ้วนมานั่งดู...”

ข : “ให้เกียรติเขาหน่อย อย่าเรียกเขาอย่างนั้น ต้องเรียกเขาว่า เจ๊ปยุ่น”

ก : “แล้วจะล่อยไหหรือ”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณะรูปร่างของคนว่า เหมือนปยุ่น แต่มีความหมายเป็นไปในทางที่ไม่ดี คือหมายถึงรูปร่างอ้วนมาก

(6) ก : “ไอ้อ้วนนี่ซ่อนรูป เวลาใส่เสื้อตัวใหญ่ ๆ ถอดเสื้อแล้วตัวนิดเดียว”

ข : เท่าลูกควายนะซี..”

(ฮาสุดชั่วโจ้ววงศ์ตริง ชุคที่ 12. 2538)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณะรูปร่างว่า ซ่อนรูปตัวนิดเดียว แต่มีความหมายว่าเสื้อตัวขนาดเล็ก แต่ตัวคนรูปร่างขนาดใหญ่ตัวเท่าลูกควาย

- (7) “เจอแล้วปากทางเข้าห้าง ๆ เมอร์คิงส์”

(ฮากี้เก้พันเก้ร้อยเก้สิบเก้เต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณ์ หน้าตาของคนว่า มีปากเท่ากับทางเข้าห้างสรรพสินค้าเมอร์คิงส์ หมายถึงคนปากกว้างนั่นเอง

- (8) “คนอะไรหน้าตาน่ารัก โหนกแก้ม ยังกะเบ้าขนมครก”

(ฮาสนัจอ ชุดที่ 110. 2539)

กล่าวประชดประชันกล่าวเปรียบเทียบรูปลักษณ์ หน้าตาของคนว่า โหนกแก้ม ยังกะเบ้าขนมครก ซึ่งมีความหมายว่า แก้มตอบ ไม่สวยงามเหมือนคำกล่าวชม

- (9) ก : ดูชิปากนิคจมูกหน่อย ไม่น่าให้ชื่อคำแก้วหรือกะ”

ข : “แล้วจะให้ชื่ออะไรกะ”

ก : “ผีขุน”

(ฮาสนัจอชุดที่ 110. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณ์หน้าตาว่า ปากนิคจมูกหน่อย ซึ่งเน้นความหมายถึงปากและจมูกขนาดเล็กผิดปกติ

- (10) “ถ้ามึงเหมือนโจอ๊อบบย กูก็ปุกก็ละวะ”

(ฮาสนัจอชุดที่ 110. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบรูปลักษณ์ หน้าตาว่า ถ้าหน้ามึงเหมือนโจอ๊อบบย ซึ่งเป็นชื่อของนักร้องวัยรุ่นที่หน้าตาดี กูก็เหมือนปุกก็ซึ่งเป็นนักร้องวัยรุ่นหน้าตาดี แต่แท้ที่จริงแล้วเน้นความหมายให้เห็นถึงหน้าตาที่ไม่สวยงามของผู้พูดทั้งสองคน

11.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ

การประชดประชันที่มีความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการที่ไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ ตัวอย่างที่พบได้แก่

- (1) “แกนอนหงายอย่างนี้ เหมือนเจ้าอวาส เหมือนเจ้าอวาสมรณะภาพ”

(ตบฮ้านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพอาการว่า นอนหงายแล้วเหมือนเจ้าอวาส เหมือนเจ้าอวาสมรณะภาพแล้ว

- (2) ก : ฝรั่งมีทุนสร้างยานอวกาศไปถึงดวงจันทร์ คนไทยมีทุนนิดหน่อยไปถึงแค่ดวงดาว”

ข : “ดาวอะไรละ”

ก : “ดาวคะนอง”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพอากาศว่าคนไทยสร้างยานอวกาศไปถึงแค่ดวงดาว แต่เป็นดาวคะนอง ซึ่งเป็นชื่อบริเวณสถานที่ในกรุงเทพมหานคร

(3) “ตอนแรกเล่นตลก หัวน้ำให้กินละ 60 บาท จนสองปีก็ให้กินละ 60 บาท คุณฉีใส่สร้อยเส้นเท้าว่าเท้าควาย แต่ฉีใส่เส้นรักเธอเท้าฟ้า”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพอากาศว่า ใส่สร้อยเส้นเท้าว่าเท้าควาย นั้นหมายถึงใส่สร้อยทองคำที่มีเส้นขนาดใหญ่ และใส่สร้อยเส้นรักเธอเท้าฟ้า หมายถึงใส่สร้อยที่ไม่มีค่า เป็นแค่เชือกสายรุ่มสำหรับโคตรมของทหารอากาศ

(4) ก : “หลังภาคีอื้อจะสูงขนาดไหนคนใช้ขึ้นไปทำความสะอาดตกลงมาสามวันยังไม่ถึงพื้น”

ข : “คราวหลังก็บอกมันห่อข้าวขึ้นไปกินด้วย ตกลงมาจะได้ไม่อดข้าว”

(ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพอากาศว่า ตกลงมาสามวันยังไม่ถึงพื้น นั้นหมายถึงมีความสูงจากพื้นดินมาก จนต้องบอกว่าคราวหลังให้ห่อข้าวขึ้นไปกินด้วย จะได้ไม่อดข้าว

(5) ก : “เขาได้แชมป์แล้ว เก่งมาก แต่เก่งในการอมคำตัว ปากห้อยถึงดิน เป็นแชมป์รุ่นนำออก ออกจากเขมร”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพอากาศว่า เก่งมาก แต่เก่งในการอมคำตัว หรือรายได้ของลูกน้องที่ควรจะได้รับ และเป็นแชมป์รุ่นนำออกจากเขมร ซึ่งมีความหมายไปในเชิงดูแคลนหรือไม่ดี

11.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน

การประชดประชันที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ ตัวอย่างที่พบได้แก่

“ในชีวิตไม่เคยฟังมาก่อน ให้ตาย เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ ไม่เคยเห็นใคร ร้องเพลงดีอย่างนี้ มันสามารถร้องเสียงไมเนอร์ มาพาทัวร์ และลงแบบขเบ็ดเจ็ดชั้นมีที่ไหน ถ้าอัดแผ่นเสียง ดังระเบิดเถิดเทิงไปแล้ว มัน คือ มนต์สร้อย คำสิทธิ์”

(เหินศักดิ์สังหา) ชุดที่ 27. 2539)

กล่าวประชดประชันเปรียบเทียบพฤติกรรมของคนว่า ร้องเพลงดี แต่บรรยายถึงวิธีการร้องเพลงที่ผิดปกติ และไม่อาจจะเกิดความไพเราะได้เลย

จากตัวอย่างการใช้ภาษาเพื่อประชดประชัน พบข้อสังเกตว่าผู้พูดมักกล่าวในเชิงล้อเลียน และเปรียบเทียบรูปร่างหน้าตาของผู้แสดงตลกด้วยกันให้น่าเกลียดเชิงขบขันเสมอ

ระดับความรุนแรงของความหมายที่กล่าวอยู่ในระดับปานกลาง แต่เน้นการเปรียบเทียบ ให้ความหมายให้ตรงกันข้ามกับคำที่กล่าว ซึ่งมักเป็นไปในทางไม่ดี

12. การถากถางแตกดัน

การถากถางแตกดัน หมายถึง การใช้คำพูดเหน็บแนม หรือกระทบอย่างรุนแรงและบาดใจ ว่าให้เจ็บใจมากกว่าการเย้ยหยัน

การถากถางแตกดัน แบ่งตามลักษณะการเปรียบเทียบ อ้างอิง ความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ หรือไม่สมควร เป็น 3 ประเภท คือ

- 12.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน
- 12.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ
- 12.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน

12.1 เกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน

การถากถางแตกดันที่มีความหมายเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของคน ตัวอย่างที่พบ ได้แก่

(1) “คนอะไร รูปร่างอย่างนี้ เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ เพิ่งเคยเห็น ขึ้นสี่ค่าเดือนสี่เดือนจะบวชແກ້บน.....

(ฮาสิบเสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

การถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับรูปร่างแปลกประหลาด ไม่เหมือนปกติทั่วไป ถึงขนาดคนดูหน้าแล้วจะไปบวชແກ້บน

(2) “หางเครื่องคนนี้สมัยก่อน เขาไม่ได้อ้วน เขากินควายอวบน้ำผึ้ง หุ่นเขาตัวใหญ่โตเป็นควายอย่างนี้...”

(ฮาสิบเสบ ขุนแผนไฮเทค ชุดที่ 13 ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับรูปร่างอ้วนมาก ถึงขึ้นกล่าวว่า เขากินควายอวบน้ำผึ้ง หุ่นเขาตัวใหญ่โตเป็นควายอย่างนี้

(3) “ผิวดำอย่างนี้ สงสัยพ่อแม่ได้กันในห้องนรก ไปอยู่บ้านฉัน ฝนตกแก้ผ้าเดินกลางทุ่ง แม่ลงดาลงดีจัง มันดีกว่าเบสส์โลโก้...”

(ย. โย่งฮายัก ชุคที่ 1. ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับลักษณะผิวสีดำนั่นถึงขั้นกล่าวว่า สงสัยพ่อแม่ได้เสียกันในห้องนรก

(4) “กูเห็นหน้ามัน หน้ามันวังเวงจริง ๆ

(น้ำบ๊องส์ ฮาเค้อดำ ชุคที่ 21. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่น่ากลัวมาก เมื่อดูแล้วทำให้รู้สึกวังเวง หน้าตาอาจจะคล้ายหน้าผี

(5) “เพลงของกบศิจิ น่าจะเป็นเพลงของกบอเวจีมากกว่า...”

(น้ำบ๊องส์ ฮาเค้อดำ ชุคที่ 21. 2539)

กล่าวถากถางแตกดันถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาค่อยสัต์วันรกกถึงขั้นกล่าวว่า น่าจะเป็นเพลงของกบอเวจีมากกว่า

(6) “คนอย่างเธอ เห็นข้างหลังหนูจำ เห็นข้างหน้าหนูผี เล่นหนังเรื่องใด ๆ ก็ไม่ รัก”

(รุ่นเก๋าฮาลายคราม ชุคที่ 6. ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดันถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่ไม่น่าดูอย่างมาก ถึงขั้นกล่าวว่า เห็นข้างหน้าหนูผี

(7) “โตจนปานนี้ ไม่มีฟันชกซี่”

(สังฮาเปปพิศดาร ชุคที่ 3. 2539)

กล่าวถากถางแตกดันถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่ไม่มีฟันหน้าถึงขั้นกล่าวว่า โตจนปานนี้ ไม่มีฟันชกซี่

(8) ก: “ผมเป็นคนกรุงเทพฯ”

ข: “คินะ กรุงเทพฯ ยอมให้มึงเกิดได้”

(สี่หนุ่มท่อมเสียดฮา ชุคที่ 19. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่ไม่น่าดูอย่างมากแต่ยังดีที่ คินะ กรุงเทพฯ ยอมให้เกิดได้

(9) “หน้ายังกะหม้อต้มตด”

(เหย็นศักดิ์สังฮา ชุคที่ 27.2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่ไม่พึงประสงค์เป็นอย่างมาก ถึงขั้นกล่าวว่า หน้ายังกะหม้อต้มตด เพราะคงจะเป็นหม้อที่มีกลิ่นคาว

(10) ให้มันไปแสดงหนัง เขย่าขวัญวันพุธ ข่มเมียวันอาทิตย์ ดิดแก้งวันจันทร์ ออกเทป ฝึเนากับโลงศพ

(ฮากลิ่งสตั้งฮ้วน. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่น่าเกลียดน่ากลัว ถึงขั้นกล่าวว่า ให้ไปแสดงหนังเขย่าขวัญวันพุธ...ออกเทปฝึเนากับโลงศพ ข้อความว่า เขย่าขวัญวันพุธ เป็นชื่อรายการละครโทรทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องภูติผีปีศาจ

(11) “คนขายรองเท้าไม่ขายรองให้ เขาบอกว่า หน้าไม่เหมาะกับรองเท้า”

(ฮาซัคคินสิดปินผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับ หน้าตาที่ไม่น่าดูเป็นอย่างยิ่ง ถึงขั้นกล่าวว่า หน้าไม่เหมาะกับรองเท้า

(12) “หน้าตาอย่างมึง สิบล้อเสียหลักยังหักหลบเลยมึง....”

(ฮาทะลจอ ชุดที่ 50. 2538)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่น่ากลัว น่าเกลียด เป็นอย่างมาก ถึงขนาดคนขับสิบล้อยังไม่ยอมขับรดชน

(13) “หน้ามันเหมือนกับจะไม่ค่อยเท่ากัน เพราะแม่มันได้กับผู้ใหญบ้านบ้าง กำนันบ้าง”

(สองพ่อลูกดันตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงรูปลักษณ์ ที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าตาที่ไม่ดี ถึงขั้นกล่าวว่า หน้ามันเหมือนกับจะไม่ค่อยเท่ากัน เพราะแม่ได้เสียกับผู้ใหญบ้านบ้าง กำนันบ้าง...

12.2 เกี่ยวกับสภาพอาการ

การถากถางแตกดัน ที่มีความหมายเกี่ยวกับสภาพอาการที่ไม่ดี หรือไม่พึงประสงค์ ตัวอย่างที่พบ ได้แก่

(1) “รดส้วม คำในปากมึงรีเปล่า...”

(กะเทยบ้าฮาผีผี ชุดที่ 3. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพปากมีกลิ่นที่ไม่พึงปรารถนา เทียบกับรดส้วมว่า ในปาก ก็จะต้องมีกลิ่นรุนแรงมาก

(2) “หลวงพ่อย่าหวงตัวเลข อีกหน่อยก็มรณะภาพแล้ว”

(กะเทยบ้าฮาผีผี ชุดที่ 3. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความตายถึงขั้นกล่าวว่า อีกหน่อยก็มรณะภาพแล้ว

- (3) “แกมันเลว บวชเสียผ้าเหลือง...หมาจะเกิดชิงหมาเกิด”

(ครอบครว้อตเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเลว บวชเสียผ้าเหลือง...หมาจะเกิดชิงหมาเกิด

- (4) “ซอโยไหนที่มีคดีย่มขึ้นกับบ่อย ๆ เอาพวกเราและอิเหี้ยทั้งหลายไป รับรอง...มัน ห่าเหี้ยวกันทั้งซอโย”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความน่าเกลียดน่ากลัว ถึงขั้นกล่าวว่า เอาพวกเราและอิเหี้ยทั้งหลายไป รับรอง...มัน ห่าเหี้ยวกันทั้งซอโย

- (5) ปาเถื่อน...เดี๋ยวนี้ไทยเจริญแล้วนะโว้ย ไคโนเสาร์ผ่านบ้านมึงก็โมง”

(ชวนชื่นฮาสาชาใหญ่ ชุดที่ 13.2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความโง่เขลา หรือความโโบราณ หรือความไม่ทันสมัยทันเหตุการณ์ ถึงขั้นกล่าวว่า ไคโนเสาร์ผ่านบ้านมึงก็โมง

- (6) “ไม่คบด้วยหรือก ขนาด...มือยังด้าน หน้าจะเหมือนอะไร”

(ย. โย่งฮายักยัก ชุดที่ 1 ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความหน้าด้าน หรือความไม่รู้จักกละอาย ถึงขั้นกล่าวว่า ไม่คบด้วยหรือก ขนาด...มือยังด้าน หน้าจะเป็นอย่างไร

- (7) “ชื่อสมคิด น่าจะเปลี่ยนใหม่เป็น คุณसारพัดพิณ”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุดที่ 6. ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับ ความร้ายกาจ หรือความไม่ดีของคน ถึงขั้นกล่าวว่า ชื่อสมคิด น่าจะเปลี่ยนใหม่เป็น คุณसारพัดพิณ

- (8) ก : “ผิวแกทำไมไม่ล่ำมโซไว้...”

ข : “ล่ำมไว้แล้ว แต่มันสะบัดหลุด...”

(ฮาเก่ากะเทยบ้า ชุดที่ 13. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเป็นสัตว์ประเภทสุนัข ถึงขั้นกล่าวว่า ผิวแกทำไมไม่ล่ำมโซไว้... ล่ำมไว้แล้ว แต่มันสะบัดหลุด

- (9) ก : “รุ่นมึง ไม่มีสิทธิ์ถือช่อดอกไม้ รุ่นมึงต้องดอกไม้จันทน์”

ข : “เอาไว้ดมเหรอ...”

ก : “ไว้เผามึงนะซี...”

(ฮาทะลุมจ ชุดที่ 50. 2538)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความแก่ชรา ใกล้เคียง สันชีวิต ถึงขั้นกล่าวว่า ต้องมีดอกไม้จันทน์ไว้เตรียมเผาศพ

(10) “ถามจริง ๆ เอะ...ปากไปแตกหมาเน่ามาก็ตัว”

(ฮาที่เค็ดเพชรดาราราชย์ ชุดที่ 6. 2537)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับกลิ่นของซากสัตว์ เน่าเหม็น ถึงขั้นกล่าวว่า ปากไปแตกหมาเน่ามาก็ตัว

(11) “คู่แข่งแสงระวี... นี่คือแสงอัปรีย์”

(ฮาสนั่นจอ 89. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความไม่ดีถึงขั้น กล่าวว่า คู่แข่งแสงระวี นี่คือ แสงอัปรีย์

(12) “ตัวชวย... ไปอยู่กับจุ่มจิม..สองวันจุ่มจิมตาย... ไปอยู่กับเทพเทียนชัย เทพเทียนชัยตาย...กลุ่มใจไปกินเหล้ากับเพื่อนที่คลองเตย ไม่ทันถึงสามทุ่ม ไฟไหม้คลองเตย รู้ว่าชวยเลย ไปซื้อของทำสังฆทาน แต่เดินทางผ่านตลาดมาบุญครองเท่านั้นแหละ ไฟไหม้ทั้งมาบุญครอง....”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 108. 2539)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความโชคร้าย ความไม่ดี ถึงขั้นกล่าวว่า ไปอยู่กับจุ่มจิม..สองวันจุ่มจิมตาย... ไปอยู่กับเทพเทียนชัย เทพเทียนชัยตาย ...กลุ่มใจไปกินเหล้ากับเพื่อนที่คลองเตย ไม่ทันถึงสามทุ่ม ไฟไหม้คลองเตย รู้ว่าชวยเลยไปซื้อของ ทำสังฆทาน แต่เดินทางผ่านตลาดมาบุญครองเท่านั้นแหละ ไฟไหม้ทั้งมาบุญครอง

(13) “สิบปีจากหมา มาหมา ยังจำได้ กลับมาใหม่มันยังรู้จักเจ้าของ สามวันจากนารี แม่ไม่เหลียวมอง โอ...นวลน้องเลยยิ่งกว่าหมาอีห่ากิน”

(ฮาสุดขั้วโจ้ววงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

กล่าวถากถางแตกดัน ถึงสภาพอาการ ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเลวถึงขั้นกล่าวว่า โอ...นวลน้องเลยยิ่งกว่าหมาอีห่ากิน

12.3 เกี่ยวกับพฤติกรรมของคน

การถากถางแตกดัน ที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนที่ไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ ตัวอย่างที่พบ ได้แก่

(1) ก : “พวกบ้ากามมันจะมาข่มขืน ใครจะข่มขืนใครก่อน ระหว่างพวกเรา สองคนนี่”

ข : “คิดว่า น้องเมะคะ”

ค : “กว่า... มันคงฆ่าตัวมันเองตายก่อน ที่มันจะข่มขืนพวกมึง”

(คำพวนกวนประสาธ ชุติที่ 7. 2537)

กล่าวถากถางแดกดัน พฤติกรรมของคน ที่มีความหมายเกี่ยวกับ การข่มขืนถึงขั้น
กล่าวว่า กว่า มันคงฆ่าตัวมันเองตายก่อน ที่มันจะข่มขืนพวกมึง เพราะความน่าเกลียดน่ากลัวในรูป
ร่างหน้าตาของผู้จะมาให้ข่มขืนมีมากจนทนไม่ไหว

(2) ก : “ที่มองเค้านะ....คิดอะไรอยู่”

ข. : “คิดว่าพวกมึงจะตายจริงยัง หรือยังมีชีวิตอยู่ไม่แน่ใจ”

(คำพวนกวนประสาธ ชุติที่ 7. 2537)

กล่าวถากถางแดกดัน ถึงพฤติกรรมของคน ที่มีความหมายเกี่ยวกับการคิดถึงขั้น
กล่าว คิดว่าพวกมึงจะตายจริงยัง หรือยังมีชีวิตอยู่ไม่แน่ใจ แสดงถึงสภาพที่ไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้
เหมือนคนปกติ ประกอบกับความน่าเกลียดน่ากลัวของรูปร่างหน้าตา

(3) “พูดไทยไม่ได้ หรือพูดภาษาคนไม่ได้”

(ชวนชื่นฮาสาขานาใหญ่ ชุติที่ 13. 2539)

กล่าวถากถางแดกดัน ถึงพฤติกรรมของคน ที่มีความหมายเกี่ยวกับการพูด ถึงขั้น
กล่าวว่า พูดไทยไม่ได้ หรือพูดภาษาคนไม่ได้

(4) ก.: “ไม่มีอารมณ์เต้น (รำ) ไม่มีคนออฟ...”

ข : “นำออฟไปให้ไกจิก...”

(รุ่นเก่าฮาตายคราม ชุติที่ 6. ม.ป.ป.)

กล่าวถากถางแดกดัน ถึงพฤติกรรมของคนที่มีความหมายเกี่ยวกับการขายบริการ
ทางเพศถึงขั้นกล่าวว่า ไม่มีอารมณ์เต้น (รำ) ไม่มีคนออฟ...นำออฟไปให้ไกจิก

(5) ก : “นี่เปิดเชยอึม...รุ่นไนต์ เต๋อ ดู ดี นะ...”

ข : “รุ่นนั้นไม่มี ใครเขาคบกับมันแล้ว”

ค : “รุ่นไหนพวกมึงขาดเขา จะรู้ว่า...สบายใจ”

ฮาทะลุจอ ชุติที่ 50. 2538)

กล่าวถากถางแดกดัน ถึงพฤติกรรมของคนที่มีความหมายเกี่ยวกับการคบค้าสมาคม
ถึงขั้นกล่าวว่า รุ่นไนต์ เต๋อ ดู ดี นะ...รุ่นนั้นไม่มี ใครเขาคบกับมันแล้ว

(6) “ทำเต๋นของมึงแต่ละทำ น่าทำป็นลั่นใส่”

(ฮาสนั่นจอ ชุติที่ 110. 2538)

กล่าวถากถางแดกดัน ถึงพฤติกรรมของคน ที่มีความหมายเกี่ยวกับทำเต๋นรำถึง
ขั้นกล่าวว่า ทำเต๋น (รำ) ของมึงแต่ละทำ น่าทำป็นลั่นใส่

13. การล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์

การล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์ หมายถึง การใช้คำพูด กล่าวล้อเลียน กล่าวเกินจริง กล่าวเยาะหยัน กล่าวดูแคลน กล่าวกระทบกระเทียบ กล่าวอย่างน่าขัน เป็นต้น เพื่อสร้างภาพ หรือ ลักษณะของบุคคล และสถานการณ์นั้น ๆ ให้มีความบิดเบี่ยงต่างไปจากปกติหรือเกินความเป็นจริง บุคคลและสถานการณ์ที่กล่าวถึง มักอยู่ในความรู้สึกนึกคิด หรือความสนใจของคนทั่วไป ผู้แสดง ตลกใช้ภาษาท่าทาง (อวัจนภาษา) และภาษาพูดประกอบกัน จะเน้นน้ำเสียง แสดงท่าทางล้อเลียน ประกอบการแสดง จึงทำให้เกิดความสนุกสนาน และบันเทิงได้

แบ่งการใช้ภาษาล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์ได้เป็น 2 หัวข้อ คือ

13.1 การล้อเลียนบุคคล

13.2 การล้อเลียนสถานการณ์

13.1 การล้อเลียนบุคคล

การล้อเลียนบุคคล หมายถึง การใช้คำพูดกล่าวถึงบุคคล ที่อยู่ในความสนใจหรือ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จะกล่าวในลักษณะล้อเลียน กล่าวเกินจริง กล่าวเยาะหยัน กล่าวดูแคลน กล่าวกระทบกระเทียบ กล่าวอย่างน่าขัน เป็นต้น เพื่อสร้างภาพหรือลักษณะให้มีความบิดเบี่ยงต่างไปจากปกติ หรือเกินความเป็นจริง

บุคคลที่นำมาล้อเลียนได้แก่ นักการเมือง ดาราภาพยนตร์ นักร้อง บุคคลในข่าว เป็นต้น จึงอาจแบ่งการล้อเลียนบุคคลได้ 3 กลุ่ม คือ

13.1.1 การล้อเลียนบุคคลในแวดวงการเมือง

13.1.2 การล้อเลียนบุคคลในแวดวงการบันเทิง

13.1.3 การล้อเลียนบุคคลในข่าวทั่วไป

13.1.1 การล้อเลียนบุคคลในแวดวงการเมือง

การล้อเลียนบุคคลในแวดวงการเมือง หมายถึง การล้อเลียนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารระดับต่าง ๆ เป็นต้น ตัวอย่างที่พบ มีดังนี้

(1) “ชาติเสือต้องไ้ลาย ชาติชายต้องซุนห้วน”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคลด้วยการใช้คำพ้องชื่อ โดยการใช้คำเรียกนามสกุลให้มีความหมายและหน้าที่เป็นอย่างอื่น คือ ชาติชาย ต้องชวนห้วน เดิมชื่อชาติชาย นามสกุลชวนห้วน แต่นำมาใช้สร้างเป็นประโยค โดยเติมคำกริยาช่วย ว่าต้องทำให้คำว่าชวนห้วน ทำหน้าที่เหมือนคำกริยา

(2) ก : “จะร้องเพลงไพเราะเสนาะ เทียนทอง ผมเลยอยากจะชักชวน หลีกภัย จุประสงค์ สุนศิริ จะให้ผมประกาศให้ ผมอยากจะให้คุณเด่น โต๊ะมีนา ผมไปประกาศที่ไหนก็มีแต่คนสุขเกษมเปรม ดินสุลนันท

ข : “เดี๋ยวเถอะ ก็จะติดคุกกันทั้งคณะหรือก แทนที่จะอยู่กันอย่างสันติ ศรีธนชัย จะนึกกันไปใหญ่แล้ว เฮ้อ... ประกาศเลยก็แล้วกัน เพราะดูท่าทางคุณจะฉลาด วรรณิต ไม่น้อย หุ่นอย่างนี้อัดข้าวหรือหุ่นสมบุรณ์ ระหงษ์ออก มิน่าละถึงได้ทะนง ศรีปรีชาพงษ์

ก : “เพราะแต่ก่อนผมเป็นชาว เกษตร โรจนนิล”

ข..: “มิน่าละถึงได้ถวิล ไพรสณฑ์ ผมจะร้องเพลงเดือนเพ็ญผมจะไปแต่งตัวใหม่ รับรองจะไม่ให้เสียภาพพจน์ บุญยะจินดาเลย ขอกราบสวัสดี อมรวิวัฒน์

(ปะทะสา ประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อ โดยใช้คำเรียกชื่อในประโยคให้มีความหมายและหน้าที่เป็นอย่างอื่น ได้แก่ ไพเราะเสนาะ ชักชวน สุขเกษม เปรม อย่างสันติ จะฉลาด หุ่นสมบุรณ์ ได้ทะนง ชาวเกษตร ได้ถวิล ภาพพจน์ ขอกราบสวัสดี

ทำหน้าที่เป็นคำซ้อน เพื่อความหมาย ได้แก่ ไพเราะเสนาะ ชักชวน สุขเกษม เปรม

ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ ได้แก่ อย่างสันติ หุ่นสมบุรณ์ ขอกราบสวัสดี

ทำหน้าที่เป็นคำกริยา ได้แก่ จะฉลาด ได้ทะนง ได้ถวิล

ทำหน้าที่เป็นประธาน ได้แก่ ชาวเกษตร ภาพพจน์

(3) “ศิลปะที่โด่งดังที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี คือ ศิลปะอาชา”

(ฮาซัคดินศิลปผมยาว ชุดที่ 12. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคลด้วยการใช้คำพ้องนามสกุล โดยใช้คำเรียกนามสกุลให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น คือ ศิลปะอาชา ปกติ เป็นนามสกุลของนายบรรหาร ศิลปะอาชา อดีตนายกรัฐมนตรี คนที่ 21 แต่กล่าวให้มีความหมายว่าเป็น ประเภทของศิลปะประเภทหนึ่ง

(4) “อดีตใช้น้อย หลีกภัย ปัจจุบันใช้น้อย ศิลปะอาชา อนาคตใช้น้อย ชินวัตร หรือน้อย สุนทรเวช หรือไม่ก็อาจเป็นน้อย ประเสริฐสุวรรณหรือไม่ก็ น้อย เตชะโม่ง”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

นักแสดงตลกหญิง ชื่อ น้อย โพธิ์งาม นำนามสกุลของนักการเมือง และ บุคคลในข่าว กล่าวสมมุติมาเป็นนามสกุลของตนเอง ได้แก่ (ชวน) หลีกภัย, (บรรหาร) ศิลปะอาชา (ทักษิณ) ชินวัตร, (สมัคร) สุนทรเวช, ประเสริฐสุวรรณ และ (เกรียงไกร) เตชะโม่ง

(5) ก : “ชื่ออะไร...”

ข : “ชื่อจริง หรือชื่อปลอม...”

ก : “ชื่อจริง...”

ข : “ชื่อจริงชื่อคันสนีย์ เกยุราพันธ์ ชื่อเล่นสุดารัตน์ นาคพงษ์

(ฮาที่เด็ด เพชร ดาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

นำนามสกุลของสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ ซึ่งเป็นนักการเมือง คนหนึ่งของไทย มาเป็นนามสกุลของ คันสนีย์ นาคพงษ์ ซึ่งเป็นนักการเมือง และนักอ่านข่าวทางโทรทัศน์

(6) ก : “ชื่อในบัตรมรณภาพอย่างไร...”

ข : “บัตรประชาชน ชื่อว่า ประสงค์ เทือกสุบรรณ”

(ฮาที่เด็ด เพชรดาราฉาย ชุดที่ 6. 2537)

อาจเป็นชื่อนักการเมือง ประสงค์ รุ่งศิริ แต่นำอาจนามสกุล นักการเมืองสุเทพ เทือกสุบรรณ มากล่าวรวมกัน เป็น ประสงค์ เทือกสุบรรณ

(7) ก : “ฮัลโล...ไอลิหม เป็นไงคะแน่นท้วมท้นเลยเธอ ไม่ได้ออกเทปชุดใหม่ไปนาน ออกซะซี...”

ข : “เลลิหม ไหนวะ”

ก : “เลลิหมพล มาลาคำ”

(ตลกสั้นตลับ คณะมดขี้ม. 2538)

กล่าวคำว่าไอลิหม อาจพ้องกับชื่อของนักการเมือง เลลิหม อยู่บ้าง แต่กล่าวในตอนท้ายว่า เป็นเลลิหมพล มาลาคำ นักร้องนักแต่งเพลงลูกทุ่งหมอลำของไทย

(8) ก : “เอานามบัตร ขวลิต”

ข : “อ้อ... ขวลิต ท่อไอเสีย”

(ฮาบ๊องโรงบาลบ้า. 2539)

กล่าวคำว่า ขวลิต อาจพ้องกับชื่ออดีตนายกรัฐมนตรี แต่กล่าวในตอนท้ายว่าเป็นร้านขวลิตท่อไอเสีย.

(9) ก : “เมื่อวาน ผมนั่งกินปลาร้ากับท่านเลลิหม ไม่เห็นจะเป็นไร”

ข : “เลลิหม อยู่บ้าง”

ก : “เลลิหมพล มาลาคำ”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ๊บ ชุดที่ 11. 2537)

กล่าวคำว่า ເລີມ ให้เข้าใจว่าเป็น ເລີມ อันอาจพ้องกับชื่อนักการเมือง แต่กล่าวในตอนท้ายว่า เป็นนักร้องนักแต่งเพลงลูกทุ่งหมอลำชื่อ ເລີມ พล มาลา คำ”

(10) “ອ້ອ ບຣຮາຣ ໄມ່ຢູ່ ບຣຮາຣ ນະເຮອ ໄປເຢ່ນລີເກັບຄະແລ້ວ”

(สาสน์นัจอ ชุดที่ 97. 2539)

กล่าวคำว่า ບຣຮາຣ อาจพ้องกับชื่อนักการเมือง ບຣຮາຣ ສິລປະອາຊາ แต่กล่าวในตอนท้ายว่าเป็นชื่อของนักแสดงลูก ບຣຮາຣ ສິຍ໌ หอมหวล

(1) ก : “ຜູ້ວ່າ ນນທ໌ ເຮອ ຈື່ສາມລ້ອມໄດ້ແລ້ວ...”

ข : “ฮີ... ຜູ້ວ່າ ເຮອ...”

ก : “ກີ່ໄອຜູ້ກັບໄວ້ວ່າໄງ...”

(ตลกสั้นตลับ คณะมคธิม. 2538)

ข้อความว่า ຜູ້ວ່ານນທ໌ เมื่อผู้ฟังได้ยินตอนแรกจะเข้าใจว่า เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตอนท้ายตีความว่าตามอักษรว่า คนชื่อ และคนชื่อว่า อยู่ในเมืองนนทบุรี

(12) “ນັກการเมืองที่รวยที่สุด คือ ประมาณ เพราะใคร ๆ ก็บอก งบประมาณ นักการเมืองที่อนุญาตให้คาเฟ่เปิดดีดี คือ ประมาณ เพราะประมาณดีดี นักการเมืองที่ตักงานมาตลอดคือ สมักร สมักรงานตลอด นักการเมืองที่จนที่สุด คือ สุทัศน์ เงินหมื่น เพราะมีแค่หมื่นเดียว นักการเมืองที่จึกฉั่วที่สุด คือ ชวน หลีกภัย เพราะชวนคนโน้นคนนี้หลีกภัยตลอด...”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16.)

ข้อความว่า งบประมาณ หมายถึง จำนวนเงินที่ระบุไว้ล่วงหน้าสำหรับใช้จ่ายในงานที่จะกระทำต่อไปในอนาคต ตีความตามอักษรว่า งานของนายประมาณ

ข้อความว่าประมาณดีดี หมายถึง เวลาประมาณเสนาพิกา ตีความตามอักษรว่า นักการเมืองชื่อประมาณอนุญาตให้คาเฟ่เปิดดีดี เรียกสั้น ๆ เป็นฉายาว่าประมาณดีดี

ข้อความว่า สมักร อาจหมายถึงชื่อนักการเมือง สมักร สุนทรเวช แต่ตีความตามอักษรว่าสมักรงาน

ข้อความว่า สุทัศน์ เงินหมื่น อาจหมายถึงชื่อนักการเมือง แต่ตีความหมายตามอักษรว่า นายสุทัศน์ มีเงินเพียงหนึ่งหมื่นบาทเท่านั้น

ข้อความว่า ชวน หลีกภัย อาจหมายถึง ชื่อนักการเมือง แต่ตีความตามอักษรว่า ชักชวนให้หลบหลีกภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น

13.1.2 การล้อเลียนบุคคลในแวดวงการบันเทิง

การล้อเลียนบุคคลในแวดวงการบันเทิง หมายถึง การล้อเลียนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิงประเภทต่าง ๆ เช่น ดาราภาพยนตร์ ดาราโทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักแสดงตลก เป็นต้น พบตัวอย่าง ดังนี้

(1) ก : “ฉันเดินมาจากซอยลึก เขาเรียกว่าว่า หนูงหนิง เดินไปถึงปากซอย เขาเรียกฉันว่า ยู้ย พอมาถึงหลักสี่ เขาเรียกฉันว่าฮั่นนี่...”

ข : เขาน่าจะเรียก คนหรือนี่”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อ ที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อบุคคล ซึ่งมีความหมายในทางไม่ดี หรือ กล่าวถึง ฮั่นนี่ หรือชื่อจริงภัสสร บุญเกียรติ (เหลียวรักวงศ์) ดารานักร้อง เรียกใหม่เป็น คนหรือนี่ พ้องคำว่านี้ แต่คำหลังมีความหมายว่า เหมือนไม่ใช่คน หรือ คนนี้ลักษณะรูปร่างหน้าตาไม่น่าดู

(2) “นักร้องคู่แฝด ผันดีผันร้าย เอ้ย ไม่ใช่ ต้องผันดีผันเด่น”

(บ๊องส์ตั้นสะอื้นผิ ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อ ที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อบุคคล ซึ่งมีความหมายในทางตรงข้าม คือผันดีผันเด่น ชื่อนักร้องคู่แฝด เรียกใหม่เป็น ผันดีผันร้าย พ้องคำว่า ผันดี แต่แตกต่างกันด้วยการใช้ คำว่า ผันเด่น เป็นผันร้าย

(3) “ออกอัลบั้ม แข่งกับลิปกับออย เป็นเล็บกับดิน.....”

(สองพ่อลูกดันตระกูลสา ชุดที่ 37. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อบุคคลที่มีความหมายไปในทางที่ไม่ดี คือ กล่าวถึงลิปกับออย ชื่อของนักร้อง แต่เรียกใหม่เป็นเล็บกับดิน ซึ่งคำว่า ลิป และ เล็บ ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกันคือ เสียง ล.

(4) ก : “เวลาน้องอิมเหมือนลูกเกด เมธิณี กิ่งพโยม”

ข : “กว่าเหมือน ชะนี เกะกิงมะยม มากกว่า...”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อและนามสกุล ที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อและนามสกุลของบุคคล ที่มีความหมายกลายเป็นอย่างอื่น คือ กล่าวถึง เมธิณี กิ่งพโยม ซึ่งเป็นนางงาม ดารา นางแบบ เรียกใหม่เป็น ชะนี เกะกิงมะยม มีคำพ้องว่า นี, กิ่ง สระอะในคำว่า /พะ/และ/มะ/ และ สระโอะกับสระโอ ในคำว่า ยม กับ โยม

(5) “เต้า สมชาย(ชาย) ออกเทปชุดใหม่ ชุดเป็นตางค์...”

(ตลกกลั่นตลับ คมมะดขี้ม, 2538)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อของบุคคลที่มีความหมายกลายเป็นอย่างอื่น คือ สมชาย นามสกุลอาจเป็น แจ่มกลัด เรียกใหม่เป็นสมชาย ออกเทปชุดใหม่ ชุดเป็นตางค์ มีคำพ้องว่า ชาย กับ ชาย ซึ่งแตกต่างกันเฉพาะเสียงพยัญชนะต้น ช กับ ซ

(6) “เธอคือซูเปอร์สตาร์ มาทูน่า... นักร้องหญิงแห่งยุค”

(น้อย ๆ หน้อยฮาติลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อ ที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อของบุคคลที่มีความหมายกลายเป็นอย่างอื่น คือ มาคอนน่า นักร้ององสหรัฐอเมริกาคนหนึ่ง เรียกใหม่เป็น มาทูน่า พ้องพยางค์ว่า มาและน่า, พยางค์นี้แตกต่างกันคือ คอน กับ ทู

(7) “นิทัศน์โปรโมชัน ขอเสนอหมอลำคู่เอก ปรีดสะหนา และ**บานเย็น** รากเหง้า”

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อและนามสกุลบุคคล ที่มีความหมายเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น คือ ปรีดสะหนา ซึ่งอาจเป็นชื่อของนักร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำเรียกใหม่เป็น ปรีดสะหนา พ้องพยางค์เสียงพยางค์ /สะ/และ/หนา/ พยางค์แตกต่างกันคือ ปรีดและปรีด เสียงสระ แตกต่างกัน และ**บานเย็น**รากแก่น เรียกใหม่เป็น**บานเย็น** รากเหง้า คำที่พ้องกันคือ ราก คำที่แตกต่างกัน คือ แก่น กับเหง้า

(8) ก : “นักร้องต้อง ทายาแล้วยัง”

ข : “ไม่ใช่...ทาทยัง”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2538)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อบุคคลที่มีความหมายกลายเป็นอย่างอื่น คือ ทาทยัง ชื่อนักร้องวัยรุ่นผู้มีชื่อเสียงของประเทศไทย คนหนึ่ง เรียกใหม่เป็น ทายาแล้วยัง พ้องพยางค์ว่า ทา และยัง แตกต่างกันพยางค์ ว่า ยา และ แล้ว ซึ่งข้อความว่า ทายาแล้วยัง เป็นประโยคคำถามว่า ทายาแล้วหรือยัง

(9) “น้องคูกี้ ตับมัน อย่าตบเผือก”

(ฮาฮ่วนกวนโอ้ย ชุดที่ 31. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคล ด้วยการใช้คำพ้องชื่อที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อบุคคลที่มีความหมายกลายเป็นอย่างอื่น คือ ปูกี้ชื่อนักร้องวัยรุ่นผู้มีชื่อเสียงของประเทศไทยคนหนึ่ง เรียกใหม่เป็น คูกี้ พ้องพยางค์ว่า กี้ แตกต่างกันพยางค์ว่า คูกี้กับปูกี้เสียงพยัญชนะต้น ค แตกต่างกับเสียงพยัญชนะต้น ป และคำว่า คูกี้ หมายถึงชื่อนกในสวนชนิดหนึ่งแห่งประเภหนึ่ง

(10) “เขา คือ มนต์สิทธิ์ ไม่มีสร้อย...”

(ฮาที่เค็ด เพชร คารานาย ชุดที่ 7. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคลด้วยการใช้คำพ้องนามสกุล ที่มีเสียงใกล้เคียงกัน แต่แปลงนามสกุลเป็นอย่างอื่น คือ มนต์สิทธิ์ คำสร้อย นักร้องลูกทุ่ง ที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยคนหนึ่ง เรียกใหม่ เป็นมนต์สิทธิ์ ไม่มีสร้อย แปลงนามสกุลเดิมคำสร้อยเป็นไม่มีสร้อย

(11) ก : “นักร้องทั้งโตะเลย เสือแดง...น้องมาซ่า เสือเขียว...น้องปู้ก็เสือลาย น้องอาร์..

ข : “อาร์ไหน”

ก : “อาศัยเขาแดง”

(ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 110. 2538)

กล่าวล้อเลียนบุคคลด้วยการใช้คำพ้องชื่อ โดยใช้คำเรียกชื่อให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น คือ อาร์ / อา / เดิมเป็นชื่อเล่นของนักร้องไทยคนหนึ่งแต่กล่าวมุงความหมายไปเป็นคำว่า อาศัย ซึ่งเป็นคำกริยา หมายถึง พักพิง พึ่ง

(12) “รู้จักวงสตรึงดัง ๆ ไหม มอส มาลาคำ”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม. 2538)

ชื่อ มอส มาลาคำ มาจากชื่อเรียกเล่นว่า มอส ชื่อจริงอาจเป็น ปฏิภาณ นามสกุล ปฏิภาณต์ คารานักร้องวัยรุ่นคนหนึ่งของไทย และอาจมาจากนามสกุลของเฉลิมพล มาลาคำ นักร้องนักแต่งเพลงลูกทุ่งหมอลำของไทย

(13) “นักร้องชื่อดังมนต์สิทธิ์ คำสิงห์....”

(เหย็นศักดิ์ สังหา ชุดที่ 27. 2539)

นำนามสกุลสมรักษ์ คำสิงห์ ซึ่งเป็นนักมวยที่มีชื่อเสียงของไทย มาเป็นนามสกุลของ มนต์สิทธิ์ คำสร้อย ซึ่งเป็นนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงของไทย ซึ่งกลายเป็นมนต์สิทธิ์ คำสิงห์

(14) ก: “เขาคือดารา คัทรียา แม็คนมั 14”

ข: “ไม่ใช่ คัทรียา แม็คอินทอช”

(ฮาบ๊องส์ฮาเคื่อดำ ชุดที่ 21. 2539)

กล่าวคำว่า คัทรียา แม็คนมั 14 เรียกนามสกุลเป็นชื่อของอาวูชนิดหนึ่ง แต่ที่ถูกต้องคือแม็คอินทอช ซึ่งเป็นนามสกุลของดารา-นางแบบ พิธีกรรายการโทรทัศน์ ชื่อแคทรียา แม็คอินทอช

(15) ก : “คุณรู้จักไหมใหม่...”

ข : “ใหม่ เจริญปุระ”

ก : “ใหม่ เมืองคอน”

(สังหาเป็นพิศดาร ชุดที่ 3. 2539)

กล่าวคำว่า ใหม่ ให้เข้าใจว่าเป็นชื่อนักร้องหญิงคนหนึ่งของไทย คือ ใหม่ เจริญปุระ แต่กล่าวในตอนท้ายว่า คือ ใหม่ เมืองคอน ซึ่งเป็นชื่อนักแสดงตลกในคณะ

(16) ก : “ผมลูกศิษย์สุนทร...”

ข: “สุนทรไหน...”

ก: “สุนทร กางแพะ”

(ฮาสุคิ้วไขว่ดวงศตริง ชุดที่ 12. 2538)

กล่าวคำว่า สุนทร ให้เข้าใจและพ้องกับชื่อ สุนทรภู่ กวีเอกของไทยสมัย รัตนโกสินทร์ แต่กล่าวในตอนท้ายว่า เป็นชื่อของ สุนทร กางแพะ

(17) เจ เจตริน เขาจะต้อง เดินสลัดมือ แกะมันแค่ เจ ณ กาฬสินธุ์”

ข้อความว่า เดินสลัดมือ กล่าวถึงลักษณะท่าเดินของนักร้องคนหนึ่ง ซึ่ง เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ แทนนักร้องคนนั้น คือ เจ เจตริน

(18) “เขาเป็นคาราฮองกง คาราเอกของผู้กำกับจีเคอะ มองด้านซ้ายจางเซี่ยหยง มองด้านขวา หลิวเต๋อหัว มองด้านหลังว่านเจี๋ยเหลียง มองด้านหน้าว่านหางจระเข้

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 9. 2537)

กล่าวล้อเลียน เกี่ยวกับรูปลักษณะ บุคคลว่า มองด้านหน้าว่านหางจระเข้ ซึ่ง พ้องเสียงกับคำว่า ว่าน อันเป็นชื่อคาราฮองกง ว่านจี้เหลียง ข้อความนี้ เน้นความหมายที่ แตกต่างไปจากรูปลักษณะสวยงามเป็นปกติ ของคาราภาพยนตร์

(19) “มึงนะเหอศรราม ศรีชี้เข้าเมรุละไม่วา”

(คำพวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียน บุคคลที่แสดงตลกเกี่ยวกับสภาพอาการว่า ศรีชี้เข้าเมรุละไม่วา ทำให้เข้าใจว่า รูปลักษณะแก่ชรา ทรวดโทรม จนถึงขั้นจะเสียชีวิตในไม่ช้า

(20) “ถั่วแระ เวลาไม่โพกหัว เหมือนลูกวัวเพิ่งคลอด”

(โครงการสา ชุดที่ 36. 2539)

กล่าวล้อเลียน บุคคลจะเกี่ยวกับ รูปลักษณะที่ไม่น่าดูว่า ถั่วแระ เวลาไม่โพกหัว เหมือนลูกวัวเพิ่งคลอด

(21) “วันนี้ฉันเป็นศรรม พรุ่งนี้ฉันเป็นเจ้าชััน วันมะรืนเป็นแหม วันมะเลื่องเป็นเพ็ญเพชร

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับรูปลักษณ์ ที่เปลี่ยนไปเกี่ยวกับชื่อดารา และตัวละครเอกในละครโทรทัศน์ ซึ่งการกล่าวสมมุติเช่นนี้สะท้อนให้เห็นสภาพของผู้กล่าวว่ารูปร่างหน้าตาไม่น่าดู หรือไม่สวยงาม

(22) ก: “น้องโบว์คะ ถ้าชาติหน้ามีจริงขอร้องอะไรหน่อยได้ไหม”

ข: “อะไรคะ”

ก: “มึงอย่าเกิดร่วมโลกกับกูเลย...”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับ สภาพอาการว่า มึงอย่าเกิดร่วมโลกกับกูเลย บ่งชี้ความหมายว่า เกลียดหรือไม่ชอบอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างมาก

(23) “ทศพล หิมพานต์ เอือนเก่ง สงสัยเขาจะหายใจทางหนู”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับสภาพอาการว่า เอือนเก่ง สงสัยจะหายใจทางหนู ซึ่งการเอือนเก่ง เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลของทศพล หิมพานต์ นักร้องลูกทุ่งที่มีความสามารถร้องเพลงแหล่ที่ไพเราะคนหนึ่งของไทย

(24) ในชีวิตผม ผมยังคิดถึงจิม...จุ่มจิม ผมจะไหว้ทุกครั้งก่อนขึ้นเวทีเล่น ตลกถึงแม้บางครั้ง จิม จะมีกลิ่นก็ไม่เคือง

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 17. 2539)

กล่าวล้อเลียน บุคคลที่เกี่ยวกับสภาพอาการว่า จิมมีกลิ่นก็ไม่เคือง อาจกล่าวถึงจุ่มจิมเข้มเล็ก ที่เสียชีวิตไปแล้ว และอาจจะโยงความหมายพ้องสองغامสามแง่เกี่ยวกับกลิ่นที่ไม่พึงปรารถนาเกี่ยววัยะเพศของหญิงก็ได้

(25) “มนต์สิทธิ์ คำสร้อย เรียบร้อย ต้องนั่งร้อง ไม่ขึ้นัว ผลงานชุดแรกขายแม่ช่วยควาย เฮ้ยไม่ใช่...ขายควายช่วยแม่...”

(ตบฮาท่านักเลง ชุดที่ 12. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคลเกี่ยวกับ พฤติกรรมว่า มนต์สิทธิ์ คำสร้อยเรียบร้อย ต้องนั่งร้องไม่ขึ้นัว ซึ่งการร้องเพลงและขึ้นัวเป็นพฤติกรรมของนักร้องลูกทุ่งอีกคนหนึ่งคือ ยิ่งยง ยอดบัวงาม

(26) ยิ่งยง ยอดบัวงาม มีลีลา ชี้นิ้วมือ ผู้ชมอย่าอยู่ใกล้ทีวีเดี๋ยวนิ้วทิ่มตา”

(ตบห้าทำนองเลง ชุดที่ 17. 2539)

กล่าวล้อเลียน บุคคลเกี่ยวกับ พฤติกรรมว่า มีลีลาชี้นิ้ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของ นักร้องเพลงลูกทุ่ง ยิ่งยง ยอดบัวงาม

(27) ก : “ฮัลโหล เป็นไงสบายดี บอกไม่ได้หรือก คุณกันเอง”

ข: “ใครโทรมา”

ก: “จุ่มจุ่ม”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมคยิม. 2538)

กล่าวล้อเลียน บุคคลเกี่ยวกับสภาพอาการที่ตายไปแล้ว คือ จุ่มจุ่ม เข็มเล็ก กล่าวเสมือนว่ายังมีชีวิตอยู่ โดยพูดกันทางโทรศัพท์กับผู้ตายว่าเป็นไงสบายดี บอกไม่ได้หรือก คุณกันเอง

(28) “เมื่อคืนฝันร้ายค่ะ ฝันว่าน้ำจุ่มจุ่มโทรมา. บอกว่า ขอน้ำแข็งไปอยู่ด้วย เอะ...”

(ตลกแบบลาริน ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวล้อเลียน บุคคลเกี่ยวกับสภาพอาการที่ตายไปแล้ว คือจุ่มจุ่ม กล่าวถึงความฝันว่าน้ำจุ่มจุ่มโทรมา

(29) “เจ้าของรางวัลพระพุทธรูปทองคำ นักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงดีเด่น สุณารี ราชสีมา”

(น. นครดัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับสภาพอาการของการได้รับรางวัลดีเด่นเกี่ยวกับการร้องเพลงของนักร้องเพลงลูกทุ่งหญิง ชื่อ สุณารี ราชสีมา ว่าเจ้าของรางวัลพระพุทธรูปทองคำ ซึ่งความจริงน่าจะเป็น พระพินนศทองคำ

(30) ก: รู้จักสุรพลไหม... สุรพลกับสุรชัยเป็นอะไรกัน...”

ข: สุรชัยเป็นคน ...สุรพลเป็นผี”

(ย. โย่งฮายิกยก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคลเกี่ยวกับ สภาพอาการของบุคคลว่า สุรชัยเป็นคน สุรพลเป็นผี ซึ่งเชื่อว่า สุรพลอาจหมายถึงนักร้องลูกทุ่งในอดีต ที่เสียชีวิตไปแล้วคือ สุรพล สมบัติเจริญ ส่วนชื่อ สุรชัย อาจหมายถึงนักร้องลูกทุ่งของไทย ซึ่งเป็นบุตรชายของสุรพล สมบัติเจริญ

(31) “วันที่ 10 ที่จะถึงนี้.. เป็นวันรำลึกถึงราชินี เพลงลูกทุ่ง คุณพุ่มพวง ดวงจันทร์ ได้ป้องกัน ตำแหน่งแชมป์ไว้ได้ เนื่องจากอาคม ล้มมวยให้พุ่มพวง.”

(สมศรี 94 โอ้ฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

กล่าวล้อเลียนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงและนักมวย อาคม เน่งล่าว่าได้ป้องกันตำแหน่งแชมป์ไว้ได้ เนื่องจากอาคมล้มมวยให้พุ่มพวง ซึ่งการกล่าวเช่นนี้ เป็นการล้อเลียนหรือขัดแย้ง เพราะนักร้องกับนักมวยย่อมไม่มีส่วนแข่งขันเกี่ยวข้องกัน

(32) ก : “กางเกงตัวนี้สายัณฑ์ ได้แต่โอดมา

ข : “เป่าเอาไข่ไปแลกมาจะบอกให้.....”

ค : “กางเกงขาบานยังมีริมแดงอีกเหรือ....”

(เหย็นศักดิ์สั่งฮา ชุดที่ 27. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับสภาพอาการว่า เป่าเอาไข่ไปแลกมาจะบอกให้ กล่าวล้อเลียนถึงสภาพเสื้อผ้าที่เก่าอมแมมของนักแสดงที่แสดงเป็นนักร้องลูกทุ่งสายัณฑ์ สัญญา

(33) “ถ้าตกลงเป็นนักการเมืองหมด ประชาชนไม่จำกันทั้งเมืองเหรือ...สุเทพ สีใสเป็นรอมตอ (รอมต.) การคลัง รับรองได้รับเงินไม่รั่วไหลเพราะไม่มีใครกลัวไปเบิกเงิน”

(ฮาทะลุจอ ชุดที่ 50. 2538)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับการสมมุติสภาพอาการ และพฤติกรรมของนักแสดงตกลง ว่าสุเทพ สีใส เป็นรอมตอการคลัง รับรองได้ว่าเงินไม่รั่วไหล เพราะไม่มีใครกลัวไปเบิกเงิน กล่าวล้อเลียนถูกรูปร่างหน้าตาที่น่ากลัวของนักแสดงตกลงสุเทพ สีใส ว่า น่ากลัวเสียจนไม่มีใครเข้าใกล้ หรือเข้าไปหา

(34) “บ้านอยู่ห้วยขวาง ขอโทษพูดไทยไม่แข็งแรง ขอช้าง ขอโซ่ ขอกะเซอ สอสิ่ง สอเสีย พูดไปไม่ชัด...”

(ฮาอ้วนกวนโอ้ย ชุดที่ 31. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับการพูดไม่ชัดเจนของนักแสดงตกลง ในการออกเสียงพยัญชนะไทยบางตัว ได้แก่ ขอช้างที่ถูกต้องมาจากขอช้าง ขอกะเซอ ที่ถูกต้องมาจาก ขอกะเณอ สอสิ่ง ที่ถูกต้องมาจาก นอจิ่ง และ สอเสีย ที่ถูกต้องมาจาก สอเสีย

13.1.3 การล้อเลียนบุคคลในข่าวทั่วไป

การล้อเลียนบุคคลในข่าวทั่วไป หมายถึง การล้อเลียนบุคคลที่เป็นข่าวตามสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยู โททัศน์ หนังสือพิมพ์ บุคคลดังกล่าวมักถูกวิพากษ์วิจารณ์ในวงสังคมทั่วไป พบตัวอย่าง ดังนี้

(1) “อดีตใช้ น้อย หลีกภัย ปัจจุบันใช้น้อย ศิลปะอาชา อนาคตใช้น้อย
ชินวัตรหรือน้อยสุนทรเวช หรือไม่ก็อาจเป็นน้อย ประเสริฐสุวรรณหรือไม่ก็น้อย เตชะโม่ง”

(น้อย ๆ หน้อย ฮาเสีลาใหม่ ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

นักแสดงตลกหญิง ชื่อ น้อย โพธิ์งาม นำนามสกุลของนักการเมือง และ
บุคคลในข่าว กล่าวสมมุติเป็นนามสกุลของตนเอง ได้แก่ (ชวน) หลีกภัย, (บรรหาร) ศิลปะอาชา
(ทักษิณ) ชินวัตร, (สมักร) สุนทรเวช, ประเสริฐสุวรรณ และ (เกรียงไกร) เตชะโม่ง

(2) “พูดถึงหมด ๆ มวย ๆ โอลิมปิกปีนี้ อาคม เฌงเม้ง ก็มีโอกาสดำ
เหรียญทองมาฝากพี่น้องชาวไทยกันเหมือนเดิม”

(สมศรี 94 โอียฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2537)

นำนามสกุลของผู้อื่น มาเป็นนามสกุลของ อาคม เฌงเม้ง ซึ่งเป็นชื่อของ
นักมวยที่ชกมวยมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของไทย จึงกลายเป็น อาคม เฌงเม้ง

(3) ก : “นักมวยไทยที่รวยที่สุดคือ”

ข : “เขาทรายแกล่เคี๋ย”

ก : “ไม่ใช่”

ข : “สดรวยที่สุด ไม่ว่า เงินสด ตลาดสด เก็บเงินได้ไม่รู้เท่าไรเป็น
เท่าไร...”

(ยกทีมฮากับน้ำกลั้ว ชุดที่ 12. 2539)

ข้อความว่า เงินสด หมายถึง เงินที่มีอยู่จริง จับจ่ายใช้สอยได้ทันที ดีความ
ตามอักษรว่า เงินของคนชื่อนายสดข้อความว่า ตลาดสด หมายถึง ตลาดที่ขายของสด มักจะเป็นของ
กินดีความหมายตามอักษรว่า ตลาดของคนชื่อนายสด

(4) ก : “โกรธ คือ โง่ โมโหคือบ้า...ไม่อยากพูดอะไรมาก”

ข : หนูไม่ใช่เด็กสลัม บ้านหนูติดกับบ้านทรายทองนะ

(ชวนชื่นฮาสาขาใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

ข้อความว่า โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า เป็นทำนองการพูดที่เป็นสัญลักษณ์
แทน พระพยอม กัลยาโณ

(5) “มีพระองค์เดียวหาค่าไม่ได้ พระยันตระ”

(ตบฮาทำนักร้อง ชุดที่ 17. 2539)

ข้อความว่า มีพระองค์เดียวหาค่าไม่ได้ มักจะมีความหมายถึงพระยันตระ
ซึ่งถูกปราชิกไป แล้วเนื่องจากประพตติผิดในทางชู้สาว

(6) “มาหาว่า อาตมาปากมาก” แท้ที่จริงอาตมามีปากเดียว”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า มาหาว่าอาตมาปากมาก เป็นทำนองการพูดที่เป็นสัญลักษณ์แทน พระพยอม กัลยาโณ

(7) “อาตมาเปลี่ยนเพียงเฉพาะภายนอก”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

ข้อความว่า อาตมาเปลี่ยนเพียงเฉพาะภายนอก เป็นทำนองการพูดว่าเป็นสัญลักษณ์แทน พระยันตระ ซึ่งถูกปราศิกไปแล้ว

(8) ก : “ใครเป็นนายกสมาคม...”

ข : “ดอกเตอร์เสรี วงศ์มณฑา...”

ก : “ใครเหรียญก...”

ข : เงิน ๆ บุญสูงเนิน...”

ก : “ใครเลขา ๆ ...”

ข : “म्म ลวโทนิค”

(สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชุดที่ 11. 2539)

กล่าวล้อเลียนบุคคลเกี่ยวกับสภาพอาการที่สมมุติให้บุคคลมีบทบาทเป็น
สิ่งต่าง ๆ ได้แก่ นายกสมาคม ดอกเตอร์เสรี วงศ์มณฑา เหรียญก เงิน ๆ บุญสูงเนิน...เลขา ๆ
म्म ลวโทนิค ซึ่งบุคคลที่กล่าวเป็นบุคคลที่มีความสามารถในทางราชการ การร้องเพลงเสียงหญิง
การร้องเพลงเสียงชาย ตามลำดับ แต่มีลักษณะกริยาท่าทางเรียบร้อยกว่าชายทั่วไป

(9) “เด็กเกิดวันนี้...มานพถ่ายภาพ คำรณ ห่วงหวังศรีรายงาน”

(ฮาเกีย แก้วพันธ์ แก้วร้อยห้าสิบ แก้วแต้ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับพฤติกรรม การรายงานข่าวของนักข่าวทาง
โทรทัศน์ช่องเจ็ดสี คือ คำรณ ห่วงหวังศรี ซึ่งเมื่อรายงานข่าวเรียบร้อยแล้ว จะต้องกล่าวในตอน
ท้ายว่า มานพถ่ายภาพ คำรณห่วงหวังศรีรายงาน

(10) “ถ้าบ้านท่านมีปลวก ให้ท่าน โทรมหาเฮี้ยเลี้ยง..จะไปกินปลวกให้....”

(ฮาสนั่นจ้อ ชุดที่ 110. 2538)

กล่าวล้อเลียนบุคคล เกี่ยวกับพฤติกรรมของเฮี้ยเลี้ยง หรืออาจเป็นที่รู้จักกัน
ในนามของ อดุลย์ ฤทธิกุล ซึ่งเป็นเจ้าของคาเฟ่ตลกที่มีชื่อเสียง แห่งหนึ่งของไทย ซึ่งปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว โดยกล่าวสมมุติพฤติกรรมให้ว่า โท. มหาเฮี้ยเลี้ยง จะไปกินปลวกให้

การล้อเลียนบุคคล พบว่า ผู้แสดงมักล้อเลียนบุคคลในแวดวงการบันเทิงเป็นส่วนมาก ล้อเลียนบุคคลในแวดวงการเมืองลำดับรอง และล้อเลียนบุคคลในข่าวจำนวนน้อย อาจตั้งข้อสังเกตในการล้อเลียนได้ 4 ประเด็น คือ

- 1) มีการเล่นคำพ้องเสียงชื่อหรือนามสกุลบุคคล
- 2) ใช้สัญลักษณ์แทนบุคคล
- 3) กล่าวล้อเลียนเปรียบเทียบอ้างอิงเกี่ยวกับรูปลักษณ์ และพฤติกรรมของบุคคล
- 4) ใช้คำหยาบกล่าวถึงบุคคลหรือผลงาน

จากการล้อเลียน 4 ประเด็นข้างต้น ได้เกิดการเปรียบเทียบ ขัดแย้ง หรือภายในความรู้สึก และก่อให้เกิดความตลกขบขันเกี่ยวกับบุคคลในแวดวงต่าง ๆ ขึ้นในท้ายที่สุด

13.2 การล้อเลียนสถานการณ์

การกล่าวล้อเลียนสถานการณ์ หมายถึง การใช้คำพูด กล่าวถึงเรื่องราวเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ หรือเป็นที่ทราบของคนทั่วไป จะกล่าวล้อเลียน กล่าวเกินจริง กล่าวเยาะหยัน กล่าวอย่างดูแคลน กล่าวอย่างกระทบกระเทียบ กล่าวอย่างน่าขัน เป็นต้น เพื่อสร้างภาพหรือลักษณะให้มีความบิดเบี่ยต่างไปจากปกติ หรือเกินความเป็นจริง การกล่าวล้อเลียนสถานการณ์ อาจแบ่งตามที่มาได้ 3 ประเภท คือ

- 13.2.1 การล้อเลียนการโฆษณาสินค้า
- 13.2.2 การล้อเลียนรายการบันเทิงต่าง ๆ
- 13.2.3 การล้อเลียนข่าวและเหตุการณ์ทั่วไป

13.2.1 การล้อเลียนการโฆษณาสินค้า

การล้อเลียนการโฆษณาสินค้า หมายถึง การล้อเลียนเหตุการณ์จากคำโฆษณาต่าง ๆ โดยเฉพาะจากรายการโทรทัศน์ เบี่ยงเบนหรือตีความให้ต่างไปจากปกติ พบตัวอย่างดังนี้

(1) “กางเกงในยี่ห้อยัง...ยังไม่ได้ใส่”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุติ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า ยัง พ้องเสียงกับคำภาษาอังกฤษว่า Young ซึ่งคำว่า ยัง ในภาษาไทยหมายถึงไม่ คำว่า Young ในที่นี้หมายถึงยี่ห้อยูชุดชั้นในยี่ห้อยี่หนึ่งเป็นการนำสถานการณ์ทางโฆษณารายการทีวีที่กำลังแพร่ภาพอยู่ในขณะนั้นมากล่าวให้เกิดความสนุกสนานได้อย่างกลมกลืน

(2) “ดิฉันใช้ยาสระผม รีเจียวค่ะ”

(น. นกรวมตัวฮา ชุติ 2. 2539)

คำว่า รีเจียว มาจากคำเดิมว่า รีจ๊อย ซึ่งเป็นชื่อยี่ห้อของแชมพูสระผมเปลี่ยนสระ ออ เป็นสระเอีย

(3) ก: “เขาแอบจับผมก็ด้วย”

ข: “เป็นเจียง...”

(รุ่นเก่าฮาลายคราม ชุติ 6. ม.ป.ป.)

คำว่า เจียง มาจากคำเดิมว่า เรือง เป็นคำกล่าวในโฆษณาทางโทรทัศน์เกี่ยวกับยาสระผม เปลี่ยนพยัญชนะ ร เป็น ง และเปลี่ยนเสียงสระ เอือ เป็น เอีย

(4) “โทรหั่นรุ่น โกโนเลีย...”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุติ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า โกโนเลีย มาจากคำเดิมว่า โนเกียร์ ซึ่งเป็นชื่อรุ่นของโทรศัพท์มือถือยี่ห้อหนึ่งมีเสียง พยัญชนะต้น ก และ น. มีเสียงสระ โอ และ สระเอีย ใช้ประสมสลับพยางค์กัน

(5) “มีหญิงสาวชายหนุ่มคู่หนึ่ง เดินเล่นที่ชายหาดอย่างโรโมด้ว”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุติ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า โรโมด้ว เป็นชื่อยาระงับท้องเสียยี่ห้อหนึ่ง ส่วนคำว่า โรแมนติกมาจากภาษาอังกฤษ หมายถึง ความหวานชื่น (ของหนุ่มสาว) คำนี้มีพยางค์ว่า โร เหมือนกัน มีเสียงพยัญชนะต้น ม ของคำว่า โม และ แมน เหมือนกัน

(6) ก: “ก็ดำโปรง”

ข: “ไม่มีสายลักสาย โปรงจริง ๆ”

ก: “มีทุกสาย สายโปรงใส บางเบาซึมซับ และไม่ไหลย้อนกลับ

(ฮาซึกคิน ศิลปินผมยาว ชุติ 12. 2539)

ล้อเลียนโฆษณาผ้าอนามัยยี่ห้อหนึ่ง โยงความหมายของคำว่า โปรงใส กับ บางเบา เข้าด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงบริบทที่ต่างกัน

(7) “เมื่อก่อนอยู่บ้านเช่า พอขายมีสทิน ย้ายไปอยู่ได้ทางด่วนค่ะ”

(ครีวอลเวง ชุติ 13. ม.ป.ป.)

สื่อเลียนสถานการณ์จากโฆษณาสินค้ารายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเครื่องสำอางชนิดหนึ่ง ในทำนองเดิมว่าขายสินค้าแล้วจะทำให้ชีวิตดีขึ้น แต่มากล่าวเสียใหม่ในทำนองที่ตรงกันข้าม คือ เมื่อก่อนอยู่บ้านเช่า พอขายมีสติน ย้ายไปอยู่ได้ทางด่วนคะ”

(8) ก: “อัลบั้ม ชุดฉันไม่ใช่กระสือ”

ข: “ไม่ใช่ ชุดฉันไม่ใช่นางเอก ของต๊ากีลีลา”

(คำผวนกวนประสาท ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวสื่อเลียนสถานการณ์จากละครโทรทัศน์เรื่อง กระสือ และจากเพลงของนักร้องเพลงไทยสากล ชุดฉันไม่ใช่นางเอก ของต๊ากี ลีลา เป็นข้อความว่าฉันไม่ใช่กระสือ ซึ่งแต่เดิมเป็น ฉันไม่ใช่นางเอก

(9) “บอยไม่แตกะ”

(ชวนชื่นฮาสาขานใหญ่ ชุดที่ 13. 2539)

กล่าวสื่อเลียนสถานการณ์จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ว่า บอยไม่แตกะ ซึ่งแต่เดิมใช้ข้อความว่า วายไม่ดื่มคะ

(10) “อย่ามองข้ามความปลอดภัย มิฉะนั้นอาจหน้าทิ่มเช่นนี้”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. มปป.)

กล่าวสื่อเลียนสถานการณ์ จากโฆษณารายการโทรทัศน์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ ซึ่งแต่เดิมเป็น อย่ามองข้ามความปลอดภัย มิฉะนั้นอาจเป็นเช่นนี้ แต่มากล่าวเสียใหม่ว่า มิฉะนั้นอาจหน้าทิ่มเช่นนี้

(11) “สวัสดิ์คะ หมายเลขที่ท่านเรียกไม่สามารถติดต่อได้ โปรดติดต่อแผนกชำระหนี้”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวสื่อเลียนสถานการณ์ จากเสียงตอบรับหรือคำแนะนำขององค์การโทรศัพท์ แต่เดิมเป็น หมายเลขที่ท่านเรียกไม่สามารถติดต่อได้ กล่าวเสียใหม่ และเพิ่มข้อความว่า โปรดติดต่อแผนกชำระหนี้

(12) “สวัสดิ์ครับพี่ ไอ้แบล็กกินฤทธิ์ เสีย ไม่ใช่ ไอ้ฤทธิ์กินปี...”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวสื่อเลียนสถานการณ์จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์ เกี่ยวกับเหล้าชนิดหนึ่ง แต่เดิมเป็น ไอ้ฤทธิ์กินแบล็ก กล่าวเสียใหม่เป็น ไอ้แบล็กกินฤทธิ์

(13) “ทำไมให้ผู้หญิงทำแต่เรื่องแก้ผ้า มีสทินขอรณรงค์เพื่อศักดิ์ศรี กระหรีไทย”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากโฆษณาสินค้ารายการโทรทัศน์ เกี่ยวกับเครื่องสำอาง แต่เดิมเป็นทำไมให้ผู้หญิงทำแต่เรื่องแก้ผ้า มีสทินขอรณรงค์เพื่อศักดิ์ศรีผู้หญิงไทย กล่าวเสียใหม่เป็น เพื่อศักดิ์ศรีกระหรีไทย

(14) “วิธีปราบเจ้าตัวเล็กให้อยู่หมัด ใช้ซีม่าโลชั่น สำหรับเด็กโสโครกอย่างเจ้า”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์ เกี่ยวกับแป้งทาตัว แต่กล่าวโยงไปถึง สินค้าประเภทยาทาแก้โรคผิวหนัง แต่เดิมใช้ว่า วิธีปราบเจ้าตัวเล็กให้อยู่หมัด ใช้แป้งเด็กแคร์ กล่าวเสียใหม่ว่า ใช้ซีม่าโลชั่น สำหรับเด็กโสโครกอย่างเจ้า

(15) “ดีใจมัย ที่มีลูกเป็นของตัวเอง”

(ยกทีมฮากับน้ำกล้าย ชุดที่ 12. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเครื่องสำอาง ชนิดหนึ่ง ที่มีข้อความแตกเดิมบางส่วนว่า มีรถมีบ้านเป็นของตัวเอง กล่าวเสียใหม่ว่า มีลูกเป็นของตัวเอง

(16) “มันบุกมาที่บ้านทุกวัน ทำกับผม...ผมไม่ว่า แต่นี่มันทำกับลูกกับเมียผม แต่ดินะ มีไฮเตอร์”

(เหยินศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับยานิดยุงแต่กล่าวโยงถึงสินค้าอีกประเภทหนึ่ง แต่เดิมกล่าวถึงสินค้าเดิมว่า แต่ดินะมีเรดสตูดน้ำ กล่าวเสียใหม่ว่า แต่ดินะ มีไฮเตอร์

(17) “ผู้หญิงยุคใหม่ ฟันแล้วไม่เสียว หรือไม่เสียวฟัน จำไว้ให้แม่นสามคำ คือ อีดอกทอง”

(เหยินศักดิ์สังหา ชุดที่ 27. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับยาสีฟันยี่ห้อหนึ่ง แต่เดิมกล่าวว่า ใช้แล้ว ไม่เสียวฟัน จำไว้ให้แม่นสามคำ อีโมฟอรัม กล่าวเสียใหม่ว่า ฟันแล้วไม่เสียว หรือไม่เสียวฟัน จำไว้ให้แม่นสามคำ คือ อี ดอก ทอง

(18) “น้ำปลาตราคนแบกหิ้ว”

(เหยียนศักดิ์สั่งฮา ชุดที่ 27. 2539)

กล่าวล้อเลียน สถานการณ์ จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์ เกี่ยวกับน้ำปลาี่ห้อหนึ่ง แต่เดิมกล่าวว่า น้ำปลาตราคนแบกหิ้ว กล่าวเสียใหม่ว่า น้ำปลาตราคนแบกหิ้ว

(19) “น้ำปลาตราสัปเหร่อแบกผี”

(ฮากลิ้งสดริงฮ้วน 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากโฆษณาสินค้า รายการโทรทัศน์ เกี่ยวกับน้ำปลาี่ห้อหนึ่ง แต่เดิมกล่าวว่า น้ำปลาตราคนแบกหิ้ว กล่าวเสียใหม่ว่า น้ำปลาตราสัปเหร่อแบกผี

(20) “ดิฉันมั่นใจในโมเดสค่ะ”

(ครอบครัวอลเวง ชุดที่ 13. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ สินค้าประเภทผ้าอนามัยที่โฆษณาในโทรทัศน์ว่า ดิฉันมั่นใจในโมเดสค่ะ

(21) “รุ่นนี้ยังขอเงินแม่ใช้อยู่ กลัวห่างเหินเพื่อความมั่นใจ แต่นี่มั่นใจกว่าโมเดส”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ แทนสินค้าประเภทผ้าอนามัยที่โฆษณาในโทรทัศน์ว่า แต่นี้มั่นใจกว่าโมเดส

(22) “ปากแกลเหม็นจริงรีเปล่า...ขอพิสูจน์หน่อย อือฮือ สมคำร่ำลือจริง ๆ

(โครงการฮา ชุดที่ 12. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ แทนสินค้าเหล้าชนิดหนึ่ง ที่โฆษณาในโทรทัศน์แต่นำไปกล่าวในสถานการณ์อื่น ว่า ปากแกลเหม็นสมคำร่ำลือจริง ๆ

(23) “เพลงนี้ชอบเธอ ชอบก็ให้แม่ไปขอซี...”

(ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม 2538)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ ของชื่อสินค้าประเภทเครื่องสำอางชนิดหนึ่งที่โฆษณาทางโทรทัศน์ว่า ชอบก็ให้แม่ไปขอซี

(24) ก : “เจ๊ๆ ...”

ข : “ใครเรียกฉัน บอกก็ครั้งแล้วให้เรียกฟ้า”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ แทนชื่อดารานำหญิงที่โฆษณาสินค้าประเภทกาแฟ ยี่ห้อหนึ่งคือฟ้า

(25) เสียงใครบ่น...อ้อ...เสียงหมูสับ”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า เสียงหมูสับ แทนสินค้าประเภทพะมื่อสำเร็จรูปยี่ห้อหนึ่งที่โฆษณาทางวิทยุ และโทรทัศน์ คือ มาม่าหมูสับ

(26) ก : “เชิญนั่ง...หมอมจะตรวจ”

ข : “นั่งไม่ได้ลมมันเย็น”

(สีหนุ่มทุ่มเสียงฮา ชุดที่ 19. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า นั่งไม่ได้ลมมันเย็น แทนชื่อสินค้าประเภทยาแก้ท้องผูกชนิดหนึ่ง ที่โฆษณาในรายการโทรทัศน์

(27) ก : “ลูกสาวฉันอยู่ไหน”

ข : “ผมเห็นแว็บ ๆ”

(ฮาเกียเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า เห็นแว็บ ๆ แทนโฆษณาสินค้าประเภทน้ำมันเครื่องมอเตอร์ไซค์ ที่โฆษณาในรายการโทรทัศน์

(28) “แม่จะบอกข่าวให้ ขณะนี้กระตึงแดง มีสารอาหารกว่าสิบชนิด ไม่ต้องกินข้าวแล้วอยู่ได้...”

(ฮาเกียเก่าพันเก่าร้อยเก่าสิบเก่าเต็ม ชุดที่ 19. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า มีสารอาหารกว่าสิบชนิดไม่ต้องกินข้าวแล้วอยู่ได้ ล้อชื่อสินค้าประเภทเครื่องดื่มบำรุงกำลังยี่ห้อหนึ่งคือ กระตึงแดง

(29) ก : พี่ฮานามิ พี่ฮิตาชิ”

ข : ว่ายังงัยน้องซันโย”

(ฮาเก่ากระเทยเก่า ชุดที่ 13. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า พี่ฮานามิ พี่ฮิตาชิ น้องซันโย ล้อภาษาญี่ปุ่น ซึ่งสินค้าดังกล่าวล้วนเป็นที่รู้จัก และโฆษณาทางสื่อมวลชน

(30) “ผมรวยเยอะเลย...คนล้มเหลวในชีวิต ไม่ได้อ่านฐานเศรษฐกิจ เลยวีปริคอย่างนี้...”

(ฮากลิ้งสดริงฮ้วน. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า ผมรวยเยอะเลย ล้อโฆษณาหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ซึ่งโฆษณาทางโทรทัศน์

- (31) “อ้าปากซิ หินปูนเยอะมาก หมอจะดูให้ อ้อ..สงสัยจะเป็นปูนตราเสือ”
(ฮาลันตลับ ชุดที่ 3. 2538)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า อ้อ..สงสัยจะเป็นปูนตราเสือ ล้อโฆษณาปูน สำหรับใช้สร้างสิ่งก่อสร้าง ซึ่งมีโฆษณาทางโทรทัศน์

- (32) “ไปเหนื่อล่องได้ พกพาเทปวีดีโอเอสที”
(ฮาสุคิ้ว ไซว์วงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า ไปเหนื่อล่องได้ พกพาเทปวีดีโอเอสที ล้อโฆษณาสินค้าเดิม คือ ยาม่องตราด้วยทอง

- (33) ก : “คุณไม่กลัวผมร่วงเหรอ”

ข : “ไม่กลัวหรอก เพราะผมร่วงหมดหัวแล้ว”

(ฮาสุคิ้ว ไซว์วงสตรึง ชุดที่ 12. 2538)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า คุณไม่กลัวผมร่วงเหรอ ล้อโฆษณาทางโทรทัศน์ เกี่ยวกับสินค้าประเภทครีมยารักษาโรคเส้นผม

13.2.2 การล้อเลียนรายการบันเทิงต่าง ๆ

การล้อเลียนรายการบันเทิงต่าง ๆ หมายถึง การล้อเลียนเหตุการณ์จากรายการบันเทิงจากสื่อมวลชน วิทยู โทรทัศน์ โดยเฉพาะโทรทัศน์ เช่น รายการเกมโชว์ สารคดี คนตริละคร เป็นต้น นำเหตุการณ์ หรือชื่อรายการ หรือชื่อวงดนตรี มากล่าวล้อเลียน พบตัวอย่าง ดังนี้

- (1) “เฮ้าวงดนตรี...ไซโล”

(บ้องตันสะอื้นผี ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

คำว่า ไซโล หมายถึง ที่เก็บข้าวเปลือก คำว่า โลไซ เป็นชื่อวงดนตรีวงหนึ่ง มีเสียงของพยัญชนะต้น จ และ ซ เหมือนกัน แต่สลับตำแหน่งพยางค์กัน มีเสียงสระโอ เหมือนกัน ในพยางค์ว่า โล

- (2) ก : “แจะเอายังไง...”

ข : “อ้อแกเป็นแม่ค้าปากตลาดเธอ”

ก : “โธ่ จันนั่นแหละคุณนายคนที่สองแห่งมงกุฎดอกส้ม แม่ค้าปากตลาด”

ข : “โธ่เอ๊ย...แม่ค้าปากตลาด ชันซี่...ปากตลาดได้รู้ทั้งวันทั้งคืน”

(ฮาสนั่นจ่อ ชุดที่ 10. 2539)

กล่าวล้อเลียนพฤติกรรมของตัวละครในละครโทรทัศน์ เรื่องมงกุฎดอกส้ม ให้มีพฤติกรรมผิดไปจากเดิม

(3) “เสนอละครเรื่อง ไข่มุกใบให้นายหมดฟอง”

(บ๊องตัน สะอื้นผิ ชุติที่ 14. มปป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์จากชื่อภาพยนตร์ไทยวัยรุ่น แต่เดิมว่า โลกทั้งใบให้นายคนเดียว กล่าวเสียใหม่ว่า ไข่มุกใบให้นายหมดฟอง

(4) “นี่แหละ...คู่แข่งมอกระจาย เรียก โลงกระจาย”

(บ๊องตัน ฮาเคื่อดำ ชุติที่ 21. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ชื่อของวงดนตรี ประเภทสตริงคอมโบของไทย แต่เดิมเป็น ม.กระจาย กล่าวเสียใหม่ เป็น โลงกระจาย

(5) “เคยแสดงหนังคู่กับหลิวเต๋อหัว โลกบอกว่าเมียข้าต้องดอกทอง”

(ฮาเก้กระเหยแก่ ชุติที่ 13. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากชื่อภาพยนตร์จีนฮ่องกงแต่เดิมชื่อว่า โลกบอกว่าข้าต้องใหญ่ เรียกเสียใหม่ว่า โลกบอกว่าเมียข้าต้องดอกทอง

(6) ก : “อังศุมาลิน ของแท้ ต้องมีเกลื่อนอยู่ข้างหลัง”

ข : “เขาเรียกว่า ปาน ไม่ใช่เกลื่อน”

(ฮาเก้กระเหยแก่ ชุติที่ 13. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ จากภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ เรื่องคู่กรรมจากบทประพันธ์ของทมยันตร์ กล่าวล้อเลียนว่า อังศุมาลิน ของแท้ ต้องมีเกลื่อนอยู่ข้างหลัง

(7) ก: “แสดงหนังใหญ่มาแล้ว คู่กับ เต๋อจี้ นุ๊กกี้ ปราโมทัยี่ แสดงมาแล้ว”

ข: “เรื่องอะไร”

ก: “ขอหมอนตัวนั้นให้ฉันกินเถอะ”

(ฮาทะลุจอ ชุติที่ 50. 2538)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์เกี่ยวกับชื่อเรื่องของละครโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ช่องเจ็ดสีแต่เดิมชื่อว่า ขอหมอนใบนั้นให้ฉันหนุนนอน เรียกเสียใหม่ว่า ขอหมอนตัวนั้นให้ฉันกินเถอะ

13.2.3 การล้อเลียนข่าวและเหตุการณ์ทั่วไป

การล้อเลียนข่าวและเหตุการณ์ทั่วไป หมายถึง การล้อเลียนเหตุการณ์จากข่าวที่อยู่ในความสนใจทางสื่อมวลชน หรือข่าวจากการบอกเล่าอื่น ๆ พบตัวอย่าง ดังนี้

(1) “ใช่เขาเป็นนายแบบ...แบบโรงงานตุ๊กตานครปฐมที่ถูกไฟไหม้”

คำว่า แบบ มีความหมายเฉพาะ 2 ประการคือ ความหมายแรกหมายถึง นายแบบโฆษณาแฟชั่นเสื้อผ้า ความหมายที่สอง หมายถึง นายแบบโฆษณาโรงงานตุ๊กตานครปฐมที่ถูกไฟไหม้ซึ่งอาจมีความหมายที่ไม่ดีเกี่ยวกับความชำรุดทรุดโทรม อันหมายถึง รูปร่างหน้าตา ที่โทรมไม่มีไม่งาม เป็นการนำข่าวโรงงานตุ๊กตานครปฐมที่ถูกไฟไหม้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่จำเป็นอย่างไยขณะนั้นมากล่าวล้อเลียนทำให้แสดงความสนุกสนานได้มากที่สุด

(2) “รุ่นฉันมีบัตรปริ๊มย์เอ็กเพรส ไว้ใช้แล้ว”

(น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2. 2539)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์จากการกล่าวถึงบัตรเครดิต แต่เดิมเป็นบัตรอเมริกันเอ็กเพรส กล่าวเสียใหม่ เป็นบัตรปริ๊มย์เอ็กเพรส

(3) ก : “แปลกจริงโวย”

ข : “แปลกอะไร”

ค : “กางกกพุดได้”

(คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7. 2537)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ แทนชื่อรายการแปลกจริงหนอ ของรายการโทรทัศน์ ของคำณ หว่างหวังศรี โดยกล่าวว่า แปลกจริงโวย

(4) ก : “เด็กลพบุรี กระต๊อบเด็กแปดริ้ว”

ข : “ทำไมไม่ห้ามมันล่ะ”

ค : “ฉันชอบดู ภาพกีฬามัน ๆ “

(ตบฮาทำนกละ ชุดที่ 17. 2539)

นำชื่อรายการโทรทัศน์ช่อง 7 เกี่ยวกับภาพกีฬา มากล่าวล้อให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เป็นอยู่

(5) ก: “ฝันอยากได้อะไร”

ข: “หนูฝันอยากได้ผัวติดตามตัว”

ค: “บรีสเล็งเห็นคุณค่า สนับสนุนผัว เอ๊ยไม่ได้”

(ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์รายการโทรทัศน์ “ฝันที่เป็นจริง” ซึ่งเป็นรายการเชิงสารคดีชีวิตและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสรายการหนึ่งที่มีพิธีกรไตรภพ ลิมปพัทธ์ เป็นผู้ดำเนินรายการแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ช่อง3 โดยกล่าวคำว่า บรีส ชื่อสินค้าประเภทผงซักฟอกว่าเป็นผู้สนับสนุนทุนแก่ผู้ด้อยโอกาสนั้นแต่กลับใช้ข้อความเบี่ยงเบนสนับสนุนสิ่งที่ไม่น่าจะทำ

(6) ก: “นับ หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก...แปด เก้า สิบ”

ข: “เจ็ด กับสิบเอ็ด หายไปไหน”

ก: “ก็เซเวน อีเลเฟ่นเอาไปนะซี ไม่ให้เขา..เขาจะเอาอะไรขายล่ะ”

(ปะทะฮาประเพณีไทย ชุดที่ 16. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า เจ็ดกับสิบเอ็ดก็เซเวน อีเวเฟ่นเอาไปนะซี ไม่ให้เขา เขาจะเอาอะไรขายล่ะ ล้อชื่อชุปเปอร์มาร์เก็ตที่มีสาขาทั่วประเทศไทย คือ เซเวนอีเลเฟ่น

(7) “ผมเลิกกับเมียแล้ว เมียทำงานในห้างเซเวนอีเลเฟ่น เพราะคำพูดสองประโยคผมจึงตัดสินใจเลิก ผมเลิกงานดีสัปดาห์กลับบ้าน เคาะประตูก็อก ๆ พืมาแล้วจ๊ะ หล่อนเปิดประตู แอ็ด...สวัสดีค่ะ...พอแต่งตัวจะออกไปทำงาน โอกาสน้ำเชิญใหม่นะคะแล้วจะให้ผมคิดอย่างไร

(ย. โย่งฮายักยัก ชุดที่ 1. ม.ป.ป.)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า สวัสดีค่ะ โอกาสน้ำเชิญใหม่นะคะ สถานที่ขายสินค้าประเภทชุปเปอร์มาร์เก็ตแห่งหนึ่ง คือ เซเวนอีเลเฟ่น

(8) “ท่านประธานครับ ขอความกรุณาให้เขาถอนคำว่า แดก ด้วย”

(ฮาสุคิ้วไขว้สตรึง ชุดที่ 12. 2538)

กล่าวล้อเลียนสถานการณ์ โดยใช้ข้อความว่า ท่านประธานครับ ขอความกรุณาให้เขาถอนคำว่า แดก ด้วย ล้อสถานการณ์ การอภิปรายในรัฐสภา

(9) “ที่นี่ สถานีวิทยุ สปก 401”

(บ๊องส์ต้นสะอื้นผิ ชุดที่ 14. ม.ป.ป.)

นำสถานการณ์เกี่ยวกับข่าว สปก 401 มาเป็นคำเรียกล้อของสถานีวิทยุได้อย่างแนบเนียน แต่เมื่อนึกถึงข่าวนี้อาจกำลังปรากฏในสื่อมวลชนขณะนั้นก็ทำให้เกิดความสนุกสนานขึ้นได้

การใช้ภาษาเพื่อกล่าวล้อเลียนสถานการณ์ กล่าวว่า สถานการณ์จากรายการโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์พบมากที่สุด อาจเป็นเพราะเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะเห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียง วิธีการล้อเลียนอาจตั้งข้อสังเกตได้ 6 ประการ ดังนี้

- 1) ล้อเลียนสถานการณ์โดยการเล่นคำพ้องเสียง
- 2) ล้อเลียนสถานการณ์โดยโยงเสียงเข้าหาคำหรือข้อความเดิม
- 3) ล้อเลียนสถานการณ์โดยตีความตรงตามตัวอักษร

- 4) ล้อเลียนสถานการณ์โดยใช้แส้สร้างล่าวผิดไปจากเดิม แต่คงเค้าให้ทราบ
- 5) ล้อเลียนสถานการณ์โดยใช้ข้อความแทนหรือล้อสถานการณ์
- 6) ล้อเลียนสถานการณ์โดยนำคำย่อมาตีความใช้ในบริบทใหม่

จากข้อสังเกตการใช้ภาษาเพื่อกล่าวล้อเลียนสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดความ
ขบขันขึ้น แต่ต้องอาศัยสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการช่วยให้ตลกขบขัน

การใช้ภาษาเพื่อกล่าวล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์ พบว่า ผู้กล่าวมักกล่าวถึง
บุคคล หรือเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของคนทั่ว ๆ ไป บุคคลหรือเหตุการณ์นั้น อาจจะเกี่ยวกับ
ทางดี หรือทางไม่ดีก็ได้ แต่ผู้กล่าวมักกล่าวล้อเลียนโดยใช้คำพูดให้เป็นไปในทางเปรียบเทียบ
ชวนให้ผู้ฟังเกิดความขบขันเสมอ

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก สรุปการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบลักษณะการใช้ภาษาในการแสดงตลก อันจะทำให้เข้าใจศิลปะของการแสดงประเภทนี้ และเป็นแนวทางในการศึกษา การใช้ภาษาเพื่อความบันเทิงในสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก ด้วยวิธีการถอดเสียงเป็นตัวหนังสือ จากแถบวีดิทัศน์ ชุดการแสดงตลกของคณะตลกจำนวน 26 คณะ คณะละ 2 ม้วน ซึ่งออกเผยแพร่ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2536 – 2539

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ แถบวีดิทัศน์ และการสัมภาษณ์
2. ศึกษาทฤษฎี และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การแสดงตลก
3. วิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก
4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านการเล่นคำ พบว่า นิยมเล่นคำพ้องเป็นส่วนมาก รองลงมาเป็นการเล่นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน การเล่นคำโดยวิธีซ้ำคำ การเล่นคำโดยแปลความหมายตรงตามอักษรตามลำดับ การเล่นคำที่พบน้อยที่สุดคือ การเล่นคำคล้องจอง จึงกล่าวได้ว่าการใช้คำพ้องเป็นวิธี ที่ช่วยให้ผู้ฟังตีความ และเปรียบเทียบความหมายของคำที่นำมาเล่นคำได้ง่ายกว่าคำประเภทอื่น ทั้งผู้แสดงก็สามารถใช้ปฏิภาณคิดหาคำพ้องมากกล่าวได้อย่างรวดเร็ว ส่วนการเล่นคำคล้องจอง ผู้แสดงมักนำมาใช้บางสถานการณ์ และมักเป็นผู้มีความสามารถพิเศษในด้านการประพันธ์หรือด้านการร้องกลอนกลึก หรือเพลงพื้นบ้าน ซึ่งผู้แสดงตลกดังกล่าวมีจำนวนน้อย
2. ในด้านการใช้คำย่อและอักษรย่อ พบว่า มีการใช้อักษรย่อมากกว่าคำย่อ การใช้คำย่อและอักษรย่อ มักมุ่งตีความให้แตกต่างไปจากแบบแผนหรือความนิยม โดยเฉพาะ การใช้อักษรย่อ มักนำอักษรย่อที่ออกเสียงเหมือนกันมาใช้คู่กัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและตีความหมายได้หลายทาง ผู้แสดงนิยมนำมากล่าวเพื่อปลุกความคาดหมายของผู้ฟังอยู่เสมอ
3. ในด้านการใช้คำหยาบและคำพวน พบว่า ผู้แสดงมักใช้คำหยาบเสมอและเป็นจำนวนมาก เพราะตลกที่แสดงเป็นประเภท “ตลกคาเฟ่” หรือ “ปฏิภาณ” จะใช้คำระดับภาษาปากหรือภาษาสนทนาเป็นพื้น ส่วนการใช้คำพวนก็นิยมใช้ การพวนคำที่มีความหมายไปในทางหยาบโลน เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวคำหยาบโดยตรง
4. ในด้านการใช้คำสองงามสามแง่ พบว่า ผู้แสดงใช้คำสองงามสามแง่เป็นจำนวนมาก โดยกล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศ ด้วยวิธีเลี่ยงคำโดยเปลี่ยนโครงสร้างของพยางค์ และเลี่ยงคำโดยเปลี่ยนคำบางคำเป็นอย่างอื่น เป็นการเบี่ยงเบนนัยความหมายทางเพศให้ลดลง เพื่อมิให้ละเมิดกรอบของสังคมจนเกินไป
5. ในด้านการใช้สัญลักษณ์ พบว่า ผู้แสดงมักใช้สัญลักษณ์เฉพาะกลุ่มที่คิดขึ้นมาใหม่ และเป็นที่เข้าใจของคนในแวดวงเดียวกัน และมักเป็นไปในทางความหมายที่ไม่ดี โดยเฉพาะเกี่ยวกับอวัยวะเพศ และพฤติกรรมทางเพศ หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
6. ในด้านการใช้ภาพพจน์ พบว่า มีการเปรียบเทียบแบบอุปมา และอุปลักษณะ รูปลักษณะ และพฤติกรรมของบุคคล ส่วนโวหารอธิพจน์ พบว่า นิยมใช้มาก เนื่องจากการกล่าวเกินจริงสามารถสร้างความขบขันได้มาก

7. ในด้านการใช้ภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศ พบว่า ผู้แสดงตลกนำภาษาถิ่นมาใช้ เป็นพอสมควร เพราะผู้แสดงส่วนหนึ่งเป็นคนท้องถิ่นที่มาจากภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคอีสาน จึงพบคำภาษาถิ่นอีสานมากกว่าภาคอื่น ๆ คำภาษาถิ่นส่วนใหญ่มักเข้าใจกันโดยทั่วไป หรือเข้าใจได้ง่าย เพราะบริบท และสถานการณ์ช่วยชี้แนะความหมาย ผู้ฟังจึงเกิดการเปรียบเทียบและตีความ ทำให้เกิดความสนุกสนานได้ในท้ายที่สุด นอกจากนี้ยังพบการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลของโลก ผู้แสดงนำคำที่เข้าใจกันแพร่หลายในหมู่ผู้ฟังมากแล้วให้มีนัยความหมายซึ่งแปลแล้วแปลกแตกต่างไปจากปกติ

8. ในด้านการเล่นสำนวน พบว่า มีการใช้สำนวนแปลก ๆ ทั้งที่ล้อสำนวนเดิม และการสร้างสำนวนใหม่ขึ้นเอง โดยเฉพาะการล้อสำนวนเดิมมีจำนวนมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่่ายที่จะนำสำนวนเดิมที่มีอยู่แล้วมาเป็นแนวเทียบ โดยการเปลี่ยนคำและความหมายให้เป็นอย่างอื่น ซึ่งทำให้ผู้ฟังรู้สึกขบขันในความแปลกใหม่ของสำนวนที่กล่าวนั้น

9. ในด้านการพูดขัดแย้งกับความจริง พบว่า มีการใช้ภาษาพูดประเภทนี้ในปริมาณมากและตลอดระยะเวลาการแสดง โดยเฉพาะการใช้ภาษากล่าวขัดแย้งกับความจริงจะเป็นมีจำนวนมากที่สุด การใช้ภาษากล่าวถึงสิ่งที่เป็นจริงและถูกต้องอยู่แล้ว และการใช้ภาษากล่าวคำขัดแย้งกับพฤติกรรมมีการใช้มากเป็นอันดับรอง ส่วนการใช้ภาษากล่าวคำที่มีความหมายหลายนัยมีจำนวนน้อยที่สุด การแสดงตลกมีลักษณะเฉพาะของการใช้ภาษาเพื่อสร้างความขบขันที่ต้องกล่าวขัดแย้งกับความเป็นจริงเสมอ ผู้ฟังจะรู้สึกขบขันได้ก็ต่อเมื่อเข้าใจในความเป็นจริงนั้น ๆ ว่าแต่เดิมเป็นอย่างไร และผู้แสดงสร้างเรื่องมากล่าวเปรียบเทียบขัดแย้งไปในทางใด

10. ในด้านการเหยียดหยัน พบว่า ผู้แสดงใช้ภาษากล่าวเหยียดหยัน เพื่อดูแคลนมนุษย์ ทั้งในด้านรูปลักษณ์ และพฤติกรรม ตัวอย่างที่พบ เช่น “นี่มือเหรอ...นี่กว่าตีนไก่” “นี่นางก๊วกเหรอ ไอ้ที่นั่งยอง ๆ หน้าใหญ่ ๆ ปากกว้าง ๆ หลังค่อม ๆ เนี่ย” เป็นต้น พบตัวอย่างการกล่าวเหยียดหยันจำนวนมาก ทั้งนี้ผู้กล่าวมักรู้สึกว่าการตนเองอยู่ในภาวะที่เหนือกว่าผู้ถูกกล่าวถึง ผู้แสดงมักกล่าวล้ออย่างดูแคลนผู้แสดงด้วยกันเอง เพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่น่าขบขัน

11. ในด้านการประชดประชัน พบว่า ผู้แสดงใช้ภาษากล่าวเปรียบเทียบ โดยใช้อุปมา และมักมุ่งความหมายถึงสิ่งที่ตรงข้ามกัน ที่มักจะเกี่ยวข้องกับรูปลักษณ์ และพฤติกรรมของคน เช่น “แปลกจริงโวย...กางกพุดได้” “นายแบบโดมออน อาหารหมา” เป็นต้น พบตัวอย่างการประชดประชันจำนวนน้อย เพราะหาผู้แสดงมักกล่าวคำหยาบที่รุนแรงมากกว่าที่จะใช้การอุปมาอย่างนุ่มนวล

12. ในด้านการถากถางแตกดัน พบว่า ผู้แสดงใช้คำพูดเหน็บแนม หรือ กระทบอย่างรุนแรงและบาดใจ ซึ่งมักจะกล่าวเกี่ยวกับรูปลักษณ์และพฤติกรรมของคน โดยเฉพาะผู้แสดงด้วยกันเอง ตัวอย่างที่พบ เช่น “รดส้วมคว่ำในปากมึงรีเปล่า” “บวชเสียผ้าเหลือง” “หมาจะเกิดชิงหมาเกิด” เป็นต้น พบตัวอย่างการกล่าวถากถางแตกดันในปริมาณมากที่สุดกว่าหัวข้อในทำนองเดียวกัน คือ การกล่าวเหยียดหยัน และการกล่าวประชดประชัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะเฉพาะของการแสดงตลกอย่างหนึ่ง ที่มักใช้คำหยาบกล่าวถึงคน หรือสิ่งอื่นอย่างรุนแรง และผู้ฟังก็รู้สึกว่าเป็นเรื่องเสียหายจนเกินไปนัก เพราะเป็นศิลปะการแสดงเท่านั้น

13. ในด้านการล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์ พบว่า ผู้แสดงมักกล่าวถึงบุคคล และสถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ และเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป ทั้งนี้อาจรับรู้ร่วมกันจากสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น การล้อเลียนมักนำคำที่เป็นชื่อเรียกบุคคล หรือเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ มากล่าวล้อ ให้ผิดแผกแตกต่างไปจากความจริง หรือผิดปกติที่มีที่เป็นอย่างอยู่ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและนำไปสู่ความตลกขบขันในที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลกทั้ง 13 ลักษณะ มีข้อสังเกตว่า นักแสดงตลกนิยมใช้กลวิธีการเล่นคำ เพื่อสร้างความขบขันให้มากที่สุด เพราะแสดงให้เห็นปฏิภาณในการใช้ภาษา นอกจากนี้ยังใช้คำหยาบ คำพวน คำสองงามสามแง่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ตลกต้องการใช้คำตรงไปตรงมา ไม่ต้องตีความมาก หรือในกรณีที่คำนั้นตีความได้หลายอย่าง ผู้ใช้ก็มักจะเลือกความหมายที่เน้นไปในทางหยาบ ซึ่งจะก่อให้เกิดความขบขันได้มากกว่าความหมายธรรมดา นักแสดงตลกส่วนมากมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นพิเศษ ทั้งในแง่การเล่นคำและความหมาย รวมทั้งการใช้คำคล้องจองกัน นักแสดงเหล่านี้ส่วนใหญ่เคยแสดงลิเกมาก่อน จึงพบว่าใช้คำคล้องจองที่มีลักษณะสัมผัสเป็นกลอนลิเก แต่เสียงที่ใช้สัมผัสมักจะไม่นัยเกี่ยวกับเรื่องเพศ

การแสดงตลกคาเฟ่ ก็เป็นการแสดงเพื่อความบันเทิงประเภทหนึ่งเช่นเดียวกับการเล่นเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงเพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากการประกอบอาชีพ หรือภาระกิจประจำวันของชาวบ้าน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนสถานที่แสดงมาเป็นสถานเริงรมย์หรือคาเฟ่ และห้างสรรพสินค้า ผู้ชมก็จะเป็นคนชั้นกลาง เช่น พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ที่มีรายได้ระดับกลางขึ้นไป และมีรสนิยมในการหาความบันเทิงตามคาเฟ่ และตามห้างสรรพสินค้าที่จัดรายการพิเศษ นักแสดงตลกจึงมีผู้ชมหรือแฟนประจำอย่างสม่ำเสมอ และมีรายได้ดี มุขตลกที่นักแสดงให้ผู้ชมกลุ่มนี้ได้รับชมได้ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำหยาบ คำพวน คำสองงามสามแง่ก็ตาม

ส่วนแถบวิดิทัศน์ มักเป็นการบันทึกการแสดงสด เพื่อนำไปเผยแพร่หรือจำหน่ายทั่วไป และคณะนักแสดงก็จะมีส่วนร่วมแบ่งรายได้จากยอดขายด้วย จึงมีการผลิตและจำหน่ายวิดิทัศน์ชุดใหม่อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้เรื่องราวทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

อย่างไรก็ตาม ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้เกิดความตลกขบขัน ผู้แสดงจึงใช้ความสามารถเฉพาะตัว เลือกสรรคำ ลำนวนโวหาร ที่แปลกใหม่มาใช้ให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ เสนอสารให้ผู้ฟังเกิดความตลกขบขันให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ การใช้ภาษาในการแสดงตลก จึงมีส่วนทำให้เกิดถ้อยคำใหม่ ๆ ขึ้นใช้ในภาษาเพื่อความบันเทิงและบางครั้งยังมีผู้นำคำเหล่านั้นมาใช้กันทั่วไปจนติดปากก็มี

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลกปัญญาชน และวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับการแสดงตลกคาเฟ่ และนอกจากนี้ควรวิเคราะห์การแสดงตลกในแนวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วิเคราะห์การใช้หลักจิตวิทยาในการแสดงตลก วิเคราะห์การแสดงตลกที่สะท้อนการเมืองและเศรษฐกิจ วิเคราะห์การแสดงตลกที่ใช้แทรกในละครหรือรายการบันเทิงต่าง ๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อัดดากร. คติชนวิทยา. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู , 2520.
- กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2531.
- _____. วรรณกรรมจากบ้านใน. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู, 2514.
- จันทร์ฉาย แซ่ก้วย. ภาษาแหวนในงานประพันธ์ของ'รงค์ วงษ์สวรรค์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- เฉลิม เสวตนันท์. "วิธีแสดงของตลกและจำเວด," ใน อนุสรณ์"ศุกรหัสัน" เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ เสวโก โท จมื่นมานิตยัณเรศ. หน้า 108. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2511.
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. อักขรวิธี และการใช้ภาษาของสิวมเอริสดี. งานวิจัย ลำดับที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- คู่ย ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2516. 276
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป และคณะ. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด, 2532.
- ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์. อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย ระหว่าง พ.ศ. 2453-2516. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ทิพยาลักษณ์ สิทธิถาวร. การศึกษา "โจ๊ก" จากอำเภอบ้านสนิม จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ธนิต อยู่โพธิ์. "ตลกและจำเວด," ศิลปะคอนราหรือคู่มืออนุศิลป์ไทย. 2516. (ศูนย์สังคีตศิลป์).
- นงลักษณ์ แซ่มโซติ. หาสรสในวรรณกรรมร้อยกรองของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-พ.ศ.2475. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2521. อัดสำเนา.
- นวรรณ พันธุมธา. การใช้ภาษา 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อา-หลาน, 2527.
- บัวงาม อรรถพันธ์. วิเคราะห์บทละครเรื่องอิเหนาพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโดยเฉพาะสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ปรากฏในเรื่อง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517
- ปรีชา อินทรปาลิต. พล.นิกร.กิมหงวน, ชุดที่ 31. กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.,ม.ป.ป.).
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. หรรษาสารคดี. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อักษรธเนศวร, ม.ป.ป.

- ประกาศรี สิทอำไพ. วัฒนธรรมทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- เป็ด เชิญยิ้ม (ธัญญา โพธิ์วิจิตร). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กรุงเทพฯ : โรงเรณดิอมเมอรัลด์ รัชดา, 16 กุมภาพันธ์ 2539.
- เพชร ดาราฉาย (ประสิทธิ์ ดาราฉาย). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กรุงเทพฯ : โรงเรณดิอมเมอรัลด์ รัชดา, 16 กุมภาพันธ์ 2539.
- วรพร อินทเชื้อ. วิเคราะห์อารมณ์ขันเชิงเสียดสีในงานประเภท Fiction ของ เอเลนซ์ลิลิโท.
 ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- วิทย์ ศิวะศิริยานนท์. "อารมณ์ขัน", เอกลักษณ์ไทย. 2 : 73-75, กุมภาพันธ์ 2523.
- วิลาศ มณีวัต. โฉมหน้าของนักประพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2526.
- สมบูรณ์ บำรุงเมือง. วิเคราะห์นิทานตลกจากจังหวัดกำแพงเพชร พินิจโลก และ สุโขทัย.
 ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. พินิจโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก, 2529.
- สังคีตศิลป์, ศูนย์ (ธนาคารกรุงเทพ มหาชนก้าจัด สาขาสะพานผ่านฟ้า). "เล่าเรื่องจำอวด,"
การละเล่นพื้นบ้าน ศูนย์สังคีตศิลป์ (พ.ศ.2522-2524) 2529.
- _____. "ตลกโขน, เสภาตลก, ตลกภาษา," นาฏศิลป์และดนตรีไทยศูนย์สังคีตศิลป์ (พ.ศ. 2522-2525). ม.ป.ป.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช,มหาวิทยาลัย. "ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร", เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 1.
 หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- _____. "ประเภทของภาษาเพื่อการสื่อสารในภาพยนตร์และวิทยุโทรทัศน์," เอกสารการสอนชุดวิชา. หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 6 (การเขียนสำหรับครู). หน่วยที่ 1 - 8 นนทบุรี :
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- สุรพล บัณชูเศรษฐี. "วัฒนธรรมตลก ร่วมสมัย : ปรากฏการณ์กระแสด้าน," ศิลปวัฒนธรรม.
 113 - 114 ; กรกฎาคม 2539.
- เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. บทละครนอกสมัยอยุธยา. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.

- อรรชรา บัวพิมพ์. วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองประเภทล้อเลียนในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2367 –พ.ศ. 2468. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- เอนก นาวิกมูล, ผู้รวบรวม. ชวนหัวสมัยคุณปู่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงแดด, 2536.
- "Humour and Wit," in Encyclopedia Britannica . Vol. 9, p. 5-11, 15th edition, U.S.A., Encyclopedica Britannica Inc., 1974.
- "Homour," in Encyclopedia Americana. Vol. 14, p. 562 - 564, Connecticut Americana Corporation Danbery , 1977.
- Scott, A.F. Current Literary Terms. New York , St. Martin Press , 324 p.
- "VJ - Day," in Everyman's Encyclopedia. Vol. 12 , p. 344, Lodon, J.M. Dent & Sons Ltd ., 1978.

แถมวิดิทัศน์

ครอบครัวยุคใหม่ ชุดที่ 13 (หม่อมเหียน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, ม.ป.ป.

คำพวนกวนประสาธ ชุดที่ 7 (ซูเปอร์คอน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,

2537.

โครงการหา ชุดที่ 12 (โน้ตเชิญยิ้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, ม.ป.ป.

โครงการหา ชุดที่ 36 (โน้ต เชิญยิ้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

โครงการหา ชุดที่ 37 (โน้ต เชิญยิ้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539

ชวนชื่นฮาสาขานใหญ่ ชุดที่ 13 (ชวนชื่น). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ตบฮาทำนักรเลง ชุดที่ 17 (ยาว อยุรยา). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ตลกกลั่นตลับ คณะมดขี้ม (คณะมดขี้ม 100 %). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทแคนนอน เอ็นเตอร์

เมนท์ จำกัด, 2538.

ตลกแมนดาริน ชุดที่ 2 (แอ่ง ช่อมะดัน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทแมนดาริน จำกัด, 2539.

ตลกแมนดาริน ชุดที่ 19 (โย่ง พิณกุลโลก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทแมนดาริน จำกัด,

2539.

ท่านเปาเขย่าโรงยี่เก ชุดที่ 20 (กล้วย เชิญยิ้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ

จำกัด, ม.ป.ป.

น. นกรวมตัวฮา ชุดที่ 2 (นก เชิญยิ้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

น้อยๆน้อยๆ ฮาสิลาใหม่ ชุดที่ 12 (น้อย โพธิ์งาม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ

จำกัด, ม.ป.ป.

บ๊องส์ต้น สะอื้นผี ชุดที่ 14 (ต๋อย ปีกโจ๊ก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,

ม.ป.ป.

บ๊อบบอส...ฮาเด้อดำ ชุดที่ 21 (เด้อ ดอกสะเดา). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,

2539.

ปะทะฮา ประเพณีไทย ชุดที่ 16 (เด้อ ดอกสะเดา). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ

จำกัด, ม.ป.ป.

เปิดโลกฮา ชุดที่ 1 (เทพ โพธิ์งาม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,

ม.ป.ป.

ย.โย่งยี่ก๊ก ชุดที่ 1 (โย่ง พิณกุลโลก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,

ม.ป.ป.

ยักทิมฮากับน้ำกล้วย ชูตที่ 12 (กล้วย เขียวเข้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ
, 2539

ยี่เกลาว ฮาประสาทกลับ ชูตที่ 12 (แดน สีขาว). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ
จำกัด, ม.ป.ป.

รุ่นเก่าลายคราม ชูตที่ 6 (ล้อตอก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
ม.ป.ป.

วิวห้หลอน นอนกับผี ชูตที่ 24 (ชวนชื่น). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
ม.ป.ป.

สมศรี 94 โอ้ยฮาเจ็บ ชูตที่ 11 (ดี ดอกมะดัน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ
จำกัด, 2537.

สองพ่อลูกดันตระกูลฮา ชูตที่ 37 (สีหนุ่ม เขียวเข้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ
จำกัด, ม.ป.ป.

สั่งฮาเปปพิสดาร ชูตที่ 3 (ซูเปอร์เจ๋ง). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.
ส่งเสียงฮากับป่าเทพ ชูตที่ 8 (เทพ โพธิ์งาม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2537.

สีหนุ่มท่มเสียงฮา ชูตที่ 19 (สีหนุ่ม เขียวเข้ม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2539.

เหียนศักดิ์สั่งฮา ชูตที่ 27 (หม่อมเหียน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2539.

โห้สามลาฮากับคู่ ชูตที่ 15 (คู่ ดอกกระโดน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด
2539.

ฮาเกี่ย แก้วพันแก้วร้อยแก้วสิบแก้วแถม ชูตที่ 19 (คู่ ดอกกระโดน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ :
บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, ม.ป.ป.

ฮาเก่ากระเทยแก่ ชูตที่ 13 (เซฟวีส์เกลด). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ฮากลิ้งสดริงฮ้วน (ด้อย บิ๊กโจ๊ก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ฮาแจ่งแวงแฉ่งซ่อมมะดัน ชูตที่ 7 (แจ่ง ซ่อมมะดัน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2539.

ฮาซักดิน สีลปินผมยาว ชูตที่ 12 (ดี ดอกมะดัน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2539.

ฮาเซ่งลีฮ้อ (อิสระ เดือนเพ็ญ). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2537.

สาทะลจอก ชุดที่ 50 (เปิด เซนยืม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด,
2538.

สาทะลจอก ชุดที่ 110 (เปิด เซนยืม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด,
2539.

ฮาทีเค็ด เพชรคาราฉาย ชุดที่ 6 (เพชร คาราคาย). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2537.

ฮาทีเค็ด เพชรคาราฉาย ชุดที่ 7 (เพชร คาราคาย). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
2539.

ฮาบ้องโรงบาลน้ำ (ซูเปอร์เจ้ง). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ฮายาวสยิมกี้ย ชุดที่ 13 (ยาว ออยุชยา). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
ม.ป.ป.

ฮายิมเป้นแคนสี่ดาว ชุดที่ 2 (แคน สี่ดาว). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ฮาดันคลับ ชุดที่ 3 (คณะมคยิม 100%). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทแคนนอน เอ็นเตอร์เทน-
เมนต์ จำกัด, 2538.

ฮาสนันจอ 89 (ซูเปอร์ค้อน). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด, 2539.

ฮาสนันจอ ชุดที่ 97 (เอ็ดดี้ ผีน่านรัก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด,
2539.

ฮาสนันจอ ชุดที่ 107 (จตุรงค์ มกจ๊ก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด,
2539.

ฮาสนันจอ ชุดที่ 108 (เอ็ดดี้ ผีน่านรัก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด,
2539.

ฮาสนันจอ ชุดที่ 110 (จตุรงค์ มกจ๊ก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทไรรี่ พิคเจอร์ส จำกัด, 2539.

ฮา...สับสวบ ขุนแผนยุคไฮเทค ชุดที่ 13 (ซูศรี เซนยืม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอส-
ทีวดีโอ จำกัด, ม.ป.ป.

ฮาสุดขั้วโซ้ววงสตรึง ชุดที่ 12 (ซูศรี เซนยืม). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด,
ม.ป.ป.

ฮามตะปาด็อก ชุดที่ 7 (ลื้อด็อก). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ฮาวันกวนโอ้ย ชุดที่ 31 (เอฟวีสี่เกลอ). (วิดิทัศน์). กรุงเทพฯ: บริษัทเอสทีวดีโอ จำกัด, 2539.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายธิดิสรณ์ ศรีธาดา
เกิดวันที่	1 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2509
สถานที่เกิด	อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ ตำบลน้ำชุม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษา โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2531	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การใช้ภาษาในการแสดงตลก : การศึกษาวิเคราะห์

บทคัดย่อ
ของ
ธิดิสรณ์ ศรีธาดา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
มีนาคม 2542

ปริญญานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการแสดงตลก โดยใช้ข้อมูลจากแถบวิดิทัศน์การแสดงตลกของคณะตลก ซึ่งออกเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ.2536 - 2539 จาก 26 คณะ จำนวน 52 ม้วน และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีการใช้ภาษาในการแสดงตลก 13 ลักษณะ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเล่นคำ การใช้คำหยาบและคำพวน และการใช้ภาษาขัดแย้งกับความจริง พบมากที่สุดมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการบริภาษ และการกลับความหมาย ส่วนการเล่นสำนวน การใช้คำย่อและอักษรย่อ การใช้คำสองแง่สามง่าม พบรองลงมา และคำที่ใช้มักมีนัยเกี่ยวกับเรื่องเพศ สำหรับการใช้อย่างน้อยที่สุด การใช้โวหารภาพพจน์ การใช้คำภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศ พบเป็นส่วนน้อย เนื่องจากการแสดงตลกนิยมใช้ภาษาปาก จึงมักใช้คำตรงไปตรงมามากกว่าการใช้ภาษาที่มีการเปรียบเทียบ และผู้แสดงตลกบางคนเป็นคนท้องถิ่น จึงนำภาษาถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้ภาษาล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์การใช้ภาษาในเชิงเย้ยหยัน ประชดประชัน และถากถางแดกดัน ซึ่งค่อนข้างรุนแรงและมักมีนัยเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพราะเป็นวิธีที่ก่อให้เกิดความขมขันได้ง่ายที่สุด

LANGUAGE USAGE IN THAI COMIC ACTS : AN ANALYSIS

AN ABSTARCT

BY

THITISON SITHADA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Arts degree in Thai

at Srinakharinwirot University

March 1999

This thesis is aimed at analyzing language usage of a comic performance under 13 headings : puns on words, using an abbreviation, vulgarism and spoonerism, connotation, using symbolic, figures of speech using provincialism and foreign languages, idioms, paradox, scoffs, irony, sarcasm and mimic people and events. Details from comic performances during 1993 - 1996 of 26 comic teams which covered 52 videotapes (two videotapes for each comic team) were used.

The results show that there is the feature for using language for a comic performance. That is puns on words, vulgarism and spoonerism and paradox are usually used in a comic performance. Moreover, idioms, using an abbreviation and connotations are average. Symbolic, figures of speech, dialect and foreign languages are rarely used. And using mimic people and events, scoffs, irony and sarcasm.